

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk mevrouw M.S. Abrahamse, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer M.R. van Campenhout, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer B. van Drunen, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw V.A. Bruin, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer S. Soytekin, de heer R.N. Dahoe, mevrouw I. Coenradie, de heer M. Verhoef, de heer T. de Haan, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer T.J. Vonk, mevrouw I. van Wifferen, de heer F. Elbay, mevrouw J.M. Nunnely, de heer T. Roskam, mevrouw A. Kockelkoren, de heer M.H. Biljoen, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer D.J. van Dommelen, de heer E.P.J. Verweij, de heer B. van Schaik, de heer S.M. Bonte, de heer A.R. Oostdijk, de heer S.J.C. Becker, mevrouw I. Elfilali, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Ceulemans, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw S. van de Peppel, de heer T.S.J. Coşkun, de heer T. Kind, mevrouw J. Bokhove, de heer D.P.A. Tak, mevrouw S. Reitema, mevrouw M.S.S. de Jong, de heer G.J. Engberts, de heer J.M.D. de Waard en mevrouw D.A. van Groningen

Afwezig zijn: mevrouw L.S. Vlieger en mevrouw D. Yildirim

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar en de heer R. Buijt

Griffier: de heer W. de Bel

1. Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen. Waarde raadsleden, mag ik u vragen te gaan zitten? Ik open deze vergadering en heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan de gasten op de publieke tribune, twee leerlingen van het Marnix Gymnasium die een dagje met de griffier meelopen. Van harte welkom. We zijn benieuwd naar wat jullie vandaag opvalt. We hebben berichten van verhindering ontvangen. Onze griffier is vandaag afwezig en wordt vervangen door de heer De Bel, waarnemend griffier. Ik heb vanmiddag om 12.45 uur een buitenlandse gast op bezoek, maar misschien valt dat samen met de lunchpauze. Mevrouw Vlieger is afwezig vandaag en wethouder Kasmi is afwezig rond 18.30 uur vanavond, tot 20.00 uur, maar misschien valt dat ook samen met de dinerpauze.

1.1 Onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad mevrouw M.S.S. de Jong

De **VOORZITTER**. We beginnen met agendapunt 1.1, onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad, mevrouw M.S.S. de Jong. Als het goed is heeft de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven onder leiding van de heer Coşkun haar werkzaamheden al verricht. Mag ik de voorzitter verzoeken ons te melden wat de uitkomst daarvan is? Mijnheer Coşkun, u heeft het woord.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, doet hij het? Goed voorzitter, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid M.S.S. (Michantely) de Jong heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u M.S.S. (Michantely) de Jong toe te laten als lid van de gemeenteraad, ter voorziening in de vacature van M.M. Vlasblom. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik stel u voor het oordeel van de commissie over te nemen en mevrouw De Jong toe te laten als lid van uw gemeenteraad. Daar bent u het mee eens? Akkoord? Mag ik de

waarnemend griffier verzoeken mevrouw De Jong binnen te geleiden en mag ik u verzoeken te gaan staan voor de beëdiging?

1.2 Beëdiging van mevrouw M.S.S. de Jong als lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. Mevrouw De Jong, u heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Door de gemeenteraad is tot uw toelating als lid van deze vergadering besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te zullen leggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden 'Dat verklaar en beloof ik'.

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

Dat verklaar en beloof ik!

Mevrouw **DE JONG** (groep de jong). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Daarmee bent u weer lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik schors voor enige ogenblikken.

(Applaus)

(De vergadering is geschorst)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen te gaan zitten en de vergadering weer te hervatten?

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. De vergadering is heropend. Hartelijk dank. Mij bereikte zojuist het bericht dat mevrouw Yildirim ook afwezig is vandaag in verband met ziekte. Dat voor het verslag. Onder het kopje Mededelingen, wilt u meeluisteren alstublieft? Dat is toch wel belangrijk. Mevrouw De Jong heeft aangegeven geen deel meer uit te maken van de fractie van BIJ1, maar als zelfstandige groep verder te gaan. Conform ons Reglement van Orde maakt zij dus vanaf vandaag deel uit van Groep De Jong. Als gevolg daarvan geldt zowel voor de fractie van BIJ1 als voor Groep De Jong de spreektijdregeling voor een fractie van één lid. Verder wilde ik u melden dat ik u de rest van de vergadering ga proberen mee te nemen als ik nieuwe mededelingen krijg over de ontmanteling van de bom. Vanochtend is het gebied helemaal leeg. Er is niemand meer in het aangewezen gebied en de werkzaamheden zijn zojuist gestart. Dus als er nieuwe vorderingen zijn, zal ik u dat melden.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 30 mei 2024

De **VOORZITTER**. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden. Ik zal nu de agenda met u doornemen. Aan het einde zal ik u de gelegenheid bieden nog aanvullende opmerkingen te maken. Heeft u opmerkingen bij een agendapunt dat ik benoem, dan verzoek ik u daar de opmerkingen ook te maken. Er liggen vier verzoeken voor een regulier debat. 'Onterecht aan de schandpaal', aangevraagd door DENK. 'Dance Parade, ja of nee?' van de VVD. 'Geweldsexplosie Detentiecentrum Rotterdam', aangevraagd door Leefbaar Rotterdam en 'Collegebesluit invulling Provimi pakhuis Katendrecht', aangevraagd door Volt. De aanvraag 'Scootmobielen niet meer welkom in de tram' van de PvdA is door de indieners ingetrokken. Dan loop ik met u mee met de componenten die bij dit agendapunt horen. Eerst 'Onterecht aan de schandpaal' door DENK. Daar dit onderwerp zich veel meer leent voor een actualiteitenraad dan wel voor schriftelijke vragen heeft dit dan ook een negatief behandeladvies van de zijde van de griffie. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, dank voorzitter. Ik heb het advies gezien. Ik kan me daar niet helemaal in vinden, omdat de eerstvolgende actualiteitenraad op 4 juli staat en je zou elke debataanvraag kunnen adviseren om er schriftelijke vragen voor in te dienen. Desalniettemin ben ik bereid om de debataanvraag in te trekken en om te zetten naar schriftelijke vragen, waarbij ik dan wel hoop dat er binnen een week beantwoording zou kunnen volgen.

De **VOORZITTER**. Binnen een week of zo snel mogelijk, en dat zeg ik u graag toe. Daarmee is agendapunt 6.6 ingetrokken. Dan 6.8, 'Geweldsexplosie Detentiecentrum Rotterdam'. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. O.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, deze doet het wel. We doen het maar even zo. Ja, dit bereikt mij nu pas redelijk laat. Ik heb dit debat wel voorbereid, dus in die zin vind ik het jammer dat we dit pas ter vergadering horen. Normaal gesproken stem je dan nog, maar nu was u blijkbaar toch al voornemens dit advies te volgen. Dan vind ik het wel fijn als we dat van tevoren dan weten. Want dat scheelt heel veel voorbereidingstijd.

De **VOORZITTER**. Een punt van aandacht voor onderling contact lijkt mij. Goed. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, dan ga ik misschien mevrouw Bokhove nog meer teleurstellen, want ik zal mijn debataanvraag ook intrekken en omzetten naar schriftelijke vragen over de geweldsexplosie. Ik wil er wel even één ding bij zeggen als het mag. Ik vind dat we echt onszelf hebben opgesloten in een Reglement van Orde waarmee we onszelf als raad echt tot een mak lammetje maken. Het is bijna niet meer mogelijk om iets te agenderen in de raad. Een regeling van werkzaamheden in de commissie is niet elke week. Je moet wekenlang wachten op een actualiteitenraad en bij elk debat dat wordt aangevraagd wordt een haakje gevonden om het van de agenda te krijgen. Dus prima, ik trek het wel weer in, ik stel wel weer schriftelijke vragen, maar ik denk dat we heel snel op korte termijn als raad naar het Reglement van Orde moeten kijken om onszelf meer mogelijkheden te geven om het college te controleren en zaken aan te kaarten die in de maatschappij spelen.

De **VOORZITTER**. Helder. Het is geen debat van orde.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Nee, ik wil het graag ondersteunen. Het is mij uit het hart gegrepen wat hier gezegd wordt en we hebben het er al eerder over gehad, ook in het presidium. We snoeien alles weg, maar het gevolg is dat we alleen nog maar een soort boekhouder aan het worden zijn.

De **VOORZITTER**. Goed, het staat u altijd vrij om in het presidium te spreken over het Reglement van Orde. Ik neem er kennis van. Nu noteer ik dat Leefbaar Rotterdam de aanvraag intrekt. 6.9, 'Collegebesluit invulling Provimi pakhuis Katendrecht'. Er zijn openstaande schriftelijke vragen van Volt van 16 mei jl., en een collegebrief ontvangen op 24 mei over dit onderwerp die in de commissie BWB samen met de beantwoording van de schriftelijke vragen besproken kan worden als u dat wilt. Derhalve is ook sprake van een negatief behandeladvies op dit punt. Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Wij als Leefbaar Rotterdam waren aanvankelijk ook indiener of meetekenaar op deze debataanvraag. Wij zien daar toch van af en dat heeft ermee te maken dat wij vanuit het college hebben begrepen dat nog niet alle informatie bekend is om een kwalitatief goed debat hier neer te zetten. En we hechten er wel waarde aan dat het debat wel gewoon uiteindelijk plaatsvindt, maar wel op het moment dat er dan ook daadwerkelijk volledige beantwoording kan plaatsvinden. Dus wij raden het debat in die zin dan ook af voor vandaag en zouden dat dan misschien volgens de weg die we allemaal kennen, eerst commissie en dan eventueel een raadsdebat, willen doen. Daar wil ik wel even bij opmerken, wij zullen niet tegen stemmen, want wij zullen nooit voor een debat gaan liggen, conform Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, mijn voorstel is om het debat wel door te laten gaan. Het feit dat mevrouw Coenradie informatie heeft van het college en dat ik als indiener van schriftelijke vragen en ook eigenlijk als primaire indiener van het debat helemaal geen informatie heb gekregen, spreekt boekdelen. Mijn partij staat voor bestuurlijke transparantie en ook een inzichtelijk proces. En ik zou zeggen: durf er gewoon vandaag over te debatteren, en ik denk dat als we dit debat nu intrekken, of als mensen daar tegen gaan stemmen, dat het een heel raar signaal geeft en dat het dan juist de indruk wekt dat er iets aan de hand is. Dus wat mij betreft gaan we er vandaag gewoon over debatteren. En alle begrip als het college niet alle antwoorden kan bieden, natuurlijk, dan praten we daarover, maar laten we er wel vandaag bij stilstaan.

De **VOORZITTER**. U gaat allemaal staan, maar dat is niet wat het Reglement van Orde toestaat, dus ik verzoek u allemaal te gaan zitten, want u gaat stemmen.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Toch even een kort punt van orde.

De **VOORZITTER**. Nee mijnheer Soytekin, u gaat echt zitten en we gaan stemmen.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Het is wel een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Wat zegt u?

De heer **SOYTEKIN** (denk). Een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Dat mag altijd.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Heel kort, kijk, er wordt nu een suggestie gewekt dat wanneer iemand tegen stemt, dat die per definitie tegen transparantie is, en dat vind ik een vreemde suggestie.

De **VOORZITTER**. Ja helder, waarvan akte. Nee, we gaan echt stemmen. De techniek jongens, kan er even gekeken worden naar die vleugel? Er is kennelijk iets. Ik vermoed dat we de afgelopen week geen Russen hebben gehad in de raadzaal, althans geen ongenode gasten.

De heer **COŞKUN** (sp). Nou, er was wel een debataavond van Leefbaar Rotterdam hier.

De **VOORZITTER**. Doet hij het, mijnheer Van der Velden? Nog steeds niet. Als het daar niet in orde is dan verzoek ik de techniek er even naar te kijken, maar ondertussen gaan we gewoon stemmen met het opsteken van de hand. Gelukkig zijn we er nog zelf allemaal bij. Ik heb u nog niet gevraagd om te gaan stemmen, dus nog even geduld. De techniek kijkt ernaar en we gaan inmiddels gewoon stemmen met het opsteken van de hand. Aan de orde is, als u uw hand opsteekt dan stemt u voor het behandelen van het agendapunt. Als u uw hand opsteekt dan stemt u voor het behandelen van het agendapunt. Dan gaan we tellen. De stemmen van Leefbaar Rotterdam voor, Forum voor Democratie, CDA, excuses, mevrouw Verkoelen, Volt, de SP, BIJ1, Groep De Jong en dan GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren. Er is een meerderheid om het onderwerp te behandelen. Agendapunt 7, er zijn geen verzoeken ontvangen voor een tweeminutendeбат. Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Ja voorzitter, ook mijn stemknopjes werken niet. Tegen kan ik wel stemmen, maar voor kan ik niet stemmen.

De **VOORZITTER**. Gelukkig gaan we pas aan het einde van de dag stemmen, en dan kan de techniek in de loop van de dag even kijken naar de knopjes. Misschien dat er nog iemand ingeroepen kan worden in de loop van de ochtend.

8. BENOEMINGEN

8.1 *Het voorstel tot aanwijzing van de gemeentesecretaris ter aanvullende ambtelijke ondersteuning ten behoeve van de vertrouwenscommissie*

8.2 *Het voorstel tot benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven*

De **VOORZITTER**. Goed, ik had u ook nog willen ontslaan van de verplichting om te gaan stemmen als u meekijkt naar agendapunt 8. Misschien dat we nog iets verder kunnen komen vandaag. Dat is het rubriekje Benoemingen. Het voorstel tot aanwijzing van de gemeentesecretaris ter aanvullende ambtelijke ondersteuning ten behoeve van de vertrouwenscommissie van de gemeenteraad. En daarachter hebben we ook nog een ander benoemingsvoorstel, de benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, allemaal in kringen van de gemeenteraad. Ik had u willen voorstellen om deze twee onderwerpen per acclamatie aan te nemen. Ik had niet verwacht dat u daar moeite mee zou hebben. U helpt mij als u mij eerst aanstelt om eerst dit even af te doen, agendapunt 8. Ik verzoek de raad om het gestelde onder agendapunt 8 per acclamatie af te doen. Ja? Dat is het geval? Dan hebben we het gedaan.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 30 mei 2024 – vervolg

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Agendapunt 7.8, Kinderopvang en voorschoolse educatie. We hebben toch onderling het even met elkaar afgestemd, en omdat er toch te laat informatie is toegestuurd naar de commissie willen we dit punt van de agenda af halen.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 7.8, Kinderopvang en voorschoolse educatie, wordt voorgesteld van de zijde van D66 om dat onderwerp van de agenda af te voeren. Heeft dat uw instemming? Ik kijk links, ik kijk rechts. Dat is het geval. Het agendapunt is van de agenda afgevoerd. Ik ga terug naar waar wij gebleven waren, bij pagina 6 van onze agenda. Agendapunt 9, er is een verzoek ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag, 'Behoud de toegang tot de pier Hoek van Holland', en ook hier een negatief behandeladvies. Er is een negatief advies in verband met het feit dat de motie toch een behoorlijke afweging vraagt tussen veiligheid en de recreatieve functie van de pier, en is daarom niet beleidsarm. Het is een onderwerp waar goed over gesproken zou moeten worden, ook in de commissie. Dat is het oordeel van de griffier. De indiener wil graag een toelichting geven.

De heer **DE WAARD** (Iv). Dank u wel voorzitter. Ik wil de griffier ook bedanken voor het negatieve behandeladvies. Ik ben het er alleen niet mee eens, logisch. Het negatieve behandeladvies is dat er een afweging wordt gemaakt tussen veiligheid en recreatie. Dat is niet precies wat de motie vraagt, want ik denk juist dat iedere persoon zelf een heel goede afweging kan maken wanneer een pier wel of niet toegankelijk is. Hij is sowieso toegankelijk, maar onder welke omstandigheden. Daar moet het gesprek juist over gaan. En ik vind het ook heel erg belangrijk dat deze raad een uitspraak daarin formuleert, dus een signaal afgeeft wat we daarin willen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we stemmen over het advies. Als u uw hand opsteekt dan stemt u voor het behandelen van de motie vreemd aan de orde. Als u uw hand opsteekt dan bent u voor het behandelen van de motie vreemd aan de orde over de pier in Hoek van Holland. De fractie van Leefbaar Rotterdam voor, Forum voor Democratie, de fractie van DENK is voor, 50PLUS, De Jong, BIJ1, volgens mij is er geen meerderheid. Er is geen meerderheid voor het behandelen van het punt.

De **VOORZITTER**. Dan kom ik bij de spreektijd voor vandaag. Wij stellen u voor uit te gaan van drie uur spreektijd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, ik steunde net al de heer Ceulemans, ik begin me erg te ergeren aan wat er gebeurt met onze spreektijd. We hebben een presidium, we hebben vier punten, we zeggen, nou, er gaat er eentje af, we maken er drie uur van. Sinds die tijd hebben we er zowat tien agendapunten bij gekregen en er wordt nooit meer gesproken: zullen we het uurtje er weer bij doen? Ik vind het echt zeer vervelend dat ik keer op keer hier de ambassadeur moet zijn om dat soort dingen dan voor elkaar te krijgen. Dan denk ik echt: we zijn verkeerd bezig met elkaar. Als we dat zouden volgen, zou het minstens zes uur moeten worden. Daar ga ik niet voor, maar ik vind dat we in ieder geval terug moeten naar de oorspronkelijke vier uur. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, maar het stoort me gewoon. Dit is geen manier van met elkaar vergaderingen afspreken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). ... vier uur gezegd hebben en we doen het op die manier af in een presidium, moeten we ook zo eerlijk zijn dat als er weer nieuwe agendapunten bij komen, dat we weer opnieuw daarover in debat gaan maar het gebeurt niet.

De **VOORZITTER**. Het is helder. U wilt vier uur, toch?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, maar ik vind het heel vervelend dat het nu gebeurt. U begrijpt niet wat het betekent voor een eenpitter. Ik zit tot vannacht betogen te schrijven. Ik moet rekening houden met mijn tijd. Ik kan dus niet uitgaan van vier uur, maar van drie uur. En dat vind ik uitermate vervelend. Dat is gewoon een beperking in mijn mogelijkheden als raadslid. Dat is waar ik de kern neer wil leggen.

De **VOORZITTER**. Nee, dat is hartstikke waar. Dat kennen we wel.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Maar het is elke keer zo.

De **VOORZITTER**. Nee, ik snap wel dat u eenpitter bent, maar dat is wel wat de kiezer besloten heeft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nee, maar de tijd van drie uur behoort gewoon weer terug te gaan naar vier uur.

De **VOORZITTER**. Maar daarom is het onderwerp van ...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). ... en die mogelijkheid geeft u mij niet, om mij op vier uur voor te bereiden.

De **VOORZITTER**. Dat snap ik, maar het is onderwerp van democratische besluitvorming hier om het anders in te richten. Eenpitter of geen eenpitter is hetzelfde. Dat is wat mij betreft niet aan de orde. Samen besluiten wij vandaag wat de spreektijd zal worden. Wie wil er nog iets over zeggen? Het voorstel is drie uur. Mevrouw Verkoelen wil overgaan naar vier uur. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dat zou ik heel graag willen ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Ik leg het ter stemming voor. We kunnen weer digitaal stemmen begrijp ik, even checken. Als u ja stemt dan bent u voorstander van vier uur spreektijd. Als u ja stemt dan is het vier uur. U kunt stemmen. Mevrouw Verkoelen, ziet u, de democratie werkt echt. Nee, nee.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). De democratie werkt zo dat ik het voor het vertellen heb als ik het woord heb...

De **VOORZITTER**. Het was maar een grap mevrouw Verkoelen. We gaan naar vier uur vandaag. Ik heb mijn slaapzak meegenomen.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 25 april 2024*

De **VOORZITTER**. Zullen we gaan naar de vaststelling van de notulen? Kunt u zich vinden in de voorgelegde notulen? Kunnen we die arresteren? Dat is het geval.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 17 t/m 21*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de mededeling van de ingekomen stukken. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Ja? Mijnheer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, op de lijst van ingekomen stukken van week 17 zie ik een wijkraadsadvies staan van de wijkraad Bloemhof en die staat ter kennisgeving aannemen. Volgens mij hadden wij afgesproken dat wijkraadsadviezen altijd op de procedureagenda van de betreffende commissie zouden komen, dus graag het verzoek om dat te doen.

De **VOORZITTER**. Akkoord, dat gaan we doen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik wilde onze schriftelijke vragen over netcongestie toevoegen bij de behandeling van het Klimaatactieplan. Dat is 24bb002650.

De **VOORZITTER**. Dat zullen we regelen. Ja?

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel. Het afdoeningsvoorstel Toezegging over klimaataanjagers en afdoeningsvoorstel Klimaataanjagers afsprakenbrief, dat is 24bb002852, ook graag toevoegen aan de bespreking bij het KAR in MHEK.

De **VOORZITTER**. Dat gaan we doen. Anderen nog? Niet? Dan is de rest van het behandelvoorstel akkoord.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. We gaan hameren.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de begroting 2025 van de GGD*

De **VOORZITTER**. 5.1, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de begroting 2025 van de GGD. Eenmaal andermaal, gehamerd.

5.2 *Het voorstel van het presidium tot het verlengen van het contract met de accountant voor de gemeente Rotterdam voor de controlejaren 2025 en 2026*

De **VOORZITTER**. Dan 5.2, het voorstel van het presidium tot het verlengen van het contract met de accountant voor de gemeente Rotterdam voor de controlejaren 2025 en 2026. U kunt zich hierin vinden? Akkoord.

5.3 *Het voorstel tot vaststelling van de verordening Woonruimtebemiddeling*

De **VOORZITTER**. Dan 5.3, het voorstel tot vaststelling van de verordening Woonruimtebemiddeling. Wie van u? Akkoord? Gehamerd.

6. REGULIERE DEBATTEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de reguliere debatten.

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad"*

De **VOORZITTER**. We nemen een aanvang met als eerste agendapunt voor vandaag het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", in aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad". Mevrouw Kockelkoren, u bent de eerste spreker. Sorry, de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, van de orde, want ik zie dat wethouder Buijt aanwezig is en ook wethouder Versnel, maar dit onderwerp en ook de inhoud van het onderwerp raakt zo aan welzijn, dat ik niet begrijp waar wethouder Achbar is.

De **VOORZITTER**. Ja, wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Een terechte vraag, collega Achbar komt ook zo snel mogelijk hier bij zitten. Hij weet ook dat er een motie voor hem is. Daar komt hij ook advies op geven, dus hij heeft ook echt zijn agenda aangepast om hier zo snel mogelijk te zijn, dus hij zal ook echt ieder moment hier zijn, maar hij kon er niet bij het begin bij zijn.

De **VOORZITTER**. We verzoeken de heer Achbar om zo snel mogelijk deze kant op te komen en wellicht willen de bodes hem dat signaal afgeven. De raad wil zijn aanwezigheid bij dit agendapunt.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Voorzitter, een punt van orde, want het is een juist punt dat de heer Coşkun zegt. Ik ga ervan uit dat de wethouder dan naar een minister is, want dat hadden we hè, of de koning, wat was het ook alweer? Dat was de uitzondering. Ja nee, maar echt, even serieus. Ik begrijp dat er allerlei belangrijke zaken zijn, maar ik geloof dat we de koning als enige nog op ons lijstje hadden staan dat je mocht uitvallen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren, de raad wil de heer Achbar hier hebben en ik heb gevraagd om hem hier te laten komen, dus het is vrij eenvoudig. Tenzij u zegt: wij willen dat hij vanaf moment 1 meeluistert, dan gaan we dit agendapunt even laten rusten en pakken we het volgende agendapunt. Ja? U wilt dat wethouder Achbar als eerste, dan doen we dat. Dus we wachten met het agendapunt tot hij er is. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) We gaan beginnen, de wethouder is gearriveerd. Mevrouw Verkoelen, het kopje koffie met de koning was heel kort. Mevrouw Kockelkoren. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Probeert u het nog een keer, en anders misschien vanuit uw plaats. Ja, ik weet het. Misschien is het handig om vanuit uw plaats te spreken. Vanaf uw eigen plaats spreken als het even kan.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Oké voorzitter, dan probeer ik het vanaf deze positie. Voorzitter, het verhaal van dit collegestuk 'Heel de Stad' is dat er minder zorg gegeven gaat worden. En voorzitter, de wethouder probeert te verkopen dat de minder gegeven zorg niet erg is, omdat deze mensen überhaupt geen zorg nodig hebben. Of hij zegt: door maatwerk te leveren komt het bij iedereen alsnog goed. Maar er wordt natuurlijk uiteindelijk toch gewoon een enorme besparing ingeboekt. En voorzitter, wat GroenLinks betreft staat het leveren van goede zorg voor Rotterdammers voorop en daarom houden wij bij dit stuk grote zorgen. Want voorzitter, tegelijkertijd zien wij in de Raadsmonitor Zorg een toename van wachtlijsten. Een enorme stijging is te zien in de wachttijd op de wachtlijst voor wijkteams. 79% wacht langer dan zes weken, vooral aan de kant van jeugdigen. Ook de instroom van het aantal meldingen WMO, de gemiddelde doorlooptijd en voorraad van de WMO-meldingen zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar. En voorzitter, de wethouder zegt daar zelf over: het is onacceptabel dat we zo ver boven de wettelijke termijn van 42 dagen zitten. Het streven is daarom de doorlooptijd onder de 70 dagen te krijgen. Onder de 70 dagen? En tegelijkertijd zijn wij hier aan het bezuinigen op allerlei zaken die de Rotterdammer raken. Wij als raad moeten ondertussen onze weg zien te vinden in een veelheid aan signalen uit de stad en onvolledige informatie vanuit het college. En voorzitter, dit stuk geeft een inschatting in bedragen die bezuinigd zouden kunnen worden. Maar de signalen uit de Raadsmonitor Zorg, de signalen die wij opvangen uit de stad, laten een ander beeld zien. En voorzitter, preventie en samenredzaamheid wordt gezien als manier om zorgkosten te besparen. GroenLinks is voorstander van investeren in de sociale basis, het betrekken van informele partijen in de stad. Maar de nadruk op het voorliggend veld, samenredzaamheid, zonder daar financiële middelen tegenover te zetten, terwijl partijen in de stad op omvallen staan, is wat GroenLinks betreft onbegrijpelijk. Keer op keer hebben wij aangegeven dat partijen als De Katrol, die bijdragen aan die samenredzaamheid als ontmoetingsplek in de stad, is noodgedwongen om komende maand het bijltje erbij neer te gooien. Is dat de stad die we hier willen zijn met elkaar? Is dat de samenredzaamheid die dit college bedoelt? En ook zorgen over de financiën. Het college baseert zich als een kille rekenmeester die een inschatting maakt op financieel te behalen resultaat van de bestuursopdracht Zorg. Ondertussen is de besparingsopdracht al een jaar bezig, en zijn nog geen realisatiecijfers gegeven. De wethouder zegt daarover dat het lastig is om een een-op-een-relatie te leggen tussen de bestuursopdracht Zorg uit de begroting en realisatiecijfers in de jaarrekening. Maar ja voorzitter, hoe kunnen wij dan ons werk doen? Ik vind het onbegrijpelijk. Daarbij wordt er bijvoorbeeld ook een lobbydoel van € 20 miljoen ingeboekt, waarvan de wethouder zegt: ja sorry jongens, de kans dat we dat met de huidige landelijke partijen gaan halen, is heel erg klein. En daar moeten wij hier als raad dan vervolgens onze handtekening onder zetten. Nou voorzitter, GroenLinks past daarvoor. En dan als laatste voorzitter, ik ben heel benieuwd wat de coalitiepartijen hiervan vinden. Want ik herinner me hier een vorige periode waarin keer op keer Leefbaar Rotterdam opstond en zei: ja jongens, er kan geen cent minder naar de zorg toe. En wat hier nu wordt gezegd is dat er gestuurd wordt op het bijvoorbeeld minder scootmobielen leveren. En dan zegt de wethouder: ja, maar uiteindelijk zal iedereen die een scootmobiel nodig heeft, die krijgen. Geacht Leefbaar Rotterdam, geloven jullie het zelf?

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Als wij de Rotterdammers de noodzakelijke ondersteuning willen blijven bieden, dan kunnen we niet altijd alle gevraagde ondersteuning blijven verlenen. En dat is het eerlijke verhaal. Ik denk dat niemand in deze raad er nog van overtuigd hoeft te worden hoe nijpend het tekort is, hoe groot het probleem is, en dat we voor een waanzinnige uitdaging staan. Ook in Rotterdam worden mensen steeds ouder. En hoewel dat op zichzelf goed nieuws is, betekent dat ook dat er dus meer ouderen met kwalen zijn die ook meer ondersteuning nodig zullen hebben. En ook jongeren hebben het zwaar mijnheer de voorzitter. In een snel veranderende en onzekere wereld ervaren steeds meer jongeren stress tot blaren niveaus en hebben anderen mentale gezondheidsproblemen. Het probleem wordt alleen maar groter. En we zullen dus zuinig, zinvol en zorgvuldig ondersteuning moeten verlenen. De uitgangspunten die de wethouder daarvoor heeft vastgesteld voldoen aan deze criteria denken wij. Het idee dat niet iedere hulpvraag altijd met een heel duur zorgantwoord kan worden beantwoord, is denk ik een heel logisch en realistisch uitgangspunt. Het voornemen om prioriteit te geven aan mensen die de zorg daadwerkelijk het hardst noodzakelijk nodig hebben, boven mensen die daarom vragen maar het wellicht op een andere manier kunnen oplossen, ook dat spreekt de Rotterdamse VVD aan. En op hoofdlijnen is de Rotterdamse VVD dan ook best tevreden over dit plan. Maar tot zover het goede nieuws voorzitter. We hebben drie zorgen, en ik zal afsluiten met de belangrijkste. De eerste is het voorkomen van fraude. In het gewijzigde plan wordt maar beperkt aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van fraude, een van de nieuwe actiepunten in de derde tranche maatregelen gaat er wel over, maar het is vrij beperkt. In de commissievergadering hebben we daar iets uitgebreider op door kunnen drukken, op maatregelen die het voorkomen van fraude moeten bestrijden. Toen heeft de wethouder daarop geantwoord: ja, je moet eigenlijk vooral denken aan het voorkomen van fraude, dat het niet plaats kan vinden. En daar ben ik het deels mee eens. Ik denk dat altijd het voorkomen belangrijker is of beter is dan genezen, ook in de zorg. Maar het probleem is dat ons zorgsysteem al retecomplex is gemaakt om die fraude te voorkomen. De hoeveelheid hoepels waar je doorheen moet springen voordat je een pgb krijgt uitgekeerd is waanzinnig. Een aanvraag, een keukentafelgesprek, een beschikking, een zorgovereenkomst, een ondersteuningsplan, urenbriefjes, handtekeningen, het CvB dat uitkeert, het CAK dat vervolgens de eigen bijdrage vastkeert. En elke maand weer moet je door dezelfde molen heen als je die vergoeding uitgekeerd wil krijgen. En toch worden er volgens schattingen honderden miljoenen per jaar of meer gefraudeerd met de zorgkosten. En ik zou daarom op korte termijn wat uitgebreider met de wethouder hierover van gedachten willen wisselen, en ook met uw raad. Het voorkomen en bestrijden van fraude draagt in ieder geval bij aan het gegeven dat mensen nog bereid zijn om bij te dragen aan die pot met zorgkosten. Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat de bureaucratie die daarmee gepaard gaat het zo ingewikkeld maakt om aan zorg te komen, dat de mensen die de noodzakelijke zorg nodig hebben daar geen toegang meer toe krijgen. En een effectieve maar daadkrachtige manier om die fraude te voorkomen is dus wenselijk. Voorzitter, de tweede zorg is het verband tussen de GGZ en de veiligheid. Ik ga er iets vlotter doorheen. Als wij ernaartoe werken, dat is een van de speerpunten, om mensen met psychosociale problemen vaker thuis te laten wonen maar dan met begeleiding, dan komen die mensen in een wijk terecht waar ze misschien niet op tijd goed in de gaten worden gehouden. Dat gaat problemen opleveren voor die mensen zelf maar ook voor de omgeving. Als iemand zijn huis niet opgeruimd, netjes en schoon kan houden, maar dat het vuilnis tot heuphoogte in de gang staat, dan is het brandgevaarlijk, ook voor de mensen die daaromheen wonen. Ik hoop dus ook dat de wethouder goed in de gaten blijft houden dat een bezuiniging op zorg niet effectief is als je daardoor qua veiligheid meerkosten gaat maken. Maar voorzitter, het derde punt is denk ik wel het belangrijkste. Het is nog steeds onvoldoende. In de Bestuurlijke Opdracht Zorg is opgenomen hoeveel geld we eigenlijk zullen moeten bezuinigen in de komende jaren om dus inderdaad nog een betaalbaar zorgsysteem te behouden. En hoewel we stappen maken in de juiste richting, is het nog zo dat we miljoenen tekortkomen op de begroting. En daarbij gaan we, mevrouw Kockelkoren gaf het denk ik terecht al aan, nog uit van een bijdrage van het rijk waarvan we niet weten wat er gaat gebeuren, van best wel vage en abstracte sturingseffecten waarvan je niet helemaal kan vaststellen hoe groot het effect nu zal zijn. En ik heb de wethouder een paar maanden geleden aangezegd dat ik hem loeischerp in de gaten zal houden of we voldoende voortgang blijven maken. Ik zie stappen in de goede richting, maar we zijn er nog lang niet. En daar zal ik dan ook de komende periode scherp op blijven letten. Er moet echt meer gebeuren om een zuinig, zinvol en duurzaam zorgsysteem in stand te kunnen houden zodat mensen die zorg daadwerkelijk nodig hebben, dat we die ook kunnen blijven betalen en kunnen bieden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Heel goed. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Ja, we hebben al eerder over de Bestuurlijke Opdracht Zorg gesproken hier in de raad. Ik moet ook zeggen dat wij ons altijd zeer kritisch hebben geuit, met name ook over het proces in het begin. Dat wil ik toch nog even markeren. Dat heeft toen ook geleid tot een motie van treurnis, omdat wij echt vonden dat we met elkaar op de verkeerde weg waren. Maar nu ligt er een plan dat wel meer duidelijkheid geeft over de maatregelen die worden gegeven en een aantal heldere uitgangspunten geformuleerd. Dat moet ook gezegd worden voorzitter, daar zijn wij tevreden over. Er gaat in ieder geval meer duidelijkheid komen over wat wij vinden dat noodzakelijk is voor onze stad, namelijk dat de manier waarop wij nu de zorg leveren, we niet op die voet verder kunnen gaan. Dat is niet alleen vanwege financiën, maar dat is ook eenvoudigweg vanwege personeelstekorten. Dat is wat we nu al zien in de zorg. Heel veel zorg kan ook eenvoudigweg niet meer geleverd worden, ook al zouden we het willen. En die twee dingen samen maken dat we het anders moeten doen dan dat we deden. Want voorzitter, dit stuk, en je kan nog heel veel zeggen over dat het beter zou moeten, beter zou kunnen, en we zijn ook heel erg benieuwd naar de uitwerking in de praktijk, maar er ligt in ieder geval een stuk met heldere uitgangspunten, maatregelen, en ook een vertaling naar de financiën, waar wij tenslotte ook zelf om hebben gevraagd. Eén punt dat we nog wel willen benoemen voorzitter, wij vragen meer van de samenleving. Dat past goed in de visie van de ChristenUnie. Christelijk-sociaal denken wil ook zeggen dat het primaat altijd ligt bij de samenleving. Daar ligt ook de bal en het is goed dat we die samenwerking actief gaan zoeken. Wat ons betreft mag die nog wat actiever en daarom willen we graag een motie indienen om de informele organisaties echt nog actiever mee te nemen in dit proces, met de motie 'Informeel informeel'. Die is mede ondertekend door CDA, SP en Volt. Ik zal die zo dadelijk aan het eind van mijn bijdrage indienen. Ik kan het ook nu wel even doen, hij komt eraan. Ten slotte nog een vraag voorzitter, want de wethouder geeft ook aan: we kunnen niet over alle ingezette maatregelen de effecten goed gaan rapporteren. Zou de wethouder ons even kunnen toezeggen dat we in ieder geval ook duidelijk krijgen welke effecten we wel en welke effecten we niet gaan monitoren? Dan weten wij ook waar we op moeten gaan letten. Want wij zullen de uitwerking zeer kritisch gaan volgen, want uiteindelijk hangt het succes af van hoe het in de praktijk vorm krijgt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Informeel informeel

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van Passende Zorg voor Heel de Stad;

constaterende dat:

- het Integraal Plan Bestuursopdracht Zorg stelt dat een cultuuromslag nodig is om de zorg 'houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar' te houden;
- hierbij onder andere een grotere rol voor informele organisaties is weggelegd;
- Rotterdam veel informele organisaties kent die ondersteuning bieden binnen het domein van het Integraal Plan;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdammers vroegtijdig mee wil nemen in de aanstaande veranderingen in de zorg;
- voor informele organisaties in Rotterdam niet of onvoldoende duidelijk is dat de verwachtingen vanuit de lokale overheid veranderen;
- gelet op hun grotere rol het bij uitstek belangrijk is dat informele organisaties vroegtijdig en uitgebreid meegenomen worden in de aanstaande veranderingen;
- de gemeente Rotterdam uitgebreide ervaring heeft met het betrekken van informele organisaties bij het maken en uitvoeren van beleid, met name op het vlak van armoede en schulden;

verzoekt het college:

- om gesprekken te organiseren met informele organisaties in de gemeente Rotterdam over de benodigde cultuuromslag binnen de zorg;
- bij deze gesprekken in ieder geval in te gaan op de wederzijdse verwachtingen en benodigdheden;
- over deze gesprekken te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. De PvdA wil dat de gemeente regie pakt en niet haar verantwoordelijkheid afschuift. Dit college verschuift zich achter wollige teksten en laat mensen die de zorg nodig hebben in de steek. Dat is onze afdrank van de bestuursopdracht. Zorg moet beschikbaar zijn en blijven voor alle Rotterdammers in onze stad. En wij strijden tegen het doorgeslagen efficiëntiedenken en zoals de VVD net roemt wederom aandacht voor fraudeaanpak maar eigenlijk niet bereikbare zorg voor iedereen en de meest kwetsbaren in onze stad. Want de meest kwetsbaren in onze stad worden met dit plan onder druk gezet. De wethouder zegt misschien wel dat dat niet het geval is, maar eigenlijk, als je kijkt naar de maatregelen, worden mensen gewoon actief gemotiveerd om zorg te gaan mijden, om nee te zeggen tegen zorg. En juist de mensen in de meest kwetsbare situaties zullen daar heel makkelijk onder bezwijken en dat baart mijn partij zorgen. Wij zien eigenlijk een college dat gewoon geen grip heeft op zijn eigen uitgaven. Tussen de begroting van vorig jaar en wat er daadwerkelijk is uitgegeven zat gewoon € 150 miljoen verschil. PWC beschrijft niet voor niets in haar bevindingen op de jaarrapportage dat inderdaad de voortgang van de bestuursopdracht Zorg gewoon onnavolgbaar is. En dat begrijp ik eigenlijk ook niet. Het feit dat de heer Vonk net eigenlijk om een toezegging vraagt, van: kunnen we dat in de toekomst dan wel? Dan denk ik: we moeten gewoon op alle individuele maatregelen de voortgang kunnen volgen en dat zou de wethouder ook moeten willen. Want dat is namelijk de enige manier hoe je grip houdt op de situatie. Dus daar zou ik van de wethouder graag reactie op willen. En het valt ons ook op dat dit college vooral oplossingen zoekt door de verantwoordelijkheid af te schuiven. Op welzijnsorganisaties, of het voorliggende veld, wat dat dan ook precies mag zijn, zonder daar financiële middelen tegenover te stellen. Wat betekent dat voor die organisaties? Kunnen zij dit überhaupt wel aan? Graag een reactie van de wethouder. Want dit klinkt voor de PvdA namelijk echt als wensdenken. En mijn fractie is bang dat met deze lage kwaliteit van plannen de hulpbehoevenden uiteindelijk gewoon de klos zullen zijn. We hebben nog niet alle hoop opgegeven. Daarom hebben we twee moties om in ieder geval het college een klein beetje bij te sturen. En ik weet dat deze wethouder fan is van het hoofdlijnenakkoord dat in Den Haag is verschenen. Daar twittert hij driftig over. Maar ik had wel een klein addertje onder het gras gevonden. Dat ging over de specifieke uitgaven. Daar moest een korting komen van 10%. U weet in de praktijk dat die kortingen van 10% altijd planningsoptimisme is. Dus we willen u eigenlijk met de boodschap richting Den Haag sturen om daar alstublieft van af te zien, dus daar hebben we ook een motie over. Afrondend, mijn fractie heeft eigenlijk geen vertrouwen in de bestuursopdracht zoals die nu voorligt. En in alle eerlijkheid, ik zou me inderdaad eigenlijk willen aansluiten bij mijn collega van GroenLinks, mevrouw Kockelkoren. Ik denk echt dat de mensen die de zorg nodig hebben in deze stad het meest de klos zullen zijn van deze vrij onduidelijk beschreven maatregelen en deze bestuursopdracht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Herhaal geen fouten uit het verleden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van Passende Zorg voor Heel de Stad;

constaterende dat:

- in de budgettaire bijlage van het hoofdlijnenakkoord staat dat men specifieke uitkeringen wil overhevelen naar het gemeente- of provinciefonds, maar wel met een budgetkorting van 10%¹;

overwegende dat:

- deze budgetkorting van 10% neerkomt op een bezuiniging van € 638 miljoen per jaar;
- het goed nieuws is dat het nieuwe kabinet de democratische rompslomp uit het proces wil halen en de autonomie van gemeenten en provincies wil bevorderen;
- budgetkortingen in het verleden ook altijd te optimistisch begroot waren;

verzoekt het college om:

- te lobbyen bij het rijk om het gemeente- en provinciefonds niet verder uit te kleden;

- als het nieuwe kabinet geïnstalleerd is de onwenselijkheid van deze budgetkorting aan te kaarten; en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, T. Kind, P.J.H.D. Verkoelen en A. Kockelkoren

¹ <https://www.kabinetsformatie2023.nl/documenten/publicaties/2024/05/16/budgettaire-bijlage-hoofdpijnenakkoord>

Motie 3. Comfortwoningen voor een comfortabele oude dag

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van Passende Zorg voor Heel de Stad;

constaterende dat:

- de gemeente gaat inzetten op het aanbieden van reablement trajecten voor ouderen middels de inzet van ergotherapeuten en beweegprogramma's;
- onderzoeken naar reablement in andere landen en steden uitwijzen dat een intensief traject kan leiden tot uitstel van zorg en ouderen weer (gedeeltelijk) zelfstandig kunnen worden;^{1,2,3}

overwegende dat:

- Rotterdamse welzijnsorganisaties reeds een opdracht hebben om inwoners over hulpmiddelen om langer zelfstandig thuis te wonen te informeren via o.a. comfortwoningen, waar allerlei mogelijkheden worden tentoongesteld;
- onderdeel van het reablement traject kan zijn dat mensen bij één van de vier Rotterdamse comfortwoningen op bezoek gaan en bij passende hulpmiddelen ook direct geïnformeerd kunnen worden over hoe deze aan te schaffen;
- op basis van een evaluatie van de comfortwoningen de komende periode zal worden bepaald op welke wijze de comfortwoningen worden voortgezet en welke middelen daarvoor nodig zijn;

verzoekt het college om:

- bezoek aan comfortwoningen en informatie over hulpmiddelen in de comfortwoningen een vast onderdeel van de toekomstige reablement trajecten te maken;
- de relevantie van comfortwoningen in de reablement trajecten mee te nemen in de evaluatie en wijze van voortzetting van comfortwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak en P.J.H.D. Verkoelen

¹ <https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/ouderen-willen-het-zelf-lief-doen>

² <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/zelfredzaamheid-de-toekomst-van-de-ouderenzorg-in-nederland-willen-ze-dat-maar-makkelijk-is-het-niet/>

³ <https://www.vilans.nl/actueel/nieuws/reablement-als-oplossing-voor-toenemende-zorgvraag>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Vandaag bespreken we het aanvullende plan van de wethouder, een plan om de zorg in de stad houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar te houden. Want voorzitter, het is nu meer dan duidelijk dat de zorg onder druk staat en dat het daarom nu echt anders geregeld moet worden, willen we de zorg kunnen blijven aanbieden aan degenen die dat ook nodig hebben. Het is goed dat er een stevige lobby naar Den Haag is en dat er een verbetering zal zijn in de toegangsloketten, zodat doorverwijzingen nog efficiënter kunnen en passend aan de vragen van onze Rotterdammers. Voorzitter, in Nederland maar ook in Rotterdam stijgt het aantal inwoners met een bi-culturele achtergrond. Dit betekent ook iets voor hoe de zorg geleverd moet worden. Want voorzitter, het is belangrijk dat de aangeboden zorg aansluit bij de belevingswereld van de Rotterdammer, en dus aansluit bij de normen en waarden van deze persoon in kwestie. Ook in ons mooie coalitieakkoord staat dat wij als stad cultuursensitief werken in de zorg belangrijk vinden voor onze inwoners. Helaas voorzitter heb ik hierover niets kunnen lezen in het plan van de wethouder. Daarom vraag ik de

wethouder in hoeverre er in Rotterdam al cultuursensitief wordt gewerkt en hoe is dit opgenomen in de bestuursopdracht Zorg. Verder voorzitter, hebben wij in Rotterdam veel levensbeschouwelijke organisaties die ook een maatschappelijke rol spelen en kunnen spelen binnen de gemeenschappen. Denk aan onze mooi kerken, moskeeën en synagogen. Ik denk dat veel van deze organisaties openstaan om inwoners uit de wijk te helpen waar mogelijk. Deze organisaties kunnen mogelijk ook ingezet worden om het sociale netwerk van bepaalde Rotterdammers te versterken. Het zijn vaak ontmoetingsplaatsen waar inwoners elkaar tegenkomen en elkaar leren kennen. Voorzitter, in hoeverre worden deze organisaties betrokken bij het plan van de wethouder? Graag een reactie van de wethouder. En dan tot slot voorzitter, ben ik blij dat de wethouder in de commissie aangaf dat er al een hoop gedaan wordt om zorg aantrekkelijk te maken. Toch blijf ik me zorgen maken over de personeelstekorten in de zorg. Als we niets doen komt er een zorgelijk tekort in de zorg, dat kan oplopen tot 10.000 zorgmedewerkers. Dit is heel zorgwekkend.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab, u heeft een vraag van mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, even over het betrekken van partijen. Daar is GroenLinks ook voorstander van. Maar wat ik in de jaarrekening las, is dat, ik quote: "Op dringend verzoek van de zorg- en welzijnsaanbieder zijn gesprekken gestart om gezamenlijk tot maatregelen te komen." Kennelijk was er een dringend verzoek van zorgpartijen nodig om dit college zover te krijgen om in gesprek te gaan over de maatregelen. Hoe kijkt u daar dan naar?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, ik heb dat zelf niet kunnen lezen in de jaarrekening, maar blijkaar is daar dus behoefte aan.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja sorry, maar mijnheer Akhatab. Inmiddels weten we dat u koning bent in het wegduiken voor antwoorden, maar de concrete vraag is: dit college heeft geen grip op de zorguitgaven. Zowel de accountant geeft dat eigenlijk aan en ook uit deze quote die mevrouw Kockelkoren u net voorlegt blijkt dit. Hoe reageert u daarop?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Nou ja voorzitter, ik heb hier alleen aangegeven dat ik het tof zou vinden en dat ik van de wethouder wil horen hoe hij ertegenover staat om de levensbeschouwelijke organisaties te betrekken bij eventuele plannen. Volgens mij stel ik niet een heel gekke vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Daar ging het punt helemaal niet over van mevrouw Kockelkoren. Het gaat erover doordat dit college geen grip heeft op zijn eigen uitgaven, uiteindelijk de meest kwetsbaren in de stad mogelijk de dupe zijn. Want dan moeten er misschien op enig moment wel harde maatregelen genomen worden en dan zijn die mensen daar de dupe van. Je ziet het nu al. Er wordt druk gelegd, er wordt een beroep gedaan op die mensen om af te zien van zorg. Ik had eigenlijk wel verwacht dat DENK dit soort signalen van welzijns- en zorgorganisaties uit de stad serieus zou nemen. Dit valt me echt van u tegen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, de wethouder heeft zelf ook gezegd: degenen die zorg nodig hebben krijgen ook gewoon die zorg, dus ik maak me daar denk ik niet eens zorgen om. Ik denk dat de wethouder dat echt wel... En ik zal de wethouder daar ook scherp op volgen. Voorzitter, ik ga verder. Dit is heel zorgwekkend en daarom moeten we alles op alles zetten om de zorg zoveel mogelijk te promoten en aantrekkelijk te maken. Daarom vraag ik de wethouder om echt in te zetten op het promoten van de zorg bij alle werkzoekenden en alle leerlingen en studenten van onze mooie stad Rotterdam. Dat was ook mijn bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, het leven is niet altijd eerlijk. Waarom de een mazzel heeft en de ander met pech geboren lijkt te zijn, is een vraag waar we geen antwoord op hebben. Wel bestaat het politieke werk van mijn fractie eruit om ervoor te zorgen dat mensen die pech aan hun broek hebben hangen geholpen kunnen worden. En wat zeg ik, moeten worden door de mazzelaars die aan de goede kant van het leven zijn geboren. Voorzitter, al minstens tien jaar weten we dat de kosten van de zorg de pan uit gaan rijzen. Al minstens tien jaar weten we dat de dubbele vergrijzing en daarmee de toename aan zorg aan het gebeuren is. Al minstens tien jaar weten we dat er een nijpend tekort aan menskracht is, een tekort aan mensen om het vele zware ambachtelijke werk te doen. En al minstens tien jaar weten we dat steeds meer mensen in schrijnende leefomstandigheden verkeren. Maar voorzitter, al minstens tien jaar lopen we ook achter de feiten aan en doen we niets met die wetenschap. Al minstens tien jaar lang bouwen we nog steeds geen goede huizen voor de lagere en de sociale klassen. Al minstens tien jaar lang zetten we niet in op onderwijs waarbij het ambacht centraal staat en al minstens tien jaar lang investeren we niet op ondersteuning om gezonde arbeidskrachten te krijgen op ondersteuning zodat mantelzorgers zich gewaardeerd voelen en op ondersteuning van mensen om zelfredzaam te worden. Voorzitter, al minstens tien jaar investeren we dus niet in mensen, in hun behoeften, in hun mogelijkheden, in hun beperkingen. Voorzitter, als je dan na tien jaar met een plan komt: Passende zorg voor Heel de Stad, waarin het bestuur eindelijk tot diezelfde bevindingen komt, juichen wij als ouderenpartij dat natuurlijk van harte toe. Maar voorzitter, het is al eerder gezegd, als het uitgangspunt van het bestuur alleen maar is: het geld is er niet, dus het moet anders, en dat bestaat dan uit maar rücksichtslos saneren, kaasschaven en minder geld inzetten, slaat het bestuur wat mijn partij betreft de plank volledig mis. Ik geef u één voorbeeld voorzitter, maar ik hoorde er zojuist al vele andere. Als de maatregel 'we gaan minder strijken' effectief € 5 miljoen minder moet worden, vraagt mijn fractie zich toch ernstig af of er met dat niet strijken nog meer wordt geschrapt. Het strijken heeft namelijk ook een sociale functie. Het kletsen met zieke mensen die vereenzamen. Het doorgronden van de problemen die niet aan de oppervlakte komen met een pilletje. Voorzitter, we krijgen meer ouderen, meer zorgvragen, minder mantelzorgers. We moeten allemaal meer en langer gaan werken. Waar dit plan niet op ingaat en wat wel de kern is om tot een oplossing te komen, is natuurlijk: wie zijn dan die mensen die het netwerk vormen waar de zorgvragers een beroep op moeten doen? De wethouder heeft daar geen onderzoek naar gedaan. In alle plannen missen we het tijdspad waarop de Rotterdammer voldoende duidelijk krijgt wat hij of zij van de zorg mag verwachten, wat hij of zij van de gemeente mag verwachten, en wat hij of zij in de eigen kring moet gaan organiseren. Voorzitter, het leven is niet eerlijk. De een wordt honderd en springt nog over het hek. De ander is op zijn vijftigste al gesloopt. De een wordt geboren in een groot gezin en kan terugvallen op broers en zussen. De ander is enig kind en niet sociaal vaardig en staat er alleen voor. De een heeft carrière kunnen maken en ontvangt een goed pensioen en de ander moet zich met alleen de AOW zien te redden. We hebben allemaal onze eigen geschiedenis, onze eigen karakters en onze eigen mogelijkheden. Omzien naar elkaar is een groot goed, maar afdwingen van saamhorigheid ligt ons Nederlanders helaas niet zo goed. Dat maken we zelf wel uit, denken we. De plannen van de wethouder zijn mooi, maar of ze realiseerbaar zijn van de ene op de andere dag, daar hebben wij grote twijfels over. En voorzitter, als de plannen van de wethouder toch niet de resultaten opleveren, waar gaan we dat dan gladstrijken? Om nu maar even te bedenken dat het strijken bezuinigd is. We halen met alle maatregelen de ziel uit het werk van de zorgverleners, die als robots het werk moeten doen met een pleister op hun mond en watten in de oren. Want een gesprek, een luisterend oor, daar is geen tijd voor. Het huis is schoon, maar de geest dof en verwaarloosd. Voorzitter, het is goed dat we mensen laten nadenken over hoe goed oud te worden. Mijn fractie vindt u dan zeker aan uw zijde, maar wethouder, we zullen u eraan blijven herinneren dat voor veel mensen oud worden iets is voor later. Inderdaad, we moeten er nu aan denken over hoe goed oud te worden. Maar we moeten ons ook realiseren dat we als gemeente ons moeten voorbereiden op al die ouderen die door een ongeluk of tegenslag of omdat ze gewoon pech hebben, toch plotseling oud zijn geworden. Laten we hen in de steek omdat zij niet hebben, willen of kunnen voorbereiden op het ouder worden. Daar moeten uw plannen wat mijn fractie betreft over gaan. En niet plannen om alleen maar klakkeloos te bezuinigen. Mijn fractie is daarom zeker kritisch over deze bestuursopdracht en over het strijken hebben we daarom ook nog een motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. De strijkbout heeft meer functies

"De Gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het voorstel Passende Zorg voor Heel de Stad;

constaterende dat:

- de bestuursopdracht Zorg inzet op het beperken van de kosten van de zorg;
- dit vooral betekent dat minder Rotterdammers zorg zullen ontvangen;
- een van de maatregelen (no. 15) inhoudt dat er geen tijd meer mag worden besteed aan het strijken van het wasgoed en dat daarmee in 2025 € 5,3 miljoen bespaard zou worden en vervolgens € 6,5 miljoen in 2026 en nog eens € 6,5 miljoen in 2027;
- die bezuiniging ons erg fors voorkomt;
- de voor strijken geïndiceerde tijd gekort wordt op het totaal van de zorg die een Rotterdammer ontvangt;

overwegende dat:

- strijken meer is dan het gladstrijken van het wasgoed. Met het strijken is er ook sociaal contact met de hulpvrager;
- door het sociaal contact samen met het strijken weg te bezuinigen, je meer kwijtraakt dan alleen gladgestreken wasgoed;
- de suggestie van "strijkvrije kleding kopen" niet voor iedere Rotterdammer zomaar uitgevoerd kan worden;

verzoekt het college:

- af te zien van de bezuiniging op strijken of die tenminste te halveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het debat in mijn commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport, maar ook een groot deel van het debat dat we nu beginnen te voeren, straalt wel veel hulpeloosheid uit van deze raad en ook van dit college. Dat zit ook in die stukken. Alleen de heer Akhatab van DENK heeft er nog het volste vertrouwen in dat het allemaal goed zal gaan. Voorzitter, met de titel Heel de Stad is niet zo heel veel mis. Die lijkt heel veel op Heel de mens, het beginselprogramma van de SP, waarin we ervan uitgaan dat we respect moeten hebben voor ieders menselijke waardigheid, dat we uitgaan van de gelijkwaardigheid van alle mensen en dat dat alleen kan door de solidariteit tussen mensen te organiseren. In theorie zou je dat ook hierin kunnen lezen. Maar voorzitter, als je echt tussen de regels doorleest, en de noodkreten leest en hoort ook van de betrokken wethouders, dan denk je: ja, Heel de Stad, heel de stad gaat kapot. En wij blijven dan pleisters plakken als gemeenteraad. Grote problemen worden geschilderd en die worden volgens ons niet opgelost. Er wordt wel begrip gevraagd van ons Rotterdammers, maar het zijn in onze ogen de puinhopen van Paars, waar de SP al dertig jaar op hamert, die, en ik zie de wethouder van Leefbaar Rotterdam worstelen, ik zie de wethouder van DENK worstelen. Maar zij moeten de puinhopen van Paars oplossen, en dat gaat niet op deze manier. Ze zitten gevangen in mijn ogen, Leefbaar Rotterdam en DENK, in het web van VVD en D66, die toch wel de twee pilaren zijn onder de marktfundamentalistische maatschappij waarin wij zitten. SP zegt: minder markt, meer mens. Willen we een stad helen, dan moeten we stoppen met die stomme aanbestedingen. Dan moeten we kijken wat er goed gaat in de stad. Bijvoorbeeld zo'n Katrol, die mevrouw Kockelkoren noemt. Waarom laat je dat kapotgaan? Waarom laat je bijna het Kinderparadijs Meidoorn kapotgaan? Voorkomen is beter dan genezen, zegt de heer Verweij ook, bij de preventie is bijvoorbeeld groen heel belangrijk. Rapporten vol, wetenschappelijk bewezen. Toch, we hebben de Voorjaarsnota nog niet, maar is er een winstwaarschuwing afgegeven aan Natuurstad Rotterdam, de kinderboerderijen, dat ze 10% moeten inleveren. Als we € 10 miljoen willen bezuinigen op de zorg dan moet je niet ook nog eens een keer een paar miljoen bezuinigen op welzijn. En toch, de machteloosheid van dit college straalt dat aan alle kanten uit. Daar moeten we uit zien te komen. Zorg en welzijn zijn geen markt. En daar moeten we dus ook mee stoppen. De mensen die opgeleid zijn voor zorg en welzijn willen ook helemaal niet ondernemer spelen. Het is te gek voor woorden, ik hoorde gisteren dat

er bij Pameijer nu zeven mensen bezig zijn met reclame maken. Dat heet dan communicatiemedewerker, omdat ze Pameijer voortdurend in de markt moeten zetten in concurrentie met andere zorgverleners. En vervolgens staat in dit stuk dan dat de zorgverleners niet meer concurrent van elkaar zijn, ze moeten weer samenwerken, met alle bedrijfsgeheimen en de flauwekul van het marktspelletje van dien. We moeten daarmee stoppen voorzitter, en dat kan als we gaan kijken wat er goed gaat in de stad, en er gaan gelukkig ook een hoop dingen goed, dankzij de mensen zelf. Maar dan moeten we dus niet volgende week een Voorjaarsnota krijgen waarin weer tientallen bezuinigingen worden aangekondigd en dat juist de mensen die de stad dragen, de zorgverleners, wegbezuinigd worden omdat de rest nu eenmaal in een of andere aanbesteding al is weggegeven. Voorzitter, wij maken ons ernstige zorgen en op deze manier gaan we het niet redden en gaat heel de stad kapot.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank u voorzitter. We hebben inderdaad de afgelopen maanden veel gezegd met betrekking tot de passende zorg. We moeten immers in Rotterdam de verantwoordelijkheid nemen om passende zorg voor heel de stad beschikbaar te houden. Ook al vergt dat scherpe en pijnlijke keuzes. Het is de pijnlijke realiteit als we kijken naar de maatschappelijke ontwikkelingen zoals de dubbele vergrijzing en de individualisering van de samenleving. We hopen inderdaad dat Rotterdammers meer in contact komen met hun omgeving, dat er sterke netwerken worden aangehaald en er meer sociale cohesie ontstaat in de wijken. Tegelijkertijd vrees ik ook dat dat niet overal in Rotterdam het geval zal zijn. Daarom vertrouwen we erop dat de ondersteuning beschikbaar blijft voor degenen die het inderdaad het hardst nodig hebben. Ook wil ik nogmaals mijn zorgen uitspreken over de populatiegebonden bekostiging van de zorg in plaats van resultaatgerichte bekostiging. De onderzoeken hierover zien we dan ook graag vroegtijdig tegemoet. Daarnaast onderschrijf ik het standpunt dat ook in de commissie naar voren kwam om zorgfraude keihard aan te pakken. Het is immers onacceptabel dat terwijl de zorgkosten de pan uit rijzen, malafide zorgbureaus niet-geleverde zorg declareren om er zelf de zakken mee te vullen. Afsluitend wil ik dank en vertrouwen uitspreken richting de zorgaanbieders en alle zorgverleners. Want uitkomsten van deze bestuursopdracht zullen uiteindelijk op hun schouders terechtkomen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Hoe dichterbij de voorzitter hoe beter, zeiden ze, en het klopt ook wel. Beter oogcontact.

De **VOORZITTER**. Ik voel de warmte.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, we hebben het vandaag opnieuw over de bestuursopdracht Zorg. Volgens mij hebben wij de afgelopen maanden hier meermaals over gesproken en het mooie is dat we nu een plan hebben, een integraal plan, dat de uitgangspunten en de visie van het college aangeeft, waar dit college naartoe zou willen werken. En terechte opmerkingen ook wel over dit punt, misschien had dit plan veel eerder moeten komen. Voorzitter, we hebben het over zorgbudgetten, we hebben het over plannen die we willen realiseren. We hebben het over zaken die gewoon niet goed geregeld zijn. En laten we ook eerlijk zeggen, dit zagen wij in 2020, misschien in 2019, in de vorige coalitieperiode, in de vorige raadsperiode, wellicht niet aankomen. En ik ben ook ontzettend blij om te zien dat er vanuit het college nu wordt geanticipeerd op de stijgende zorgkosten. Het is ontzettend belangrijk dat je bepaalde zaken moet erkennen, namelijk dat het niet altijd vanzelfsprekend is om zorg te krijgen, dat het niet vanzelfsprekend is om continu bij te plussen daar waar er tekorten zijn. Je moet simpelweg daar waar het kan ook op de rem trappen. En dat gebeurt nu ook wel. En het is heel lastig en heel moeilijk om soms dat slechte verhaal over te brengen bij de Rotterdammer, bij de burger, maar je moet wel proberen om een eerlijk verhaal neer te leggen. En daar zijn wij ook van. Voorzitter, de oorzaken kennen we. Tekorten aan zorgpersoneel, dubbele vergrijzing die zich voordoet. Niet enkel in Rotterdam maar met name in West-Europa en al die demografische veranderingen maken het nogal moeilijk. Met name de sociaaleconomische uitdagingen van onze stad dwingen ons soms ook om middelen efficiënter in te zetten.

De **VOORZITTER**. Achter u staat mijnheer Kind. Die wil blijkbaar een vraag stellen.

De heer **KIND** (volt). Nou, de heer Elbay begon in principe een financieel betoog, met als vraag: we moeten het slechte verhaal overbrengen aan de Rotterdammers. Ik vroeg me af wat daar precies mee bedoeld wordt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Nou ja, misschien verkeerd taalgebruik voorzitter. Het is niet zozeer dat slechte verhaal overbrengen, maar toch wel uitleggen dat zorg niet vanzelfsprekend is.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Maar is de heer Elbay in ieder geval met ons van mening dat we de Wet maatschappelijke ondersteuning uitvoeren, de Jeugdwet, waarin staat dat we iedere Rotterdammer met een ondersteuningsbehoefte gewoon zorg moeten leveren, dat dat eigenlijk het uitgangspunt is van de wet waaraan wij ons moeten houden. Is de heer Elbay het daarmee eens?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, de Wet maatschappelijke ondersteuning is een wet die ervoor zorgt dat we alle kwetsbare Rotterdammers die hulp- en zorgbehoevend zijn ook op een juiste wijze zouden moeten helpen. Ik ben het ermee eens dat we alle zorgbehoevende Rotterdammers dan in die zin ook helpen. Zeker. Maar dat doen we ook. Er staat ook nergens in de plannen dat we de Rotterdammer niet gaan helpen. Maar we gaan kritisch kijken naar de situatie en we gaan de Rotterdammer die zorg het hardst nodig heeft, die gaan we proberen te helpen.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Zegt u dan daarmee ook dat er een aanzienlijke groep Rotterdammers is waar we straks nee tegen gaan zeggen? Nee tegen huishoudelijke hulp. Nee tegen een traplift. Nee tegen een scooter. Nee tegen individuele begeleiding. Nee tegen dagbesteding en ga zo maar door. Is er een groep Rotterdammers die we straks niet die ondersteuning gaan bieden?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, we moeten mensen niet bang maken dat ze dadelijk zonder zorg komen te staan. Ik heb zelf nee verkocht aan mijn eigen ouders. Mijn moeder die recht heeft op een WMO-voorziening, denk maar aan huishoudelijke hulp door haar fysieke problemen, heb ik nee verkocht. Het is een cultuuromslag voorzitter, want ze heeft drie gezonde kinderen, als je mijn vrouw meetelt vier gezonde kinderen die haar kunnen bijstaan bij de huishoudelijke hulp. Ze heeft drie gezonde kinderen die haar verder kunnen helpen in de financiële begeleiding. Dus het is belangrijk voorzitter om die cultuuromslag te maken als dat, als politiek om eerst in je eigen omgeving te kijken en vervolgens naar het voorliggend veld te kijken om vervolgens naar de welzijnsaanbieders te kijken en niet meteen af te stappen richting de gemeente. Dus het is een cultuuromslag voorzitter die ik persoonlijk in mijn privéleven inzet, om juist verstandiger om te gaan met die schaarse middelen die we hebben in deze stad.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). U legt mij nu in de mond dat ik Rotterdammers bang zou maken. U begint zelf over het slechte verhaal vertellen. Een moeilijke boodschap overbrengen. Nou, dat zie ik dus in principe, ik ben heel blij dat de heer Elbay het weet te regelen in de familie. Maar 60% van de Rotterdammers is eenzaam, vooral ouderen, 55% is ook nog eens sociaal geïsoleerd in meer of mindere mate. Bij heel veel Rotterdammers is die omgeving er niet, en dat zijn tienduizenden Rotterdammers. En als we tegen die Rotterdammers moeten gaan zeggen: nee, jullie krijgen de zorg niet, nee, jullie krijgen die ondersteuning niet, dan vind ik het zeer onverantwoordelijk om dat vanuit de gemeente Rotterdam te doen. En dat is geen goede boodschap naar de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Toch een beetje bijval richting mijnheer Elbay, want als we het hebben over bijvoorbeeld eenzaamheid onder ouderen, dat gaat mij ook aan het hart. Ik heb ook een moeder die richting de 70 gaat. Als een oudere eenzaam is en we investeren bijvoorbeeld wel in zorgrestaurants waar de wethouder mee bezig is, dat maakt dat je ouderen bij elkaar brengt en met elkaar in contact brengt. Dat is denk ik een goedkopere oplossing dan betalen voor zorgverleners die daar de strijk moeten doen en huishoudelijke hulp moeten gaan verlenen. En dat is denk ik een mooi voorbeeld van een manier hoe we een vraag, een hulpvraag niet met zorg beantwoorden, namelijk een huishoudelijke hulp die langskomt, maar op een andere manier mensen met elkaar in contact proberen te brengen om echt problemen op te lossen. Ik denk dat dat juist een goed en mooi streven is.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Nou, ik denk dat het heel goed is dat er wijkrestaurants komen en dat zeggen wij ook niet. Maar als we gaan kijken naar de zorgkosten in Rotterdam en waaruit die bestaan. Het grootste bedrag zit in huishoudelijke hulpverlening, beschermd wonen, individuele begeleiding, dagbesteding, al die voorzieningen die wij leveren. Daar zit het grote geld. En als we daar gaan zeggen: nee dat is niet mogelijk, dus nee, wij gaan uw huis niet meer schoonmaken, nee u mag niet meer naar de dagbesteding. Dan kunnen we nog zoveel goede initiatieven rondom wijkrestaurants starten, maar tegelijkertijd zal een heel groot deel van de Rotterdammers dan verder in de problemen komen en dat willen wij voorkomen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. Ook dank voor de bijval van de heer Verweij bij dit punt. Voorzitter, wij proberen iedereen die het hardst zorg nodig heeft dan ook te helpen en dat is ook vanuit de wet zo voorgelegd. Ik ga over naar mijn afronding.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen had nog een vraag zie ik.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Is de heer Elbay voor inkomensafhankelijke zorg?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Vervolg vraag: gaan we dat dan ook doen in het gezin? Want u heeft blijkbaar naar mijn pleidooi niet geluisterd. Dat u het kunt betalen is prima, maar er zijn er zat die het niet doen. Gaan we het optellen van het hele gezin? Al die mantelzorgers, al die kinderen die daarbij moeten horen, want dat moet u dan ook mee gaan rekenen. Niet alleen de ouderen zelf. Bent u daar ook voor?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik ken de daadwerkelijke invulling van inkomensafhankelijke zorg niet, dus ik ben wat dit betreft ook minder goed voorbereid op dit punt. Ja, inkomensafhankelijke zorg, daar ben ik een voorstander van en dat zouden we ook moeten toepassen in deze stad, in dit land.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Maar u realiseert zich dat er een zware overbelasting is van mantelzorgers op dit moment, juist precies om deze reden. Er zijn er heel veel die het niet kunnen. U stelt een verhaal over uzelf, dat ik hartstikke mooi vind hoor, maar daar hebben we het helemaal niet over. Het hele verhaal van iedereen deze morgen zijn juist de mensen die buiten de boot vallen. Daar begon ik mee. Het leven is niet altijd eerlijk mijnheer Elbay.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, dat het leven niet altijd eerlijk is, daarover ben ik het volkomen met mevrouw Verkoelen eens. Ik ga verder met mijn bijdrage. Een aantal vragen voorzitter die ik graag aan de wethouder wil stellen, namelijk over de maatregelen die worden gerealiseerd in 2024 en de jaren hierna. We zien dat de doelstelling van 2023 niet is gehaald. Verwacht de wethouder dat voor dit jaar en de jaren hierna wel te halen? Want die afspraak hebben we gemaakt en dat zouden we ook moeten realiseren in deze raadsperiode, dus ik ben benieuwd of we het voor dit jaar wel gaan halen. Verder zien we natuurlijk ook, en die vraag is volgens mij ook wel eerder gesteld, dat we rijksmiddelen verwachten voor 2024 en voor 2025 en 2026. Dat was vorig jaar niet het geval. Hoe staan we daarvoor? Kan de wethouder daar een terugkoppeling over geven? Want als we die rijksmiddelen die begroot zijn niet realiseren, dan hebben we volgens mij een nog groter probleem dat we dadelijk met algemene middelen zouden moeten aanvullen. Voorzitter, het terechte punt van mevrouw Kockelkoren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren. Geeft u misschien antwoord?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, over die rijksmiddelen.

De **VOORZITTER**. Nee, hij wilde iets tegen u zeggen. Misschien handig dat we dat eerst even aanhoren. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Er zijn blijkbaar velen die over de orde gaan blijkbaar. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, over die rijksmiddelen. Dat was precies mijn punt, daar hebben we het ook in de commissie over gehad. Er staat € 20 miljoen ingeboekt en de wethouder heeft er een hard hoofd in dat we die gaan realiseren.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Een terecht punt ook van mevrouw Kockelkoren. Dat zou dus mijn zin zijn, namelijk over die rijksmiddelen. We hebben dat het afgelopen jaar niet gerealiseerd. Hoe zeker is het dat dat voor dit jaar en voor de jaren hierna wel het geval zal zijn? Dus kan de wethouder daar een terugkoppeling aan de raad over geven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, dan nog een vraag, want wat zegt dat over het fundament van deze inschatting op de besparing? Zo'n bedrag van € 20 miljoen, dat gaan we waarschijnlijk dit jaar niet halen. Dan wordt er € 45 miljoen voor 2024 en 2025 aan mogelijke besparingen ingeboekt. Dit is toch één groot wensdenken? Om nog maar te zwijgen over de zorg die niet geleverd gaat worden aan de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik zie ook in het plan dat er een grafiek is opgenomen waarin we zien hoe ver de zorgkosten uitkomen als wij de maatregelen niet zouden toepassen in deze stad. En we zien daarin ook wat de maatregelen opleveren voor Rotterdam. Ja, daarbij moet je natuurlijk ook denken aan de middelen die vanuit het rijk zullen moeten komen. We moeten als stad zijnde, als college, als coalitie, als oppositie, als raad, hier simpelweg werk van maken. En dat gebeurt nu ook. En ja, het is niet wegkijken. Het is ook niet de boel, mensen in de maling nemen. Het is juist om dat eerlijke verhaal te vertellen door aan te geven: jongens, we hebben schaarse middelen, we moeten dit anders regelen. En daar hebben wij dus een cultuuromslag in nodig waar alle Rotterdammers, dus ook de politiek in Rotterdam in mee zou moeten denken.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik had nog één korte vraag. Omdat ik weet dat de heer Elbay ook goed op de cijfers let. Kijk, u heeft natuurlijk ook gezien dat de algemene reserve bijna leeg is, dus van een kale kip kun je niet plukken. Dus die tegenvaller van € 20 miljoen waar het over gaat, die kunt u zich helemaal niet veroorloven. Hoe kijkt u daarnaar?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, dit punt gaan we zeker ook bij het behandelen van de jaarstukken bespreken, dus voor nu laat ik het hier bij.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, daar kun je toch ook gewoon nu op reageren? U heeft die stukken gelezen, dat weet ik. Ik ken uw goede voorbereiding, dus reageer daar gewoon even op alstublieft.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, u moet het zo zien, het is niet zozeer dat er in de begroting een bedrag van € 20 miljoen is gereserveerd. Er is een afspraak gemaakt in het coalitieakkoord waarin een derde van de maatregelen die worden ingezet vanuit het rijk zou moeten komen. En in dat coalitieakkoord is die € 20 miljoen dan ook ingecalculeerd. Dus het is niet zozeer dat dat in de begroting van 2024 en de jaren hierna is verwerkt. Nee, het is in dat coalitieakkoord opgenomen. En ja, mochten wij dadelijk minder middelen vanuit het rijk ontvangen, gaat dat natuurlijk effect hebben op onze algemene middelen. Maar dat geldt niet alleen voor zorg. Dat geldt voor alle andere programma's die wij eigenlijk al zien aankomen, al helemaal als we zien wat de plannen zijn van de nieuwe coalitie.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, die € 20 miljoen van het rijk gaan we niet halen, maar daar gaan we het bij de jaarrekening over hebben. 2025 ook niet, 2026 ook niet. Maar laten we het dan bespreken. Maar in dit plan wordt een voorschot genomen of wordt gezegd: we moeten minder zorgkosten krijgen als we meer aan preventie doen, dus er moet meer geïnvesteerd worden in al die informele verbanden, blablabla. Tegelijkertijd, we weten het nog niet exact, maar wat vindt u er dan van als volgende week of over twee weken blijkt dat in die welzijnssector helemaal niet meer geïnvesteerd wordt, maar dat die allemaal fors moeten inleveren, omdat dat is wat ze te horen hebben gekregen van hun accountmanagers? Dan is dit hele plan toch gewoon luchtftietserij?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik kan echt uren hierover praten. Ik moet ook aan mijn spreektijd denken. Laten we de volgende keer dan de commissievergadering ook effectief en efficiënt inrichten. Voorzitter, dit was mijn bijdrage voor dit punt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wie wenst verder het woord? Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, dank u wel voorzitter. De bestuursopdracht Zorg, sowieso WMO, Jeugdwet, eigenlijk zowel in financiële zin als in menselijke zin een van de belangrijkste onderwerpen die we in de raad bespreken deze periode, want de vraag hierachter luidt: hoe houden we de zorg toekomstbestendig en toegankelijk voor alle Rotterdammers die dat nodig hebben? Dit is een wettelijke taak, vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. We moeten het gewoon goed organiseren. En ik wil beginnen met complimenten aan de wethouder, want er zijn inderdaad veel maatregelen getroffen die ervoor zorgen dat we de kosten enigszins kunnen bedwingen. Met maatregelenpakketten, volgens mij zijn we nu op zestien en er komen er nog meer aan, hebben we een aantal dingen gedaan waar wij ons ook wel zorgen over maken. Die zorgen gaan vooral over de manier waarop we sturen. Want als we het vanaf een afstandje bekijken staat de zorg voor een groot deel gewoon vast. We hebben namelijk aanbestedingen, we hebben verordeningen, waarin het beleid flink vaststaat, waardoor we eigenlijk best wel weinig bewegingsruimte hebben om te kunnen bezuinigen de komende jaren. En toch weten we daar een aantal zaken te vinden, een aantal oplossingsrichtingen te vinden, waaronder een groter kostenbewustzijn, lagere vervolgindicaties en sneller doorverwijzen naar het voorliggend veld. Met andere woorden, de poort naar dienstverlening is de knop waar we aan kunnen draaien. En daar zit ook onze zorg. Want als we vanaf 2015 kijken naar de wijze waarop we het organiseren, hebben we altijd gezegd: de professionele beoordeling, de individuele beoordeling van onder andere WMO-consulenten, ook wijkteammedewerkers, is leidend. Dus wat zien zij bij de Rotterdammers op verschillende leefterreinen en wat is er nodig? Is het

dagbesteding voor een aantal uur, is het huishoudelijke hulpverlening, is het begeleiding, is het beschermd wonen? Zij zijn getraind en geschoold om dat zo goed mogelijk te doen. En als zij nu in de uitvoering te horen krijgen: jullie moeten meer kostenbewust zijn, jullie moeten lagere vervolgindicaties stellen en sneller doorverwijzen naar het voorliggend veld, dan zijn wij bang dat professionals eigenlijk straks tot keuzes komen, bijvoorbeeld een lagere indicatie, terwijl ze eigenlijk diep in hun hart hadden gedacht: Rotterdam had eigenlijk wel die twee uur begeleiding per week nodig gehad. En daarom willen wij een motie indienen, samen met PvdA, GroenLinks en SP, die dit gaat voorkomen, of in ieder geval een uitspraak vraagt van het college. De motie heet 'Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht Zorg', die dit bewaakt. En niet alleen voor ons, maar ook voor die professionals zelf en de Rotterdammer. Dan vervolg ik met ook een compliment. Want in dit beleidskader, dit addendum eigenlijk op Heel de Stad, zoals we het zouden kunnen noemen, zien we ook een vooruitblik naar de toekomst. Er wordt onder andere ook gesproken over populatiebekostiging, en ik vind dat eigenlijk wel een relevante, een interessant en een belangrijk punt in dit stuk. Want we hebben in 2015 ooit bedacht, dat arrangementenmodel en hoe we het hebben gedaan, dat is logisch. Dat is de beste manier. Maar eigenlijk komen we er in de praktijk, vooral als we naar praktijkverhalen luisteren, naar de ombudsman luisteren en ook naar de Brede Raad onder andere en ook de gesprekken die wij voeren in de stad, er heel vaak achter dat de manier waarop we de zorg georganiseerd hebben, heel vaak bestaat uit heel veel kleine deelgebiedjes waar heel veel verschillende hulpverleners en ambtenaren en professionals mee bezig zijn. Ik sprak met iemand die maatje was bij iemand die eenzaam was, maar ook wat financiële problemen had, ook wat fysieke problemen, en waar er na verloop van jaren steeds meer mensen bij kwamen. Het was soms dan weer een klantadviseur, een wijkteammedewerker, een begeleider, iemand kwam de belasting doen, iemand anders deed budgetbeheer. Toen kwam er iemand voor de schulden en vervolgens kwam er iemand die bezig was met voeding. En dat leidde uiteindelijk tot een stapeling van 45 verschillende hulpverleners voor deze Rotterdammer. Terwijl als je had gevraagd: wat is hier nu eigenlijk het grote probleem? Dan was dat geld, wat aandacht en een klein beetje begeleiding. En deze persoon zei tegen mij: ik heb dat eens uitgerekend, hoeveel kost dat nu, die 45 hulpverleners per jaar? En hij kwam uit op een bedrag van ongeveer € 120.000,00. En we weten dat deze man niet alleen stond. Er zijn heel veel Rotterdammers met meervoudige problematiek, die op meerdere levensdomeinen problemen ervaren. En wij vinden ook dat we daar meer oog voor moeten hebben. Ook als het gaat om bijvoorbeeld de combinatie tussen financiële problemen. Heel goed ook dat er in dit stuk de verbinding wordt gelegd met onder andere bestaanszekerheid en armoede. En wij vinden dat we die stapeling van kosten moeten onderzoeken om ook uiteindelijk input te kunnen leveren voor het verbeteren van het stelsel. Ik heb een vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, ik zou Volt en de heer Kind willen vragen of die stapeling zou kunnen komen door al die bijvoorbeeld perverse financiële prikkels bij die verschillende zorgaanbieders die dan contractjes hebben gesloten met ons? Zou dat daardoor kunnen komen?

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Jazeker. En dan wil ik gelijk de volgende motie indienen, 'Onderzoek kostenstapeling voorzieningen', samen met 50PLUS en de PvdA. Ik hoorde dat ik er net eigenlijk dertig seconden bij kreeg voor de vraag waar ik even snel doorheen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Die wil ik graag toch nog even krijgen.

De **VOORZITTER**. Ongelofelijk alert. We plussen uw spreektijd met dertig seconden op.

De heer **KIND** (volt). Hoe komt die stapeling inderdaad. Dat is inderdaad een soort efficiëntiedenken dat er bij ons is ingeslopen, waarin we hebben gedacht: we hebben arrangementen, we hebben een heel takenpakket, een heel activiteitenpakket dat we onder andere via aanbestedingen en verordeningen over de markt hebben uitgestrooid. En wat je dan heel vaak krijgt is dat we al die deelonderwerpen proberen zo doelmatig en efficiënt mogelijk te doen, maar de stapeling daarvan leidt tot een situatie waar er weinig verantwoordelijkheid is, soms weinig regie, en er heel hoge organisatiekosten worden gemaakt, wat eigenlijk soms niet nodig zou zijn. Ik vervolg, de sociale basis. Er wordt inderdaad heel veel gevraagd van de sociale basis, terwijl er, zoals net al even aangegeven, op dit moment geen euro bij komt en we eigenlijk kunnen constateren dat de sociale basis ook best wel

onder druk staat in Rotterdam. Het aantal vrijwilligers neemt af. We hebben inderdaad al een recordaantal mantelzorgers die ook onder druk staan. We zien ook in de sociale index dat bijvoorbeeld samenredzaamheid, waar we vaak over spreken, in best wel veel wijken onder druk staat. En dan de informele organisaties, die op dit moment geconfronteerd worden met soms wel acht verschillende regelingen zoals Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, bewonersinitiatieven, jeugdpreventie, armoede, en dan ook nog vaak die middelen vanuit het rijk die eenmalig over ons worden heen gestrooid. Wij willen graag naar één regeling voor de sociale basis, zodat het makkelijker wordt voor die organisaties om gebruik te maken van gemeentelijke voorzieningen en ook daarmee de organisatiekosten voor de gemeente kunnen drukken. Dat is ook een motie. En dan tot slot, er werd net al even gerefereerd aan 10.000 medewerkers tekort in de zorg in 2030. Dat is een ongelooflijk hoog aantal. Wij willen graag dat er een Rotterdamse zorgreserve wordt gestart, waarin onder andere voormalig medewerkers, vrijwilligers en professionals een bijdrage kunnen leveren in tijden van toekomstige crises.

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht Zorg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam vanuit de WMO en Jeugdwet de verantwoordelijkheid heeft om passende ondersteuning te bieden aan alle Rotterdammers;
- de individuele situatie en ondersteuningsbehoefte van Rotterdammers centraal staat bij het vaststellen van indicaties en beschikkingen in de WMO en Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers op basis van een beoordeling van de individuele situatie van Rotterdammers een professionele afweging maken m.b.t. het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen;

overwegende dat:

- deze professionele afweging kan botsen met maatregelen in de bestuursopdracht Zorg, waaronder sturing op (1) een groter kostenbewustzijn (2) lagere vervolgingindicaties en (3) doorverwijzingen naar het voorliggend veld en welzijn;
- het college naar aanleiding van de bestuursopdracht Zorg werkinstructies en beleidsregels heeft gewijzigd;
- het college aangeeft dat professionals vaker 'nee' moeten verkopen en hierdoor geconfronteerd kunnen worden met professionele dilemma's (p. 8);

is van mening dat:

- het niet wenselijk is dat professionals tegen hun eigen professionele oordeel in lagere indicaties en beschikkingen stellen en afgeven bij Rotterdammers met een hulp- of zorgvraag;

verzoekt het college:

- toe te zeggen dat de individuele situatie van Rotterdammers en het professionele oordeel (professionele autonomie) van WMO-consulenten en wijkteammedewerkers het uitgangspunt is en blijft bij het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen in de WMO en Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers de mogelijkheid en het vertrouwen te geven om in specifieke gevallen van gestelde kaders en werkinstructies af te wijken om maatwerk te kunnen leveren;
- aan de raad te rapporteren hoe het bovenstaande wordt bewaakt en geborgd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren en T.S.J. Coşkun

Motie 6. Onderzoek kosten stapeling voorzieningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- een aanzienlijk deel van de Rotterdammers geconfronteerd wordt met uitdagingen op meerdere leefdomeinen;
- het Rotterdamse stelsel van zorg- en ondersteuning uit een veelheid aan sociale voorzieningen bestaat, gerelateerd aan verschillende specifieke leefdomeinen en oplossingsrichtingen;

overwegende dat:

- het beleidskader nadrukkelijk de verbinding legt met andere leefdomeinen, zoals bestaanszekerheid;
- de praktijk leert dat er veel Rotterdammers zijn die gebruik maken van een veelheid aan regelingen en voorzieningen;
- de kosten van deze stapeling zeer hoog zijn, terwijl de impact in verschillende gevallen gering is, o.a. omdat bewoners worden geconfronteerd met een veelheid aan professionals en onduidelijkheid rondom verantwoordelijkheden;
- een alternatieve vormgeving kan leiden tot meer impact, o.a. door professionals een breder takenpakket te geven en versnippering te beperken;

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de cumulatieve gemeentelijke kosten zijn van cliënten die gebruik maken een veelheid aan gemeentelijke sociale voorzieningen;
- hierin op te trekken met de portefeuillehouders Werk en Inkomen en Armoede en Schulden;
- op basis hiervan te onderzoeken of een alternatieve vormgeving van sociale voorzieningen tot meer doelmatige en impactvolle uitkomsten zou kunnen leiden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, P.J.H.D. Verkoelen en S. Reitema

Motie 7. Naar één subsidieregeling voor de sociale basis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- het college met het nieuwe beleidskader inzet op het versterken van de sociale basis als oplossing voor de stijgende zorgvraag;

overwegende dat:

- organisaties en initiatieven in de sociale basis op dit moment worden geconfronteerd met een grote hoeveelheid subsidies en regelingen, zoals o.a. Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, bewonersinitiatieven, huizen van de wijk, jeugdpreventie, armoederegelingen en GALA-middelen;
- dit de organiseerbaarheid en wendbaarheid van de sociale basis onder druk zet, o.a. door de veelheid aan eisen en verantwoordingsmechanismen;
- al deze regelingen gepaard gaan met hoge overheadkosten voor de gemeente Rotterdam;
- andere steden, zoals Amsterdam, er specifiek voor hebben gekozen om terug te gaan naar één regeling voor de sociale basis;¹

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de bestaande regelingen en subsidies binnen de sociale basis (o.a. Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, bewonersinitiatieven, Huizen van de Wijk, jeugdpreventie en armoede en GALA-middelen) zoveel mogelijk te bundelen in één subsidieregeling voor de verschillende gebieden en wijken;
- indien mogelijk toe te werken naar één regeling voor de sociale basis;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

¹ <https://www.amsterdam.nl/sociaaIdomein/zorgprofessionals/sociale-basis/beleidskader-sociale-basis-amsterdam/>

Motie 8. Rotterdamse Zorgreserve

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- Rotterdam de komende jaren wordt geconfronteerd met grote personeelstekorten in zorg en welzijn;
- de COVID-19-crisis heeft geleerd dat het wenselijk is om waakzaam te zijn op rampen en crises;

overwegende dat:

- de bestuursopdracht Zorg wijst op de gevolgen van stijgende personeelstekorten, maar geen concrete maatregelen neemt om deze te beperken;
- een zorgreserve kan bijdragen aan het verminderen van personeelstekorten in tijden van crises;
- een zorgreserve van o.a. voormalig zorgmedewerkers en vrijwilligers kan motiveren om een actieve rol te (blijven) vervullen;

verzoekt het college:

- met Rotterdamse zorg- en welzijnsorganisaties in gesprek te gaan over de wenselijkheid van een Rotterdamse zorgreserve, bestaande uit o.a. voormalig professionals en vrijwilligers die in tijden van nood en crises kunnen bijspringen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. De kosten van de zorg rijzen de pan uit en dat is niets nieuws. Ik hoorde de heer Elbay zeggen, we wisten dat in 2019, 2020, in de vorige periode nog niet. Nou, dat wisten we wel en dat weten we ook al een hele tijd. En het zijn een aantal hoofdoorzaken die we dus ook al een hele tijd in kaart hebben, zoals dat we steeds ouder worden. Dat werd eerder al genoemd. Er is steeds meer vraag naar jeugdhulp. De kostprijs stijgt. En we krijgen in feite gewoon altijd al, sinds 2015, te weinig budget vanuit het rijk voor de gedecentraliseerde taken en in 2026 dreigt het zogenaamde ravijnjaar. En ten slotte, gelukkig dat de heer Coşkun daar al wat over zei, dat had ik ook van hem kunnen verwachten, heeft de marktwerking helemaal niet tot minder maar tot meer kosten geleid en efficiency is in de plaats gekomen van menselijke zorg. En dan vinden wij het gek dat mensen niet meer in de zorg zouden willen werken. Dat zijn de hoofdoorzaken die ten grondslag liggen aan het betaalbaarheidsprobleem van die zorg, en dus moeten er dingen gebeuren. Maar ja, de kaasschaaf is dan niet de juiste methode. En stoer roepen dat je fraude gaat aanpakken levert vaak veel meer bureaucratie op die uiteindelijk funest werkt voor precies die mensen die de zorg het hardst nodig hebben. En daarmee is het middel dan meestal erger dan de kwaal. Dus daar zitten de oplossingen niet. Wat ons betreft zitten wij op een aantal plekken aan de knoppen als gemeente. Dat is op een drietal punten wat ons betreft. Dat gaat over die maatschappelijke dialoog om samen te voeren. Kijk, wij zijn stelselverantwoordelijk, wij moeten wetten uitvoeren, wij hebben daar middelen voor. Dat is de rol van de gemeente. Maar dat is maar zo'n klein deel van wat er in totaal moet gebeuren voor een betaalbare en duurzame zorg. Daar hebben we dus de zorgpartijen voor nodig, maar hebben we ook mensen voor nodig die zorg vragen. Daar hebben we verenigingen voor nodig. Nou, het is al meerdere keren genoemd. En daar vind ik dat wij als gemeente een verantwoordelijkheid hebben om het startpunt te zijn van die maatschappelijke dialoog. En daar zie ik echt veel te weinig over in het plan. Er

wordt iets gezegd over een communicatiestrategie die nog gaat komen. Dat klinkt heel erg alsof: wij gaan met u communiceren, maar dat is een one-way-street, terwijl dat geen dialoog is. Er wordt één keer het woord dialoog genoemd. Wel dat dat heel belangrijk is, maar dan vervolgens met nul uitwerking. En ik zou de wethouder willen oproepen hierop te reageren, want volgens mij heeft de gemeente hier een startrol, een proactieve rol. Wij moeten die maatschappelijke dialoog vormgeven. We moeten hem starten, we moeten de juiste partijen uitnodigen om het goede gesprek te voeren over wie welke verantwoordelijkheid heeft voor een duurzame en betaalbare zorg. Dat is één voorzitter. En twee, dat voorliggend veld. We hebben het er eerder over gehad. Informele organisaties enzovoorts. Dat wordt heel belangrijk gemaakt, er wordt een kernpunt van gemaakt. Preventie, allemaal heel mooie woorden, terechte woorden. Dat is ook de terechte kern. Maar als er dan vervolgens geen enkele investering bij zit, dan zijn het mooie woorden die uiteindelijk tot niks gaan leiden en de kwaal dan opnieuw erger maken. En voorzitter, ik heb in concept een motie hiervoor, maar ik wil de wethouder ook de gelegenheid geven om in reactie op de eerste termijn van deze raad, waar meerdere partijen dit noemen, misschien wel te reageren op: waar zitten wat de wethouder betreft die harde euro's, die investeringen in dat voorveld, want zonder investering gaan we het niet redden. Dus ik wacht nog even met het indienen van die motie, want mogelijk is het niet nodig voorzitter. En dan het derde en laatste punt waar wij aan de knoppen zitten. Dat gaat over contractmanagement. Ja, dat woord is ontstaan eigenlijk toen de decentralisaties kwamen natuurlijk, toen werden beleidsmedewerkers van de gemeente ineens contractmanagers. En dat is een vak. En dat vak kunnen we lang niet altijd even goed uitvoeren. Voor wie niet weet wat contractmanagement is, in feite is het natuurlijk de onderhandeling die je hebt met een aanbieder en ook het houden van die aanbieder aan de afspraken die je met elkaar maakt, zodat inderdaad die zorg geleverd wordt op een manier waarop je dat ook met elkaar afgesproken hebt. Nou, we weten dat zorgverleners de afgelopen jaren bijvoorbeeld onterecht administratiekosten in rekening hebben gebracht bij de gemeente. Er staat gewoon zwart-op-wit dat dat niet mag en niet kan, maar we hebben daar eigenlijk niets tegen gedaan. Wij vinden dus ook dat we niet moeten betalen wat niet betaald moet worden. Want daar zitten duidelijk ook besparingen. Ook hier heb ik in concept een motie voor voorzitter, maar ook hier wil ik de wethouder in de gelegenheid stellen om op dit punt te reageren in de eerste termijn, hoe hij ervoor gaat zorgen dat we niet alleen in de toekomst die administratiekosten niet meer betalen, want dat is namelijk de afspraak niet, maar ook die van het verleden mogelijk kunnen terughalen. En afhankelijk van de reactie daarop kan ik mogelijk in tweede termijn een motie indienen. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. BIJ1 is altijd tegen marktwerking geweest van publieke voorzieningen. Je raakt daardoor de regie kwijt en dat zie je nu ook weer terug in dit stukje zorg. Waar rechts dan vindt dat er gelijk gehandhaafd moet worden op preventie van fraude door malafide zorgbureaus, zie je ook dat door al die marktwerking een overheid of een instantie zoals de gemeente ook een stukje regie kwijtraakt, omdat wij niet zelf kunnen zorgdragen dat die gelden ook naar de juiste partijen toe gaan. Door de bezuinigingen is het altijd ook weer een vraagstuk van: komt de juiste zorg ook terecht bij de juiste mensen, als we iedere keer en elke periode weer gaan afschalen op de bezuinigingen, door te bezuinigen op de zorgvraag van mensen. Ik heb hierbij geen motie maar wel nog één korte vraag aan de wethouder: hoe gaat hij waarborgen dat de juiste zorg ook blijft komen bij de juiste mensen? Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Dan gaan we zo meteen richting de beantwoording van de zijde van het college, maar de wethouder verzoekt een korte schorsing, sanitair. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Mag ik u verzoeken in de raadzaal te blijven? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat lijkt me een goed idee. We beginnen alvast met wethouder Achbar. Ik zei u al, ik verzoek u om binnen te blijven.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb eigenlijk twee moties en geen vragen, dus ik dacht: dan kan ik misschien iets zeggen over de moties die zijn ingediend en hoe we daar als college tegen aankijken. Ik begin met de motie van de ChristenUnie met de titel 'Informeel informeel', om in gesprek te gaan met informele organisaties. Volgens mij weet u dat we dat heel graag doen en zeker als het gaat om deze opgave, om het voorliggend veld goed te gebruiken. We kennen het Verwey-Jonker Instituut, dat heeft aangegeven wat voor meerwaarde het heeft. Het ging dan met name om levensbeschouwelijke organisaties, maar deze motie vraagt iets breder ten aanzien van informele organisaties, dus die kan ik wat mij betreft omarmen. Dan heb ik een motie van Volt voorzitter, 'Naar

één subsidieregeling voor de sociale basis'. Het lijkt me echt een goede gedachte, want ook ik struggle daarmee: hoe zorg je ervoor dat überhaupt de middelen die we hebben goed terecht komen bij die organisaties en dat het geen lokettenjungle is voor organisaties zoals de ombudsman het noemt. Maar dat vraagt wel even tijd, dus ik wil hem best omarmen, maar geef me ook de ruimte en de tijd om dat goed te organiseren en er goed naar te kijken. Dus deze kan ik ook omarmen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Wethouder Achbar vraagt vanwege agendabeheer of hij in de tweede termijn nog nodig is. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik wil hier niet vervelend over doen, maar dit is best een belangrijk onderwerp voor Rotterdammers, dus ik snap eigenlijk niet zo goed waarom de wethouder niet zelf het gevoel heeft dat het dus ook belangrijk is om bij zo'n debat aanwezig te zijn. Wij zitten hier niet voor niks het met elkaar daarover te hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, nog even toevoegend, gehoord hebbende de raad. Er zit heel veel in het voorliggend veld. Daar is deze wethouder vooral van, dus ja, ik kan me onmogelijk voorstellen dat hij nu vertrekt.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, want dan zou ik, voordat de wethouder wegloopt, wel graag willen horen wat hij dan vindt van de winstwaarschuwingen die hij afgeeft in het welzijnsveld, dat ze allemaal 10% of meer moeten gaan inleveren. En dan kun je niet zomaar weglopen van de raad.

De **VOORZITTER**. Nee, volgens mij is gewoon de wens dat de wethouder blijft. De wethouder blijft, zo simpel is het. We gaan de beantwoording van de zijde van het college verder vormgeven. Wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Zo, even de administratie op orde. Voorzitter, dank u wel en ook veel dank aan de raadsleden voor hun input en hun betrokkenheid. We hebben hier acht dagen geleden in de commissie vrij uitgebreid over gesproken. Een aantal zaken zijn toen ook nadrukkelijk al aan de orde geweest.

De **VOORZITTER**. Het is onrustig in de raadzaal. Bij de D66-fractie, misschien dat u dat even straks daar kunt doen.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Er zijn veel zaken besproken en er zijn ook veel analyses gegeven. Er zijn relatief niet heel veel concrete vragen gesteld en het popelt bij mij natuurlijk om nog eens één keer helemaal uit te leggen waarom de BOZ et cetera et cetera, vooral omdat ik me ook in een aantal dingen niet herkende, maar dat heb ik in de commissie ook echt geprobeerd al te doen, dus ik probeer me nu echt even te beperken tot de kern en op de moties te reageren en een aantal concrete vragen die gesteld zijn. Ik loop eventjes de partijen langs. GroenLinks houdt wel in mijn ogen een beetje, u agendaert terecht een aantal zorgen, maar u zet het echt in mijn ogen te negatief neer. We zijn al heel lang met alle partijen in het veld juist in gesprek. Juist op ons initiatief hebben we vier gesprekstafels opgericht. Met de gehandicaptenzorg, met de GGZ, met de ouderen, met de jeugd. Het is echt niet zo dat zij ons bij de haren moeten trekken. Het unieke van dit is nu juist dat dit in samenspraak met het veld is gebeurd en ook de maatregelen zijn allemaal afgestemd in het veld, bij hen getoetst op uitvoerbaarheid. En wij zijn hier nu, hebben getoetst op rechtmatigheid. Dus ik wil echt het beeld wegnemen dat wij door de zorg daarheen getrokken worden. U heeft helemaal gelijk, de toename van de wachtlijsten is een doorn in mijn oog, en eigenlijk is het ook een teken van armoede dat ik moet zeggen: kijk, wettelijk is het 42 dagen. We zaten rond de 90. Hij is iets aan het zakken. En ik wil hem natuurlijk weer richting de 42 hebben, maar dat is gewoon niet reëel. Ik heb gezegd: we gaan hoe dan ook onder de 70. Volgend jaar wil ik hem natuurlijk doortrekken en het is mijn wens, maar ik wil ook niet dingen beloven die ik niet kan waarmaken, dus dat vind ik een terecht punt van u, maar ik vind die 70, dat is echt ambitie die op dit moment realistisch is. Maar daar neem ik nog lang geen genoegen mee. Ik ga mezelf niet op de borst kloppen: nou jongens, het is 70 geworden. Dat wil ik u laten weten. Die € 20 miljoen, daar hebben een aantal mensen het over gehad. En u noemde het net van: met de

plannen die er nu liggen. Nee, er zijn een aantal redenen dat dit niet gelukt is. Ik wil toch hier heel even schetsen, want dit is een belangrijk punt. Bij de totstandkoming van het coalitieakkoord is gekozen voor deze bestuursopdracht Zorg. En daar heeft men eigenlijk gezegd: we willen eigenlijk een derde bij het rijk gaan halen. Ook omdat zoals sommigen al zeiden: we krijgen gewoon structureel te weinig geld uit het rijk en er moet de komende jaren meer geld uit Den Haag komen. Het andere een derde deel is: we gaan maatregelen nemen om die uitgaven onder controle te krijgen. En het andere derde deel is: dat gaan we als Rotterdamse samenleving doen. Dat is even grosso modo hoe we dat toen hebben bedacht. Inmiddels hebben we al een jaar een demissionair kabinet en u weet allemaal dat lobbyen met een demissionair kabinet extra lastig is. We hebben een enorme vertraging in het kostenonderzoek WMO dat nu gedaan wordt. Het wordt nu pas weer Q1 2025, we hadden daar al veel eerder op gerekend, want dat is ook toegezegd. We hebben nu ook nog te maken met een nieuw kabinet waar we eerst van moeten afwachten wat daar precies uit komt. Dus ik ben heel erg sceptisch dat we dit gaan halen. We hebben daarnaast nog eens een Hervormingsagenda Jeugd vanuit Den Haag naar ons gekregen, waardoor juist minder geld gaat komen. Dus ik ben het helemaal met u eens: die ingeboekte lobbykosten zijn zeer onzeker. Laat ik maar gewoon zeggen, dat gaan we dit jaar niet halen. Dus we weten nu al, daar moet ik op gaan anticiperen. Daar ga ik ook op anticiperen. Maar ik wil ook één kanttekening maken, alsof het vroeger allemaal helemaal onder controle was. Want de vorige periodes ging de begroting zorg gewoon zo, dat krijg ik ook echt terug, jongens wat is het tekort op zorg? Oké, ja, dat plussen we sowieso weer bij. En dat werd elk jaar opnieuw gedaan, hoeveel miljoenen dat ook waren. Nu hebben wij echt geprobeerd om vanaf het begin dit te gaan structureren, daar inzicht in te geven. En ja, inderdaad, daar zit ook een onzekerheid in. Maar u moet ook niet net doen alsof het voor we de BOZ hadden het helemaal helder en scherp was en we niet voor deze verrassingen kwamen te staan. Er werd gewoon elk jaar simpelweg gezegd: hup, dat plussen we bij. En daar hebben we een rem op gezet, ook omdat die groei, ik wil het nogmaals benadrukken, 2018, € 600 miljoen zorguitgaven, afgelopen jaar zijn we over het € 1 miljard gegaan. Dat is niet vol te houden.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank voorzitter, eens. Dus daarom is de grip belangrijk, dat vindt mijn partij ook belangrijk. Maar begrijp ik nu goed als ik goed naar u luister wethouder, via u voorzitter, dat u eigenlijk een voorschot neemt op de Voorjaarsnota? Want u zegt: die € 20 miljoen is onzeker. Nou, ik ben blij dat u dat gewoon ruiterlijk toegeeft. Dan weten we dat in ieder geval ook als gemeenteraad. Maar komt daar dan in de Voorjaarsnota wel meer informatie over en waarom staat het dan niet, als dat zo is, nu al gewoon in die bestuursopdracht?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik snap volledig dat u reikhalzend uitkijkt naar de Voorjaarsnota. Dat is ook terecht, en ook de combinatie die al met het voorveld en dergelijke gemaakt wordt. Dat is volkomen terecht. Maar ja, vraagt u nu niet van mij op dit moment om daar nu op in te gaan. Dat verzoek doe ik u echt. Dat kan ik gewoon niet en dat is gewoon niet chique. Dat is niet weglopen, maar dit debat gaan we uiteraard ook met de jaarrekening voeren, dus we gaan hier echt regelmatig over spreken, maar op dit moment vind ik dat niet het goede.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dan toch een vraag over dat pleidooi dat de wethouder hier doet, die stijgende zorgkosten. Dat is niet vol te houden. En daar heeft u GroenLinks ook aan uw zijde. Alleen is het punt dat u keer op keer zegt: we boeken een besparing in, maar iedereen die zorg nodig heeft krijgt het. En dat is niet het eerlijke verhaal. Alles wat de heer Elbay zegt. Hij zegt: we moeten nu eindelijk het eerlijke verhaal vertellen. Nou, het eerlijke verhaal zou zijn als u dan ook vertelt waar die bezuiniging gaat vallen. Maar u heeft het mantra: nee, iedereen die bij Rotterdam aankomt zal zorg krijgen. En dat is gewoon niet waar. En doordat u dat de hele tijd blijft zeggen, staat het ons in de weg om hier met elkaar echt te zeggen: wat is er nu nodig en waarop kunnen we bezuinigen? En dat eerlijke verhaal komt gewoon zo niet op tafel en dat neem ik u kwalijk.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, u moet mij niets kwalijk nemen, maar ik ga u proberen toch nog één keer duidelijk te maken wat ik daarmee bedoel. Het is niet zo, laat ik dit scherp zeggen. Wij hebben een cultuurverandering nodig op alle vlakken, omdat de zorg onhoudbaar is en op die constatering zijn we het denk ik eens. Dat betekent dus dat je ook scherp gaat kijken, de lat die je legt wanneer je iemand toegang geeft tot zorg bekijk je nog eens heel kritisch. Omdat we in een tijd leefden dat we dus meer financiële ruimte hadden, minder arbeidskrachten hadden, dus we konden het ons ook veroorloven om op een zeker hoog niveau zorg te verlenen die eigenlijk, als je er heel kritisch naar kijkt, niet in alle gevallen noodzakelijk is. Wat we nu doen, is zeggen: nee, we gaan daar kritischer naar kijken. We gaan kritischer naar het eigen netwerk kijken. We gaan kritischer kijken: kunnen we niet een herindicatie op een andere manier doen? We gaan kritisch kijken of iedereen wel die zorg nodig heeft. En dat hangt van je netwerk af. Dus dan is niet mijn mantra, dan is gewoon de constatering: wie de zorg echt nodig heeft die krijgt hem ook nog steeds, maar we gaan wel kritisch kijken of we die grens, dus die grens verschuift. Dus het is niet zo dat iedereen, en dan proberen we daarnaast nog heel erg te sturen op de instroom van nieuwe gevallen. Dat is niet in alle gevallen zo, dat kan ook niet, dus het is ook nog in beperkte mate van invloed op de mensen die iets al hebben. Want het is altijd lastiger, we ontkomen er niet aan, maar het is altijd lastiger als je iets hebt en het dan afnemen, dan zeggen: iemand die ergens om vraagt, dan zeggen: je krijgt het wel, maar wel iets minder. Dus daar proberen we ook een balans in te zoeken. Dus ik wil ook afrekenen met het beeld dat ik schimmig ben en blijf beweren dat iedereen maar zorg blijft krijgen. Nee, dat is niet zo, maar we proberen juist om die zorg bereikbaar te houden. Dat is ook een terechte zorg van mijnheer Tak hè, want er zijn ook mensen die niet mondig zijn en die laten zich makkelijk in zo'n gesprek: heb jij het wel echt nodig? Nee hè. Dus we moeten er ook voor waken, en dat is ook waar ik voor sta, voor onze mensen, dat zij ook die beoordeling kunnen maken, van: wie is dat dan die wel tot die grens komt? Dus dat is het punt dat ik daarop te zeggen heb.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, dat was precies mijn pleidooi voorzitter, wat de wethouder hier doet. Dat is mijn punt. En wat gaf ik nu aan? Ik mis in uw plan: wie zijn nu die mensen die het netwerk vormen waar de zorgvragers een beroep op doen? De wethouder heeft helemaal geen onderzoek daarnaar gedaan. U doet alleen maar klakkeloos bezuinigen en kritisch kijken. Ik wil niet dat u kritisch kijkt, ik wil dat u in uw plan een tijdspad gaat zetten, dat u daarin duidelijk maakt wie welke zorg krijgt en wat de gemeente doet en hoe we dat gaan doen. Dat is wat ik van u mis. Het is meer van hetzelfde. Uw verhaal stond er al in 2015 in. Maar dat is niet onze vraag. We vragen: wat gaat u nu doen om die cultuurverandering tot stand te brengen? Dat mis ik in het plan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, ik vind het jammer dat u dat mist. Ik probeer juist te zeggen dat die cultuurverandering nodig is en dat we daaraan werken, en het zijn juist onze mensen waar ik heel veel vertrouwen in heb, die gaan bepalen: is jouw netwerk wel of niet toereikend? Maar je kunt ook weleens kritisch kijken: wat vinden wij nu een toereikend netwerk? Als je niemand hebt, dan zijn we het erover eens hè, dan heb je gewoon geen netwerk en zul je dus echt de hulp moeten krijgen op sommige vlakken waar je gewoon niet zonder kunt. Maar nu vinden wij misschien kinderen die net buiten Rotterdam wonen, zeggen wij: die wonen best wel ver weg. Misschien kun je ook nog wel eens stevig kijken: is dat eigenlijk wel reëel? Dus we proberen de cultuurverandering te hebben, van: het is niet automatisch meer: u vraagt en wij geven. Wij proberen daar kritisch naar te kijken. En niet om mensen iets af te kunnen pakken of iets te onthouden, maar gewoon te zorgen, omdat de middelen beperkt zijn, omdat de arbeidsmarkt heel erg ingewikkeld is, omdat de kosten echt door het dak gaan, om juist te zorgen dat wie het nodig heeft, wie dat netwerk helemaal niet heeft, dus klakkeloos bezuinigen, ik zit me gek te praten met alles en iedereen: hoe kunnen we dat zo goed mogelijk laten landen? Wat nu klakkeloos bezuinigen? We proberen juist het maximale te doen om maatwerk te leveren. Dus ik neem daar echt afstand van dat u de indruk wekt. Nogmaals, vind ik het leuk? Nee. Had ik het liefst ook hup € 100 miljoen? Ja. Maar die luxe hebben we niet, dus het is niet klakkeloos. Je kunt van alles vinden van de keuzes die ik maak. Daar kun je me op bevragen en dat doen mensen ook. Maar niet zeggen: een beetje rücksichtslos, klakkeloos, plemp ik zo even dit de stad in en hup, zoek het maar uit. Dat is niet hoe het is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Dit verhaal behoort u te vertalen naar bijvoorbeeld mijn doelgroep ouderen. Die weten dit toch helemaal niet? U bent hier kritisch bezig, maar zij krijgen het voor hun kiezen. Ze moeten meegenomen worden, want zij moeten de cultuurverandering ondergaan. Niet wij hier in deze raad, maar de mensen in de stad. En hoe gaat u ze dat nu leren?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, het vergt dus in ieder geval een overheid en bestuur die ook buiten dit stadhuis het eerlijke verhaal durven te vertellen dat dat zo is. En elke kans die ik krijg, en wat ik wel eens mis in Den Haag, dan hebben we grote plannen. We gaan dit aanpakken, en dan komt er een stormpje in de samenleving en direct: nee, jongens, dat doen we niet. Hup, weg. En ik vind juist dat je daar ook voor moet staan en dat dus ook moet vertellen. Dus elke gelegenheid die ik krijg, en dat zijn er best veel hoor, onderschat het niet, hoeveel werkbezoeken en hoeveel mensen en Rotterdammers ik ontmoet en daar ook dit eerlijke verhaal vertel. En natuurlijk, dat kan beter, dus daarvoor is ook dat communicatieplan. Dat is niet nog eens een keertje een gelikt verhaaltje van communicatieadviseurs. Dat is gewoon: hoe gaan wij duidelijk maken aan de mensen dat er dingen gaan veranderen?

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, hier zit de wethouder wat mij betreft op een kernpunt, want oké, het eerlijke verhaal vertellen, maar stelt u ook wel eens de eerlijke vraag? Wordt er ook wel eens de vraag gesteld: wat kunnen wij als gemeente beter doen? Hoe ervaart u dat nu, zorgaanbieder? Hoe ervaart u dat nu, ouder van een kind die jeugdhulp krijgt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Kijk, dat kan niet altijd op individueel niveau, maar natuurlijk moet je heel erg kritisch naar jezelf kijken en ja, het is altijd flauw, maar laat ik één klein voorbeeld noemen. Gisteren was ik in De Hofstee in Ommoord. Daar kregen we het predicaat Dementievriendelijke stad. Daar ben ik heel erg trots op, omdat we daar heel erg veel voor doen, dat ik daar veel waarde aan hecht. Er komt een oude mijnheer naar me toe. Hij zegt: wethouder, 75+-huisbezoek, dan krijg ik drie dagen van tevoren een brief of ik eventjes wil zorgen dat ik tussen 16.00 en 20.00 uur beschikbaar ben, want waarschijnlijk komen we dan langs. Drie dagen van tevoren, alsof ik een of andere, heel de dag niets te doen heb. Nou, ik zeg mijnheer, stuur het even op de mail. Dat heeft hij gisteravond netjes gedaan. Dat zijn dingen die ik ook direct serieus wil gaan oppakken. Mijn vader krijgt brieven van de gemeente, hij is 88, en hij wordt als jou en je aangesproken. Ik vind dat niet goed, dus ik stel dat soort dingen juist ter discussie. Dus allemaal dat soort signalen. En ik krijg heel veel mails, ook over jeugdzorgzaken. Daar probeer ik, maar dat is op individueel niveau, dat is natuurlijk niet genoeg, want het gaat natuurlijk om duizenden. Maar ik vind dat wij alles moeten doen, want die cultuurverandering is overal nodig, bij de aanbieders, in de stad, maar vooral bij onszelf. Vooral bij ons. Wij zijn ten dienste van de Rotterdammer. En dat is de vraag die we elke dag moeten stellen. En ik stel die vraag ook elke dag.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ik ben blij met dit antwoord, en dan zou ik de wethouder dus ook willen uitnodigen bij het uitwerken van dat communicatieplan: laat het geen communicatieplan zijn, maar laat het een plan zijn voor een dialoog, waarbij je ook zelf actief vraagt naar deze feedback die u krijgt. Want nu vertelt u een verhaal waarbij u hem vanzelf krijgt, maar de gemeente moet zich opstellen, vind ik ook, als een actieve vrager van: wat kan er aan die kant van wat ik al zei, huisartsen, zorgaanbieders, ouders van kinderen die jeugdhulp krijgen enzovoorts beter. Dat moet in dat plan staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Absoluut, zeker mee eens, dus ik probeer daar ook maximaal invulling aan te geven. De heer Verweij heeft een aantal zorgen uitgesproken. Dat had hij ook al in de commissie gedaan. Ik heb ook toegezegd dat we na de zomer met een fraudeonderzoek, althans fraudeaanpak komen, met name ook: hoe voorkomen we? U zegt: ik snap dat maar ik heb daar toch... U heeft terecht

het punt dat er heel veel fraude gepleegd wordt, maar als we gaan kijken wat we uiteindelijk veroordeeld krijgen voor de rechter is dat minimaal, dus ik wil toch benadrukken dat ik de laatste ben die dat ook maar goedpraat. Alleen ga ik wel heel erg inzetten: hoe voorkomen we dat mensen die aantoonbaar fout zijn nog een keer op een andere manier bij de gemeente in beeld komen? Meer dat soort dingen, maar er komt dus zoals ik in de commissie heb toegezegd een aanpak op die fraude. Dank aan de ChristenUnie voor de tevredenheid voor de kleine stapjes die we gemaakt hebben. Anderhalf jaar geleden zaten we nog anders in de wedstrijd. En nogmaals, lang niet iedereen loopt hier de polonaise, maar ik proef ook wel dat de noodzaak gevoeld wordt en ik probeer daar ook zelf uw raad goed in mee te nemen. De motie heeft mijn collega Achbar al becommentarieerd begreep ik, dus daar hoef ik dan niet op terug te komen. Mijnheer Tak zei dat ik enthousiast twitter over het coalitieakkoord of het hoofdlijnenakkoord. Ik heb even teruggekeken, want ik heb er geen een kunnen vinden want ik kon het me ook niet herinneren. Dus ik weet niet hoe u... (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, retweet hem even dan. Het zijn altijd goede tweets van mij, maar ik kon hem niet vinden. Ik zou gewoon zeggen: laten we even afwachten wat er dadelijk komt. U heeft verder ook een aantal constatering gedaan. U heeft uitgesproken dat u weinig vertrouwen in de voortgang heeft. Goed, dat zijn analyses van u waar ik anders over denk en ik heb geprobeerd dat nu al een beetje te weerleggen. In de moties kom ik nog terug op uw verzoeken. DENK vraagt cultuursensitief werken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak nog even.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik heb u getagd in het Twitterbericht waar het over ging. Dan kunt u het straks lekker teruglezen.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik ben wel heel benieuwd. Nou, er wordt zeker al cultuursensitief gewerkt in de zorg, denk aan aanbieders met een levensbeschouwelijke achtergrond en aanbieders die zich vooral op culturele groepen richten. Dus dat gebeurt echt in grote mate. En als u dat gemist heeft dan zal ik dat de volgende keer nog extra benadrukken. U vroeg ook naar het betrekken van organisaties. Daar is ook de motie van de ChristenUnie, dus daar gaan we zeker mee aan de slag. Op 50PLUS kom ik zo in de motie terug. Mijnheer Coşkun noemt de puinhopen van Paars. Nou, dat is ook een heel bekend boek van iemand waar ik wel eens over twitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak nog even.

De heer **TAK** (pvda). Ja sorry, misschien door mijn enthousiasme en Twitter opzoeken, heb ik even de appreciatie van de motie waar u naar verwees gemist. O die komt nog, oké, check.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik loop even de partijen langs en bij de moties kom ik bij u terug. Ik ben het zeker deels eens met uw analyse, ook die hele aanbestedingsprocedure, daar word je echt wel eens hopeloos van hoe we onszelf in deze wijze van werken gestort hebben. Ik moet ook eerlijk zijn, we hebben daar als gemeente gewoon de wet te volgen en als we dat niet doen dan worden we voor rechters gedaagd. Dus het is echt heel erg ingewikkeld, maar ik herken u op dat punt. Ik ben het niet met uw hele verhaal eens, dat moet ik ook zeggen, maar ik ben dit wel met u eens. Dan zegt D66 eigenlijk: gaan we die maatregelen nu wel halen? Want in 2023 hebben we dat niet gedaan. Dat klopt. Ja, dat blijft natuurlijk koffiedik kijken, maar ik ben er zelf wel bijna van overtuigd dat we dat dit jaar wel gaan doen. Dat is natuurlijk sowieso de doelstelling. Over de rijksmiddelen waarover u vroeg, daar ben ik eigenlijk al heel ruim op ingegaan wat daar ook een beetje de beperkingen zijn. Volt, mijnheer Kind, allereerst, u maakte een klein complimentje richting mij, maar ik wil u echt een groot compliment teruggeven voor de wijze waarop u zich verdiept in de materie, ook echt inhoudelijk heel geïnteresseerd bent in hoe het nu precies werkt. Ik vind dat echt grote klasse. U heeft ook al aangegeven dat u met name rond die WMO ook echt wil gaan kijken hoe we daar anders mee om kunnen gaan. Ik vind dat echt heel mooi. Tot zover het positieve, nee nee, maar. Ja, even kijken, u heeft een aantal punten gemaakt. U heeft daar ook moties bij ingediend, dus laat ik in de moties er even op terugkomen. Maar als u dan echt nog iets heeft waarvan u zegt: daar bent u te weinig op ingegaan. Het CDA zegt eigenlijk: twee moties eventueel afhankelijk van het antwoord van de wethouder. Ja, de dialoog, daar hebben we het net over gehad. Startpunt is dialoog. Het voorliggend veld, kernpunt. Nou ja, dat is wel een discussie die we natuurlijk gaan voeren. Ik heb ook in de commissie toegezegd waar uw burgerraadslid mijnheer Mak zit, daar heeft hij ook aan deelgenomen. Daar heb ik ook in toegezegd dat we Q1 2025 ook met een uitgebreide analyse komen van wat het voorveld en welzijn echt nodig hebben om daar uit te komen, dus daar hebben we zeker ook oog voor. Die opslag. Ik zal het even kort

uitleggen, want veel mensen weten denk ik niet wat u precies bedoelde. We hebben nu zeg maar zeven systeemaanbieders en die huren onderaanbieders in en die rekenen dan alleen maar 6 tot 8% opslag, voor alleen maar het doorzetten. En dat is een extra. Daar zijn wij op een gegeven moment achter gekomen en we hebben dat stopgezet. Maar ik heb geen mogelijkheden om dat terug te vorderen, omdat wij daar op dat moment gewoon niet het juiste inzicht in hadden en we zijn daar dus, nu we het weten, zetten we het ook direct stop en mag het niet meer. Dat is een van de maatregelen die we nemen. Maar ik heb uit laten zoeken, ook op verzoek van de commissie, van: kun je dit nu ook, maar dat is gewoon niet, dat wordt juridisch kansloos geacht. Dus natuurlijk baal ik als een stekker dat dit heeft plaatsgevonden, maar de kansen zijn gewoon miniem.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik mag dan hopen dat dit nog wel iets meer een aandachtspunt is voor de verbetering van het contractmanagement aan de kant van in ieder geval de gemeenschappelijke regeling in overleg en contact met die aanbieders alsook onze eigen contractmanagers die het lokale aanbod inkopen. Want dit kun je natuurlijk niet nog een keer over het hoofd zien, een dergelijk voorbeeld.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee absoluut niet. En ik moet ook wel één kanttekening maken. De gang van zaken is ook pas in 2023 ingevoerd op deze manier, met systeemaanbieders en onderaanbieders. Dus het is ook niet zo dat dit jarenlang heeft plaatsgevonden. Dus het is niet goed. Toen we het zagen hebben we het ook direct gedaan, maar het is niet zo dat dit iets is wat al vele jaren doorsleept. Dat maakt niet uit dat het erg is en dat het scherp moet. En de contractmanagers, dat is ook in de cultuurverandering hè. Doorvragen, is zorg wel echt geleverd? En niet koffiedrinken. Ik wil nu niet net doen alsof contractmanagers alleen maar koffie aan het drinken zijn, dat is het laatste wat ik wil doen. Maar wel, onderdeel van de cultuuromslag is dat wij veel scherper op de bal moeten zitten, veel meer vragen, veel meer laten zien, en dat is wel een van de dingen uit de cultuuromslag. Voorzitter, als u het goed vindt ga ik de moties doen. Volgens mij vindt u dat heel goed want vindt u het allemaal lang duren. Of niet? Ja, ik zie het aan u.

De **VOORZITTER**. We gaan het toch iets langer maken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, breed hebben we met zijn allen gevraagd en daar zou ik u toch graag op willen zien reflecteren. Onze zorg dat we gaan bezuinigen op de zorg, maar vervolgens, en de heer Achbar zit erbij, zien we dat de welzijnsinstanties, anderen hebben het allemaal uitgebreid genoemd, die achtervang hadden kunnen zijn, daar horen we u niets over zeggen. Want die zouden voor ons, dat is één plus één wordt drie, dat is wat we steeds bedoelen, en daar horen we u niets over zeggen. Wat doen we met die welzijnsorganisaties waar we ook als een gek op bezuinigen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, wij gaan het over die combinatie, wat daar gaat gebeuren, rond de Voorjaarsnota uitgebreid hebben. De analyse is, als je veel investeert in het voorveld en in preventie ga je later zorgkosten voorkomen. Dus dat wordt ook een nadrukkelijk punt van aandacht en daarvoor hebben we ook in de commissie gezegd: we gaan dat heel nauw in kaart brengen. Wat hebben die partijen nodig? We hebben ook twee pilots lopen in Schiebroek en Bloemhof waarin we hen op een heel nadrukkelijke manier nog meer dan op andere gebieden betrekken. We gaan daar ook aan bestaanszekerheid werken en die pilots willen we als het goed gaat, en daar hebben we dadelijk ook de eerste resultaten van, gaan uitrollen. Dus dit is echt, iedereen die dit zegt en zich daar zorgen om maakt heeft helemaal gelijk. We hebben helaas ook te maken met een situatie van de gemeente die niet rooskleurig is. Ik mag verder natuurlijk niet te veel over de Voorjaarsnota zeggen, maar ik kan u wel zeggen: de situatie is niet rooskleurig en die heeft voor alle terreinen in de stad gevolgen. En daar gaan we het uitgebreid met elkaar over hebben. Ik wil daar nu niet op vooruitlopen. Ik deel uw en ieders zorgen dat dat een discrepantie is. Vervolgens, je gaat proberen de zorguitgaven te beheersen door meer te investeren in het voorveld en vervolgens ga je die investeringen in het voorveld... dus dat is een terechte zorg. Die hebben wij ook en daarom ook dat onderzoek Q1 2025 om te kijken: wat hebben zij nu echt nodig. Dat lijkt voor u misschien: ja makkelijk, dan ben je er weer even een paar

maanden vanaf, maar zo zien we het echt niet, want we vinden het ook heel belangrijk. Dus we gaan hier zeker over doorpraten mevrouw Verkoelen, want de zorg delen collega Achbar en ik ook zeker. Dat kan ik erover zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dan wil ik de heer Achbar er ook over horen, want het is zijn portefeuille. Hij heeft zitten snijden al die maanden. Het welzijnswerk mijnheer Achbar.

De **VOORZITTER**. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb afgelopen maanden zitten snijden. U moet mij even helpen. Kijk, ik ben in lijn van wat de heer Buijt zegt, dat is denk ik iets wat we gaan bespreken tijdens de Voorjaarsnota en dan liggen de puzzelstukken ook bij u op tafel. Maar nu zo roepen: ja, u bent de afgelopen maanden aan het snijden in het welzijn. Dan moet u iets concreter zijn voorzitter. Ik bedoel, zoiets in de zaal roepen en dan daarmee iets suggereren, maak het dan concreet waar je het over hebt. En als het in lijn is met wat de heer Buijt zegt, de Voorjaarsnota bespreken we op een later moment en dan heeft u natuurlijk iets meer duidelijkheid over wat we de afgelopen maanden met elkaar hebben besproken en welke keuzes daarin zijn gemaakt, die we graag aan u voorleggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nu zit er een bestuursopdracht. Het had u gesierd als er een stukje van u over preventie in gezeten had. Want wat wij zien in de bestuursopdracht gaat direct uw portefeuille aan. Daar zie ik niets van terug. Dus hoe concreter kan ik het hebben? We zien toch dat u op allerlei opvanglocaties die we hadden in de stad heeft bezuinigd? Nou, ik had u hier in dit verhaal graag een hoofdstukje gegund. Had daar iets over preventie gezegd. Ik hoor het de heer Buijt heel duidelijk zeggen, maar ik hoor u er niets over zeggen. De Voorjaarsnota, de Voorjaarsnota, de Voorjaarsnota. En straks de Najaarsnota. Het schiet niet op. Ik wil weten waar u concreet hierop aankoppelt.

De **VOORZITTER**. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik hoor twee dingen zeggen. Kijk, laten we even beginnen bij het eerste. Op het moment dat er wordt geroepen: u heeft de afgelopen maanden gesneden in welzijn. Dat is het eerste wat u zegt. Vervolgens wordt er gezegd: ja, ik mis een stukje in het stuk als het gaat om preventie. En u hebt over het sluiten van opvangvoorzieningen. Het is voor mij echt totaal onduidelijk voorzitter, om hier een concreet antwoord op te geven of überhaupt een antwoord op te geven, dus ik vraag mevrouw Verkoelen om heel concreet aan te geven welke vraag zij voor mij heeft ten aanzien van de bestuursopdracht Zorg en vanuit mijn portefeuille welzijn wat daarin ontbreekt. Als ze de vraag zo helder kan formuleren ga ik echt mijn uiterste best doen om die te beantwoorden.

De **VOORZITTER**. Misschien komt dat straks nog. Dan gaan we naar wethouder Buijt. U kunt verdergaan.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik loop de moties af. Motie 1 van de ChristenUnie is door collega Achbar becommentarieerd en ook omarmd. Motie 2 van PvdA, 'Herhaal geen fouten uit het verleden'. U roept ons op om een lobby naar het rijk te doen. Ik wil echt even wachten tot wat echt daadwerkelijk dadelijk in het definitieve akkoord komt. U weet dat wij heel druk bezig zijn met kostenonderzoeken, met die Hervormingsagenda Jeugd, om daar de pijn te verzachten. Dus we zijn daar echt maximaal op aan het inzetten, maar om daar nu vooruitlopend al..., dat vind ik iets te voorbarig.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank, en ik kan me daar ook wel iets bij voorstellen, maar kunt u anders toezeggen dat als dat programma-akkoord, of als dat kabinet dat heeft uitgewerkt, en dit specifieke punt, dus die specifieke uitkeringen plus een 10% korting naar Gemeente- en Provinciefonds staat er

nog steeds in, dat u dan wel de handschoen oppakt? Kunnen we dat als toezegging noteren bijvoorbeeld? Is dat een mogelijkheid?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dat lijkt mij een goed punt. Ik moet wel zeggen, hij gaat natuurlijk wel veel breder hè, SPUK gaat natuurlijk veel breder dan alleen mijn portefeuille. Die geldt bijna voor elke collega, dus het zal dan waarschijnlijk wel eerder bij collega Struijvenberg, financiën terechtkomen, maar het principe dat we angstig zijn voor de effecten als daar gewoon een einde aan komt, dat mag helder zijn en die angsten zullen we ook zeker delen. Dat doen we ook in G4-verband, dat doen we ook in VNG-verband, omdat die zorg breed leeft. Dat kan ik nu al zeggen uit de eerste contacten die ik op die gronden gehad heb.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, als we dat op deze manier als toezegging kunnen noteren dan trek ik deze motie in.

De **VOORZITTER**. Motie 2 van de PvdA is ingetrokken.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dank. Motie 3 gaat over de comfortwoningen, waar u ook in de commissie bij stilgestaan heeft. Ik wil dat deels omarmen. Heb ik nu de laatste versie? Want u had hem aan de voorkant aangegeven. Kijk, wat ik niet wil is dat de ergotherapeuten, wat nog een hele uitdaging wordt om er genoeg te krijgen om dat maximaal in te zetten, dadelijk met mensen aan hun handje naar zo'n woning moeten. Dat gaan we gewoon organisatorisch niet rondkrijgen. Maar ik vind wel, iedereen nog eens wijzen, waaronder ergotherapeuten, op het belang van het bezoeken van die comfortwoning. Als ik hem zo mag interpreteren dan wil ik hem graag omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dat is wat mij betreft prima. Dank.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dan heb ik de motie van mevrouw Verkoelen 'De strijkbout heeft meer functies'. Nou ja, het zal u duidelijk zijn dat ik deze niet kan omarmen. Ik deel uw pleidooi dat het sociale praatje, mijn eigen vrouw heeft in de huishoudelijke verzorging gewerkt, dus ik weet ook precies hoe het eraan toegaat. Dus ik ken het ook. Maar in alle eerlijkheid, dat sociale praatje is heel belangrijk, maar niet door iemand die per definitie de zorg verleent. Dat is mooi meegenomen hè, dat gebeurt ook regelmatig, maar als er dus echt een probleem is dat iemand aanspraak nodig heeft en andere problemen heeft, moeten we dat gaan doen. Maar dat vind ik niet een eerste. Het is een mooi, en het hoort ook dat mensen gewoon lekker communiceren, maar ik heb liever dat we huishoudelijke verzorgers hebben die zien van: hier is iets extra's nodig of hier gaat iets niet goed, trek aan de bel, dan dat we hen de rol geven van: je moet de eenzaamheid oplossen. Dus ik wil niets afdoen aan het bagatelliseren hoe belangrijk het sociale praatje is, maar hierin moet ik toch de motie ontraden. Dan motie 5, een aantal van Volt. Kijk, ik moet hem toch ontraden, want ik vertrouw er gewoon op dat onze zorgmensen die dat moeten vaststellen dat op goede gronden doen, dus het blijft gewoon maatwerk en om dat helemaal te gaan rapporteren in hoeveel gevallen dat zo, dat vind ik eigenlijk een optuiging van een extra handeling die we ons eigenlijk niet kunnen veroorloven.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). We willen eigenlijk uitspreken dat er steun wordt uitgesproken door de raad aan al die mensen die bij de gemeente werken en die indicaties stellen, dat ze dat nog volgens hun eigen oordeel mogen doen, terwijl er allerlei kostenbewustzijn bij komt kijken, druk om lage vervolgindicaties, en dat we vertrouwen uitspreken, omdat ik denk dat dat belangrijk is om hun die steun te geven ook richting de toekomst.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dat vind ik een goed signaal en ik heb zelf dat vertrouwen ook. En ik vind het ook belangrijk en ik benadruk ook steeds dat er bij veel maatregelen, niet bij alles, ruimte moet zijn voor maatwerk. En dat heb ik al eerder gezegd, ook bij die 6km-grens bij het

leerlingenvervoer. Hij is nooit keihard. En dat geldt ook hiervoor en dat is hun vrijheid. Dus als u dat signaal wilt afgeven, neem ik dat graag over. Maar haalt u dan dat 'aan de raad te rapporteren' eruit, want dan krijgen we allemaal van die rapportages en dat moet dan weer opgevraagd worden en dan is er weer ergens minder en dan gaan we weer navragen: klopt dat wel? Dus als u die bullet weg wil halen kan ik hem omarmen. En anders is die gewoon te ingrijpend.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Akkoord, dat zal ik doen.

De **VOORZITTER**. Wat is akkoord?

De heer **KIND** (volt). Dat ik die laatste bullet, bullet 3, eraf zal halen.

De **VOORZITTER**. Bullet 3 uit motie 5 wordt verwijderd. Krijg ik een aangepaste motie van u? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Motie 6 kan ik omarmen. Dat is het onderzoek kostenstapeling voorzieningen. Sterker nog, dat helpt me ook echt, dus een goede motie. Dank u wel. De motie 'Rotterdamse Zorgreserve' kan ik niet omarmen. Ik moet even goed kijken. Ik heb hier eerst motie 7, 'Naar één subsidieregeling voor de sociale basis'. Die is door collega Achbar gedaan, excuus. Dan moet ik even kijken naar motie 8.

De **VOORZITTER**. Ik zie mijnheer Kind allerlei gebaren doen, maar niet significant voor mij als voorzitter? Nee? U kunt verdergaan.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, even kijken, u heeft hem in overleg aangepast zie ik, dus dan kan ik hem omarmen. Motie 8 kan omarmd worden. Als het goed is, ik heb geprobeerd niet het commissiedebat over te doen, naar uw mening iets te weinig nog, maar ik heb dat geprobeerd. En ik heb geprobeerd de vragen te beantwoorden, dus ik hoop dat zo in ieder geval de raad voldoende antwoord heeft.

De **VOORZITTER**. Helder, dank u wel. De stand van zaken rond de bomontmanteling wil ik u nog even meegeven. De specialisten zijn bij de bom aangekomen. Het blijkt een 250-ponder te zijn met maar liefst 60 kilogram springstof. Met een speciale zaagtechniek proberen ze de ontsteking onschadelijk te maken. Een tiental mensen zat toch in de eigen woning en die is aangetroffen, per toeval of niet, en ik heb een machtiging gegeven om die uit huis te verwijderen en voor de rest gaat het voorspoedig. Bericht uit het actiecentrum. Ik denk dat wij het ons kunnen permitteren om nog een aanvang te maken met de tweede termijn mocht die nodig zijn. Want dan kunnen we proberen nog voor de lunchpauze dit punt af te ronden. Is er behoefte aan een korte tweede termijn? Dat is het geval. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik had gezegd dat ik een motie in concept had en die wil ik nu graag indienen, want ik vind het verhaal veel te mager als het gaat over investeringen in het voorveld. Veel te onduidelijk, Q1 2025 een plan. Ja, te mager. En ik dien hem ook nu in, want dan kan die mooi ook betrokken worden bij het debat over de Voorjaarsnota. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Geen winst zonder eerst te investeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- het plan Passende zorg voor Heel de Stad een groot beroep doet op voorliggend veld;
- er in het plan geen verschuiving van middelen is te zien naar dit voorliggend veld;

- de wethouder aangeeft aan de voorkant niet extra te investeren in informele netwerken en maatschappelijke initiatieven, maar deze partijen zich maar moeten melden als zij in de verdrukking komen;
- er de afgelopen jaren al meerdere organisaties bij de gemeente hebben aangeklopt voor hulp, maar dat zij uiteindelijk aan hun lot zijn overgelaten;

overwegende dat:

- zonder te investeren in informele netwerken en maatschappelijke initiatieven zal de bestuursopdracht Zorg minder succesvol zijn en mensen in de knel brengen;
- er eerst gezaaid moet worden alvorens er geoogst wordt;

verzoekt het college:

- om een deel van de verwachte besparingen te reserveren en in te zetten om het voorliggend veld, informele netwerken en maatschappelijke initiatieven te versterken;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers in de tweede termijn? Wenst iemand het woord? Ja, de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Er was nog een vraag blijven liggen en die wil ik toch nog even herhalen. Wij hadden gevraagd, de wethouder geeft aan dat we van een aantal maatregelen de effecten waarschijnlijk niet zullen zien. We zochten eigenlijk naar de toezegging, van: als er straks rapportages komen dat we ook goed zien welke wel en welke niet.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, die kan ik geven.

De **VOORZITTER**. Een ogenblikje wethouder. Misschien zijn er nog meer sprekers. Ik check het nog heel even. Nog meer sprekers in de tweede termijn? Dat is niet het geval. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik kom daar graag aan tegemoet. We hebben natuurlijk in de eerste twee tranches een aantal maatregelen al ingevoerd. Er komen er nu een aantal bij. Het merendeel daarvan is inderdaad goed te kwalificeren. Dat komt dan ook als bijlage bij de raadsmonitor. En ik kan u toezeggen dat ik u zo snel mogelijk laat weten als bekend is welke wel en welke niet daaronder vallen. Het merendeel in ieder geval wel gelukkig, dus daar komt dan een toezegging aan de raad om, ik kijk eventjes, voor de zomer kunnen we dat zeker doen. Dus voor de zomer heeft u die specificatie dan. De motie heb ik nog niet nu voor me, maar ik heb begrepen, u heeft gezien dat wij iets meer binnenhalen met de maatregelen beoogd nu dan begroot. Klopt het zo? En u zegt eigenlijk: als u dat echt gaat lukken dan willen wij dat dat ingezet wordt voor het voorveld, preventie. Dat is eigenlijk even kort samengevat. Ik heb hem even heel snel maar hij wordt gekopieerd. Ja, ik vind dat niet een goede wijze, want we moeten nog gaan kijken wat het werkelijk gaat opleveren. Ik ga er natuurlijk alles aan doen dat we het gaan halen, maar dat weten we nog niet. En dan gaan we nu van geld dat we misschien inderdaad overhouden al een bestemming voor doen. Dus ik begrijp uw signaal, ik begrijp ook uw zorgen. Daar hebben we het over gehad. Maar op dit moment deze motie in deze vorm vind ik echt niet passend en te voorbarig.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voor de snelle reactie. Kijk, de motie is natuurlijk ook bedoeld om, en dat zei ik al, het is niet voor niets ook ondertekend door veel partijen, doordat we zeggen: u legt zoveel belang in dat voorveld. Dat delen we volgens mij met elkaar, van links tot rechts. Dan moeten daar ook investeringen tegenover staan hè. Zo moet u deze motie vooral lezen. En dan zou ik eigenlijk het voorstel willen doen voorzitter, en dan kan misschien later opnieuw ingediend worden of zoiets dergelijks. Maar laten we dan even contact hebben: hoe kan ik hem op een manier formuleren dat die voor mij nog voldoende waarde heeft en dat hij u helpt zal ik maar zeggen in het overleg over

de Voorjaarsnota bijvoorbeeld, om ervoor te zorgen dat er echt investeringen in dat voorveld worden gedaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, een kleine steunbetuiging. Ik denk dat dit echt de kern van dit gesprek is. Dat wij ons zorgen maken, dat we zien dat partijen in de stad omvallen en dat als je werkelijk hier iets wilt bereiken je dit soort maatregelen moet nemen en ik denk dat het college er goed aan doet om te laten zien dat ze dat ook willen doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder, geeft dit aanleiding voor een opmerking?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, ik ben de laatste die zegt: ik ben helemaal niet bereid om naar een alternatief te kijken. Ik zeg u eerlijk, in deze vorm kan ik hem niet omarmen. Ik sta voor elke suggestie open. Ik wil de winstwaarschuwing geven. Ik erken het belang. Mijn collega Achbar erkent het belang. Maar we kunnen niet vooruitlopen. Er kunnen misschien aan het eind van het jaar nog wel andere dingen ook heel erg urgent zijn. En als we dan een plusje hebben, met misschien nog wel heel veel andere minnen, hoe legitiem is het dan? Dus ik vind het gewoon een beetje moeilijk om vooruitlopend op iets wat ik nog niet weet, waar ik ook de omstandigheden nog niet van kan inschatten hoe die dan zijn, dus ik wil echt graag met u kijken hoe ik hier..., maar wel met die beperking dat ik geen verwachtingen wil wekken dat daar ook iets uitkomt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Dan wil ik wel een suggestie doen. Dat het belangrijk is ook om de informatievoorziening naar de hulpbehoevenden wat beter, ja wat breder te trekken. Want we merken ook in andere commissies dat er heel veel partijen zijn die welwillend zijn en ook welkunnend zijn, maar dat beide partijen elkaar vaak niet weten te vinden. En ik zou graag, een investering hoeft niet altijd in geld te zijn, misschien ook in tijd, eens kijken hoe we die partijen nog beter naar elkaar toe kunnen brengen, zodat onze bewoners van deze stad ze ook beter weten te vinden. Dus ik hoop dat u die suggestie kan meenemen ten behoeve van onze bewoners.

De **VOORZITTER**. Ja? De wethouder knikt instemmend. Als er verder geen opmerkingen te maken zijn bij dit onderwerp dan rond ik de beraadslaging op dit punt af. Het is bijna 12.30 uur. Dat is wat mij betreft tijd voor een lunchpauze, omdat het niet gaat lukken om de eerste termijn van het volgende onderwerp voor de lunch af te ronden. Dan schors ik de vergadering tot 13.30 uur en verzoek de vicevoorzitter op dat tijdstip straks ook de vergadering aan te vangen. Ik sluit ietsjes later aan. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 13.35 uur tot 13.57 uur en van 17.24 uur tot 17.53 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi, de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: de heer W. de Bel

Heropening

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Wij gaan beginnen. Wij hervatten de reguliere debatten.

6.2 *Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad"*

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). We beginnen bij agendapunt 6.2, het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad". Als eerste aan het woord is mevrouw Kockelkoren en daarna de heer Van Dommelen. Gaat uw gang.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, het stuk dat voorligt gaat over de structuurontwikkeling voor Zuid en Rotterdam-Zuid is natuurlijk een gebied, Feijenoord, IJsselmonde, Charlois, een stadsdeel zo groot als Eindhoven, staat ergens in het stuk. En dat geeft ook wel het belang aan van dit stuk dat voorligt. Het college zegt: er is een samenhangend ruimtelijk toekomstperspectief nodig om over te gaan tot concrete gebiedsontwikkelingen en wijkaanpak. Nou goed, daar kunnen we natuurlijk niet tegen zijn. Wij willen ook, Zuid moet erop vooruit, de bewoners van Rotterdam-Zuid verdienen het dat wij als gemeente daar de aandacht aan geven die nodig is om ook hun leefomgeving te verbeteren. Maar waar wij wel een probleem mee hebben, is de wijze waarop dat gebeurt. Want wij zien dit stuk met drie hoofdkeuzes, elf deelthema's, dan krijgen we nog een brief waar ook weer allerlei thema's en planonderdelen in staan. Wij zien dit stuk als een grote ballenbak waarin het college vervolgens als het hen uitkomt een bal kan trekken en wij vinden, de raad is kaderstellend, heeft het budgetrecht, dat wij eerst een plan moeten hebben van het college van wanneer ga je dan wat doen, alvorens we over kunnen gaan tot uitwerking. Daarom hebben wij een prachtige motie, 'Prioriteren kun je leren, transparante Koers voor Zuid nodig'. En het tweede punt, de wijkraden geven in hun zienswijze aan dat zij heel veel input geven maar dat ze toch het gevoel hebben dat ze vaak niet gehoord worden. Daar hebben wij de motie voor '(Wijk)raad aan zet op Zuid'. Wij horen heel graag of het college die kan omarmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. (Wijk)raad aan zet op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad";

constaterende dat:

- het document Koers op Zuid 2040 veel plannen bevat die verdere uitwerking krijgen in de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie;

overwegende dat:

- het abstractieniveau van Koers op Zuid 2040 erg hoog is voor de wijkraden om voldoende hun adviserende rol uit te kunnen voeren;
- verschillende wijkraden in hun zienswijzen aangeven het gevoel te hebben dat er onvoldoende wordt geluisterd naar hun adviezen;
- er op zijn minst een communicatieslag nodig is om de input van wijkraden goed te kunnen benutten in de verdere uitwerking van Koers op Zuid 2040;
- het van belang is dat ook de gemeenteraad een duidelijke rol heeft bij het vormgeven van de verdere uitwerking van Koers op Zuid 2040;

verzoekt het college:

- gedurende het opstellen van de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie en andere (ruimtelijke) plannen die verband houden met Koers op Zuid 2040 het contact met de betrokken wijkraden te intensiveren;
- participatiesessies te organiseren met wijkraden, de verantwoordelijk ambtenaren EN leden van de gemeenteraad, om de prioritering en uitwerking van plannen voor Koers op Zuid 2040 gezamenlijk vorm te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 2. Prioriteren kun je leren, transparante Koers voor Zuid nodig

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad";

constaterende dat:

- het document Koers op Zuid 2040 drie hoofdkeuzes bevat met elk een groot aantal deelplannen;
- het college stelt dat 'niet alles tegelijk kan' en dat 'het tempo waarin de ambities uit deze Koers kunnen worden bereikt afhankelijk is van de beschikbare middelen bij de gemeente en samenwerkingspartners';
- er nog geen uitgewerkte prioritering, tijdlijn en financiële scenario's zijn opgesteld;

overwegende dat:

- het voor de bewoners op Zuid heel relevant is meegenomen te worden in welke deelplannen nu, deze periode, later en in de toekomst ter hand worden genomen;
- een heldere prioritering voor bewoners belangrijk is, juist omdat niet alles tegelijk kan en ongelijk investeren nodig is om ongelijkheid op te lossen;
- de gemeenteraad gekend moet worden in de financiële scenario's bij de verschillende onderdelen in de Koers om haar kaderstellende rol en het budgetrecht goed uit te kunnen oefenen voor het beleid van het college;

verzoekt het college:

- een prioritering met tijdlijn en financiële scenario's aan te brengen tussen de verschillende deelplannen voor de uitvoering van Koers op Zuid 2040;
- hierover voorafgaand aan financiële claims bij de Voorjaarsnota de rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan kan ik nu de heer Van Dommelen het woord geven en daarna de heer Dahoe.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. De Rotterdamse VVD gelooft, net zoals GroenLinks begrijp ik, in het belang van de ontwikkeling op Zuid. Een goed leefklimaat staat daarbij voorop. We moeten woningen bouwen voor de Rotterdammers. We moeten zorgen voor goede gentrificatie, voor gemengde, goed bereikbare wijken met een gezonde mix van koopwoningen, vrije huur en sociaal. We moeten ervoor zorgen dat de economie op Zuid floreert en voor voldoende banen zorgen voor de bewoners. De infrastructuur en de maatschappelijke en culturele voorzieningen moeten ook op orde zijn. Koers op Zuid raakt al deze uitdagingen, dus wat dat betreft zijn wij zeer blij met de Koers op Zuid. Het is goed dat dit document er is, het geeft aan dat het college op de goede weg is. Maar tegelijkertijd is Koers op Zuid wel heel vrijblijvend. De opgaven zijn prima verwoord, maar hoe nu verder? Geen afrekenbare doelstellingen, geen duidelijkheid over het hoe, geen prioritering, geen tijdspad. Het economisch programma is bovendien flinterdun. En de wethouder geeft in haar brief aan dat de Koers op Zuid een toekomstperspectief is, en dat begrijp ik en dat is ook prima. Het geeft richting. Maar laten we alstublieft wel heel nadrukkelijk kijken hoe we die richting verder gaan invullen. En daar heb ik alvast een paar suggesties voor die ik graag even meegeef. Allereerst die goede gentrificatie. Dat wil zeggen een gezonde mix van verschillende typen woningen per wijk. Op Zuid zijn er wijken waar veel problemen zich concentreren omdat de balans tussen draagkrachtige en hulpbehoevende bewoners zoek is. Concreet betekent dit dat hulpdiensten en politie hier worden overvraagd en dat hardwerkende Rotterdammers thuiskomen in overlast en onveiligheid. Draagkrachtige gezinnen willen of kunnen er niet wonen en zo blijft een wijk in verval. Om die cirkel te doorbreken moeten we woningen bouwen voor bewoners op Zuid die willen doorgroeien op Zuid. Gemengde wijken waar Rotterdammers kunnen blijven wonen. Wijken die zich positief ontwikkelen. Ten tweede, de bouwambities. U weet wethouder, wij willen graag dat de bouwambities omhooggaan. Wij hebben het hier in de gemeenteraad steeds over het percentage sociaal, midden en hoog. En ik maak mij daar overigens net zo schuldig aan als anderen hier in de raad, in dit betoog nota bene. Maar laten we eerlijk zijn, er is woningnood, 86.000 Rotterdammers zoeken een woning. We moeten hoe dan ook onze ambities naar boven bijstellen. Richting een aantal fervente voorstanders van sociaal bouwen in deze raad zeg ik dan ook: 20% sociaal van veel is altijd nog steeds meer dan 25% sociaal van weinig. Tot slot, economische versterking. Het economisch programma is flinterdun, vol met algemeenheden. Goed, het is een visiedocument, dat heb ik al gezegd. Maar mijn partij gelooft dat de economie, banen, cruciaal zijn voor de ontwikkeling van Zuid. En daarom heb ik nog wel wat vragen aan de wethouder, waarbij ik me opnieuw weer realiseer dat de wethouder Bouwen niet over de economie gaat, maar goed, het is uw document, dus via de voorzitter stel ik dan toch maar even de vraag aan u. Kunnen we een nog gedetailleerder programma verwachten voor de economie op Zuid, zeker in combinatie met wonen? Kan het college al iets vertellen over de invulling daarvan en ziet het college daarin een rol voor de economische denktank die op verzoek van mijn collega-raadslid Van Groningen is aangenomen door deze raad? Want we willen natuurlijk te allen tijde voorkomen dat je straks prachtig kunt wonen bij De Kuip, maar zonder baan zal dat woongenot niet lang duren. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ja, dan de heer Dahoe en daarna de heer Verhoef. Gaat uw gang.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ik was even niet zeker of dit nu een tweeminutendebat zou worden of niet, dus ik heb hem op twee minuten gehouden. Voorzitter, het plan Koers op Zuid 2040 ziet er veelbelovend uit. We hebben een duidelijk overzicht van de ambities, plannen voor Rotterdam-Zuid en die zullen een grote impuls zijn voor het gebied. Het is bemoedigend te zien dat jongeren via NPRZ en verschillende wijkraden actief hebben bijgedragen aan dit plan en dat het steeds beter gaat met de participatie. Toch willen we twee belangrijke aandachtspunten naar voren brengen en ik dien hiervoor twee moties in. De eerste motie betreft onze ondernemers. Ondernemers zijn de ruggengraat van onze lokale economie. Ze creëren werkgelegenheid en brengen leven in onze wijken. Bij stedelijke veranderingen worden ze echt vaak geconfronteerd met onzekerheid en mogelijk gedwongen verhuizing, wat grote financiële en emotionele gevolgen kan hebben. Ik stel voor dat wij als gemeenteraad maatregelen treffen om ondernemers meer zekerheid te geven wanneer ze bijvoorbeeld moeten verhuizen. Dit kan door ruimhartige compensatieregelingen, ondersteuning bij het vinden van een nieuwe locatie en begeleiding bij de verhuizing. Laten we onze ondernemers serieus nemen en hen ondersteunen. Een tweede motie betreft studentenhuysvesting. Rotterdam is een stad van groei en ook onze studenten, die immers de toekomst zijn, spelen daarin een

cruciale rol. Echter, velen van hen hebben moeite met het vinden van geschikte huisvesting, wat hun welzijn en studieresultaten negatief beïnvloedt. Ik stel voor om studentenhuisvesting als belangrijke pijler in ons beleid op te nemen. Dit houdt in dat we meer aandacht en middelen vrijmaken voor betaalbare, kwalitatieve studentenwoningen en samenwerken met de onderwijsinstellingen en woningcorporaties om het aanbod te vergroten en te verbeteren. Met deze motie streven we naar een stad waarin zowel ondernemers als studenten, alle Rotterdammers kunnen floreren en ik reken op uw steun om hun de zekerheid en ondersteuning te bieden die ze verdienen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Dahoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Geef Rotterdammers duidelijkheid!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van Koers op Zuid 2040, als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad";

constaterende dat:

- Rotterdam-Zuid met Koers op Zuid 2040 voor een grote en ingrijpende transformatie staat;
- verschillende bedrijven op den duur ruimte moeten maken voor stadsvernieuwing;
- hierdoor verscheidene bedrijven, ondernemingen en instellingen op dit moment in onzekerheid verkeren;

van mening dat:

- verhuisplannen ingrijpend en tijdrovend zijn;
- onzekerheid funest is voor creativiteit, bedrijvigheid en uiteindelijk de economie;
- bedrijven, instellingen en burgers gebaat zijn bij duidelijkheid en zekerheid;
- het de taak is van de gemeente om ondernemers ruim van tevoren in te lichten, mee te denken aan eventueel terugkeergarantie wanneer van toepassing of hulp te bieden bij passende vervangende ruimte;
- tijdsverlies voor de realisatie van Koers op Zuid 2040 daarom onnodig is en voorkomen kan worden;

verzoekt het college:

- bij toekomstige nog op te stellen gebiedsambitiedocumenten op Zuid, duidelijk aandacht te besteden aan de eventuele verplaatsing waar bedrijven en instellingen mee te maken kunnen krijgen;
- deze verplaatsingen nadrukkelijk onderdeel te laten zijn van de participatie in deze gevallen;
- hierover eind Q2 2025 terug te koppelen aan de raad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

Motie 4. Zuid maakt werk voor de toekomst. Dus ook voor studenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad";

constaterende dat:

- in de huidige plannen voor Koers op Zuid 2040 studenten amper aan bod komen;
- er verschillende nieuwe onderwijsfaciliteiten naar Rotterdam zullen worden gehaald en deze uitbreiding vooral in Rotterdam-Zuid zal worden gerealiseerd;
- er de komende jaren een sterke groei wordt verwacht in het aantal studenten, jongvolwassenen en eenpersoonshuishoudens;
- het op de huidige woningmarkt – met name voor studenten – erg moeilijk is om degelijke en betaalbare huisvesting te vinden, zeker in de buurt van onderwijsinstellingen;

van mening dat:

- er voor een geslaagde vestiging beter rekening gehouden dient te worden met de huisvesting, behoeften en de voorzieningen voor onderwijsinstellingen én studenten;
- het voor de studievoortgang voor studenten beter is om in de nabijheid van hun onderwijsinstellingen te kunnen wonen;
- Zuid aantrekkelijker gemaakt kan worden voor onderwijsinstellingen en studenten om zich daar te vestigen;

verzoekt het college:

- om bij de huidige plannen beter rekening te houden met studenten;
- studentenhuisvesting een plek te geven in toekomstige gebiedsontwikkelingen op Zuid en hierbij ook rekening te houden met de woonwensen van studenten;
- harde afspraken te maken voor de bouw van studentenwoningen op Zuid, in de buurt van onderwijsinstellingen, die zullen bijdragen aan het realiseren van gemengde wijken;
- hierover uiterlijk Q2 2025 terug te koppelen aan de raad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan heb ik de volgende op mijn lijst staan en dat is de heer Verhoef. Daarna de heer Coşkun en daarna de heer De Haan. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, een verbonden, groen en gezond Zuid. Zuid maakt werk van de toekomst en thuis op Zuid in je wijk. Wie kan daar nu niet voor zijn? Alleen is deze visie wel hoog over, vaag en heel abstract. Je kan er dus alle kanten mee op. Ik vond de beeldspraak van de ballenbak dan ook heel toepasselijk. Die zorgen over de hoge mate van abstractie vinden wij ook terug in het voorliggende raadsvoorstel. Die worden daar ook in genoemd. Leefbaar Rotterdam is daarom blij met de brief van de wethouder waarin iets meer concreet wordt ingegaan op de verschillende punten die in de Koers op Zuid zijn gemaakt. Ja, iets concreter betekent dus ook concretere vragen, dus ik ga een aantal vragen aan u stellen. Ik heb er ook een aantal voor de wethouder Mobiliteit, dus ik weet niet of die ook nog komt. Het valt ons op dat in de stukken alleen nog maar wordt gesproken over een HOV Zuidplein-Kralingse Zoom. Ik wil graag van de wethouder weten of dat echt een tramlijn wordt, zoals we eerder hebben afgesproken, of dat we later misschien nog wel met een bus afgescheept kunnen worden. In de inrichting van de zuidpunt Beverwaard wordt genoemd dat dat een bestemming krijgt als extra bedrijventerrein. De huidige bestemming van de zuidpunt is nu sport en recreatie of sport- en speelgebied. Kan de wethouder aangeven waar deze sport en recreatie elders in het gebied IJsselmonde wordt gecompenseerd als hier een bedrijventerrein komt? Dit in aansluiting met de eerder besproken regeling van werkzaamheden over sport, spel en ontspanning van Leefbaar Rotterdam en de aanstaande regeling van werkzaamheden van de VVD over sporten in de buitenruimte. Dat sluit aan bij een verbonden, groen en gezond Zuid, punt 1 van de Koers op Zuid. Bij behoud van werklocaties staat onder andere het werkterrein Verolme genoemd. Vraag aan de wethouder is of dit betekent dat de woningbouwambitie die we sinds jaar en dag daar hebben nu helemaal wordt losgelaten of dat dit voor de komende decennia in de koelkast wordt gezet. Graag uw reactie daarop. Er wordt bij het reserveren van ruimte voor het nieuwe metrostation Charloisse Poort ook vermelding gemaakt van verplaatsing van de P&R Slinge naar die locatie. Kan de wethouder aangeven waarom deze verplaatsing noodzakelijk is? Er is immers een groeiende behoefte aan P&R-faciliteiten en deze aan de Slinge is elke dag gewoon vol. Dus waarom verplaatsen en niet gewoon in stand houden als extra overloop? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Dan is de heer Coşkun en daarna de heer De Haan. Gaat uw gang.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, een paar woorden. Ten eerste zet ik zelf volgend jaar natuurlijk koers naar Zuid. Ik heb het met belangstelling gelezen, mooie plaatjes, mooie woorden. Papier is weer zeer geduldig, het ziet er fantastisch uit. Laten we er ook wat moois van maken. Mijn oog viel ook op

het elftal van nummertje tien, en daar staat: een essentiële randvoorwaarde is hier een betere bereikbaarheid waaronder een HOV-busverbinding van de binnenstad via de Willemsbrug naar Zuid. En ik was bij een iftar op dat Unileverterrein, waar al die mensen ook zeiden: die OV-verbinding is hier waardeloos. Waar ik zelf ga wonen, de Piekstraat, daar hebben we station Zuid op vijf minuten afstand. Ik heb een watertaxi voor de deur, wat wil een mens nog meer? Maar als dat essentieel is dan moet die niet pas na 2040 komen. Dan moet die nu gerealiseerd worden. En ik vraag de wethouder of dat kan. Verder wordt er gezegd over vergroenen, er is een Groene Golf op Zuid. Ik heb me daar bij aangesloten. Ik woon er nog niet, maar ik ken al die mensen daar. Die zijn ontzettend druk met: alles moet groen worden, fantastisch. Het past helemaal in het nationaal park dat Rotterdam zou moeten worden. Maar dat heeft wel stimulans van de gemeente nodig en wat meer dan deze woorden die hier staan. Dus hoe gaan we dat dan voor elkaar boksen, zeg ik tegen de wethouder die wel van bouwen is en een andere van groen. Misschien luistert u mee, misschien kan die nog helpen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan de heer Coşkun. Dan als laatste op mijn lijst de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. De Koers op Zuid of de koers naar de Piekstraat voor de heer Coşkun. Laat ik beginnen met een podcast. De laatste aflevering van RTM XL waar Floor van Ditzhuyzen te gast was en waarin zij de vraag aan de orde stelde hoe de publieke ruimte in de stad van een transitruimte bij uitstek, zoals Rotterdam is opgezet, zeker na de Tweede Wereldoorlog, en er ruimte ontstond en werd vormgegeven voor en rond de auto, hoe die transitruimte kan transformeren naar een verblijfsruimte. Maar ook hoe lang die ontwikkeling soms is en soms duurt, en houd de beelden even vast. Het is wellicht het lastige van zo'n ambitiedocument. Het is wel vaker genoemd, dat je eigenlijk al in een heel vroeg stadium, op misschien best wel een abstract niveau vele, vele jaren naar voren moet kijken om eigenlijk door je ooghalen heen te kijken waar je naartoe wilt, waar je naartoe gaat. En tegelijkertijd is ook wel weer het mooie hiervan dat je zowel op de inhoud als het proces integraal hiernaar kijkt. Zeker in deze Koers op Zuid valt er door die ooghalen nog het nodige te zien. Want wat je er ook van vindt, al die keuzes, het leidt ongetwijfeld tot momenten later, en we hebben het ook heel erg vaak al gehad in bijvoorbeeld de subcommissie Bestemmingsplannen, waar je weer teruggrijpt naar de richting die je nu inslaat. Het gaat echt wel ergens over. En sommigen zouden dan zeggen, het is misschien een fuik waar je in zwemt. Laat ik dan zeggen, als je het al zou willen noemen, want er komen nog voldoende momenten van verdere uitwerking, aanscherping en vooral ook betrokkenheid en inspraak, dat ik het een aanlokkelijke fuik vind, deze Koers op Zuid, de drie hoofdkeuzes worden neergelegd en ingevuld. Want juist zo'n voorbeeld waar ik mee startte, die kwalitatief goede verblijfsruimte en niet de nadruk op zo'n transitruimte die start je nu. Of het belang van langzaam verkeer. Fietsers first, zou mijn collega Van Wifferen zeggen, die niet voor niets naast mij zit om dat even te checken. Dat fietspad, dat sla je nu in. Of de verbindingen, groene verbindingen vanuit nu nog best wel stenige wijken zoals de Tarwewijk, het kwam ook aan de orde in de technische sessie, dat je zo'n doorbraak die je door je ooghalen nu eigenlijk al ziet vanuit de Hellevoetstraat naar het balkon op de Maashaven richting dat nieuwe Nelson Mandelapark, dat moet je nu al starten. Kortom, steun vanuit D66 voor deze Koers en als ik dan nog een aantal D66-stokpaardjes mag noemen. Laten we het belang van een levendige stad niet vergeten, wat dat ook doet met Zuid. Ruimte voor horeca en voor evenementen. Wat D66 betreft mooie onderdelen voor een verdere latere uitwerking. En laten we voor de toekomst ook niet vergeten dat we meer moeten en willen doen met minder vierkante meters in deze stad. Het komt ook bij de plannen voor de 30 kilometerzone aan bod. Verdichten dus. En wat dat betreft ben ik en is mijn partij niet huiverig voor die verdichtende stad. Ook op Zuid, waar we het soms met wat compactere eenheden moeten doen. Zolang de kwaliteit van wonen en de omgeving maar vooropstaat en daar heb ik met deze Koers ook alle vertrouwen in. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan de heer De Haan. Dan mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Voorzitter, we begrijpen dat Koers op Zuid de eerste stap in het ruimtelijk besluitvormingsmodel voor de wijken op Zuid, om ze zo radicaal te vergroenen, inclusief te maken en met woonruimte voor alle rangen en standen van de stad. De Koers is nog weinig concreet en biedt weinig handvatten om te weten wat het college eigenlijk precies aan wil met Rotterdam-Zuid. We gaan het dus zien in de verdere uitwerking. Onze stem voor biedt geen garantie voor de toekomst. We geven het college het maar alvast mee. Voorzitter, één amendement. De verwijzing naar sloop op

voorspraak van het NPRZ is te gedetailleerd voor de Koers op Zuid. Wij komen met een betere tekst, vinden en hopen we. En het oordeel is aan de raad. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Van de Peppel heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Terughoudend met verwijzing naar sloop

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de gebiedsuitwerking 'Koers op Zuid 2040';

besluit:

op bladzijde 46 van de ontwerp-gebiedsuitwerking 'Koers op Zuid 2040' navolgende tekstpassage: "Indien de woningvoorraad van zeer slechte kwaliteit is, niet toekomstbestendig en de kosten onevenredig hoog, hebben we als stad en corporaties de mogelijkheid om in te zetten op sloop. We gaan hier terughoudend mee om."

te wijzigen in:

"Indien de woningvoorraad van zeer slechte kwaliteit is, niet toekomstbestendig en de kosten onevenredig hoog, hanteren we als stad de leidraad stedelijke vernieuwing."

w.g. S. van de Peppel, T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen en A. Kockelkoren

Toelichting

Het is wat ons betreft onnodig om zo gedetailleerd een van de opties voor stedelijke vernieuwing uit te lichten als per ambtshalve wijziging wordt gedaan naar aanleiding van een zienswijze van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Het NPRZ vraagt om een passage over sloop, maar dat is niet nodig. Er is een leidraad stedelijke vernieuwing van de gemeente die alle opties voor het verbeteren van de woningvoorraad op tafel legt. Daarnaast is een gebiedsuitwerking ook niet het geëigende document om zo in detail te treden. Met dit amendement keren we feitelijk terug naar de situatie van vóór de zienswijze van het NPRZ.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Was er nog een spreker op dit onderwerp? Nee? Dan kunnen wij door naar beantwoording door de wethouder. Gaat uw gang. O, de heer Verhoef heeft een nabrander. Gaat uw gang.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, kunt u dan vragen of wethouder Karremans ook aanwezig wil zijn?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Rechts van mij wordt gezegd: één mond. Dus dat gaat lukken, dank u wel. Gaat uw gang wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben er inderdaad uitgebreid over gesproken in de commissie: wat voor soort document is dit nu eigenlijk? En zo'n algemene visie, wat beslis je hier nu in? Tegelijkertijd denk ik toch, en het is ook door de heer De Haan gezegd en door mevrouw Van de Peppel. Je zet hier die verre stip op de toekomst en eigenlijk is dat een zelfbindend document, net zoals dat natuurlijk ook de omgevingsvisie is. Dat is natuurlijk ook op dat niveau gemaakt, zodat je weet: daar werken we met elkaar naartoe en dat is onze strategische inzet ook voor verbindingen in de stad, voor die vergroening, voor werkgelegenheid, voor wijken voor iedereen, dat dat ons eindplaatje is voor de komende decennia. Daarmee is het ook wat minder concreet. Dat realiseer ik me terdege. Maar we hebben ook ons besluitvormingsmodel waar we mee werken, waarin we zeggen: dit is stap 1, een vergezicht. En gaandeweg vul je hem concreter in. Daarin komen ook de financiële strategieën aan de orde. Dus per plan dat je uitwerkt zeg je: dat zal dan op deze en deze manier gefinancierd moeten worden, soms met een grondexploitatie, soms ook anderszins, investeringsgeld. Maar dat is uit te rekenen per deelplannen, uitwerkingen die hierop volgen. In de begeleidende brief die ik heb nagezonden hebben we ook gezegd, daar zit ook een bijlage bij waarin we zeggen: deze projecten, daar zijn we al mee bezig. En met deze projecten zijn we nog niet bezig. Dat betekent dus ook dat we daar nog geen geld voor hebben gereserveerd. En hiermee kom ik ook

aan op de beantwoording van de vragen van GroenLinks. Dat is hoe we dit ook stelselmatig stap voor stap doen. Van visie naar strategie naar uitvoering. En in die strategie en die uitvoeringsstrategie zullen we natuurlijk ook kijken: wat willen we dan als eerste doen, wat daarna, en ook: hoe financieren we de zaak? Zo wordt dat helemaal stap voor stap ook met uw raad besproken en gaat u daar zelf over. Dus wij hebben nu niet ergens op een lijstje al dingen staan die niet door u zijn goedgekeurd. Een aantal zaken, daar zijn we mee bezig, en een aantal zaken, dat komt dan altijd via de planvorming uw kant op. Dat kan een ambitiedocument zijn en daar hoort dan vanzelf een financiële paragraaf bij. Dus dan bent u aan zet om aan te geven of u die financiën daaraan wilt besteden. Dus zo volgen we het besluitvormingsmodel. Dan ga ik gelijk in op uw moties. En dan moet ik toch even mijn bril opzetten, u geeft aan in uw tweede motie, 'Prioriteren kun je leren, transparante koers', dat wij nu geen tijdlijn met financiële scenario's kunnen opzetten. Dat wat ik heb geleverd zijn de projecten die wij nu doen. Dat is dus een uitwerking van die visie. Wij komen uiteindelijk nog een keer met een uitvoeringsstrategie. Maar de financiële vertaling daarvan is nog echt wel nadere uitwerking per project. Met name van wanneer we wat gaan doen, dat is iets wat we in dialoog met u natuurlijk gaan oppakken. Dus daar kan ik nu op voorhand nog niet een allesomvattend plan van maken dat gekoppeld is aan deze visie. Dat is echt iets wat in de nadere uitwerking wordt ingevuld. Dus die motie zal ik ontraden, 'Prioriteren kun je leren'. Wel geeft u aan, als u dan met die uitvoeringsstrategie bezig bent, ga dat ook goed doen met die wijkraden. Zorg daar voor heel veel goede participatie en betrek ook de leden van de gemeenteraad, zegt u erbij. Nou, dat lijkt mij heel goed om allerlei partijen uit te nodigen en u ook uit te nodigen voor participatiesessies. Nou, het is natuurlijk een gigantisch gebied, heel Eindhoven zo'n beetje. Dus we kunnen onmogelijk al die projecten allemaal in één keer doen. Maar de uitwerkingen komt u tegen in onder andere de handelingsperspectieven die we hebben, in ambitiedocumenten. Als we het bijvoorbeeld hebben over Feyenoord City, Hart van Zuid, een ontwikkelstuk, daar zijn we weer wat verder in de ontwikkelingen. Dus daar wordt u ook op allerlei manieren bij betrokken, dus daar zullen we zeker iedereen bij betrekken en ik zie uw oproep om gemeenteraadsleden ook proactiever daarvoor uit te nodigen als een heel goede suggestie. Dus wat mij betreft is dat heel goed uitvoerbaar en oordeel raad. Dus dat is de eerste motie en de tweede motie is dan ontraden. Dan de moties van DENK. U houdt echt een warm pleidooi voor bedrijven en instellingen en om daar meer helderheid aan te geven over hoe dat dan zit met verplaatsing. Kan dat? Want we moeten ons ook rekenschap geven, een verdichtende stad geeft wel minder ruimte voor compensatie en verplaatsing. Maar als we kunnen verplaatsen, hoe kijken we daarnaar, en daar ook in een gebiedsambitiedocument daar aandacht aan te besteden en met name ook in de participatie. Nou, dat is goed uitvoerbaar en het lijkt mij ook heel goed om dat te doen, dus dat is ook oordeel raad. En dan heeft u nog een motie 'Zuid maakt werk voor de toekomst, dus ook voor studenten'. Nou, u zegt studentenhuisvesting moet een goede plek krijgen, ook op Zuid. En daar moeten wij ook afspraken over maken, over de bouw van studentenwoningen. Ik heb ook een studentenhuisvestingsoverleg met alle onderwijsinstellingen en dat zal ik daar zeker in meenemen. Dat is sowieso van belang. Dus oordeel raad, het is goed uitvoerbaar wat mij betreft. Dat waren de moties van DENK. Dan heb ik nog een aantal vragen van Leefbaar Rotterdam. Eentje gaat... en die zit vooral op het terrein van mobiliteit. Of ik sla even..., dan kom ik zo meteen terug op de vragen van de VVD. Mijn volgorde was even anders, maar daar kom ik zo op terug. Leefbaar Rotterdam, u zegt, die HOV Zuidplein-Kralingse Zoom. Daar staat: hoogwaardige mobiliteit, waarom staat daar niet gewoon tram? Dat is ook zeker de inzet van Rotterdam. En ik weet ook dat mijn collega daar keihard voor gaat, dat niet onbesproken laat in welk overleg dan ook, maar wij gaan daar niet alleen over, dat is natuurlijk een afspraak die wij met meerdere partijen maken, de MRDH, het rijk, de provincie. Dus dat is in dit stadium van uitwerking waar we nu in zitten in het kader van het MIRT-traject. Maar dat onze inzet de tram is, hoogwaardig openbaar vervoer en dat is voor ons een tram, dat is absoluut onze inzet. Dan zegt u ook: bedrijventerrein Beverwaard. Daar is nu een bestemming sport- en speelterrein. Hoe zit dat met de compensatie? Sinds 2012 is daar geen sportterrein meer aanwezig op die plek. Het is nu deels al bedrijventerrein. Nee, dat zeg ik verkeerd. Het is nu al deels bestemd als bedrijventerrein, en wij stellen voor om dat dus in zijn geheel zo te doen. Als het gaat om compensatie, hebben wij daar nu niet aanvullend in voorzien. Ik zie u staan.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, dat klopt, want we hadden een klein gevalletje azc gedurende die tijd. Dat weet de burgemeester zich nog goed te herinneren, in de tent daar. Dus dat is tijdelijk weg bestemd om daar plek te maken voor het azc. Maar in de daadwerkelijke bestemming van het plan, vastgesteld in 2016, is het nog steeds sport- en speelterrein. En er is inderdaad een kleine strook voor energieopwekkende industrie of zo iets, stond erbij. Dat klopt, dat was al. Maar dat is niet

ingevuld. En er is nog een strook van de NAM daar aanwezig. Er zijn wat hondenverenigingen. En de oorspronkelijke plannen waren altijd dat daar een vestiging zou komen van de Dierenbescherming. Die wordt inmiddels volgens mij aan de Abram van Rijckevorselweg gerealiseerd. Maar daarnaast zou het sport en recreatie blijven. En het is best wel een punt voor de Beverwaard waar een hoop mensen voordat het azc er kwam, recreëerden, verpoosden, de hond uitlieten. Dus er is wel behoefte aan een dergelijke voorziening zeg maar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik hoor wat u zegt. Kijk, wat we natuurlijk ook weten is dat er ook ongelooflijk veel behoefte is aan bedrijventerreinen en dat dat ook een enorme zoektocht is. U roept mij eigenlijk al een jaar op, niet u persoonlijk hoor maar de gemeenteraad in den brede, kijk nu waar we bedrijventerreinen kunnen realiseren. Dus wij denken dat hier op een goede plek te kunnen doen. Ik ken ook uw behoefte voor in ieder geval ook voldoende ruimte voor sport en spel in alle wijken. En wat ons betreft denken we dat we dat op deze manier goed in de visie hebben staan, omdat we natuurlijk op heel veel verschillende plekken al die voorzieningen mogelijk willen maken. Maar voor dit specifieke terrein is dus nu wel het voorstel zoals het nu voorligt, omdat dat ook zo'n enorme zoektocht is voor bedrijventerreinen. En ja, dat is echt het punt waar we nu mee zitten in de ontwikkeling van Rotterdam. Hoe zorg je dat al die nieuwe bewoners, met alle werkgelegenheid die er ook bij hoort, dat we dat een goede plek in Rotterdam geven? En wij denken toch echt door passen en meten dat op een goede manier te hebben neergezet. En daar hoort sport natuurlijk ook bij. En we krijgen natuurlijk een fantastische sportcampus met geweldige voorzieningen ook in IJsselmonde, dus ik hoop dat de bewoners van IJsselmonde daar dan ook hun plezier kunnen halen, met dat prachtige Park De Twee Heuvels, dat mooi is opgeknapt. Dan even kijken, nu zie ik mijn collega de heer Karremans, dus misschien dat hij zo meteen de overige mobiliteitsvragen kan beantwoorden, want die kan nog veel meer daarover vertellen. Dat gaat in ieder geval over de P&R, die zou ik dan aan mijn collega willen doorspelen. Als het gaat om het terrein Verolme, daarvoor hebben we nu het oog laten vallen op flexibele woningen, maar dat is een tijdelijke bestemming die we daaraan willen geven. Dat staat er nu niet voor permanente bewoning in. Dus die flexibele woningbouw is minimaal vijftien jaar.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Nee, dat van de flexwoningen is ons welbekend in IJsselmonde. Nee, het gaat erom, sinds de deelgemeentetijd waren er al plannen om daar woningbouw te realiseren langs die hele strook langs het water, op het oude Verolmeterrein. Daar is een tijdelijke voorziening gekomen, want die bedrijven die dat terrein in eigendom hebben, wilden daar woningbouw realiseren, maar dat kon nog niet helemaal. Toen kwam de crisis van 2008, dus dat is op een laag pitje gezet. Daarvan hebben wij gezegd: het blijft voorlopig industrie, maar op termijn gaat het echt bestemd worden als woningbouw. Dus mijn vraag was: wordt die ambitie nu helemaal losgelaten? Want het is best wel een zware industrie categorie die daar mogelijk is. Daar is ook behoefte aan, dat snap ik. Maar wordt die woningbouwambitie daar nu helemaal losgelaten? Dat was de concrete vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, dat klopt. Het is wel onze ambitie om die tijdelijke woningen daar nu te realiseren. En dat is wel lastig, want we zitten ook daar met een zwaar geluidsbelaste omgeving. Tegelijkertijd hebben we wel gezegd dat we deze locatie wel als bedrijventerrein willen behouden. Zo staat dat er nu in benoemd, dus dat klopt. Dan heb ik nog vragen van de VVD, de heer Van Dommelen. Kunnen we een gedetailleerder programma ontvangen voor de economie op Zuid? U vraagt er altijd om. Nou, wat u mij net heeft horen zeggen is dat we in ieder geval ruimte voor bedrijventerreinen al hebben zeker gesteld in dit plan, dus ik hoop dat u daar verheugd over bent. We werken nu nog niet aan zo'n gedetailleerd economisch programma, maar daar wordt wel aan gewerkt in de Strategie bedrijventerreinen gebiedskoersen en het NPRZ-programma Werk. Daar wordt wel aan wat meer gedetailleerde economische koers gewerkt. Dat krijg ik door. Ik moet eerlijk zeggen, dat zit natuurlijk iets meer bij mijn collega, dus ik lees het een beetje voor. Maar dat is in ieder geval waar nu aan gewerkt wordt. Daar kan ik u nu in ieder geval bij dezen over berichten. Dan vraagt u ook de combinatie met de denktank. Nou, er is in ieder geval een bestaande structuur in het NPRZ-bestuur waarin aan deze plannen wordt gewerkt. Het antwoord op de denktank moet ik u nu helaas even schuldig blijven, hoe daarmee wordt omgegaan in dit verband. Dan vragen van de SP. U stelt, de

HOV, o, dat is misschien wel beter als ook mijn collega Karremans daarop ingaat als het gaat om de HOV-voorziening die beoogd is bij de Kaai daar in de buurt, de Kop van Feijenoord. En de Groene Golf zal de heer Karremans dan ook beantwoorden. En een amendement van de Partij voor de Dieren over geen sloop opnemen. Ik weet niet of ik het amendement hier al heb liggen. Dat zie ik hier nu niet liggen. U vraagt eigenlijk om toch die zin op verzoek van de NPRZ over sloop eruit te halen, omdat u zegt: dat is echt te gedetailleerd. Ik denk dat onze behoefte wel is geweest om te communiceren aan de buitenwereld: sloop is wel een mogelijkheid dat we dat gaan doen voor de toekomstbestendigheid van woningen dan wel soms zoals we bijvoorbeeld bij Robbenoordplein doen, of recentelijk ook bij de Goereesestraat, of nee, ik ben even de exacte naam van die straat vergeten, bij het theater, dat je het ook doet voor de ruimtelijke kwaliteit. Dus in sommige gevallen gaan we wel over tot sloop, en dat willen we dan ook transparant maken in dit document, maar het is ook niet een ramp als het eruit gaat. Dat is ook niet erg. Dus wat dat betreft geef ik dit amendement oordeel raad. Alstublieft. En dan de overige vragen voor de heer Karremans.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zat hier eigenlijk alvast voor een ander debat, maar nu ik er toch ben wil ik dat natuurlijk met alle liefde doen. Ik begreep dat er twee vragen waren, een over de P&R Charloisse Poort en de andere over het beroemde tramkwaliteitverhaal. De vraag over de Groene Golf heb ik even gemist. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, het klinkt natuurlijk goed, die Groene Golf, als dat de vraag is kan ik hem zo beantwoorden. Maar de vraag over de tramkwaliteit, ja, dat is bekend hè. Dat hebben we ook behandeld bij het hele debat over de Oostflank. Ik ben heel erg voor een tram op rails. Het is een ding van de MRDH. Dus we zijn nu versneld aan het onderzoeken om uit te sluiten dat het een andere variant wordt dan gewoon een tram op de rails. Ik hoop daar de raad zo snel mogelijk over te informeren, maar dat gaat nog wel even duren. Maar dat is inderdaad mijn inzet. En het andere is de P&R Charloisse Poort. Dat heeft in principe geen gevolgen voor Slinge. Slinge is juist een van onze best gebruikte P&R's. En ik heb net de P&R-strategie naar de raad gestuurd, waarin ook maatregelen staan om juist ook meer ruimte te creëren, niet in fysieke zin maar wel door middel van een doelgroepsysteem, omdat we die P&R's heel hard nodig hebben om die stad bereikbaar te houden en dat geldt natuurlijk ook voor een investering in nieuwe P&R's, maar dat betekent niet dat andere daarvoor moeten wijken. Dan geef ik de hete kroket weer terug aan mevrouw Zeegers als het gaat om de Groene Golf.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Helemaal goed. Dan heb ik eigenlijk nog twee vragen van de Groene Golf van de SP. Eén is buurtinitiatieven, vergroeningsinitiatieven. Daar gaan wij graag mee aan de slag. Zo staat het ook inderdaad in het document genoemd. Het is een visie, dus inderdaad heel concrete hier-en-nu-uitwerking daarvan. Daar gaan we mee in overleg met de bewoners. En u vraagt ook nog die HOV-realisatie bij de Kop van Feijenoord. Nou, het onderzoek is gestart bij de afdeling Mobiliteit voor de Kop van Feijenoord. We weten dat het eigenlijk iets is waar heel veel om gevraagd wordt. Als ik daar loop of als ik mensen spreek dan hoor ik dit ook. Dus het is een heel urgente wens daar. Tegelijkertijd weet u natuurlijk ook dat het altijd een zoektocht is hoe de financiering daarvan vorm krijgt, dus wat de stand van zaken daar precies van is en op welke termijn het beoogd is en wat er allemaal voor nodig is, dat wordt nu onderzocht. Daar kan ik niet heel veel meer concrete informatie over geven.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voorzitter. Daarom kijk ik wel naar uw collega. U schrijft: een essentiële randvoorwaarde is een betere bereikbaarheid met die bus over de Willemsbrug. Als dat een essentiële randvoorwaarde is en u gaat daar allerlei dingen al op korte termijn bouwen en iedereen loopt daar met prachtige plannen. Maar wanneer gaat uw collega Karremans dat dan invullen?

De **VOORZITTER**. Wie van u? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, hij is het in ieder geval aan het onderzoeken wat er allemaal voor nodig is. En dat is stap één.

De **VOORZITTER**. Alles is gezegd in de eerste termijn schat ik zo in? Ik kijk u nog even aan, ja? Is er iets wat nog geadresseerd moet worden? Is er behoefte aan een tweede termijn? Eenmaal andermaal. Dan dank ik wethouder Zeegers en dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

6.3 Advies op Vervoerplannen MRDH 2025

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 6.3, Advies op vervoerplannen MRDH 2025. Mijnheer Biljoen. Het spreekgestoelte doet het niet. Nee, gaat u er maar van uit dat die het vandaag niet doet. Spreekt u maar vanuit uw eigen stoel.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Met de vervoerplannen 2025 zetten we als gemeente een eerste stap in het sterfplan van de tram. Een plan dat in de beleving van veel Rotterdammers erop lijkt dat de gemeente ze weer in de steek laat. En dat leg ik zo meteen graag voor u uit. Maar voor ik daarmee verderga, laat me eerst benoemen wat wij goed vinden aan het advies. Wij zien namelijk dat de frequentie van de metro's wordt verhoogd op het traject Centraal Station en Slinge, en daar zijn wij erg blij mee, want dat draagt bij aan het versterken van de verbinding met Rotterdam-Zuid. Ook zien we dat op ons verzoek de oproep om de BOB-bus weer 's nachts en in het weekend te laten rijden is opgenomen. Want heel veel jongeren en ook ouderen willen hier gebruik van maken. En als het in Den Haag kan dan kan het hier ook. En ook zien we dat de suggestie is overgenomen om een informatiemarkt te houden om personeel te werven voor de RET in Rotterdam-West en we hopen dat dit leidt tot veel nieuwe chauffeurs, bestuurders en handhavers. Maar dan ga ik toch nog even terug naar wat wij missen in het advies van het college. Gisteren ben ik urenlang in Carnisse geweest. Ik heb gesproken met Gemma, lid van Leefbaar Rotterdam en wijkraadslid, die ook hier is komen inspreken, en kort samengevat, enorm teleurgesteld is. Samen met haar ben ik door een deel van de wijk gaan lopen en kon ik in kaart brengen waar bewoners tegenaan lopen. Daarna heb ik met een journalist aan de andere kant van de wijk gelopen en ook een goed gesprek gehad met een heel lekkere baklava bij bakkerij Europa. Afsluitend vanuit het hart van Carnisse heb ik met een rollator gelopen naar de dichtstbijzijnde bushalte op de Carnissesingel. En voorzitter, ik heb heel jonge beentjes, maar ik was kapot en natgeregend. En de kers op de taart was voorzitter, dat ik met bewoners bij de bushalte van de buurtbus heb staan wachten op de buurtbus, om te kijken hoe vol die nu was, en hij is niet gekomen. Geen display die iets liet zien, helemaal niets. En de volgende zou pas over een uur komen. En ik vroeg aan bewoners: waarom komen jullie niet inspreken om al deze dingen aan ons te laten weten? En ik kreeg als antwoord: het heeft geen zin. Voorzitter, het heeft geen zin. De burgemeester is er ook en ik vraag me ook af: hoe heeft u dit beleefd? U heeft natuurlijk ook een tijdje in Carnisse gewerkt, hoe heeft u dit dan beleefd? En zo kan ik nog heel veel uitweiden over mijn bezoek aan Carnisse, maar de reden waarom ik dit ook deel met de raad is om een beeld te geven wat het betekent als wij hier een besluit nemen en vervolgens niet monitoren wat de effecten zijn. Het geldt bijvoorbeeld ook voor het laten rijden van twee tramlijnen over de Noordsingel terwijl trambestuurders hier meermaals hebben aangegeven dat ze enorme vertraging oplopen. Het is allemaal met elkaar verbonden en ik heb niet het gevoel dat het college afgewogen besluiten neemt. Voorzitter, ik kom met drie moties om deze fase nog bij te sturen. We staan ook op een aantal andere moties die wat ons betreft prima kunnen bijdragen aan het verbeteren van het OV. De eerste motie is 'Laat Carnisse haar bus niet misse', waarin we vragen om een volwaardige buslijn door het hart van Carnisse en dat kan via bus 70. De tweede motie is 'Tramlijn 6 en tramlijn 4 splitsen vanaf het Eendrachtsplein', om ervoor te zorgen dat ook het Scheepvaartkwartier en de ondernemers in het Scheepvaartkwartier bereikbaar blijven. En de laatste motie is 'Busje komt zo, naar de markt', om ervoor te zorgen dat tijdens de Afrikaandermarkt de bus daar ook heen rijdt.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tramlijn 6 en tramlijn 4 splitsen vanaf het Eendrachtsplein

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 Advies op Vervoerplannen MRDH 2025;

constaterende dat:

- in de Vervoerplannen MRDH 2025 is opgenomen om tramlijn 7 door te laten rijden naar Marconiplein waardoor de eindhalte Willemsplein vervalt;

- in de Vervoerplannen MRDH 2025 wordt voorgesteld om tramlijn 4 vanaf Molenlaan en tramlijn 6 vanaf Kleiweg, beide door te laten rijden tot Heemraadsplein;
- tramlijn 4 en tramlijn 6 beide over de Nieuwe Binnenweg rijden;

overwegende dat:

- een sterk tramnet van groot belang is om Rotterdam toegankelijk te houden voor alle Rotterdammers, ook voor hen die minder mobiel zijn en geen auto of fiets kunnen of willen gebruiken;
- de nieuwe route van tramlijn 7 leidt tot het verdwijnen van de haltes in het Scheepvaartkwartier;
- dit voor de bewoners van het Scheepvaartkwartier, voor reizigers met de Waterbus en voor toeristen en dagjesmensen die onderweg zijn naar de Spido of het Wereldmuseum een verslechterde bereikbaarheid met het OV betekent;
- het verdwijnen van de verbinding van het Centraal Station naar het Willemsplein kan worden voorkomen door tramlijn 6 niet naar het Heemraadsplein, maar naar het Willemsplein te laten rijden;
- dit ten gunste komt van de bereikbaarheid, leefbaarheid, de economie en maatschappelijke deelname van Rotterdammers;

verzoekt het college:

- in het advies aan de MRDH over de Vervoerplannen 2025 op te nemen om tramlijn 6 vanaf het Eendrachtsplein door te laten rijden naar eindpunt Willemsplein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen, D.P.A. Tak en T.S.J. Coşkun

Motie 2. Laat Carnisse haar bus niet misse

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 Advies op Vervoerplannen MRDH 2025;

constaterende dat:

- sinds de start van de HOV-verbinding tussen het Centraal Station en Zuidplein er geen volwaardige buslijn meer door het hart van Carnisse rijdt;

overwegende dat:

- door bezuinigingen (of herschikkingen) in het Rotterdamse openbaar vervoer te doen veel mensen worden geraakt in hun dagelijkse bewegingsvrijheid;
- het schrappen van de buslijn door het hart van Carnisse negatief uitwerkt op de maatschappelijke deelname van bewoners in de wijk, de leefbaarheid en bereikbaarheid van de wijk en de economische positie van ondernemers in het hart van Carnisse;
- de loopafstand naar een bushalte door het schrappen van de buslijn voor veel bewoners van Carnisse is vergroot, waardoor de bus minder aantrekkelijk wordt. Dit terwijl de gemeente juist als doel heeft gebruik van het OV te stimuleren;
- de frequentie van de buurtbus 567 te laag is om als volwaardig alternatief te dienen voor de dienstregeling die buslijn 44 reed;
- een volwaardige buslijn kan bijdragen aan het herstellen van de negatieve effecten die zijn ontstaan en kan bijdragen aan het verhogen van de veiligheidsindex van Carnisse zoals opgenomen in de vastgestelde college targets 2022-2026;
- zowel buslijn 70 als HOV-lijn 44 nu hoogfrequent over de Carnissesingel rijden;
- de dienstregeling van buslijn 70 en buslijn 44 op elkaar kunnen worden afgestemd om de verkeersdoorstroming te verbeteren;
- het verkeerinstallatiesysteem op de kruising Gruttostraat-Dorpsweg via een software-update kan worden aangepast om de doorstroming van de buslijnen te bevorderen en handmatig op het Kleinpolderplein kan worden ingegrepen bij (extreme) filevorming om de doorstroming van buslijnen te garanderen;

verzoekt het college:

- in het advies aan de MRDH over de Vervoerplannen 2025 op te nemen om buslijn 70 via de haltes Markerstraat, Amelandseplein, Utenhagestraat en Gruttostraat te laten rijden en de dienstregeling aan te passen zodat 44 en 70 elkaar aanvullen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen en D.P.A. Tak

Motie 3. Busje komt zo, naar de markt

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 Advies op Vervoerplannen MRDH 2025;

constaterende dat:

- buslijn 77 met de halte Afrikaanderplein ervoor zorgt dat de Afrikaandermarkt op woensdagen en zaterdag met het openbaar vervoer bereikbaar is;
- buslijn 77 op de marktdagen overdag met een frequentie van 2 keer per uur rijdt;

overwegende dat:

- de Afrikaandermarkt het kloppende hart is van de wijk en voor de hele stad, en specifiek Rotterdam Zuid, een belangrijke sociale functie vervult;
- het van belang is dat de Afrikaandermarkt goed bereikbaar is, ook voor Rotterdammers die afhankelijk zijn van de bus;
- buslijn 77 op marktdagen van de Afrikaandermarkt drukker is dan op andere dagen van de week, maar de frequentie daar nu niet op wordt aangepast;
- het frequenter laten rijden van buslijn 77 op marktdagen de bereikbaarheid van de Afrikaandermarkt kan vergroten;
- de wijkraden Bloemhof en Vreewijk vragen om een verbeterde dienstregeling op marktdagen;

verzoekt het college:

- in het advies aan de MRDH op te nemen om buslijn 77 tijdens de Afrikaandermarkt op woensdagen en zaterdag met een frequentie van 4 keer per uur te laten rijden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen, D.P.A. Tak en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Had u een vraag? Ja.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter en dank de heer Biljoen voor het passievolle betoog. Kijk, de zorgen zijn natuurlijk bekend bij de commissie. Ik bedoel, wij hebben ook goed contact met de wijkraden en ook in de vervoersplannen is uitvoerig ingegaan op de input van de wijkraden, dus ik denk dat dat heel goed is. Mijn vragen gaan eigenlijk over de moties die de heer Biljoen net indient. Allereerst de motie met betrekking tot de buslijn 77, Afrikaanderplein. U zegt eigenlijk dat die op marktdagen een hogere frequentie moet hebben. Zit die buslijn nu op marktdagen zo vol dat dat ook nodig is? Of wilt u gewoon dat die bus vaker rijdt? Want dat betekent natuurlijk ook, ja als er geen behoefte aan is, dan is dat natuurlijk ook niet nodig. En dat heeft gewoon ook capaciteit nodig. Over Carnisse, die zorgen zijn bekend. Het wijkraadslid heeft ook ingesproken, heeft dit meermalen laten weten. En in de commissie heeft de wethouder volgens mij toegezegd om te kijken naar maatwerkoplossingen om ook aan onze raad te laten hoe wij die maatwerkoplossingen inzetten. Dus eigenlijk vind ik deze motie voorbarig en zou ik willen wachten op de afdoening van die toezegging die gedaan is, waarin we kunnen kijken hoe we die maatwerkoplossingen inzetten als raad, integraal, waar dit onderdeel van is. Dus ook uw beantwoording daarop en als laatste, tram 6 en 4 door laten rijden naar het Scheepvaartkwartier. Daar is ook in de brief die gisteren is gestuurd door de wethouder op ingegaan, want dat heeft u ook in de commissie genoemd. En daar wordt eigenlijk aangegeven wat we ook eerder eigenlijk in de PTT-discussie hebben besproken, dat het Scheepvaartkwartier, dat ten eerste lijn 8, het eerste stuk van die route rijdt. Die rijdt tot aan Vasteland. En ten tweede dat er bij het

Scheepvaartkwartier twee tramhaltes in de buurt zijn met trams die vaak rijden en er ook een metrohalte is. Dus die vraag over de drie moties die net zijn ingediend. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Dank voorzitter. Ik zal er heel snel op proberen te reageren in die dertig seconden. Over de bus van het Afrikaanderplein. Dat is ook een advies geweest van de wijkraad. De wijkraad heeft daar gesproken met de markt, heeft gesproken met ondernemers, heeft gesproken met bewoners en het is een advies van de wijkraad dat wij graag willen opvolgen. Wat betreft de maatwerkoplossing over de bus die daar wordt geboden. Zoals de wethouder heeft aangegeven is er één pot voor maatwerkoplossingen. Op het moment dat wij bus 70 daar laten rijden in Carnisse kunnen wij diezelfde pot gebruiken om maatwerkoplossingen ook voor de rest van de stad te gebruiken. En het laatste punt, over naar het Scheepvaartkwartier. De Spido en de waterbus zitten er ook. Voor de waterbus zou het perfect zijn dat ze daar nog steeds gewoon kunnen overstappen en niet dat hele stuk naar boven hoeven te lopen.

De **VOORZITTER**. Dan geef ik het woord aan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben nog steeds verbaasd. Verbaasd over de manier waarop de VVD tram 4 wel voor Hillegersberg heeft weten te behouden, maar Delfshaven in de kou laat staan. Deze Excelwethouder is blind voor wat dit voor mensen betekent. Op papier kun je denken: dan stap je toch even over of loop je toch even wat verder naar een halte, maar voor mensen met een rollator of die gewoon slecht ter been zijn is het gewoon een drama. Vandaag laat de PvdA zien dat het ook anders kan. Samen met onze linkse kameraden van GroenLinks en SP slaan wij de handen ineen om het OV bereikbaar te houden voor alle mensen in onze stad. Het doorgeslagen efficiëntie denken van deze VVD-wethouder en niet alleen van deze wethouder maar ook al in eerdere perioden, gaat ten koste van de bussen en trams in onze stadswijken, maar het gaat ook ten koste van de veiligheid op onze metro's.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, natuurlijk doet deze herschikking van openbaar vervoer op sommige punten echt pijn. Maar wat we niet moeten vergeten is dat er veel en ook veel sneller OV bij komt op Zuid. En dat was nu juist een gebied waar heel erg weinig OV was en waar het ook te langzaam ging. En de PvdA doet nu zo van: het wordt allemaal uitgekleeft en onze wijken komen tekort. Maar je moet ook eerlijk durven zijn dat in Delfshaven de hoogste openbaarvervoerdichtheid van heel de stad is. En er wordt nu een deel verplaatst naar Zuid waar heel weinig was. Dan kun je wel heel hard roepen en met alle bewoners die daarover teleurgesteld zijn heel hard mee gaan roepen, maar ik vind dat je ook moet kunnen zien dat er op een plek waar weinig OV was nu veel beter en meer OV komt en dat dat een goede zaak is.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, mijn fractie vindt het ook goed dat op sommige plekken inderdaad de frequentie wordt opgevoerd, dat een aantal tramlijnen ook een hogere frequentie krijgt. Dat ben ik met u eens. Dat neemt niet weg dat er wel degelijk bepaalde blinde vlekken zijn ook in dit plan. Dat voor sommige mensen die inderdaad slecht ter been zijn dit wel degelijk betekent dat ze gewoon een stuk verder moeten lopen of zich verplaatsen naar die tramlijn. En dat is niet voor niets, ook als je kijkt naar alle brieven en insprekers die ook afgelopen week in de commissiebehandeling hun bezwaren hebben geuit, dat uit zich vooral op dit punt. En ik wil die mensen ook vooral een stem geven. Kijk, en laat duidelijk zijn dat wij die strijd voor tramlijn 4 naar Delfshaven niet zullen opgeven. Daarom dienen wij vandaag samen met de SP en ook GroenLinks een motie in om die tram gewoon te laten rijden, zoals mensen eigenlijk altijd gewend waren. Daar zal de SP zo meteen mee komen. En dan nog even over buslijn 44. Mijn dochter ging altijd met veel plezier met lijn 44 naar de dierentuin. De RET zou trots zijn geweest als ze hoorde dat bus een van de eerste woorden was die ze kon spreken, omdat ze met zoveel plezier altijd instapte. Die bus is dus verdwenen, en daarom steunen wij vandaag ook een motie van de SP om te kijken naar een fatsoenlijk alternatief. Want even voor de goede orde hè, natuurlijk, die HOV-lijn en een snelle verbinding, daar zijn we niet op tegen, maar we willen wel dat er een fijnmazig alternatief komt en dat de wethouder daarnaar kijkt. Want veel haltes staan nu leeg,

troosteloos zonder lijn. En mijn vraag aan de wethouder is: hoeveel haltes in de stad zijn er op dit moment lijnloos en wat gebeurt er met die haltes in de toekomst? Als je mensen uit de auto wil krijgen dan moet je een fatsoenlijk alternatief hebben. Het afbreken van het fijnmazige OV in onze stad is dan niet de oplossing. Zeker niet als je tegelijkertijd wel ingrepen doet die de verkeersdoorstroom beperken. En daar zijn wij als partij overigens helemaal niet op tegen, maar combineer dat dan met de juiste investeringen in het OV. In sommige wijken, waar lijn 44 nu niet meer rijdt, zien we gewoon dat de parkeerdruk toeneemt, zoals bij een kerk bijvoorbeeld in Blijdorp, waar nu gewoon veel meer auto's geparkeerd staan. Waar mensen vroeger, ook ouderen, juist de bus daarnaartoe namen. De wethouder legt de bezwaren van bewoners en ook de insprekers van vorige week over de bus of de tram, die ze bij hen in de wijk zien verdwijnen, gewoon naast zich neer. Daar had mijn collega Biljoen het net ook al over. Als het OV je enige vervoersmiddel is, dan dreigt voor sommige mensen sociaal isolement.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. De PvdA laat zich vandaag zien als een oerconservatieve partij. Alles bij het oude houden, niet willen kijken naar een veranderende stad, een stad met veranderende vervoersbehoeften. Met een verdichting, met nieuwe wijken, een stad waar we OV anders moeten inrichten. En het gaat nu specifiek over lijn 4, daar heeft u een motie over ingediend, hoe kijkt de heer Tak naar die heel onveilige straat, de Nieuwe Binnenweg, waar geregeld ongelukken gebeuren? Echt levensgevaarlijk. Daar gaat de tram inderdaad weg. Vandaag is ook het Verkeerscirculatieplan gepresenteerd met het plan om daar eenrichtingsverkeer in te richten, om daar een veilige straat van te maken. Dat kan omdat die tram daar ook weggaat. Dus hoe kijkt u naar die veranderende stad die ook veiliger wordt door dit soort ingrepen? Want u betoont zich nu vandaag echt als een oerconservatief die niet wil kijken naar vooruitgang.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik ben blij dat de heer Becker mij dit voorzetje geeft en ik weet dat de heer Karremans dit ook weet. In de vorige periode hebben de heer Postma van GroenLinks en ik een motie ingediend om te vragen: kijk nu eens om meer straten 30 km per uur te maken. Ik zie denk ik in het plan van de wethouder, waarvoor hulde overigens, een deel gewoon ook een afdoening van die motie. Deze partij en ook GroenLinks, we hebben samen juist vooruitgekeken. En ik wilde mijn betoog eigenlijk afsluiten, dus wederom dank voor dit voorzetje, door de wethouder te vragen naar de gemeente Amsterdam te kijken, waar dat linkse stadsbestuur namelijk kiest om € 7,5 miljoen per jaar extra te investeren voor de bereikbaarheid van de wijken. Ik zou zeggen, kijk naar die voorbeelden en misschien voorzitter, dan rond ik even dat af en dan kan mevrouw Van Wifferen daarna een vraag stellen. Weet je, iedere dag komen de verkiezingen dichterbij en ik zie echt uit naar het moment dat we in deze stad eindelijk een links stadsbestuur krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik vind dit toch veel te makkelijk van de PvdA om ook die 30-kilometerwegen even lekker naar zich toe te trekken, terwijl in de vorige periode, waar wij ook in zaten, eerlijk moeten zeggen: het is ons niet goed gelukt. Het is ons niet goed gelukt om toen 30-kilometerstraten in vier jaar voor elkaar te krijgen. Maar nu, met een coalitie met toch drie autopartijen erin, lukt het wel. En daar ben ik ontzettend trots op. En om dan dit naar je toe te trekken is wel heel erg ijdel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja sorry, het is een motie, we kunnen het terugzoeken bij de raadsstukken, van de heer Postma en mijzelf, wellicht nog ondertekend door een aantal anderen, maar ik weet dat wij destijds die motie met zijn tweeën hebben geschreven. En in alle eerlijkheid, natuurlijk kun je dat niet in vier jaar uitvoeren. Volgens mij is die motie halverwege de periode ingediend. Daar is mee aan de slag gegaan. Ik bedoel, ik gaf daarnet ook een compliment. Ja, ik vind dit wel heel makkelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, om te kijken naar 30 kilometer. Daar kun je naar kijken, maar D66 krijgt het voor elkaar. En dat is gelukt door dit coalitieakkoord en door deze coalitie. En we gaan nu niet als een soort gekke Henkie mij laten wegzetten dat dit komt door een motie van de PvdA terwijl dit een succes is van D66.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Nou ja, waarvan akte. Ik gun het u om daar ook zeker trots op te zijn. Ik denk dat we met zijn allen er trots op kunnen zijn dat we deze stad veiliger maken. Ik stel wel vast dat vorige week bewoners uit deze stad hebben ingesproken. Die hebben brieven gestuurd. En als ik die brieven lees dan zie ik een aantal heel duidelijke oproepen terugkomen en die worden volgens mij het best vervat in de moties van GroenLinks en de SP die we vandaag ondersteunen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik wilde even terugkomen op de vraag van de heer Becker aan de heer Tak over de veiligheid, dat dat een van de redenen is om lijn 4 van de Nieuwe Binnenweg weg te halen. Ik vind dat een vrij eenzijdige benadering, waarvoor moet het OV daarvoor weg? Aan twee kanten kunnen auto's parkeren. Er wordt keihard gereden op de Nieuwe Binnenweg. Ik ben niet bekend met ontzettend veel ongelukken met de tram, eerder met auto's. Dus is de VVD ook bereid daarnaar te kijken? Waarvoor moet het OV nu weer de klos zijn?

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dat gebeurt. Vandaag is het verkeerscirculatieplan gepresenteerd en dat gedeelte wordt eenrichtingsverkeer. Dus de auto gaat daar voor één richting uit. Dus dat gebeurt daadwerkelijk. Dus de PvdA en de linkse kameraden hebben hun mond vol over allerlei zaken, maar in dit college en door deze wethouder wordt het daadwerkelijk gerealiseerd.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dan blijft de constatering dat je gewoon aan twee kanten kan blijven parkeren en dat er dan gewoon in één richting keihard wordt gescheurd. Ga maar kijken op de Nieuwe Binnenweg. Elke dag is het aan de hand en dan gaan we daar de tram de schuld van geven. Ja, ik vind dat heel jammer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, juist door de tram weg te halen, en ik snap dat helemaal auto's weghalen nog beter werkt, maar laten we van deze oplossing uitgaan. Door die tram weg te halen kun je meer snelheidsbeperkende maatregelen nemen, want die rails zorgt ervoor dat je bijvoorbeeld gewoon veel minder bochten, maar ook snelheidsbeperkende verhogingen kan instellen, om juist dat snelle verkeer tegen te gaan. Dus het heeft wel degelijk zin om dat verkeer en dat harde racen, ook als het eenrichtingsverkeer is, op een goede manier tegen te kunnen gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, u heeft het over bochten. De Nieuwe Binnenweg en de Zaagmolenstraat hebben volgens mij geen bochten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, je kan dus versmallingen aanbrengen, maar ook verhogingen aanbrengen als je die tramsporen niet hebt. Want die houden nu op dit moment wel tegen om het verkeer serieus te laten remmen. En dat kan dus wel als je die trams weghaalt. Ik snap dat dat ook nadelen met zich meebrengt, maar het zorgt er wel voor dat we straks eenrichtingsverkeer kunnen hebben waar auto's niet snel kunnen rijden.

De **VOORZITTER**. U bent gaan zitten mijnheer Biljoen. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, misschien nog afsluitend naar aanleiding van dit debat nog even één laatste woordje. Kijk, ik heb mevrouw Van Wifferen in alle eerlijkheid hoog zitten als het gaat om het openbaar vervoer. Ik weet dat u altijd een pleitbezorger bent geweest voor meer openbaar vervoer in deze stad. Maar ik laat mij niet aanmeten door de heer Becker dat wij hier een conservatief verhaal afsteken. Want het openbaar vervoer in een snel verdichtende stad is de toekomst. Dat betekent investeren in een ringlijn, een metro stond nota bene in uw eigen verkiezingsprogramma en die komt er niet. Dat betekent investeren in die trams en die worden voor een deel afgebroken. Dat is de toekomst van deze stad mijnheer Becker.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). In deze stad wordt gigantisch geïnvesteerd in het openbaar vervoer. Metro naar Hoek van Holland, een nieuwe oeververbinding waardoor Zuid beter ontsloten wordt. De nieuwe treinstations, een extra treinstation bij Zuid, bij Feijenoord, ja, dank u wel. Dus er komt meer spoor bij, er komen meer stations bij, er komt een hogere frequentie op veel lijnen. Dus in dat OV wordt enorm geïnvesteerd en dat is die vooruitgang. Dat is die progressie, en dat is waar de heer Tak niet in mee wil. Hij wil het houden bij wat het is. En dat is niet waar deze stad naartoe moet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen in de eerste termijn, voor zover nog niet alles gezegd is.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is ten eerste heel blij dat de vervoersplanprocedure weer terug is, dat er weer jaarlijks kan worden gekeken hoe het gaat, nadat het jarenlang weg is geweest. En er is ook goed geparticipeerd met de wijkraden en er is een heel serieuze beantwoording op geweest. D66 ziet een heel aantal positieve dingen zoals de verhoging van de frequentie naar Hoek van Holland. Rotterdam kan naar het strand deze zomer en vaak en veel en dat wordt hartstikke mooi. Maar er zijn natuurlijk ook nog zorgen, want door het personeelsgebrek van de RET kunnen we nog niet alles wat we zouden willen op dit moment. We zijn blij dat er nu een grondig onderzoek plaatsvindt door de MRDH, dat binnenkort moet worden afgerond. We hopen dat de RET snel, voortvarend te werk kan gaan om de personeelstekorten in ieder geval te verkleinen. Ik wil nogmaals vragen, want ik vond het in de commissie toch wat matig beantwoord, stel nu dat het echt lukt om echt een forse stap te maken met dat personeelstekort te verkleinen en het lukt boven verwachting. Kunnen we dan ook nog andere maatregelen zien om de zaken die we nu niet voor elkaar kunnen brengen dan wel te doen? Ik wil trouwens nog één ding zeggen. Ik vind dat de oppositie en sommige partijen ook echt vergeten dat we dat personeelsgebrek hebben, want het is telkens: dit moet erbij, dat moet erbij, dat moet erbij. Maar je moet het wel kunnen bemensen, en ik vind dat je daar ook realistisch in moet zijn. Dat kan nu even niet, maar laten we alles op alles zetten om dat in de toekomst weer mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, heeft mevrouw Van Wifferen van D66 wel de aangepaste brief gezien waarin ook een oproep wordt gedaan om in Rotterdam-West te gaan werven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, die heb ik inderdaad gezien, maar daarmee is het probleem natuurlijk niet meteen opgelost. Maar het is goed dat er actie op is, maar daarmee zijn we er nog niet meteen voor de RET met het personeelstekort. Want zeker op het gebied van buschauffeurs is het nog bar en boos.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Het openbaar vervoer is in zijn fundament aan het veranderen en het is nogal een uitdaging om hier goed op te anticiperen, vooral in deze groeiende, veranderende stad. En het OV gedraagt zich ook anders. Dat zien we in de barometer. Het advies van het college op het ontwerpvervoerplan 2025 kunnen we op de grote lijnen volgen en het is in ieder geval positief dat we weer de reguliere vervoersplanprocedure volgen. Voorzitter, even over het proces. Ik heb het in de commissie ook al aangegeven. Mijn fractie heeft nogal wat moeite met de krappe planning rondom dit proces en met name als het gaat om de wijkraden. Het is fijn dat de

wethouder voor deze keer tijd heeft afgedwongen, maar het is wel een aandachtspunt om mee te geven voor de volgende keer, namelijk dat wij gewoon ontstemd zijn over de haast vanuit de MRDH. Maar ik ga ervan uit dat de wethouder dat signaal ook afgeeft. Voorzitter, kort op de hoofdzaken, want we hebben het in de commissie uitgebreid besproken met elkaar. Ook wij hebben zorgen over buslijn 44. We houden onze aandacht erop gevestigd, en gevestigd op de bezetting. We vertrouwen erop dat een evaluatie op een logisch moment ons meer zou moeten vertellen en we vinden het ook onverstandig om nu gelijk de stekker eruit te trekken. Zeker nu de wethouder ook aangegeven heeft in de commissie dat er een stijgende lijn in zit. Maar mijn fractie blijft er scherp op.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel. Alle begrip dat u die lijn niet gelijk wilt schrappen. Ik denk ook dat niemand in deze raad dat in principe zou willen. Maar staat u er wel voor open om inderdaad eventueel die motie waar de SP zo meteen nog mee komt en waarin eigenlijk wordt verzocht: zorg nu dat er een alternatief wordt uitgewerkt voor al die leegstaande haltes die op sommige plekken zijn achtergebleven.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter, ik ben benieuwd naar de motie van de SP, maar ik weet ook dat er een buurtbus is die enigszins opvang geeft en voor nu laat ik het daar gewoon even bij.

De **VOORZITTER**. Was u klaar?

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Nee, ik was niet klaar voorzitter.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, over de problematiek rondom de personeelsproblemen. Ook wij hebben nog zorgen daarover. We kijken ook uit naar de uitkomsten van het onderzoek van de MRDH en ik heb het ook in de commissie aangegeven. Vooral op metrolijn A zien we gewoon heel vaak problematiek en dat zijn ook keuzes die gemaakt worden vanuit de RET. We vinden het lastig, maar we zien wel de inzet van de wethouder en we blijven er scherp op. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Becker had ik op mijn lijst staan. Had u alles al gezegd? Nee, dan mevrouw Verkoelen eerst.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Het is ongelukkig vergaderen zo, bah. Ik hoop dat het snel verholpen is daar. Voorzitter, het behoeft geen uitleg. Als ouderenpartij voelen wij ons natuurlijk uitermate ongelukkig met de ontwikkelingen rond het openbaar vervoer in onze stad. Het PTT, oftewel het vastgestelde Plan Toekomstvast Tramnetwerk, of zoals ik het in 2023 al noemde, posttraumatisch tramnet, sloopt niet alleen een honderdjarig tramnetwerk in Rotterdam, zo'n 13.000 handtekeningen en vele burgerbrieven maakten dat maar wat duidelijk. Ondertussen een jaar verder zien we de desastreuze gevolgen van het PTT nu het omgezet wordt in concrete jaarlijkse vervoersplannen. Voorzitter, het gaat niet alleen over de sloop van een tramnetwerk. Er is ook nog veel minder openbaar vervoer beschikbaar. Daarnaast wordt er stevig gesnoeid in opstaphaltes en wordt er ook nog ingeboet op de frequentie van het OV. En investeren we niet meer op veiligheid van de reiziger. Ik hoop dat ik hartstikke conservatief ben voor de VVD. Voorzitter, de verschraving van de levensstandaard van de Rotterdammer is daarmee een feit. Het kunnen verplaatsen van A naar B is namelijk een eerste levensbehoefte van mensen. Het maakt dat we een samenleving zijn met elkaar, maar met deze vervoersplannen 2025 worden de ouderen, de mindervaliden en de visueel beperkten volledig geweerd uit onze samenleving. Voorzitter, het wil er bij mijn fractie ook maar niet in, en dat is naar D66, dat we een klimaatneutrale stad willen maken. Een autoluw Rotterdam is het ultieme genot van vele fracties in deze raad en ook het college zal daarvan dromen 's avonds als ze in bed stappen. Maar voorzitter, om een stad autoluw te maken moet je eerst een klimaat creëren dat mensen ook de auto gaan laten staan. En door deze enorme kaalslag in het openbaar vervoer door te voeren is het bestuur allesbehalve daarop aan het investeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ja, desinformatie is het feestje vandaag, hoor ik al als ik mevrouw Verkoelen hoor, want het klopt gewoon niet. Er wordt geïnvesteerd in openbaar vervoer. Er komt meer openbaar vervoer bij, er komen meer frequenties bij. En wat mevrouw Verkoelen ook nog even vergeet te zeggen, omdat het allemaal zo zielig is voor de ouderen, is dat ouderen in Rotterdam gewoon gratis OV hebben. Dus dat is toch iets hartstikke moois voor ouderen? En dan gaat u natuurlijk straks zeggen: ja, maar als het OV niet gaat. Het OV gaat wel, er is juist meer OV. Er wordt ook geïnvesteerd in OV. Heel veel ouderen zullen straks met heel veel plezier naar het strand gaan, met het OV. En om dit allemaal te ontkennen en te zeggen dat er een grote kaalslag plaatsvindt, onderbouw dat dan maar eens, want het is volstrekte onzin.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. Sorry, ik moet even mijn rechterflank goed in de gaten houden. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. De rechterflank in de gaten houden is sowieso altijd verstandig. Ja voorzitter, als ik mevrouw Verkoelen hier zo hoor oren dan gaan we een soort nieuwe middeleeuwen tegemoet waarbij iedereen die hulpbehoevend is thuis wordt opgesloten en verboden wordt om naar buiten te gaan. Ja, kijk, als dat je kijk op de wereld is voorzitter, dan heb ik enigszins medelijden met de fractie van 50PLUS. Maar mijn vraag aan mevrouw Verkoelen is wel, volgens mij heeft u gemakshalve even over alle punten in het vervoersplan gelezen die bijvoorbeeld leiden tot een verhoging van frequentie waardoor je dus minder volle metro's hebt op lijn E, minder lang hoeft te wachten op je volgende rit, minder lang hoeft te wachten op aansluitingen. Waarom benoemt u die punten nu niet?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik ga graag naar Hoek van Holland, het strand als 67-jarige. Ik heb net sinds twee weken een gratis OV-kaart. Maar ik kan niet naar het ziekenhuis mevrouw Van Wifferen, want daar komt geen bus meer. Dat moet ik allemaal weer anders organiseren. Dus het probleem is gewoon dat u allemaal leuke speeltjes doet, samen met Leefbaar Rotterdam. Ik kom bij u gelijk terug zo dadelijk, want ik heb het allemaal gevolgd met uw keuzes, keuzes, keuzes. Maar het is gewoon heel duidelijk dat op dit moment er een aantal lijnen heel erg ingezet worden, maar niet de lijnen die ertoe doen, niet de lijnen die van belang zijn voor mensen om naar werk te gaan, om naar winkels te gaan, om naar ziekenhuizen te gaan, om naar bibliotheken te gaan. Daar investeren we niet op. We slaan het gewoon allemaal kapot midden in de stad, maar we mogen wel naar Hoek van Holland. Jippie, naar het strand jongens, laat de rest maar zitten, we gaan niet meer werken. Oké, ik ga verder. En voorzitter, als Leefbaar Rotterdam en de VVD dan zwaarmoedig alles wegschuiven onder de noemer keuzes, keuzes, keuzes, en dat vervolgens ook nog als excuus gebruiken om in te zetten op alleen maar rendementsdenken, is de verschralling niet alleen in het openbaar vervoer het feit, maar is ook de verschralling in het visionair denken van de coalitie een gegeven geworden. Voorzitter, een van de belangrijkste kerntaken van de Rotterdamse politiek is om de Rotterdammer te faciliteren in het kunnen bewegen door onze stad. In te zorgen dat mensen naar het werk kunnen. In te zorgen dat mensen vanuit de buitenwijken naar de stad kunnen komen. In te zorgen dat mensen naar het ziekenhuis en de winkels kunnen gaan. In te zorgen dat er beweging blijft in het maatschappelijk leven. Voorzitter, met het vastgestelde PTT en de daaruit voortgekomen vervoersplannen 2025 is die kerntaak wat ons betreft de nek omgedraaid. Rotterdam heeft de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, een organisatie die niet eens gekozen is door het volk, deze eigen kerntaak uit handen gegeven. Pijnlijk om te constateren. En een gegeven waar mijn fractie zich ernstig tegen verzet. Als je een bruisende stad wilt, een stad die zich mee ontwikkelt in de wereld, begin je met de infrastructuur te ontwikkelen. Als een bestuur dat niet begrijpt of erger, niet wenst te begrijpen, wordt het tijd voor een ander politiek klimaat. Tot zover. En ik heb natuurlijk een motie, 'Maximaal 400 meter loopafstand naar de OV-haltes', overigens ook ondertekend door het CDA, ChristenUnie en nog iemand. Dat ontschiet me nu even. O nee, ik heb hem hier nog liggen, ik heb nog een tweede hier liggen. Even kijken, Partij voor de Dieren. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Daarmee bent u wel aan het einde van uw spreektijd. U krijgt er wel in de blessuretijd dertig seconden bij als de heer Becker of de heer Van Drunen een vraag stelt. De heer Van Drunen was eerst.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Mevrouw Verkoelen heeft het over keuzes en die spreekt dat uit alsof dat iets heel verkeerd is, maar volgens mij leeft de fractie van 50PLUS nog in de veronderstelling dat de gasbel bij Slochteren net ontdekt is en dus alle middelen tot aan het plafond reiken, maar de middelen die wij hebben zijn heel beperkt voorzitter. Ik heb de vraag in de commissie ook gesteld aan de fractie van 50PLUS. Daar kwam namelijk een vergelijkbaar verhaal naar boven. Welke keuzes zouden er gemaakt zijn met de middelen die wij nu hebben? Daar heb ik toen geen antwoord op gekregen. Dat zou ik nog krijgen, dus ik vraag mij heel erg af of mevrouw Verkoelen die vraag nu alsnog kan beantwoorden binnen de dertig seconden.

De **VOORZITTER**. Gestapeld is er een wedervraag van de heer Tak aan u, mijnheer Van Drunen.

De heer **TAK** (pvda). Ja, kijk, keuzes in een tijd van schaarste. Maar goed, dan ga ik toch even terug naar het PTT. Dat voelt ook echt iets als teruggaan in de tijd. Ik moet dan gelijk denken aan de jaren negentig. Maar tram 4 gaat door naar Hillegersberg maar niet naar Delfshaven. Keuzes in een tijd van schaarste. Welke keuze maakt Leefbaar Rotterdam?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, ik ben niet voornemens om een debat van een jaar geleden nu opnieuw te gaan voeren en het gewoon te hebben waar we het vandaag over hebben en dat is het advies van het college op de vervoersplannen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja kijk, Leefbaar Rotterdam is een partij die zich erop voorstaat er te zijn voor de gewone Rotterdammer. U laat de gewone Rotterdammer in de steek.

De **VOORZITTER**. Er zat geen vraag in. Mevrouw Verkoelen, u had een vraag van de heer Van Drunen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nou, het klopt helemaal niet wat de heer Van Drunen zegt. Dat wilde ik even rechtzetten. Hij zegt: we gaan geen discussie van een jaar geleden voeren. Deze vervoersplannen zijn een gevolg van dat ellendige PTT van een jaar geleden. Daarom zitten we hier te snijden, te snijden, te snijden. En voor mij is het niet keuzes, keuzes, keuzes, maar prioriteit, prioriteit, prioriteit. En dan is die niet naar Hoek van Holland, maar wel op de Nieuwe Binnenweg. Dat is mijn keuze en dat is een heel andere keuze en een heel andere prioriteit mijnheer Van Drunen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker.

Mevrouw **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, twee vragen aan mevrouw Verkoelen. Allereerst, hoor ik nu zeggen: geen metro naar Hoek van Holland en alle tussenliggende stations en wel een tram op de Nieuwe Binnenweg, daar waar heel veel OV-alternatieven zijn? Dat is ook de reden waarom tram 4 voor Hillegersberg behouden van belang is, want daar zijn geen OV-alternatieven. Daar is geen metrohalte, daar is niet een andere tram in de buurt. Dus dat is de eerste vraag. De tweede vraag is over uw motie. Die heeft u niet echt kunnen toelichten. Maximaal 400 meter naar een OV-halte. Geldt dat voor de hele stad? Want ik kan me daar wel wat bij voorstellen in het centrum, maar in bepaalde gebieden zoals Rozenburg of Nesseland gaat het betekenen dat bus- of tramlijnen heel vaak moeten stoppen, dus veel langzamer gaan rijden, veel minder aantrekkelijk zijn. Dat heeft ook effect op de frequentie. Dus hoe ziet u dat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Als antwoord op uw laatste vraag, daar heeft u een duidelijk punt. Daar zouden we het over kunnen hebben. Maar ik denk inderdaad dat in een stad je veel minder moet. In de grote steden op dit moment buiten Rotterdam, vergist u zich niet, 400 meter, allemaal. En wat doen wij? Wij gaan naar 800 meter. Het is echt te veel voor onze ouderen jongens. Het is echt te veel. Als u dat niet serieus neemt komen we in de problemen. En de grote steden hebben dat allemaal in de gaten, behalve Rotterdam. Dat is het antwoord op de eerste vraag. En het tweede antwoord op uw vraag richting Hoek van Holland. Ik ben hartstikke blij met Hoek van Holland. Daar gaat het me niet om. Maar als het om prioriteit gaat, dan heb ik liever dat we werk, bewegen, mensen naar een ziekenhuis kunnen

krijgen, mensen naar winkels kunnen krijgen, mensen van wijk naar wijk kunnen krijgen, als dat we een half uur in een prachtige tram, metro of hoe we het ook maar moeten noemen, richting Hoek van Holland sturen. Dan heb ik daar niet de prioriteit, want het kost me gewoon te veel geld. Prioriteit, niet keuzes, prioriteit.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Maximaal 400 meter loopafstand naar OV-halte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de vervoersplannen 2025;

constaterende dat:

- in de grotere Nederlandse gemeenten inwoners een halte voor het stads- of streekvervoer op maximaal 400 meter afstand hebben en dat dit vaak wordt genoemd als maximaal acceptabele loopafstand naar een metro/tram/bushalte¹;
- de wethouder in de vervoersplannen spreekt van 600 meter gemiddeld in Rotterdam;
- inwoners van Rotterdam zich zorgen maken over het verdwijnen van tram- en buslijnen en het opheffen van haltes;

overwegende dat:

- verschillende inwoners van Rotterdam nu al geen OV-haltes in hun wijk of buurt hebben;
- door de vershraling van het OV, Rotterdam inzet op het versterken van de combinatie van OV, deelvervoer, fietsen en lopen;
- dit er mogelijk verder aan bij kan dragen dat veel Rotterdammers een nog grotere afstand moeten overbruggen om bij een OV-halte te komen;
- het nadeel van grotere halteafstanden voor een deel van de bevolking zal betekenen dat het OV geen optie meer is, omdat lopen naar de halte te veel inspanning kost;
- dit vooral geldt voor het oudere deel van de bevolking, een groep die steeds groter zal worden;
- inwoners zich zorgen maken over het minder rijden van trams en bussen in verband met personeelstekort;

van mening dat:

- zowel de sociale component van het OV als de fysieke toegankelijkheid van het OV belangrijk is voor de aantrekkelijkheid van het OV;
- geen enkele wijk of buurt in Rotterdam verstoken mag zijn van openbaar vervoer en iedereen een OV-halte op korte loopafstand (maximaal 400 meter) zou moeten hebben;

verzoekt het college:

- een overzicht aan te leveren van locaties met een loopafstand naar een OV-halte van meer dan 400 meter;
- in de vervoersplannen 2025 op te nemen dat de streefstand tot OV-haltes 400 meter dient te zijn en dat daar waar de 400 meter niet gehaald wordt er een plan opgesteld gaat worden om te bezien hoe mensen toch tot het OV ontsloten kunnen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, R.T.J. van der Velden en T.J. Vonk

¹ Cijfers CBS – https://www.cbs.nl/-/media/_excel/2021/24/nabijheid-OV-haltes-2020.xlsx

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, succes heeft vele vaders. De wethouder doet altijd net alsof hij ontzettend veel investeert in het openbaar vervoer, maar dat zijn die treinverbindingen en we hebben het nu over de tram en de bus. De heer Tak zei het al, hij heeft het ontzettend goed verwoord, er komen twee moties van de SP, ondersteund door PvdA, Partij voor de Dieren, 50PLUS en ook nog GroenLinks

en de ChristenUnie, die wij graag willen indienen omdat het gaat over die fijnmazigheid. De ene gaat over bus 44. Wij zijn best voor snelle verbindingen, maar er zijn acht bushaltes leeg komen te staan en wij vinden dat doodzonde. De mensen zijn komen inspreken en die schreeuwen erom: laat die bus weer rijden voor een goed fijnmazig openbaar vervoer in Rotterdam. Natuurlijk kun je ook een snelle buslijn laten rijden, net zoals je intercity's hebt en HSL, maar je hebt ook boemeltjes nodig om te kunnen spreken van een goed openbaar vervoer. Dat over 'Langzaam maar zeker, bus 44'. En de andere is 'Tram 4 terug naar Marconiplein'. Dat moet en dat kan en daar zijn ook heel veel mensen over komen inspreken. Er zijn handtekeningen over ingeleverd. De ondernemers hebben erover gesproken. Dat kan prima. Tram 4 is echt geen lijn 8. Dat zijn twee heel verschillende lijnen met verschillende bezoekers en gebruikers, dus alsnog een pleidooi om dat te doen. En ik begreep net uit het debat dat DENK overweegt deze moties te steunen, dus daar ga ik dan ook maar van uit.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Tramlijn 4 terug naar Marconiplein

"De gemeenteraad van Rotterdam', bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 'Advies op vervoersplannen MRDH 2025';

constaterende dat:

- het college in het vervoerplan 2025 heeft opgenomen dat tramlijn 4 niet verder zal rijden dan het Heemraadsplein, ondanks eerdere toezeggingen om de lijn weer naar Marconiplein te laten rijden zodra de capaciteit dit toelaat;
- ondernemers aan de Schiedamseweg, wijkraden en bewoners van de omliggende wijken herhaaldelijk hebben aangegeven dat tramlijn 4 cruciaal is voor hun omzet, sociale leven en mobiliteit;
- het ontbreken van tramlijn 4 tussen Heemraadsplein en Marconiplein zorgt voor vervoersarmoede in de wijk en vergroot de loopafstanden voor de bewoners tot 600 meter;

overwegende dat:

- een fijnmazig openbaar vervoer essentieel is voor de mobiliteit van alle Rotterdammers;
- het doorrijden van tramlijn 4 naar Marconiplein zorgt voor een aantrekkelijkere OV-verbinding;
- tramlijn 4 een essentiële verbinding is binnen Rotterdam West voor dokter, markt en familiebezoek;
- de capaciteitsproblemen bij de RET in 2025 voor een groot deel zijn opgelost;

verzoekt het college om:

- in de brief richting de MRDH op te nemen dat tramlijn 4 in 2025 weer door moet rijden naar Marconiplein;
- samen met de RET te kijken of tramlijn 4 al in 2024 weer de oude route kan rijden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, D.P.A. Tak, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk en M.H. Biljoen

Motie 6. Langzaam maar zeker, bus 44

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 'Advies op vervoersplannen MRDH 2025';

constaterende dat:

- sinds april van dit jaar buslijn 44 een HOV-verbinding is geworden, waardoor 8 haltes zijn geschrapt;
- scholieren, werknemers, bewoners, patiënten en andere reizigers daardoor hun rechtstreekse verbinding naar school, werk, ziekenhuis en centraal station zijn verloren;
- de nieuwe halte Erasmus MC bijna 500 meter lopen is naar de hoofdingang;
- uit signalen van Rotterdammers en berichten in de media, blijkt dat de oude route en haltes worden gemist en de bus op sommige momenten leeg rondrijdt;

overwegende dat:

- de buurtbus 567 geen volwaardige vervanging is voor buslijn 44 en zorgt voor extra overstappen;
- openbaar vervoer naar het Erasmus MC zo toegankelijk mogelijk dient te zijn;
- de wijkraad Carnisse-Zuidplein-Zuiderpark een petitie is begonnen voor de terugkeer van buslijn 44;
- Delfshaven, Carnisse en Blijdorp door de HOV-verbinding een uitstekende verbinding met de rest van Rotterdam zijn verloren;

verzoekt het college om:

- in 2025 naast de HOV-verbinding, een volwaardige 'stop'-buslijn op te starten die de oude route van buslijn 44 volgt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk, D.P.A. Tak en M.H. Biljoen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst verder iemand het woord? Ja? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Inderdaad, wat we hier nu voor hebben liggen is inderdaad het eerste resultaat van het PTT van vorig jaar. Dat kunnen we allemaal nog in herinnering brengen. En het is ook flauw om te zeggen: dat is van een jaar geleden, kom daar niet weer over. Want het was in de zes jaar dat ik nu in de raad zit, echt een van de lelijkste debatten die ik heb meegemaakt. Met name door het eindpunt inderdaad, waarbij in één keer een tramlijn werd gered voor een klein stukje doelgroep van één enkele partij, nadat de motie al door een andere partij was ingediend en was ontraden. Dat is pas echt politiek met een kleine p, dus het is goed dat we daar af en toe nog eens even op terugkomen. Maar dan wat hier nu voorligt. Onze grootste zorgen zitten bij de tram, dat hebben andere partijen ook verwoord. Daar wil ik ook eigenlijk mijn vraag aan de wethouder over stellen. In mijn fractie hebben we een aantal gevolgtrekkingen getrokken en dan ben ik even benieuwd of de wethouder die kan volgen. We weten dat veiligheid bijvoorbeeld een belangrijke reden is voor mensen om wel of niet voor een bepaald soort OV te kiezen. We weten ook dat we in de tram duidelijk minder personeel hebben. Trambegeleiders noemen we dat geloof ik, die ook kunnen controleren en ook het veiligheidsgevoel vergroten. Zou het zo kunnen zijn dat er een causaal verband is tussen de matige groeicijfers van de tram ten opzichte van de metro en de bus? De tram springt er in dat opzicht duidelijk negatief uit met dat we minder trambegeleiders ook in die tram hebben zitten. Nou, mocht daar nu een oorzaak-gevolg in zitten, als de wethouder dat met mij eens is, dan zijn er natuurlijk nog steeds niet per se meteen middelen om dat op te lossen. Ik snap die schaarste en ik snap ook die keuzes, maar dan hebben wij mogelijk wel in tweede termijn wel een motie voorzitter om de wethouder hierin te steunen, om daar mogelijk wel eens iets van een proef op toe te passen. Verder ben ik af en toe blij met de ingrepen die dit college en deze wethouder doet als het gaat over het terugdringen van het autoverkeer door de stad. En ik wil toch ook even tegen de heer Becker zeggen, dat is niet dankzij de VVD in een coalitie, maar ondanks de VVD in een coalitie. Maar gelukkig ontworstelt deze wethouder van VVD-huize zich daar af en toe aan. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Voorzitter, in de commissie heb ik het al gehad over het onderscheid tussen wensen en keuzes en dat onderscheid moeten we hier ook scherp op ons netvlies houden. De vervoerplannen gaan over de inzet van beperkte middelen en het draait dus om het maken van keuzes. Wilt u iets erbij? Dat kan, maar dan moet u ook iets eraf halen. Het is allemaal een heel complex geheel, waarbij niets zonder gevolgen is. Vandaag gaat het over het advies van het college op de vervoerplannen, en wat Leefbaar Rotterdam betreft is dat advies ook prima verwoord. We zijn enthousiast over de adviezen van de wijkraden en hoe daarmee is omgegaan. Ondanks de beperkte tijd hebben de wijkraden hun rol serieus ingevuld en dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Uitvoerbare suggesties zijn in het advies van het college meegenomen en op alle andere adviezen is een heel heldere uitleg gekomen waarom een andere keus gemaakt is. We hebben dit onderwerp afgelopen week uitvoerig in de commissie besproken en alle vragen die er waren zijn toen beantwoord, dus die hoef ik hier niet te herhalen. Dus tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft een vraag.

De heer **COŞKUN** (sp). Mag ik de heer Van Drunen een vraag stellen? Stel, uw vrouw zegt: ik wil een snelkookpan. En dan zegt u: keuzes, keuzes, keuzes. Je kunt een snelkookpan krijgen maar dan moet je je steelpannetje inleveren. Wat zegt u dan?

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, ik weet dat de heer Coşkun van de oude stempel is. Ik ben iets geëmancipeerder en mijn vriendin kan prima zelf naar de Blokker lopen om een andere pan te kopen.

De heer **COŞKUN** (sp). Nee, maar u heeft geen ruimte in uw keukenkastjes. Keuzes, keuzes, keuzes. Je kan wel wensen hebben en naar de Blokker lopen, maar je moet wel kiezen. Het steelpannetje inleveren voor die snelkookpan.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Heel goed. Wenst verder iemand het woord? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja inderdaad, wat de heer Van Drunen zei, vorige week hebben we het uitgebreid behandeld in de commissie dus dat wil ik niet overdoen. In dit plan wordt er ingezet op versterking van bepaalde lijnen, dus dat is te prijzen. Maar er zijn natuurlijk ook lijnen waar veel minder aandacht voor is en waar er zelfs minder gereden wordt. De pijnpunten voor ons zijn lijn 4 en lijn 7 onder andere. En ook wat bus 44 betreft, die moties, bijvoorbeeld van GroenLinks, steunen we en natuurlijk ook de moties van de SP. Dus dat is allemaal duidelijk. Wat ik nog wel wil zeggen, en dat zei ik ook al in het debatje met mijnheer Becker, is dat ik het heel erg jammer vind dat je kiest inderdaad voor veiligheid. Dat is te prijzen. Dat vinden we heel erg goed. De Zaagmolenstraat is gewoon heel vervelend om te fietsen of over te steken. De Nieuwe Binnenweg is ook onveilig. Dat zijn we allemaal eens met de wethouder. Alleen wordt er dan eenzijdig naar het openbaar vervoer gekeken. Die haal je weg, terwijl ook de Zaagmolenstraat, aan beide kanten kun je parkeren, je kan er amper fietsen. Het wordt nu één richting, heb ik vanochtend mogen lezen. Nou, dat is al beter dan twee richtingen. Maar ik denk dat je eenzijdig de schuld legt bij het openbaar vervoer en dat je veel beter kan kiezen, ook nog voor schone lucht, door de auto eens een keer aan te pakken, maar daar is het college dan toch weer net te bevreesd voor, dus dat vinden wij een gemiste kans. Dat wilde ik nog even zeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Becker heeft een vraag.

De heer **BECKER** (vvd). Ik heb toch een vraag aan de heer Van der Velden. Want het wordt juist én, én, én gedaan. Naast OV is er vorige week gepresenteerd dat er 115 straten 30 kilometer worden, van 50 kilometer per uur naar 30 km per uur. En vandaag is het Verkeerscirculatieplan gepresenteerd, waarin een flink aantal straten eenrichtingsverkeer worden. Dus het is én auto én OV, en samen naar een beter bereikbare, veiligere stad.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dat is ook te prijzen wat het college doet. Ik bedoel, dat is gewoon goed. Maar als je gewoon de Zaagmolenstraat kijkt, die is gewoon echt gevaarlijk. Als je daar fietst of wil oversteken, dat is gewoon link. Ook omdat mensen daar hard rijden maar ook omdat je te weinig ruimte hebt met de tram. Dus daar kun je een veel betere oplossing doen dan nu eenrichtingsverkeer. Haal die geparkeerde auto's eens een keer weg, dan kun je daar al een heel fietspad neerleggen. Ideaal, of het voetpad breder maken. De Nieuwe Binnenweg is ook gewoon gevaarlijk, maar dat komt met name doordat er gewoon asociale mensen daar hun auto vol gas geven en niet kijken naar wie oversteekt, bij wijze van spreken. Dus ik vind dat echt twee gevaarlijke wegen. En u kiest er alleen maar voor om het OV weg te halen en één richting te maken. Haal juist op die gevaarlijke wegen de auto weg.

De **VOORZITTER**. Wenst verder iemand het woord? Voordat ik de wethouder het woord geef, praat ik u graag nog even bij over de ontmanteling van de bom. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) En dat is belangrijk nieuws. Het kritische proces is afgerond. De ontsteker met het slagpijpje is verwijderd. Dat betekent dat de bom veilig uit de put kan worden getakeld. De EOD verwacht nog een uur nodig te

hebben voordat de bom op een vrachtwagen richting de Tweede Maasvlakte kan worden getransporteerd om die daar weer op gebruikelijke wijze tot ontploffing te brengen. Dus de wijk is veilig, maar ik ben nog niet zover om de verordening op te heffen. Dat duurt nog wel even. Ik wacht nog even op een signaal voordat ik dat kan doen, zodat de mensen terug kunnen naar hun eigen woningen. Er is goed werk gedaan. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Het is natuurlijk een grote eer om door een PvdA-raadslid als Excelwethouder te worden weggezet, zal ik maar zeggen. En dat is natuurlijk, ja, vergeef mij dat ik daar enige ironie in betracht, als het uit de mond komt van iemand die natuurlijk bij de Rabobank werkt. Dus dan weet ik zeker dat het gemeend is. Maar het klopt wat hij zegt. In die zin ben ik een Excelwethouder. Ik kijk naar cijfers. Ik zie ook wel eens op de social media van de heer Tak zelf: feiten doen ertoe. Dat kan ik daar vaak lezen. En dat geldt ook voor mij. Ik kijk graag naar cijfers. En als ik dan mijn excelletje open, en dan het tabblaadje verkeersveiligheid aanklik en dan de Nieuwe Binnenweg opzoek, dan zie ik daar een van de meest gevaarlijke wegen van Rotterdam. Tweehonderd ongelukken met een derde kans dat je daar letsel krijgt. En dan kun je zeggen: ja, we vinden met zijn allen dat dat verkeersveiliger moet worden, maar aan de andere kant willen we geen maatregelen nemen, we willen alles erin blijven houden. En ik kom zo op de auto en op waarom dat niet kan, dat je en een tram erin kan hebben en het verkeersveiliger kan maken. Dat is een beetje hetzelfde als dat je zegt: ik wil heel graag afvallen, maar ik wil niet sporten en ik wil ook niet minder eten. Maar jij moet het wel voor me regelen. In de echte wereld gaat dat helaas niet zo. In andere werelden misschien wel, maar in mijn wereld, ik heb het wel eens geprobeerd, maar bij mij werkt dat nooit.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja kijk, de heer Karremans, de wethouder maakt er nu, via u de voorzitter, een karikatuur van. Maar in alle ernst, de bewoners van de Nieuwe Binnenweg, de mensen die daaromheen wonen, ik ken ze goed want ik woon er in de buurt. Als je met ze praat en dat zult u ongetwijfeld ook wel doen, heel veel mensen hebben het er al jaren over. Haal dan die auto weg, belemmer dan die auto. Mathenesserlaan, precies hetzelfde verhaal. En ik weet wat u gaat vertellen over drempels, dat verhaal is ons ook bekend. En het aanpakken van de Nieuwe Binnenweg, dat plan is inmiddels ook al zes, zeven jaar oud. Toen lagen er ook al plannen voor de Binnenweg. Toen ik net gemeenteraadslid werd, in 2018 lagen er ook al stukken bij de commissie. Maar de wethouder sluit zijn ogen voor de zorgen van mensen en daar heb ik het hier over. Er komen mensen inspreken bij de commissie omdat ze zeggen: ja, maar wacht even, als ik slecht ter been ben en ik moet verder lopen naar die bushalte of ik moet overstappen op die tramhalte, dan is dat voor die mensen wel degelijk een probleem en dat komt niet naar boven in je Excelmodelletje.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou ja, in dat Excelmodelletje komt überhaupt niets naar boven want tram 4 rijdt nu gewoon. En naar aanleiding van een motie van DENK zijn we gewoon bezig met alternatief vervoer. En bovendien rijdt hij nu gewoon tot het Heemraadsplein. Dus dat is wat nu de situatie is. En het punt over dan moet de auto maar wijken, er zijn ook veel mensen afhankelijk van de auto, ook ondernemers. Ik heb nog geen enkele ondernemer horen zeggen: haal die auto er maar uit. En bovendien is het zo, even om de belangrijke opgave op de Nieuwe Binnenweg, het is niet alleen verkeersveiligheid, het is ook vergroening. Die straat kleurt rood op onze klimaatadaptiekaart, onwijs rood. Die bomen kunnen maar op één plek staan vanwege het riool. Dat is die plek. Je kan dus niet waar er nu auto's geparkeerd zijn een doorgaand fietspad maken. Dat is niet reëel. Ja, dat kan, maar dan gaan de bomen eruit. Dan kun je die andere opgave, vergeten. Dus als je serieus die weg wil aanpakken is de enige manier eenrichtingsverkeer maken, wat wij nu voorstellen met het verkeerscirculatieplan, tram eruit zodat je veel meer verkeersremmende maatregelen kan nemen, brede fietspaden kan uitleggen, brede trottoirs kan maken, ruimte voor ondernemers, ruimte voor groen, om die straat verkeersveilig, aantrekkelijk en leefbaar te maken, zodat mensen er graag doorheen willen fietsen, iets wat ze nu koste wat het kost, vermijden. En het punt is natuurlijk, zeg ik tegen de heer Tak, want het heeft wel met verandering te maken, je ziet ook als ondernemer nu natuurlijk de mensen misschien soms uit de tram stappen. Zoveel zijn het er niet, dat weten we natuurlijk uit de incheckcijfers, die vervolgens een winkel binnenlopen. Maar wat die ondernemers niet zien, en dat beamen ze ook, ze zien niet de mensen die nu niet ernaartoe fietsen. Die nu de straat

mijden en daardoor niet bij hen kopen. Dat is natuurlijk wat we vaak zien en zeker op een punt in de stad, daar, in West, want je hebt het niet over het centrum, is die autobereikbaarheid gewoon belangrijk, ook voor de buurt, ook voor de ondernemers en ook voor de economische vitaliteit van die straat zelf.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, het begint allemaal met je vertrekpunt. Het vertrekpunt van u en ook van de VVD en ook van Leefbaar Rotterdam is: er moet ruimte zijn voor de auto. Het vertrekpunt van mijn partij is: er moet ruimte zijn voor openbaar vervoer en daaromheen kunnen wij de stad vergroenen, daaromheen kunnen wij ruimte creëren voor die fietsers. En vanuit dat vertrekpunt is er wel degelijk heel veel mogelijk op de Nieuwe Binnenweg, maar dat heeft alles te maken met uw eigen vertrekpunt.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, dat is hetzelfde vertrekpunt als dat je zegt, ik zei het net al even, ik wil afvallen, maar ik wil niet sporten en niet minder eten. Dat is precies hetzelfde. Je moet keuzes maken. Je kan niet effect sorteren zonder maatregelen te nemen. En ja, sommige van die maatregelen doen ook pijn, maar ze zijn wel twee kanten van dezelfde medaille. Ik hoorde net ook een debatje over dat 30 km per uur. Blijkbaar zijn sommige maatregelen die ik neem, of tenminste de positieve effecten, vallen wel in goede aarde, maar de maatregelen die ik ervoor moet nemen die misschien nadeliger zijn, dat is allemaal schandalig. Ja, zo kan ik het ook. Het hoort allemaal bij elkaar. Het is niet een SimCity, het is echte keuzes maken. Soms doet dat pijn, en soms levert dat ook mooie dingen op. En de voorstellen die we doen, ook in het VCP, ook 30 km per uur, en dat moet ik mevrouw Van Wifferen meegeven, want de motie van de heer Postma en de heer Tak was al eerder afgedaan in dezelfde collegeperiode. Het was de inzet van D66 om dat 30 km per uur in het coalitieakkoord te krijgen, en dat hebben we uitgevoerd, door nota bene een VVD-wethouder. Of tenminste, dat mag ik niet zeggen natuurlijk.

De **VOORZITTER**. Nee.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Een wethouder van dit college. Maar dat is wel het geval, dus dit college en ikzelf pakken het heel serieus op, investeren ook serieus geld in verkeersveiligheid, maar dat doe ik wel vanuit een realistisch vertrekpunt, namelijk dat je maatregelen moet nemen om een effect te sorteren, en dat sommige van die maatregelen ook natuurlijk niet altijd voor iedereen even fijn zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Kijk, het was nota bene deze wethouder die stampeï maakte toen GroenLinks en PvdA de originele motie indienden. Want achter de schermen, we weten allemaal, goed Leefbaar Rotterdam weet inmiddels ook hoe dat werkt in zo'n coalitie denk ik, dan wordt er achter de schermen stampeï gemaakt, van: ja, dat besluit, dit dictum dat hier onder aan deze motie staat daar zijn we het absoluut niet mee eens. Als u deze motie indient, rode knop, drama, drama, zo ging het er toen aan toe met die motie. En dan gaat u nu vervolgens zeggen: kijk eens, die '30 km per uur-plannen', o wat een fantastisch idee van de VVD was dat. Ja, wat een lariekoek.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, de heer Tak heeft het nu over een rol die ik gespeeld zou hebben als raadslid. Sterker nog, ik heb voor die motie gestemd. Dus wat een onzin, wat een onzin. Dus we kunnen weer allerlei dingen over achterkamertjes erbij halen die niet gebeurd zijn. Voorzitter, ik kijk naar wat we hier in de Rotterdamse straten aan het doen zijn. En ik ben er wel serieus over hè, want allemaal leuk en aardig. Ik snap hoe politiek werkt. Claimen, allemaal prima. Maar kijk naar wat we daadwerkelijk in de stad aan het doen zijn. Je kan ervan vinden wat je wilt, maar we zijn wel aan het doorpakken. Doorpakken met verkeersveiligheid, doorpakken met de doorstroming verbeteren. Doorpakken met vergroenen van de stad. En ja, daar horen ook keuzes bij die misschien op het eerste gezicht niet leuk zijn maar wel nodig zijn om die stad in de toekomst leefbaar te houden en ook als het gaat om het OV, want dat tabje heb ik ook in mijn Excel staan, er gaat meer geld naar OV

met dit PTT dan daarvoor. Meer geld. Dan kun je net zo hard blijven roepen dat dat niet het geval is, het is wel waar. Er gaat meer geld naartoe en dan heb ik het nog niet eens over de infrastructurele investeringen die we doen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel. Ja, ik ga even terug naar het gevaarlijke stuk Nieuwe Binnenweg. U haalt ook de ondernemers aan. De tram moet daar weg en de auto blijft. Volgens mij, en ik fiets er regelmatig, het meest gevaarlijke daar is juist de auto, en met name die dubbel geparkeerde auto's, waardoor je via de tramrails eromheen moet. Nou, dat blijft dus kennelijk in stand in één richting. En dat zie je op de Zwart Janstraat ook al, dan rijden ze er toch weer naartoe, gaan ze toch weer aan de overkant parkeren. En dan denk ik: haal dat nu weg, haal dat nu eens een keer weg en kies gewoon wel voor het openbaar vervoer en voor het langzame vervoer daar.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, volgens mij is dat precies wat we daar doen. Alleen zeggen we dat je ook die auto nodig hebt in de stad. Omdat mensen ook gewoon afhankelijk zijn voor hun werk, en om plekken te bezoeken die minder goed met het OV bereikbaar zijn, denk aan de regio. Daar kom je niet zo makkelijk met het openbaar vervoer. Dus mensen zijn ook afhankelijk van de auto. Volgens mij hebben de meeste raadsleden hier in de zaal ook gewoon een auto en hebben die ook nodig en gebruiken die ook. Ook in de buurt van de heer Tak. Dan moet je ook wel wegen hebben waarover je kan rijden. We doen wel minder wegen want we doen eenrichtingsverkeer op de Nieuwe Binnenweg. En ik stel ontzettend veel verkeersfilters voor in het Oude Westen, in de buurt van de heer Tak, waardoor het autoluwer wordt, wat tot nu toe nooit gedaan is, wat we wel nu durven te doen. Dus dat ben ik helemaal met u eens. En dan heeft u het nog niet eens over de opgave wat betreft klimaatadaptie en vergroening. Alleen wel in balans ook met het oog op de mensen die een afhankelijkheid hebben tot de auto.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). En wat gaat u dan doen aan het dubbel parkeren? Elke dag vindt dat nog plaats, elke dag is het daar een bende op dat stuk van de Nieuwe Binnenweg, maar daar hoor ik u niet over. Pak dat dan eens een keer aan in plaats van de tram.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik stuur per half jaar een boeteoverzicht naar de raad. Lees dat eens goed. Daar staat het gewoon in. Ik ben vol aan het handhaven op dat dubbel parkeren op de Nieuwe Binnenweg. De ondernemers hebben daar zelfs, omdat ik daar zoveel aan het handhaven was, een campagne gestart om hun klanten daar bewust van te maken. Dus doe daar eens wat aan, ik doe daar wat aan. Daar ben ik mee bezig. Ik ben daar zelf ook geregeld om daar mee te lopen met boa-teams. Ja, ik kan daar niet 24-7 een boa-team neerzetten. Maar sinds ik wethouder ben zijn die controles daar extreem geïntensiveerd op dat dubbel parkeren met als gevolg heel veel meer boetes. Dus ik ben het ook daar volledig met u eens dat dat asociale gedrag van mensen die hun auto maar even op het knipperlicht zetten om een broodje te halen of even naar de kapper te gaan keihard moet worden aangepakt. Dat proberen we ook te doen. Maar op het moment dat je natuurlijk één richting, dat kan, mensen doen dat nu ook, omdat ze denken: je rijdt er wel even makkelijk omheen, op het moment dat dat natuurlijk niet meer kan gaan mensen dat niet meer doen. Dat zie je ook in andere straten. Dus ook die infrastructurele investeringen zijn van belang om dat probleem aan te pakken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u. Ja, in de Zwart Janstraat ben ik heel blij met dat eenrichtingsverkeer maar daar zie je het dus wel gewoon gebeuren dat ze gewoon wel aan de overkant gaan parkeren. Het is dagelijkse kost als ik hier naar het stadhuis fiets. En ja, ik merk er niets van. Ik zie daar echt werkelijk waar nooit een boa iemand bekeuren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, dan nodig ik de heer Van der Velden een keer uit om mee te gaan. Dan laat ik dat zien. Dat is helemaal prima, dan gaan we dat samen doen. Over die Zwart Janstraat ben ik het helemaal met u eens. Daar werk ik ook aan een gevel-tot-gevelaanpak. Daar is het riool relatief kortgeleden nog uitgegaan, dus daar moeten we dan geld voor sparen om dat te doen. Dat je geen werk met werk kan maken. Maar daar ben ik mee bezig, ook in participatie met de buurt. Want die straat is nu veel te breed, waardoor mensen alsnog de mogelijkheid hebben om daaromheen te gaan. Ik woon daar zelf in de buurt, ik weet het. Mijn schoonzusje woont daar. Weet je, het is precies de ergernis die ik voel als ik van het stadhuis naar huis fiets, precies dat. Dus wij delen die mening, maar ik weet ook dat het niet alleen handhaving is, maar dat je ook infrastructurele ingrepen moet doen om het effect te vergroten op het aanpakken van dat gedrag. Datzelfde geldt ook voor verkeersveiligheid. Maar we gaan samen een keer dat doen. Dat noteren we dan gelijk maar even als toezegging. Voorzitter, dat even als inleiding en ook nu, want ik vind het wel belangrijk, ik zeg het maar even heel serieus, om dat hier recht te zetten. Want er wordt heel vaak gesproken over het slopen van OV over het afbreken van OV, en het wordt alleen maar minder, minder, minder. Het wordt alleen maar meer, meer, meer. En ik zei het net al even in reactie op de heer Tak en dan heb ik het nog niet eens over de infrastructurele investeringen die we doen, met de nieuwe stadsbrug, met een nieuwe tramlijn, nee, niet met de ringmetro. De heer Tak is er natuurlijk ook even uit geweest, dat snap ik ook hartstikke goed. Maar die ringmetro valt niet rond te excellen, daar hebben we het met zijn allen over gehad. Maar we doen wel een heel goede tramlijn, daar heb ik net ook een vraag over beantwoord van de heer Verhoef. En natuurlijk ook nu de prachtige metro aan zee en bus 44, die trouwens, daar heb ik de laatste cijfers weer van, nog meer reizigers heeft dan tijdens de commissievergadering toen het al een enorme stijging had. Dus dat loopt ook allemaal voorzitter. En nogmaals, dat komt allemaal niet door mij. Dat komt door de beslissingen die we hier samen met elkaar nemen en die ook in het verleden zijn genomen. Maar het is denk ik wel fair en eerlijk om te zeggen hoe die processen zijn gelopen. Dan nog wat persoonlijk advies voor mevrouw Verkoelen. Die zegt: er rijdt geen bus meer naar Erasmus MC van waar zij woont. Nou, dat is niet het geval. Dat is bus 32. Die rijdt nog steeds. En u kunt natuurlijk ook, ik weet waar u woont mevrouw Verkoelen zeg ik tegen haar via de voorzitter, de metro is er natuurlijk ook voor u, vanaf Blaak naar Erasmus MC. Dus die kunt u ook gewoon gebruiken, en ook bus 32 is er ook voor u en voor de dochter van de heer Tak. Daar is ook bus 32 voor. Daar kunt u mee naar Blijdorp. Maar u kunt ook, en dan kijk ik even natuurlijk even naar de aanstaande fusie, gewoon de bakfiets pakken naar Blijdorp. Dat is hartstikke dichtbij. Dat doe ik zelf ook. Dan de vragen voorzitter en dan kom ik daarna bij de moties. Carnisse, de buurtbus. Ja, ik heb inderdaad gezegd: laten we daarnaar kijken, dat heb ik ook in de brief gezegd. Laten we kijken naar wat we kunnen doen met dat maatwerk OV. Sowieso moeten we dat eens in de zoveel tijd evalueren, dus komen we er daarbij op terug. Dan de PvdA, hoeveel haltes zijn er lijnloos? Ja, dat is niet bekend en het lijkt me ook niet per se relevant, want heel veel haltes worden op een gegeven moment ofwel bij een herbestemming weggehaald als ze niet meer gebruikt worden of ze worden weer gebruikt. Of als het bij noodspoor ligt, dat zie je bijvoorbeeld op bepaalde plekken. Bij werkzaamheden moet er dan een andere lijn worden gebruikt. Dan heb je natuurlijk ook weer haltes nodig en dan laten we ze om die reden liggen. Kijk, als er een verzoek is om dat helemaal in kaart te brengen, ik wil dat met alle liefde gaan doen. Maar dat is hoe we haltes op deze manier bestemmen en gebruiken.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank. De reden dat ik dit vraag is omdat ik in voorbereiding op deze vergadering probeerde eigenlijk gewoon een overzicht te krijgen. Eigenlijk het beste voorbeeld, bij ons voor de deur weet ik dat het lijnloos is. En toen ben ik gewoon zelf een beetje gaan kijken: oké, welke haltes zijn nog meer lijnloos? Maar het was voor mij niet heel makkelijk om ergens een overzichtje te vinden van welke haltes er nu lijnloos zijn geworden door de wijzigingen van die lijnen. Want dan krijg je natuurlijk ook een gevoel, en dan kan ik ook een politiek oordeel vellen over wat dat mogelijk betekent voor de bereikbaarheid van bepaalde plekken in bepaalde wijken. Dus als de wethouder zou willen toezeggen dat hij daar, en dan hoeft u echt niet helemaal tot, ik bedoel, als het eindeloos veel ambtelijk werk oplevert, probeer het vooral zo efficiënt mogelijk uit te werken, maar ik zou graag een overzichtje daarvan krijgen en met name eigenlijk door de ingrepen die we doen als gevolg van de vervoersplannen. Daar ging het me natuurlijk vooral om.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dat zal ik dan ook even met de RET oppakken. Dus dat kan wel even duren, maar daar wil ik dan best mee aan de slag. Dat is geen enkel probleem. Dan de vraag: kijk naar de gemeente Amsterdam € 7,5 miljoen. Ik denk dat ze in Amsterdam vooral naar ons kijken, naar hoeveel wij investeren in OV. € 1,3 miljard de stadsbrug, twee nieuwe NS-stations, een nieuwe metrolijn naar zee, net voor € 5 miljoen weer een nieuwe buslijn van Centraal Station naar Zuidplein. Dus er wordt juist heel veel meer geïnvesteerd hier in Rotterdam dan in Amsterdam, ook door de MRDH moet ik zeggen. En die € 7,5 miljoen was niet alleen voor bereikbaarheid van haltes maar was voor OV in het algemeen. Nou, als we het op die manier doen dan kan ik ook nog wel even het geld noemen dat wij steken in OV voor ouderen en waar wij een riantere regeling hebben dan Amsterdam, en dus ook een duurdere. Ook bijvoorbeeld sociale veiligheid, als we dat erbij optellen, dan denk ik dat we het niet alleen in de eredivisie winnen van Amsterdam maar ook wat betreft investeringen in OV. Als er meer mogelijk is voor, dat is een vraag van mevrouw Van Wifferen, daar heeft ze natuurlijk gevraagd, meer personeel. Ja, ga er niet van uit. Kijk, mocht er een situatie komen dat de directeur van de RET mij belt en zegt: joh, we hebben nu enorm veel personeel over, waar zullen we het inzetten, dan zien we het dan wel weer maar laten we er even niet van uitgaan dat dat gebeurt. Een vraag van mevrouw Rehim Zadeh over het aandachtspunt om de wijkraden meer tijd te geven. Ja, ik zal dat terugkoppelen aan de MRDH, dat heb ik ook toegezegd in de commissie volgens mij, of in ieder geval dat ik dat mee zou nemen. Ik zeg daarbij wel, ik heb juist gevraagd om meer tijd, dat heb ik toen ook gezegd, juist omdat ik wil dat die wijkraden betrokken worden in die advisering. Dat hebben ze gelukkig ook gedaan. We hebben ook wel het idee dat de meeste wijkraden of eigenlijk alle wijkraden die een advies hadden willen uitbrengen dat ook gedaan hebben en we hebben ook adviezen die later dan de deadline zijn binnengekomen, gewoon meegenomen in de brief, dus ik heb het idee dat dat goed is gegaan. Ik snap dat dat qua formulering misschien wat hard is, of qua timeline misschien. Daar zullen we ook even wat aandacht voor hebben hoe we dat de volgende keer wat beter kunnen formuleren. Dan het verhaal van de 400 meter. Ja, er is geen echte norm over hoe dicht bij een metro of een bushalte of een tramlijn moet zijn. Er is een beetje een informele norm dat je zegt: 400 meter bij een normale bushalte, of 800 meter bij een hoogfrequente tram of metrohalte. En als je dat erop plakt, dan zie je dat de enige een beetje witte vlekken die we hebben in Prins Alexander zitten. En niet in de Zaagmolenstraat. Dus dat verbaast mij af en toe ook wel eens in het debat over het OV. Het gaat heel veel over Delfshaven, terwijl dat juist ons meest OV-dichte gebied in Rotterdam is, na het centrum. Dus daar heb je gewoon de meeste haltes, de meeste OV-lijnen, met tram 8 straks nog hoogfrequenter en sneller naar Centraal Station. Dus Delfshaven wordt echt heel goed bediend. En dat is natuurlijk ook de reden dat tram 4 daar gewoon niet zo vol zit, omdat je gewoon andere betere alternatieven hebt. Die kannibaliseren, concurreren met elkaar. Als je twee tramlijnen parallel aan elkaar gaat opereren, betekent het dat mensen zich verdelen over die twee tramlijnen, terwijl ze grotendeels dezelfde functie hebben, en je dan twee chauffeurs nodig hebt, twee trams, terwijl je beter op een en dezelfde route meer frequentie kan zetten. Dat is het idee. En daardoor wordt het ook aantrekkelijker. En dat heeft niets te maken met dat we mensen in een sociaal isolement zouden willen duwen, helemaal niet juist. We willen er juist voor zorgen dat mensen sneller en makkelijker met het OV kunnen gaan en dat voor de mensen die er op achteruit gaan, er een alternatief is. En dat is precies onderdeel van het PTT. Goed, dan de vraag van het CDA over veiligheid. Ik snap de vraag, ik vind het ook een goede vraag. Heeft dat er niet mee te maken hè, de gebruikersaantallen van de tram. Het antwoord erop is nee, omdat we gebruik hebben gemaakt van de cijfers van voor corona, toen het OV door het dak ging. Dus ook zelfs toen OV door het dak ging, alles hè, dus metro, OV, bus, zag je dat de tram achterbleef. Dus dat is niet iets van de laatste tijd, dat is echt al een heel lange tijd gaande. En we zien dat tegelijkertijd met die gebruikersaantallen ook de snelheid van de tram enorm gedaald is. Dus dat is de reden daarvoor geweest. Voorzitter, dan de moties. Die ga ik er even bij pakken. Allereerst een aantal moties van GroenLinks. De motie over buslijn 70. Volgens mij heb ik die ook beantwoord in de brief, maar ook ter aanvulling daarop, en dat heeft ook weer te maken met dat we gewoon een beperkt aantal vierkante meters hebben in de stad. De heer Biljoen, en ik snap het echt wel hè, heeft het over Amelandseplein, Utenhagestraat, Gruttostraat, om daar weer de bus te laten rijden. Even los van het vervangend vervoer willen we juist, zeker met die grote bussen, dat we fietsroutes scheiden van grote OV-routes. En juist die straten zijn een heel belangrijke fietsroute in Rotterdam. Dat is een hoofd fietsroute. En dat wil je juist uit elkaar houden, ook vanwege verkeersveiligheid, ook vanwege de beleving van Rotterdammers. Nou, ik heb natuurlijk net al wat argumentatie in mijn brief gezet. Dat is dus een reden waarom we juist meer leefbaarheid en nog meer willen investeren in de mate van dat het een fietsstraat is, dan om het weer beschikbaar te maken voor een grote OV-lijn. Dus dat is ook een ambitie van de wijk en de wens van de wijk. Maar die wensen gaan niet samen. Dus die moet ik ontraden. 'Busje komt zo', dat gaat over buslijn 77. Inderdaad de wens van de wijkraad, tenminste die

hebben daar op geadviseerd. We hebben alleen geen indicatie dat de huidige capaciteit tekortschiet. Dus die bussen zitten niet vol. Dus dan is het ook niet zinnig of niet slim, gegeven de beperkte middelen die we hebben om daar dan een hoge frequentie op te zetten, ook gegeven natuurlijk het personeelstekort dat er is. Maar ik heb natuurlijk al met de heer Coşkun afgesproken dat hij voor de RET gaat werken, maar misschien kan de heer Biljoen daar dan bij komen, dan kunnen we de frequentie natuurlijk verhogen. Maar tot die tijd is dat toch wel heel lastig om te doen. Dan tramlijn 6 en tramlijn 4. Ja, daar hebben we het natuurlijk ook in de commissie over gehad. Ik waardeer het dat de heer Biljoen natuurlijk creatief meedenkt. Dat doet hij vaker. Ik heb in de brief uiteengezet waarom dat geen verstandig idee is, dus daar laat ik het eigenlijk bij. Dus om die reden, omdat de vervoersbehoefte gewoon veel minder is vanaf dat punt dan vanaf Delfshaven, en het Scheepvaartkwartier ook goede alternatieven heeft.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter, dan wil ik toch even reageren op de eerste motie, 'Laat Carnisse haar bus niet misse'. Het enige argument dat ik op dit moment hoor vanuit het college is dat het een hoofdfietsroute is. Maar ik hoor verder niets over wat het betekent voor de wijk. De mensen met een rollator zullen niet op een fiets stappen. De mensen die moeten zijn bij de fysiotherapie en al die ondernemers die daar zitten langs de Utenhagestraat en de Gruttostraat zullen niet per se gebruikmaken van de fietsroute. Dus ik zou dan daar graag ook nog een reflectie van de wethouder op willen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, ik bedoel er niet mee te zeggen dat mensen moeten gaan fietsen, ik bedoel dat je een hoogfrequente OV-lijn... want daar hebben we het nu over, bus 44, hoogfrequent. Als je die bussen door die straat laat denderen dan wordt het minder aantrekkelijk als fietsroute. Dan wordt het gevaarlijker. Die wil je natuurlijk zoveel mogelijk op de hoofdstructuur hebben, zoals we natuurlijk eigenlijk op de rest van het traject doen. Dus dat is de reden. Dus dat gaat niet dat ik zeg: mensen moeten gaan fietsen. Kijk, voor die mensen willen we natuurlijk vervangend vervoer hebben. Maar het gaat erom dat we juist ook een fijne fietsinfrastructuur willen in de stad, en zeker op Rotterdam-Zuid valt daar nog een hele wereld te winnen, maar daar hoeft ik de heer Biljoen natuurlijk niet van te overtuigen. Dan de motie over bus 44, om naast de HOV-verbinding een volwaardige stopbuslijn op te starten. Ja, los van wat ik zei, die getallen van bus 44 nu, dus de nieuwe lijn, blijven stijgen, dus dat gaat echt de goede kant op. Dat is mooi. Ik heb ook gezegd: het heeft even tijd nodig voordat mensen natuurlijk wennen aan dat er een bepaalde lijn is. Dat zie je al. Dus binnen anderhalve maand hebben we al een enorme stijging van pak hem beet 40% te pakken gehad. Dus je ziet dat mensen die buslijn weten te vinden. We houden natuurlijk vinger aan de pols en we monitoren en we kijken hoe dat blijft gaan. Maar het is ook zo dat als je naast die HOV-lijn, en dit is ook weer keuzes maken, een stopbuslijn wilt doen, dan moet je de frequentie van die HOV-lijn halveren. Want er kunnen maar acht bussen per uur door de Maastunnel vanwege de tunnelcapaciteit. Daar hebben we het ook uitgebreid over gehad, dus dat is het probleem met dat traject. Dus daar is het ook weer: niet alles kan tegelijkertijd. Dus daar moet je ook weer keuzes maken. En wij zeggen: laat nu die HOV, het is niet voor niets hoogfrequent. Als je hem maar vier keer per uur laat rijden is hij niet meer hoogfrequent. Geef die nu een kans. We zien dat die reizigersgetallen stijgen. Houd dat vast, blijf het promoten, zorg dat mensen die lijn weten te vinden. Dan heb ik er echt vertrouwen in dat het een succes wordt. Maar dat heeft even de tijd nodig. Maar dat evalueren we natuurlijk. Dus die motie ontraad ik ook. Dan de motie om tram 4 weer door te trekken. Zeer gewaardeerd, maar ik heb die ook al beantwoord in mijn brief, dus daar ga ik ook niet verder op in dan wat ik daarop heb gezegd. Dus die ontraad ik ook. En dan de 400 meter loopafstand naar OV-haltes. Ik zei net ook al eventjes: er is een kaart hè, want dat vraagt de motie. Die kaart is er gewoon. Je kan gewoon naar die lijnen kijken van de RET. Die is gewoon online beschikbaar. Met een beetje digitale handigheid kun je er cirkeltjes omheen trekken. En we hebben ook in het PTT een aantal van dat soort kaarten geprojecteerd. En wat ik net al zei: waar het om gaat is niet 400 meter van elk OV. Dat is onmogelijk. Wat we hebben als informeel hè, dat is niet een absolute norm of regel, maar een beetje informeel wordt gekeken, het is ofwel 400 meter naar een buslijn, ofwel 800 meter naar een metrostation of hoogfrequente tramlijn. Zo kijken we naar OV-dekking en eigenlijk zie je dat zo praktisch de hele stad vervolgens onder een van die cirkels valt, behalve Prins Alexander, daar zitten een paar vlekken. Dus ook de OV-dekking in Rotterdam is gewoon goed. Dat was de laatste motie voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Zijn alle vragen beantwoord? Is er iets blijven liggen? Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik kijk nog één keer rond, om mij heen. Dat is niet het geval. Dan gun ik u een korte theepauze van een minuut of tien. Ik schors de vergadering tot 15.35 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

6.4 Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en ik verzoek de afwezige raadsleden om toch nog binnen te treden want we gaan beginnen. Aan de orde is agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie. Mevrouw Morkoç als eerste spreker bij dit agendapunt.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, dit is weer een cruciaal moment om keuzes te maken over de toekomst van onze haven. Hoewel de gemeente de klimaatnoodtoestand heeft uitgeroepen, blijkt uit de rapportage dat er wel wordt gehandeld, maar met onvoldoende urgentie. Wij zijn ernstig bezorgd over de afhankelijkheid van vier grote projecten om de CO₂ ... De VVD gaat nu al staan, oké.

De **VOORZITTER**. Het is zeer uitzonderlijk om in de eerste zin te interrumpen en ik wil mevrouw Morkoç wel even een beetje context laten schetsen, maar mevrouw Abrahamse is onverbiddelijk.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja normaal gesproken zou ik dat doen, maar we hebben het hier in de commissie ook over gehad en toen volgden mevrouw Morkoç en haar lijsttrekker in Europa echt een andere lijn, namelijk dat er bij bedrijven in de haven wel degelijk urgentie is en die zegt zelfs 'de industrie wil wel, maar we moeten vooral helpen het ze verder te kunnen'. Dus zelfs uw eigen lijsttrekker is het niet eens met de framing die u hier nu neerzet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik kon niet eens een framing neerzetten want ik was bij mijn eerste zin en laat ik eerst mijn framing neerzetten, oké? Wij zijn ernstig bezorgd over de afhankelijkheid van vier grote projecten om de CO₂-doelen te halen, als een van deze vier projecten vertraging oploopt of niet doorgaat, gaat het al mis. Is dit nou handelen naar een klimaatnoodtoestand? De rapportage laat weliswaar een daling van CO₂-uitstoot zien, maar dit geeft een onvolledig beeld, dit is een kwetsbaarheid die een stad die zelf zo'n noodtoestand heeft uitgeroepen, zich niet kan veroorloven. Vindt de wethouder dit een volledig beeld, is dit handelen naar een klimaatnoodtoestand en wat is dan uw plan B, hoe gaat u uw doelen halen als een van deze projecten niet doorgaat? Wij pleiten voor een herijking van de Havenvisie die verder gaat dan 2030, zodat die beter aansluit op de klimaat-, energie- en grondstoffentransitie en grote problemen zoals netcongestie aankaart. Daarbij kunnen de kleine kernen, de Rotterdammers en de gemeenteraad worden meegenomen. Voorzitter, hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat bewoners ook mogen meedenken bij deze herijking? Voorzitter even voor de duidelijkheid, de aandeelhouders van het Havenbedrijf zijn voor 100% publiek en dat betekent ook dat de raad de mogelijkheid moet krijgen om meer inzicht te krijgen in de voortgang van die projecten die zo belangrijk zijn om onze doelen te halen en ook ruimte te krijgen om input te kunnen leveren voor die aandeelhoudersvergaderingen want weten jullie wat er namens ons bij de aandeelhoudersvergaderingen wordt besproken? Nou wij niet. Voorts hebben we een aantal moties over hoe en volgens ons een duurzame groene haven eruitziet. Allereerst is het belangrijk om fossiele activiteiten af te bouwen en te investeren in groene, duurzame energiebronnen, alleen dit maakt onze haven toekomstbestendig. Daarnaast is het belangrijk om ons te realiseren dat een groene haven leidt tot meer banen, maar hoeveel en hoe komen we daar dan? Laten we dat uitzoeken. Vervolgens vragen wij per motie aan de wethouder om te voorkomen dat we straks vastzitten aan fossiele brandstoffen of nieuwe types zoals LNG en om een visie op duurzame scheepvaart te ontwikkelen. Onze verantwoordelijkheden houden niet op bij de gemeentegrenzen en dat betekent dat we niet alleen de directe maar ook de indirecte CO₂-emissies moeten monitoren en reduceren, anders lopen we het risico dat we nu groene fabrieken bouwen voor blijvende productie van grijze producten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja, ik heb hierover nog wel een vraag aan mevrouw Morkoç. We hebben internationaal afspraken gemaakt over dat iedereen zijn CO₂-uitstoot reduceert, dus alles wat door de haven komt, wordt al door de producent in dat land en de eindgebruiker gereduceerd en gemeten. Waarom moeten wij daar als tussenpunt daar ook nog een verantwoordelijkheid in dragen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, Rotterdam heeft de grootste en meest vervuilende haven van Europa en daarom is het juist belangrijk dat we de volledige klimaatimpact van onze haven kunnen begrijpen en ook nog eens aanpakken. Als laatste... O, we gaan verder.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik snap dat u het in beeld wilt hebben, maar als we het ook gaan reduceren dan moeten we dezelfde reductie in drie landen gaan berekenen. Volgens mij is het heel logisch om het alleen bij het gebruik en het uiteindelijke maken te berekenen in plaats van dat je overal waar het in de wereld doorheen gaat ook nog eens maatregelen moet nemen want dat is gewoon aan het begin en aan het eind.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, de VVD minimaliseert de verantwoordelijkheid die we in onze klimaatdoelstellingen kunnen hebben. Als laatste willen we ook wat verwarring wegnemen. We hebben discussies gehad over te veel stokken, te weinig wortels, te veel wortels, te weinig stokken, maar wat is dat nou voorzitter? Het Havenbedrijf heeft wel instrumenten, maar hoe worden ze ingezet? Denk aan het faciliteren van duurzame initiatieven, prijsbeleid, grondbeleid op basis van duurzaamheidsprestaties en het strenger aanpakken van de milieudelicten. Deze stappen zijn noodzakelijk voor een gezonde en duurzame toekomst voor Rotterdam en haar haven. Laten we niet blijven hangen in deze kwetsbare onzekere situatie met minimale ambities. GroenLinks Rotterdam benadrukt dat de haven een sleutelpositie heeft om de klimaatdoelen te behalen. Het is belangrijk en het is tijd om die verantwoordelijkheid op echt serieuze manieren te behandelen en die positie en die sleutelplek in de wereld in te nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Abrahamse nog.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik heb nog één vraag aan mevrouw Morkoç want als we ook gewoon kijken naar de projecties van alle plannen die er nu liggen dan gaan we gewoon die doelen halen of bijna, dan zitten we er misschien 5% vanaf, maar dan gaan we gewoon een enorme transitie in de haven doormaken. Gaat GroenLinks dan ook eens een keer een compliment aan de haven geven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik sta hier om problemen aan te kaarten omdat ik denk dat we naar een groene haven moeten gaan. De VVD wil dat we een compliment uitdelen en ik ben begonnen dat er wel degelijk wordt gehandeld, maar met onvoldoende urgentie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Dat is precies het probleem, het is nooit genoeg terwijl er miljarden worden geïnvesteerd, daardoor enorme stappen worden gezet en ons hele land daardoor richting een CO₂-reductie gaat. Als die doelen dan inderdaad in 2030 gewoon worden bereikt dan verwacht ik ook een compliment van GroenLinks in plaats van te zeggen, 'ja, maar we hebben het gehaald, dus we moeten eigenlijk nog 10% meer verduurzamen'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, als dat zo is dan chapeau in 2030, maar daar zijn we nog niet. Om daar te komen moeten al die projecten doorgang vinden en dat brengt een enorme kwetsbaarheid met zich mee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tijd voor een nieuwe Havenvisie samen met de Rotterdammer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;
- de laatste voortgangsrapportage (2023) sinds de herijking in 2019 belangrijke veranderingen en uitdagingen signaleert waaronder de energietransitie, CO₂-reductie en arbeidsmarktontwikkelingen;
- het cruciaal is om de Havenvisie regelmatig te herijken om de haven van Rotterdam toekomstbestendig en duurzaam te houden;
- de huidige economische, ecologische en sociale dynamiek vraagt om een visie die verder kijkt dan 2030 en inspeelt op de snelle ontwikkelingen in de energietransitie, digitalisering, en circulaire economie;

overwegende dat:

- gezien de veranderingen in de haven van de afgelopen jaren de Havenvisie niet meer volledig aansluit op de huidige uitdagingen van de haven;
- nieuwe ontwikkelingen zoals de opkomst van de waterstofhub en aangescherpte Europese en nationale klimaatdoelstellingen vragen om een hernieuwde strategische benadering van de havenontwikkeling;
- een nieuwe Havenvisie de mogelijkheid biedt om nieuwe doelstellingen op te stellen die beter passen bij de uitdagingen van de haven;
- het opstellen van een nieuwe Havenvisie kan zorgen voor een betere aansluiting tussen de Havenvisie en het NOVEX-traject;
- de wethouder de intentie heeft uitgesproken om in gesprek te gaan over het ontwikkelen van een nieuwe Havenvisie;

verzoekt het college

- samen met het Havenbedrijf en relevante partners voor Q4 2025 een nieuwe herijking van de Havenvisie te ontwikkelen;
- deze Havenvisie tot tien jaar verder, 2035, te laten reiken;
- bij de ontwikkeling van deze Havenvisie de kleine kernen van Rotterdam te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, G.J. Engberts, T.J. Vonk, S. van de Peppel en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 2. Havenvisie samen met de gemeenteraad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;
- de laatste voortgangsrapportage (2023) sinds de herijking in 2019 belangrijke veranderingen en uitdagingen signaleert waaronder de energietransitie, CO₂-reductie en arbeidsmarktontwikkelingen;
- het cruciaal is om de Havenvisie regelmatig te herijken om de haven van Rotterdam toekomstbestendig en duurzaam te houden;

- de huidige economische, ecologische en sociale dynamiek vraagt om een visie die verder kijkt dan 2030 en inspeelt op de snelle ontwikkelingen in de energietransitie, digitalisering, en circulaire economie;

overwegende dat:

- gezien de veranderingen in de haven van de afgelopen jaren de Havenvisie niet meer volledig aansluit aan de huidige uitdagingen van de haven;
- nieuwe ontwikkelingen zoals de opkomst van de waterstofhub en aangescherpte Europese en nationale klimaatdoelstellingen vragen om een hernieuwde strategische benadering van de havenontwikkeling;
- een nieuwe Havenvisie de mogelijkheid biedt om nieuwe doelstellingen op te stellen die beter passen bij de uitdagingen van de haven;
- het opstellen van een nieuwe Havenvisie ervoor kan zorgen dat er een betere aansluiting is tussen de Havenvisie en het NOVEX-traject;
- de wethouder de intentie heeft uitgesproken om in gesprek te gaan over het ontwikkelen van een nieuwe Havenvisie;

verzoekt het college:

- bij het proces van herijking een manier te vinden om de gemeenteraad te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. van de Peppel, G.J. Engberts en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. De raad controleert en stelt kaders, ook in de haven!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030 een cruciaal beleidsdocument is voor de toekomst van de haven van Rotterdam, met belangrijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, economische ontwikkeling en maatschappelijke waarde;
- de haven zich in een dynamische tijd bevindt met aanzienlijke uitdagingen en kansen op het gebied van de energietransitie, verduurzaming, en circulaire economie;
- regelmatige en gedetailleerde monitoring en bijsturing essentieel zijn om de gestelde doelstellingen te behalen en tijdig te kunnen reageren op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen;
- het Klimaat Actieplan Rotterdam reeds twee keer per jaar wordt gerapporteerd in een voortgangsrapportage, wat heeft bijgedragen aan een betere monitoring en uitvoering van klimaatdoelstellingen;

overwegende dat:

- meer inzicht in activiteiten van het Havenbedrijf de transparantie en accountability verhoogt en de gemeenteraad in staat stelt beter toezicht te houden op de voortgang van de Havenvisie;
- hierdoor ook duidelijk voor de gemeenteraad wordt wat voor 'wortels en stokken' er worden ingezet;
- tweemaal per jaar rapporteren over de energietransitie meer actuele en gedetailleerde informatie biedt over de voortgang van belangrijke projecten en initiatieven, waardoor tijdige en adequate beleidsbeslissingen kunnen worden genomen;
- dit bijdraagt aan een betere samenwerking en afstemming tussen de gemeente, het Havenbedrijf Rotterdam en andere relevante stakeholders;
- regelmatige updates van cruciaal belang zijn om snel in te spelen op nieuwe uitdagingen en kansen in de haven en om de strategische koers indien nodig tijdig aan te passen;
- de Tweede Kamer voorafgaand aan overleggen in de Europese Unie input mag leveren aan de ministers die aanwezig zijn bij het overleg door middel van een geannoteerde agenda die in de relevante commissie wordt besproken;

- een vergelijkbare werkwijze waarbij de commissie MHEK voorafgaand aan een aandeelhoudersvergadering om input van het Havenbedrijf Rotterdam wordt gevraagd ervoor zorgt dat de politieke wensen van de gemeenteraad meegenomen worden in de besprekingen;

verzoekt het college:

- de raad te informeren over de instrumenten die door het Havenbedrijf worden ingezet om de energietransitie te sturen, zoals Energy Team Netcongestie en korting op erfpacht bij duurzame investeringen;
- voortgang van de zeventig energietransitie-projecten tweemaal per jaar naar de gemeenteraad te sturen;
- zo veel mogelijk de besproken punten bij aandeelhoudersvergaderingen, zo nodig besloten, met de raad te delen;
- de raad voorafgaand aan de aandeelhoudersvergadering te attenderen op de agenda van deze vergadering en voldoende gelegenheid te bieden om input te leveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, G.J. Engberts en S. van de Peppel

Motie 4. Weten wat de impact van Rotterdam is op de wereld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;
- de Havenvisie 2030 belangrijke ambities en doelstellingen formuleert voor de ontwikkeling van de haven van Rotterdam, waaronder de reductie van CO₂-emissies en de bevordering van duurzaamheid;
- de huidige Havenvisie zich voornamelijk richt op de directe CO₂-emissies (scope 1) van bedrijven binnen de haven;
- monitoring en doelstellingen bestaan voor de reductie van de CO₂-emissies, de totale broeikasgasemissies, die ook andere gasen naast CO₂ omvatten, significant zijn voor de klimaat-impact van de haven;
- scope2-emissies (broeikasgasuitstoot door opwekking van elektriciteit die door het Haven Industrieel Complex wordt gebruikt) en scope 3-emissies (gefaciliteerde broeikasgasemissies door de gehele productieketen) een significant aandeel hebben in de totale broeikasgasuitstoot van de haven;
- in de voortgangsrapportage van 2023 geen gegevens beschikbaar zijn over de totale scope 2- en scope 3-broeikasgasemissies van de haven en er geen reductieplannen voor deze emissies bekend zijn;
- de beoogde CO₂-reductie van scope 3-emissies 15,8 Mton per jaar bedraagt, maar dat de huidige gegevens en plannen ontoereikend zijn om deze doelstelling te evalueren en te monitoren;
- de recente inputbrief ondernemingsstrategie van het college (23b0008863) aan het Havenbedrijf aangeeft dat het college verwacht dat deelnemingen de verantwoordelijkheid nemen voor de effecten die hun bedrijfsactiviteiten hebben op mens, maatschappij en milieu. De gemeente verwacht dat het Havenbedrijf zich inzet voor ketentransparantie;

overwegende dat:

- een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is om de volledige klimaatimpact van de havenactiviteiten te begrijpen en te verminderen;
- het meten, monitoren en stellen van doelstellingen voor de reductie van broeikasgasemissies belangrijk is;
- het essentieel is om inzicht te hebben in de totale scope 2- en scope 3-emissies van de haven om gerichte en effectieve reductiemaatregelen te kunnen formuleren en uitvoeren;

- het belangrijk is dat de haven van Rotterdam een voortrekkersrol speelt in de reductie van broeikasgasemissies en de transitie naar een circulaire economie, gezien haar significante impact op zowel de regionale als nationale economie en milieu;
- het inventariseren van scope 2- en scope 3-emissies tevens inzicht biedt in de strategische autonomie van de haven ten opzichte van andere landen, wat van groot belang is voor de toekomstige economische en geopolitieke positie van Nederland;

verzoekt het college:

- te onderzoeken in hoeverre kan worden geïnventariseerd wat de totale broeikasemissies van het Haven Industrieel Complex, inclusief de HIC scope 2- en scope 3-emissies zijn en hierbij ook de strategische autonomie ten opzichte van andere landen te inventariseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, G.J. Engberts, T.J. Vonk en R.T.J. van der Velden

Motie 5. Afbouwpad fossiele industrie, opbouwpad duurzame energiebronnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;

overwegende dat

- het college heeft aangegeven voornemens te zijn om een nieuwe Havenvisie op te stellen;
- gezien de veranderingen in de haven van de afgelopen jaren de Havenvisie niet meer volledig aansluit op de huidige uitdagingen van de haven;
- er in de toekomst geen ruimte meer is voor fossiele industrie en het daarom noodzakelijk is om dit zo snel mogelijk af te bouwen;
- Cluster Energie Strategie het met ons eens is dat de import en toepassing van groene waterstof, een duurzame energiebron, fossiele energie kan vervangen;
- Rotterdam de waterstofhoofdstad wil worden en een opbouwpad van waterstof ervoor kan zorgen dat hier gericht beleid op wordt gevoerd;
- de grootste klimaatimpact van het havengebied ligt in de productie en het transport van fossiele brandstoffen en producten, daarom is een afbouwpad van fossiel onlosmakelijk verbonden met de ketenemissies -en verantwoordelijkheid van onze haven;

verzoekt het college

- een afbouwpad te realiseren naar het minimaliseren van fossiele activiteiten (zijnde fossiele energiecentrales, oliaffinaderijen, fossiele opslagterminals en fossiele chemische industrie op te nemen);
- hierbij te werken aan een toekomstvisie waarin duidelijk is wat voor rol fossiel en scope 3 gaat hebben in onze haven in 2030 en zo mogelijk 2050;
- een opbouwpad van duurzame energiebronnen te realiseren, zoals walstroom, windenergie, zonne-energie en waterstof;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, G.J. Engberts en R.T.J. van der Velden

Motie 6. Toekomst voor werkende Rotterdammer in de haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;

overwegende dat:

- het college heeft aangegeven voornemens te zijn om een nieuwe Havenvisie op te stellen;
- gezien de veranderingen in de haven van de afgelopen jaren de Havenvisie niet meer volledig aansluit op de huidige uitdagingen van de haven;
- de klimaattransitie vraagt om steeds meer werknemers in de duurzame sector;
- personeelstekorten een risico vormen op vertraging van de klimaattransitie;
- het noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat werknemers uit de fossiele sector kunnen doorstromen naar de duurzame sector, eventueel door om te scholen;
- gericht beleid gefocust op toekomstbestendige werkgelegenheid ervoor zorgt dat vraag en aanbod van arbeid zo goed mogelijk op elkaar aansluiten;
- het college heeft aangegeven dat zij een arbeidsmarktanalyse uit laten voeren samen met het Havenbedrijf en Deltalinqs;

verzoekt het college:

- de Human Capital Coalitie Energietransitie (HCCE) doelstellingen te vertalen en een duidelijk plan op te nemen voor het omscholen en doorstromen van werknemers uit de fossiele industrie naar de duurzame sector;
- daarbij samen te werken met onderwijsinstellingen en bedrijven om opleidings- en omscholingsprogramma's te ontwikkelen die aansluiten op de behoeften van de duurzame sector;
- investeringen te stimuleren in de duurzame sector die gericht zijn op het creëren van nieuwe toekomstbestendige banen;
- de conclusies van de arbeidsmarktanalyse uit te splitsen zodat duidelijk is welke banen nodig zijn voor het mogelijk maken van de energie- en grondstoffentransitie en het realiseren van een duurzame haven;
- actief te monitoren waar personeelstekorten optreden binnen de energie- en grondstoffentransitie projecten en proactief maatregelen te nemen om deze tekorten aan te pakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, G.J. Engberts, T.J. Vonk en S. van de Peppel

Motie 7. Grote haven, grote verantwoordelijkheden voor de scheepvaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;

overwegende dat:

- het college heeft aangegeven voornemens te zijn om een nieuwe havenvisie op te stellen;
- gezien de veranderingen in de haven van de afgelopen jaren de Havenvisie niet meer volledig aansluit op de huidige uitdagingen van de haven;
- onze haven als grootste haven van Europa een significante rol heeft in de maritieme sector. Gezien de invloed van de Rotterdamse haven en het Havenbedrijf, kunnen de keuzes en initiatieven die zij ondernemen een breed scala aan effecten hebben, niet alleen lokaal of nationaal, maar ook op Europees en International Maritime Organization (IMO) niveau;
- een visie op de verduurzaming van de scheepvaart zorgt voor een duidelijke richting waaraan de gemeente, het Havenbedrijf en bedrijven in de haven kunnen vasthouden;
- de winning, het vloeibaar maken van gas en het transport hiervan ervoor zorgt dat LNG geen duurzame brandstof is en daarom geen plek in de verduurzaming van de scheepvaart zou moeten hebben;

- er betere beleidskeuzes op het gebied van verduurzaming kunnen worden gemaakt wanneer duidelijk is hoe deze verduurzaming er precies uitziet en welke korte- en langetermijneffecten worden verwacht;
- bedrijven betere investeringskeuzes kunnen maken wanneer zij weten wat de visie van de Rotterdamse haven op het gebied van duurzame scheepvaart is en zij weten welke brandstoffen hier niet bij passen;
- een duidelijke visie op duurzame scheepvaart 'lock-ineffecten' voorkomt, waardoor vanwege het terugverdienen van investeringen in de fossiele infrastructuur nu, we niet nog decennialang vastzitten aan fossiele brandstoffen;

verzoekt het college:

- aandacht te besteden aan het verduurzamen van de scheepvaart en hierbij specifiek in te gaan op hoe deze duurzame scheepvaart eruitziet;
- uiteen te zetten wat de afspraken in IMO-verband over de verduurzaming van scheepvaart zijn, hoe de scheepvaart van de toekomst eruitziet en welke rol LNG hierin speelt;
- in te gaan op de visie op cruiseschepen en uit te leggen welke plek er is voor cruiseschepen binnen de duurzame scheepvaart;
- de korte- en langetermijneffecten van keuzes op het gebied van duurzame scheepvaart helder en concreet in de nieuwe Havenvisie uit te leggen;
- in te gaan op het voorkomen van 'lock-ineffecten', waarbij huidige investeringen in fossiele industrie ten koste gaan van het halen van onze klimaatdoelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, G.J. Engberts en S. van de Peppel

Motie 8. Onduidelijkheden wegnemen voor duurzame stappen (wortels en stokken)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- de Havenvisie 2030, vastgesteld in 2011 en herijkt in 2019, de leidraad vormt voor de ontwikkeling van de Rotterdamse haven tot 2030;

overwegende dat:

- de klimaatcrisis vraagt om snelle en doortastende actie;
- het Havenbedrijf Rotterdam een zorgplicht heeft en verantwoordelijk is voor de verduurzaming van het haven- en industriecomplex;
- het belangrijk is om onduidelijkheid weg te nemen over deze acties, aangezien tijdens de technische sessie in de gemeenteraad is aangegeven dat er wellicht te weinig wortels zijn om duurzame stappen te nemen. Eerder is er publiekelijk door het college gezegd dat het wellicht tijd is voor meer stokken;
- het Havenbedrijf beschikt over diverse instrumenten om deze verduurzaming te faciliteren, waaronder:
 - faciliteren van duurzame initiatieven;
 - aanleggen van infrastructuur die verduurzaming mogelijk maakt;
 - toepassen van prijsbeleid (pricing) om energie- en grondstoffentransitie te stimuleren;
 - aanpassen van contracten om duurzaamheidseisen op te nemen;
 - bepalen aan wie wel/niet gronden worden verstrekt op basis van duurzaamheidsprestaties;
 - strenger aanpakken van milieudelicten;
 - herintroduceren van een milieuteam;
 - actieve lobby voor versnellingen van verduurzamingsmaatregelen op alle niveaus;

verzoekt het college:

- expliciet inzicht te geven in de instrumenten die door het Havenbedrijf kunnen worden ingezet om de energie- en grondstoffentransitie zo snel en effectief mogelijk te realiseren en deze instrumenten daadwerkelijk in te zetten (wortels en stokken);

- uit te gaan van een maximale inzet van de beschikbare instrumenten van het Havenbedrijf Rotterdam om de verduurzaming van het haven- en industriecomplex te bevorderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, G.J. Engberts, T. Kind en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Dank voorzitter. Ja, de Havenvisie 2030. Er zijn in deze Havenvisie drie prioriteiten vastgesteld, de economische transitie, de sociale transitie en de attractieve regio. Het algemene beeld uit de voortgangsrapportage is dat een groot deel van de geformuleerde doelstellingen wordt gehaald, maar er blijven nog genoeg uitdagingen over. Over de uitdagingen in de economische transitie, wat zijn de belangrijkste wat ons betreft. Ten eerste de netcongestie. De belangrijkste bottleneck is het transformatorstation nabij Simonshaven, de capaciteit hiervan zou niet eerder dan vanaf 2027 worden uitgebreid en dat moet sneller. Een oproep aan de wethouder om een lobby te starten naar het rijk, de provincie, het Havenbedrijf, TenneT, alle stakeholders, om de bouw te versnellen of een alternatieve oplossing te vinden. Ten tweede, meer kernenergie in de energiemix. In het hoofdlijnenakkoord staan de plannen voor de aanbouw van vier grote kerncentrales in Nederland. Dat is goed nieuws en in Rotterdam kunnen we daarnaast inzetten op mobiele units, kleine modulaire kernreactoren in het havengebied. Onze oproep aan de wethouder is om de lobby naar het Havenbedrijf te starten over het gebruikmaken van deze SMR's, die mogelijk te maken en te bevorderen. Dan de uitdagingen in de sociale transitie, het invullen van de vacatures in de haven. Er zijn veel vacatures, maar die zijn en worden niet ingevuld. Het grote belang van het onderwijs daarbij. Havenbanen voorzitter, daar gaat het om, de haven is de banenmotor van de stad, zoals gezegd zijn er veel openstaande vacatures en als dat zo doorgaat, is er straks niet genoeg technisch geschoold personeel om de energietransitie uit te voeren. De motie van Leefbaar Rotterdam, 'Werken in de beste haven van de wereld', is in november 2023 met algemene stemmen aangenomen en daarin wordt het college verzocht om in gesprek te gaan met scholen om de bekendheid met en het enthousiasme voor de haven bij de Rotterdamse leerlingen structureel en blijvend te verbeteren. Voorzitter, eind 2024 opent Portlantis zijn deuren op Maasvlakte II en ik heb begrepen dat het Port Rangersprogramma is aangepast aan de nieuwe omstandigheden en eisen van deze tijd, ze laten kinderen op een interactieve en uitdagende manier met de haven kennismaken. Het zou goed zijn als de gemeente extra financiële steun aan dit Port Rangersprogramma geeft, geld voor het busvervoer van duizenden basisscholenkinderen per jaar naar Portlantis en andere locaties in de haven, dat zou een mooie invulling van deze aangenomen motie zijn. Ten slotte ligt er nog een belangrijke uitdaging in het verbeteren van het vestigingsklimaat, een industrieel cluster dat zorgt voor werkgelegenheid. We kunnen niet allemaal kapper worden, om de beurt elkaars haar knippen en steeds dezelfde drie tientjes doorgeven, dat gaat niet werken. Industriële ondernemingen zijn ook onze bondgenoten in de energietransitie, we hebben bedrijven als Shell keihard nodig voor de noodzakelijke energievoorziening, voor grondstoffen, maar ook voor de knowhow, het innovatievermogen, het kapitaal dat zij kunnen investeren en het doorbreken van het kip-eivraagstuk bij het gelijktijdig ontwikkelen van vraag en aanbod in nieuwe productieketens. Voorzitter, dan over de stikstofruimte. De wethouder heeft in september 2023 de noodklok geluid en een brandbrief over het gebrek aan stikstofruimte voor duurzame projecten aan de minister geschreven en recent staat in het hoofdlijnenakkoord dat de stikstofwetgeving wordt aangepast. Dat geeft nieuwe kansen en daarom een oproep aan de wethouder om een lobby naar het rijk te starten om haast te maken, te versnellen en nu al stikstofruimte aan duurzame projecten in Rotterdam te bieden. Dan wil ik namens Leefbaar Rotterdam graag nog een motie indienen, de motie 'Van onschatbare waarde voor onze haven'. Het Havenbedrijf heeft al een aantal onderscheidingen, het Grootanker, het Boeganker en het Sleepanker, voor personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt. Dat zijn met name de directeuren en managers en ik verzoek het college middels deze motie om samen met het Havenbedrijf een onderscheiding in het leven te roepen voor personen die zich aan de praktische kant verdienstelijk hebben gemaakt, dus kraanmachinisten, schippers, loodswezenmedewerkers enzovoort. Tot zover, dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank. Ik ben ietwat afgeleid want er is een spontane demonstratie bij de EUR, dus ik volg ook de ontwikkelingen, het spijt me. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, een tijdje geleden in het betoog van Leefbaar Rotterdam hoorde ik een pleidooi voor meer verduurzaming en ik ben benieuwd of Leefbaar Rotterdam ook een visie op de fossiele industrie heeft en wat voor plek de fossiele industrie in 2030 tot 2050 heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Ja uiteindelijk wordt die uitgefaseerd, het is een kwestie van timing en op dit moment hebben we de fossiele industrie nog hard nodig. Je moet zorgen dat de CO₂-uitstoot wordt teruggedrongen, daarom pleiten wij ook voor kernenergie, en we moeten uiteindelijk ook zorgen voor duurzame energiebronnen, maar op dit moment heb je én de cashflow en de knowhow van de industrie hard nodig en het heeft tijd nodig om over te stappen op nieuwe productieketens.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, mooi om te horen dat Leefbaar Rotterdam erkent dat er een afbouwpad van fossiele activiteiten en een opbouwpad van duurzame energiebronnen nodig is. Daar hebben wij een motie voor en ik ga ervan uit dat Leefbaar Rotterdam voor deze motie stemt.

De **VOORZITTER**. De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Dat zou zomaar kunnen, we gaan ernaar kijken. Ik heb nog één...

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

De heer **BONTE** (lr). Mijn fractie wil graag nog één motie indienen en daarvoor geef ik graag het woord aan de heer De Waard.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

De heer **DE WAARD** (lr). Ik wacht toch even netjes op de voorzitter. Dank u wel voorzitter, bedankt voor het woord. In aanvulling op mijn collega ga ik het hebben over de veiligheid en dan specifiek de nautische veiligheid natuurlijk. Op pagina 29 van de herijkte Havenvisie hebben we dit kunnen teruglezen want ja Leefbaar Rotterdam heeft veiligheid heel hoog in het vaandel en de meerderheid van deze raad heeft de behandeling van mijn motie vreemd aan de orde van de dag vanmorgen weggestemd, maar zo vreemd is die bij dit onderwerp ineens niet meer. Nee zeker niet, wij gaan uit van het feit dat bezoekers van de pier in Hoek van Holland prima zelf in staat zijn om te beoordelen of het betreden van de pier wel of niet nautisch veilig is. Daarom pleit ik namens de Rotterdamse raad voor het afgeven van het signaal aan Rijkswaterstaat om de pier in Hoek van Holland open en toegankelijk voor het publiek te houden. Daarom deze motie, dank u wel.

Motie 9. Behoud toegang tot pier Hoek van Holland

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de voortgangsrapportage herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- per 1 juni a.s. het laatste gedeelte van de pier in Hoek van Holland voor al het publiek wordt afgesloten;

overwegende dat

- de pier een grote toeristische aantrekkingskracht heeft;
- de pier ook voor Hoekenezen een fijne wandelroute is;
- er al een waarschuwbord staat waarop staat 'betreden op eigen risico';
- bezoekers van de pier uitstekend in staat zijn om zelf de afweging te maken of het betreden van de pier wel of niet veilig genoeg is,

verzoekt het college

- namens de Rotterdamse gemeenteraad het signaal over te brengen aan Rijkswaterstaat om de pier open en toegankelijk te houden voor het publiek;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de Havenvisie is een belangrijk onderwerp voor onze stad, onze stad Rotterdam, een stad met meer dan 600.000 inwoners, en de metropoolregio van meer dan 2,4 miljoen mensen. Rotterdam is niet alleen de op een na grootste stad van Nederland, maar ook de thuisbasis van de grootste en belangrijkste haven van Europa, een economische motor voor zowel de stad als ons land. Helaas zien we momenteel een snel oplopend aantal vacatures in de havenindustrie terwijl het aantal studenten afneemt en de vergrijzing toeneemt. Dit vormt een grote uitdaging voor het behoud en de groei van onze gekwalificeerde arbeidsmarkt, technologische ontwikkelingen in onze haven en regio's en het is daarom cruciaal voor alle Rotterdammers. Het is van belang dat zowel inwoners als ondernemers op de hoogte van deze ontwikkelingen zijn om zo te kunnen bijdragen aan en in te spelen op nieuwe kansen in de haven. Het is goed om de grote opgaven voor de haven met elkaar goed te bespreken, zoals we dat ook in de commissie hebben gedaan, maar we zijn nog niet uitgesproken, ook omdat wij mensen nodig hebben om al deze maatschappelijke opgaves te realiseren. Daarom dien ik vandaag twee moties in, 'Help de kleinere innovatieve bedrijven vooruit in de Rotterdamse Havenvisie' en 'Bevordering van human capital in de Havenvisie'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Breng belemmeringen voor innovatie in de haven in kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- Rotterdam met 671.125 inwoners en een metropoolregio van meer dan 2.4 miljoen inwoners, de op een na grootste stad van Nederland is;
- de haven van Rotterdam de grootste en belangrijkste van Europa is, met groot economisch belang voor stad en land, werkgelegenheid en economische groei;

overwegende dat:

- technologische ontwikkelingen in de haven en regio cruciaal zijn voor alle Rotterdammers;
- het van belang is dat alle Rotterdammers en ondernemers op de hoogte zijn van deze ontwikkelingen om te kunnen bijdragen en inspelen op kansen;
- kleine innovatieve ondernemers ondanks de ondersteuning die al geleverd wordt vaak tegen veel belemmeringen aanlopen;
- kleinere ondernemers die zich uitgesloten voelen zich sneller terugtrekken;
- een betere samenwerking met kleinere ondernemers essentieel is om het innovatieve karakter van de haven te bewaken;
- ondervertegenwoordigde groepen zich vaak niet herkennen in het beeld van de innovatieve ondernemer, waardoor ze minder geneigd zijn ondernemende activiteiten te proberen, wat potentieel onbenut laat;

verzoekt het college:

- te onderzoeken welke belemmeringen er zijn voor kleine innovatieve bedrijven in de haven en hoe we deze waar mogelijk weg kunnen nemen, zodat we optimaal gebruik maken van het innovatieve potentieel van de haven;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, D.A. van Groningen en M.R. van Campenhout

Motie 11. Bevordering van human capital in de Havenvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- internationale arbeidsmarktinitiatieven in de haven van Rotterdam van belang zijn en andere metropoolsteden, zoals Marseille, steeds meer samenwerking zoeken met de continenten Zuid-Amerika en Afrika;
- gesprekken over strategische economische ontwikkelingen en het potentieel aan ondernemerschap voor de haven van Rotterdam momenteel plaatsvinden;

overwegende dat:

- internationale samenwerkingen essentieel blijven voor de ontwikkeling en versterking van de Rotterdamse haven;
- het daadwerkelijk vervullen van het aantal vacatures in de haven een topprioriteit is;
- het essentieel is om zo veel mogelijk ondernemers geïnteresseerd te krijgen om te werken en investeren in de haven;
- rekening dient te worden gehouden met dalende studentenaantallen en vergrijzing zoals voorgesteld in het initiatiefvoorstel Leerstad Rotterdam;
- het anders organiseren in de haven daarom van essentieel belang is;

verzoekt het college:

- bij het informeren van de gemeenteraad over de voortgang van de HCCE specifiek in te gaan op de resultaten met betrekking tot het bereiken van een diverse groep ondernemers en groepen met mogelijke interesse voor werken in de haven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely en M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Morkoç heeft een vraag aan u.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik hoorde een warm pleidooi voor de werkgelegenheid in de haven. De arbeidsmarktanalyse wordt uitgevoerd door het Havenbedrijf en Deltalinqs en we hebben een motie waarin we vragen om daarin onderscheid te maken tussen welke bedrijven banen hebben voor de energie- en grondstoffentransitie en welke voor de fossiele transitie. Kunt u zich hierin vinden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Dit wordt ook meegenomen in het initiatiefvoorstel dat wij eerder ook in de commissie WIOSSAN hebben besproken. Daarin komt de haven zeker aan de orde en het staat ook in onze mbo-werkagenda die als het goed is vandaag ook in deze raad wordt besproken. Ik ben het met u eens en ik denk niet dat we dat opnieuw op deze manier... Ik ga ervan uit dat al onze wethouders met één mond praten en integraal samenwerken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Mooi om te horen dat wij uw steun hebben als wij ervoor pleiten dat die uitsplitsing in die arbeidsmarktanalyse nodig is en wellicht kunnen we straks op zoek gaan naar een toezegging van de wethouder dat dit er ook in wordt meegenomen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik snap eerlijk gezegd niet waarom we ons met allemaal van dit soort lijstjes gaan bezighouden, zeker als dit ambtenaren die vervolgens problemen zoals netcapaciteit moeten oplossen, alleen maar bezighoudt. Bij Shell werkt de een aan een elektrolyser en de ander wellicht nog aan een olieplant, maar dat betekent niet dat ze niet ook aan allebei kunnen werken. Volgens mij maken we het veel te ingewikkeld als we alles maar willen splitsen en moeten we vooral bezig zijn met uitvoeren.

De **VOORZITTER**. De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Ik heb nog een motie voor u.

De **VOORZITTER**. De heer Bonte heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Van onschatbare waarde voor onze haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van de Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- het Havenbedrijf drie onderscheidingen kent: Grootanker, Boeganker en Sleepanker, voor personen die zich voor de haven van Rotterdam verdienstelijk hebben gemaakt;

overwegende dat:

- deze onderscheidingen voornamelijk worden toegekend aan personen op hoge functies zoals leidinggevend, directieleden, directeuren et cetera (overigens niet onverdienstelijk en dus meer dan terecht);
- er meer mensen zijn die tientallen jaren lang een zeer belangrijke, bijzondere en onmisbare bijdrage hebben geleverd aan onze mooie haven. Denk aan schippers die na hun tachtigste levensjaar nog meer dan 100 dagen per jaar op een binnenvaartschip naar Duitsland heen en weer varen, havengidsen die vrijwillig jongeren door de haven rondleiden en hen motiveren voor een havenbaan en ga zo maar door;

verzoekt het college:

- samen met het Havenbedrijf een onderscheiding in het leven te roepen voor personen die zich aan de praktische kant tientallen jaren op zeer onderscheidende wijze hebben ingezet voor onze mooie haven, zoals vrijwilligers, schippers, kapiteins, loodsmedewerkers, kraanmachinisten et cetera;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja dank u wel voorzitter. De voortgangsrapportage over de Havenvisie spreekt over een moeizame invulling van duizenden vacatures in de haven en dat is een groot probleem want zonder mensen geen transitie. Voorzitter, mooie banen vinden in de haven is misschien nog niet het probleem, maar heel veel mensen beginnen niet eens aan solliciteren omdat er weinig kans op geschikte woonruimte is. De ChristenUnie gelooft dat juist bedrijven hierin ook zelf een rol hebben te pakken. We denken aan het verleden waarin bijvoorbeeld Philips in Eindhoven dat deed op de RDM, op Heijplaat, waar niet alleen huizen, maar ook winkels, kerken, vakopleidingen, verenigingen, alles erop en eraan, werden gerealiseerd of denk aan de recente investeringsdeal met ASML, juist ook daar werd gesproken over een vestigingsklimaat voor nieuwe werknemers. Voorzitter, we waren blij om in het commissiedebat te merken dat de wethouder niet onwelwillend tegenover deze denklijn staat en ook in het EU-havendebat dat onlangs werd gevoerd, bleek dat het Havenbedrijf momenteel serieus bezig is met kijken wat zijn rol daarin is. Wij denken dat het belangrijk is dat we als lokale overheid, allicht samen met andere lokale gemeenten, tijdig aangehaakt raken op dat soort verkenningen om waar nodig praktische en financiële obstakels te helpen tackelen. Onze vraag aan de wethouder is of hij

bereid is om samen met het Havenbedrijf hierover om tafel te gaan, om constructief te verkennen wat wij als gemeente, allicht samen met andere overheden, samen zouden kunnen doen om mede mogelijk te maken dat het gebrek aan huizen voor een nieuwe generatie havenarbeiders duurzaam wordt opgelost. Kan de wethouder dat toezeggen? Verder en tot slot. Er zijn veel moties ingediend, er zitten heel veel goede moties bij en op sommigen staan ook onze handtekeningen en wij zullen die moties steunen die ervoor zorgen dat we scherp aan de wind gaan varen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter dank u wel. De uitdagingen in de Rotterdamse haven zijn groot en de inzet en de verantwoordelijkheid van onze gemeente is hierin cruciaal. Er gebeuren goede dingen, zoals het toenemend gebruik van walstroom en waterstof, maar we lopen ook tegen problemen aan en een van die aanhoudende uitdagingen betreft de werkgelegenheid en de bereikbaarheid. De verwachte uitstroom van het personeel in combinatie met de demografische veranderingen gaan voor nog meer vacatures in onze haven zorgen en we hebben de mensen nu al broodnodig. De bereikbaarheid van onze haven is al ontzettend lang een punt van discussie, de voorgangers van mijn voorgangers hadden het hier al over. Het is en het wordt steeds belangrijker om ook goed bij de haven te kunnen komen en zeker met de transitie die wij moeten in gaan. We zien het streven en de intentie van de wethouder op dit vlak en wij ontvangen ontwikkelingen zoals deelvervoer nabij de haven met open armen, maar het is zeker nog niet genoeg. Helaas zien we dat de bereikbaarheid een zwaarwegende factor is die bij jongeren als een barrière speelt om in de haven aan de slag te gaan en ook de kosten van het deelvervoer vormen hierbij een obstakel. We dienen daarom de motie 'Deel de haven, deel het vervoer' in waarin we het college verzoeken om te onderzoeken op welke wijze de bereikbaarheid van de haven voor de doelgroep jongeren met een praktische opleiding kan worden verbeterd, te onderzoeken of kortingen op deelvervoer voor deze doelgroep kan helpen bij het woon-werkverkeer naar het havengebied en hierover in gesprek te gaan met de deelvervoeraanbieders. Mede ondertekend door mijn collega Co Engberts. Daarnaast vinden we de bereikbaarheid van de haven dermate belangrijk dat het goed zou zijn om dit onderdeel expliciet in de Havenvisie te integreren, eventueel onder het hoofdstuk Connectiviteit dat nu voornamelijk gaat over de internationale bereikbaarheidspositie. Hiervoor dienen we de motie 'Havenvisie van dock tot deur' in waarin we het college verzoeken om bij de nieuwe voortgangsrapportage Herijkte Havenvisie te bekijken hoe de bereikbaarheid van de haven voor onder andere het personeel integraal kan worden opgenomen. Ook ondertekend door Volt en de PvdA. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh heeft de volgende moties ingediend.

Motie 13. Havenvisie van dock tot deur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven cruciaal is om personeel aan te trekken;
- er momenteel vele vacatures bij bedrijven in de Rotterdamse haven ontstaan;
- connectiviteit als het gaat om de internationale positie en verbondenheid van de haven, een uitgewerkte doelstelling is in de voortgangsrapportage herijkte Havenvisie;
- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven voor het personeel met bijvoorbeeld het openbaar vervoer hier niet in wordt meegenomen;

overwegende dat:

- de bereikbaarheid van de haven cruciaal is om personeel aan te trekken;
- de bereikbaarheid van de haven de komende jaren steeds belangrijker wordt om ambitieuze doelstellingen en targets te halen;

verzoekt het college:

- bij de nieuwe voortgangsrapportage herijkte Havenvisie te bekijken hoe de bereikbaarheid van de haven voor onder andere personeel integraal kan worden opgenomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh, T. Kind en G.J. Engberts

Motie 14. Deel de haven, deel het vervoer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven cruciaal is voor het aantrekken van werknemers en talent;
- de beperkte bereikbaarheid een barrière is voor het aantrekken van personeel in de Rotterdamse haven;
- er vele vacatures in de haven open staan die cruciaal zijn voor de transitie die onze haven te wachten staat;

overwegende dat:

- praktisch opgeleide jongeren de weg naar bedrijven in de haven nog onvoldoende weten te vinden;
- de bereikbaarheid van de haven met het openbaar vervoer beperkt is;
- praktisch opgeleide jongeren tijdens de studie en net na het afstuderen vaak niet in staat zijn om met eigen vervoer de haven te bereiken;
- het ontzettend onwenselijk is dat een aspect als bereikbaarheid bijdraagt aan onbenutte arbeidspotentie;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke wijze de bereikbaarheid van de haven voor de doelgroep jongeren met een praktische opleiding kan worden verbeterd;
- te onderzoeken of kortingen op deelvervoer voor deze doelgroep kan helpen bij woon-/werkverkeer naar het havengebied en hierover in gesprek te treden met de deelvervoeraanbieders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh en G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Rehim Zadeh. Wie wenst het woord? Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (Volt). Dank u wel voorzitter. In navolging van het betoog van de heer Vonk maken wij ons ook zorgen over de werkgelegenheid in de haven, vooral als we kijken naar alle uitdagingen rondom de energietransitie en daarom dienen wij de motie 'Aanscherpen van de doelstellingen rondom werkgelegenheid in de haven' in. Ik maak direct van het moment gebruik om een aangepaste motie van agendapunt 6.1 in te dienen.

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 15. Aanscherpen doelstelling werkgelegenheid in de haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 6.4, Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- het een doel uit de herijkte Havenvisie 2030 is om werkgelegenheid voor meer dan 180.000 mensen in of gerelateerd aan het Rotterdamse havengebied te hebben;
- er volgens de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie zo'n 193.000 mensen werkzaam zijn in het Rotterdamse havengebied of havengerelateerd werk doen;

- ondanks het bereiken van het werkgelegenheidsdoel in de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie ook wordt aangegeven dat het invullen van duizenden vacatures (juiste mensen met de juiste skills) moeizaam verloopt;
- het moeilijk vervullen van deze vacatures leidt tot personeelstekorten in het havengebied wat op zijn beurt zorgt voor vertraging in de energietransitie in het Rotterdamse havengebied;
- er op dit moment in de jaarlijkse voortgangsrapportage Havenvisie niet inzichtelijk wordt gemaakt hoeveel (extra) arbeidskrachten nodig zijn om de energietransitie in het havengebied efficiënt te laten verlopen;

overwegende dat:

- uit de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie blijkt dat de CO₂-doelstelling meer aandacht vereist, deels doordat projecten belangrijk voor de energietransitie vertraging oplopen door het niet kunnen vinden van het juiste personeel;
- het daarom belangrijk is om goed te kunnen sturen op de hoeveelheid mensen die nodig is om de energietransitie in het havengebied efficiënt te laten verlopen;
- het doel van 180.000 werkzame personen in het havengebied stamt uit de oorspronkelijke Havenvisie 2011 daarmee mogelijk is verouderd en niet effectief is toegespitst op de huidige ontwikkelingen in het havengebied;
- het wenselijk is om de doelstelling te verhogen om zo beter te kunnen sturen op het hebben van voldoende mensen voor de energietransitie in het havengebied;

verzoekt het college:

- in samenwerking met de Havenvisiepartners in de toekomstige voortgangsrapportages herijkte Havenvisie 2030 de doelstelling met betrekking tot werkgelegenheid in het havengebied te verhogen;
- er hiermee voor te zorgen dat deze doelstelling beter aansluit op de werkelijke behoefte die nodig is voor het efficiënt laten verlopen van de energietransitie in het Rotterdamse Havengebied;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad" - vervolg*

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht zorg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1, Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor heel de stad" als aanvulling op het beleidsplan "Heel de stad";

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam vanuit de WMO en Jeugdwet de verantwoordelijkheid heeft om alle Rotterdammers passende ondersteuning te bieden;
- de individuele situatie en ondersteuningsbehoefte van Rotterdammers centraal staat bij het vaststellen van indicaties en beschikkingen in de WMO en de Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers op basis van een beoordeling van de individuele situatie van Rotterdammers een professionele afweging maken met betrekking tot het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen;

overwegende dat:

- deze professionele afweging kan botsen met maatregelen in de bestuursopdracht zorg, waaronder sturing op (1) een groter kostenbewustzijn (2) lagere vervolindicaties en (3) doorverwijzingen naar het voorliggend veld en welzijn;

- het college naar aanleiding van de bestuursopdracht zorg werkinstructies en beleidsregels heeft gewijzigd;
- het college aangeeft dat professionals vaker 'nee' moeten verkopen en hierdoor kunnen worden geconfronteerd met professionele dilemma's (pagina 8);

is van mening dat:

- het niet wenselijk is dat professionals tegen hun eigen professionele oordeel in lagere indicaties en beschikkingen stellen en afgeven bij Rotterdammers met een hulp of zorgvraag;

verzoekt het college:

- toe te zeggen dat de individuele situatie van Rotterdammers en het professionele oordeel (professionele autonomie) van WMO-consulenten en Wijkteammedewerkers het uitgangspunt is en blijft bij het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen in de WMO en Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers de mogelijkheid en het vertrouwen te geven om in specifieke gevallen van gestelde kaders en werkinstructies af te wijken om maatwerk te kunnen leveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Welke motie bij agendapunt 6.1 was dat? 'Professionele autonomie', maar ik heb geen nummer. Weet u dat toevallig? Nummer 5, heel goed hartelijk dank. Is die motie ook inhoudelijk aangepast? Ja, het is goed dat de raadsleden weten dat de motie 'Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht Zorg' inhoudelijk is aangepast.

De heer **KIND** (Volt). Zoals net met de wethouder afgestemd, is de derde bullet eruit gehaald.

De **VOORZITTER**. Dat is prima.

6.4 Voortgangsrapportage herijkte Havenvisie - vervolg

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Rotterdam en de haven horen wat ons betreft onverbreekbaar bij elkaar en het is dan ook niet voor niets dat we een Havenbedrijf hebben dat 100% publiek is omdat we daarmee ook publieke belangen en publieke waarden willen nastreven. Voor ons zijn in de voortgangsrapportage herijking Havenvisie drie publieke waarden van belang. Allereerst de werkgelegenheid, de klimaattransitie en de energietransitie. De werkgelegenheid, dat is ook al door een aantal andere genoemd, voor ons is het ongelooflijk belangrijk, niet zozeer dat er op dit moment meer banen bij komen, maar dat we de banen kunnen vervullen en dat we de mismatch tussen opleiding en de eisen vanuit de baan weten op te lossen. We hebben daarvoor dan ook een motie, 'Zonder handjes geen haven'. Het viel ons op dat de onderwijsinstellingen niet bij de havenpartners die aan de nieuwe Havenvisie werken zijn betrokken. Die zitten wel bij de HCCE en het zou heel logisch zijn om onderwijsinstellingen ook te betrekken bij het opstellen van de nieuwe Havenvisie, zodat we het goede doen om de mensen voor de banen op te leiden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Een punt van orde, ik zag geen tijd lopen.

De **VOORZITTER**. Dan hebben de Russen toch meer werk gedaan dan ik dacht, het was mij niet opgevallen. Dan bent u gematst voor dertig seconden.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik was wat aan het hakkelen, daar zal het wel door komen.

De **VOORZITTER**. Ja. Ik wacht wel even, ik zie dat u nog meer hebt.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We hebben het ook al over de klimaattransitie en de energietransitie gehad. We vinden het heel belangrijk dat we de problemen met de netcongestie zo goed mogelijk weten op te lossen en dat we ook daar waar mogelijkheden zijn om meer gebruik van netcapaciteit te maken dat ook te realiseren. Daarvoor een motie en we hebben ook een motie om de energietransitie niet te laten verzuipen in de bureaucratie, maar ervoor te zorgen dat we de vergunningverlening stroomlijnen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 16. Laat de energietransitie niet verzuipen in bureaucratie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- het vergunningsproces voor bedrijven in de Rotterdamse haven momenteel langdurig en complex is;
- deze traagheid een belemmering vormt voor bedrijven die mee willen in de energietransitie;
- een efficiënter vergunningsproces noodzakelijk is om de verduurzaming van de haven te waarborgen;

overwegende dat:

- een enkel aanspreekpunt bij de gemeente en DCMR (Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond) bedrijven kan helpen sneller en effectiever door het vergunningsproces te navigeren;
- gezamenlijke projectteams zorgen voor een naadloze overdracht tussen instanties en daarmee voor een soepeler en sneller proces;
- het versnellen van het vergunningsproces bijdraagt aan het tijdig behalen van de klimaatdoelen;

verzoekt het college:

- te zorgen voor één aanspreekpunt binnen de gemeente Rotterdam en de DCMR voor bedrijven die vergunningen aanvragen;
- gezamenlijke projectteams op te zetten tussen de gemeente en DCMR om een naadloze overdracht tussen instanties te waarborgen en het vergunningsproces te versnellen;
- de voortgang en effectiviteit van deze maatregelen te meten en mee te nemen in de nieuwe Havenvisie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

Motie 17. Verspil geen elektriciteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- midden en kleine bedrijven (mkb) in Rotterdam volgens experts achterblijven op het gebied van de energietransitie;
- veel (mkb)-bedrijven vanwege netcongestie voorlopig niet op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten;
- er een wachtrij bestaat voor bedrijven die willen uitbreiden of innoveren op het gebied van energietransitie mede door de netcongestie;
- grotere bedrijven mogelijk wel ruimte op het net hebben, maar deze voorlopig nog niet volledig benutten;

overwegende dat:

- het van groot belang is dat ook mkb-bedrijven kunnen deelnemen aan de energietransitie;

- tijdelijk gebruik van ongebruikte netcapaciteit door het mkb een efficiënte en rechtvaardige oplossing kan zijn om hen te ondersteunen;
- dit niet alleen de energietransitie in Rotterdam versnelt, maar ook de concurrentiepositie van het mkb versterkt;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe mkb-bedrijven die momenteel niet in aanmerking komen voor uitbreiding of innovatieve ontwikkelingen op het gebied van energietransitie, tijdelijk gebruik kunnen maken van de ongebruikte netcapaciteit van grotere bedrijven;
- in samenwerking met netbeheerders en grote bedrijven een plan te ontwikkelen en uit te voeren om deze tijdelijke toegang te faciliteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

Motie 18. Zonder handjes geen haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- volgens het Havenbedrijf Rotterdam er begin 2024 ruim 8.000 openstaande vacatures in de haven waren;
- de Rotterdamse haven en omliggende industrie de komende jaren naar verwachting 10.000 tot 15.000 extra medewerkers nodig hebben;
- het onderwijs op dit moment geen Havenvisie partner is;

overwegende dat:

- het onderwijs een cruciale rol speelt in het zorgen voor voldoende en goed opgeleid personeel;
- de Havenvisie wordt opgesteld door de Havenvisie partners;

verzoekt het college:

- de onderwijsinstellingen die zijn aangesloten bij de Human Capital Coalition Energietransitie (HCCE) uit te nodigen om aan te sluiten als partner voor de nieuwe Havenvisie;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. De Rotterdamse VVD is trots op onze haven. De haven levert Nederland € 30 miljard op en is daarmee de economische motor van onze stad en ons land, maar ook de zevende haven van de wereld en dus inderdaad ook belangrijk voor Europa. Dat moeten we alleen wel zo houden en dat is niet vanzelfsprekend. Het vestigingsklimaat in onze haven staat namelijk onder druk en dat komt door een gebrek aan netcapaciteit en personeelstekorten, maar ook doordat bedrijven zich er niet meer welkom voelen. Bedrijven die voor Nederland het geld verdienen en dat ook investeren in de energietransitie worden gedemoniseerd. Er werken momenteel 193.000 mensen in de haven, maar we hebben de komende jaren ook voor de energietransitie nog veel meer mensen nodig, duizenden, want er zijn nu nota bene al 8000 vacatures en daarom zeg ik vandaag tegen iedereen, zeker ook in deze raad, die zich zorgen maakt om het klimaat en alleen maar meer wil en ook een Extinction Rebellion: stop met demoniseren en keten je niet vast aan de haven, maar dien een sollicitatieformulier in. We hebben alle mensen nodig, van universitair opgeleide chemici die onderzoek doen naar biobrandstoffen bij bijvoorbeeld BP, maar misschien ook nog wel veel meer de mbo-studenten want zij gaan ons elektriciteitsnet aanleggen en verzwaren of windmolens bouwen,

steek alsjeblieft daar al je energie in. Door de haven te demoniseren, durven mensen tegenwoordig niet eens meer op een verjaardag te vertellen dat ze voor Shell werken terwijl Shell een van de grootste investeerders in onze energietransitie is, bijvoorbeeld door het bouwen van windmolenparken of elektrolyzers. Daarom wil ik vandaag laten zien wat de haven allemaal wel voor de energietransitie doet. We kunnen bijvoorbeeld aan de slag gaan met CO₂-opslag onder de grond nu de rechtszaak die Milieudefensie nota bene heeft gestart eindelijk voorbij is en de bouw kan starten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik wil even op twee punten aanhaken. De manier waarop de VVD de daadwerkelijke klimaatproblematiek die wij hier proberen aan te kaarten en die wij nota bene ook aankaarten voor haar gezondheid, ook voor de gezondheid van de VVD'ers want die wonen ook gewoon op dezelfde planeet..., is gewoon echt een probleem. Om mensen zoals de mensen van XR die het recht hebben om te demonstreren... Demonstreren is er niet om comfortabel te zijn, zij demonstreren vreedzaam en de VVD is erop uit om bezorgde burgers die er ook staan om hun toekomst op onze planeet en onze lucht te beschermen te demoniseren en ik denk dat dit echt een enorm probleem is. Dan even terug naar Shell. Shell gaat honderden banen die hebben te maken met duurzame energie schrappen, als je de website van Shell leest, is het vast een prima bedrijf, maar dat is in werkelijkheid niet zo.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Als mevrouw Morkoç en zelfs Extinction Rebellion zich zo om mijn gezondheid zouden bekommeren dan zouden ze straks mijn motie over kernenergie steunen want dat is echt een duurzaam initiatief waarmee we ook grote stappen kunnen zetten. Daarvoor hebben we niet allemaal grondstoffen nodig die we vervolgens niet meer kwijt kunnen, zoals dat bij windmolens het geval is. Ik zeg hier niet dat Shell het duurzaamste bedrijf op de aarde is en ik had het hoofdkantoor het liefst ook hier gehouden, maar ja bepaalde politieke partijen waren daartegen, dan hadden we hen misschien meer kunnen opleggen om aan de verduurzaming te doen, maar alles wat zij investeren, iedere euro, is niet gelogen. Dat is een extra investering die wij dan als overheid niet hoeven te doen. Terug naar de CO₂-opslag. Dat is al een mooie...

De **VOORZITTER**. De Partij voor de Dieren wil u nog een vraag stellen.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Bedoelt mevrouw Abrahamse dan dat het oké is dat Shell investeert in groene energie om de fossiele industrie die zo vervuilend is en die de gezondheid schaadt voort te zetten, is dat uw oplossing, dus dat dit gewoon kan doorgaan?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik zeg dat wij onze studenten moeten aanmoedigen om vooral te gaan werken voor bedrijven die meewerken aan de energietransitie. Als Shell investeert in windmolens, ga dan vooral ook solliciteren. Je kunt gaan roepen, maar je kunt beter een sollicitatieformulier oppakken, daarmee breng je de klimaattransitie verder dan door je aan de snelweg vast te plakken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Voorzitter, dat was niet mijn vraag, mijn vraag was: gebruikt u die hernieuwde energie voor de fossiele industrie die uw gezondheid bedreigt, voor die uitstoot waarmee we de klimaatdoelen niet gaan halen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Hoe we de waterstoftransitie in Europa en ook in Rotterdam zien is dat het in eerste instantie niet volledig groene waterstof zal zijn, maar op termijn wel en dat betekent dat je eerst in blauwe waterstof moet investeren om het ook rendabel te maken en daarmee sla je CO₂ bijvoorbeeld onder de grond op. Op termijn moet dat zeker duurzaam worden en wat mij betreft paarse waterstof dat ook door kernenergie wordt gevoed.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Ik wil op twee dingen reageren, allereerst even op dat solliciteren. Het is een beetje een oude reflex bij de VVD om mensen die demonstreren en die opkomen voor maatschappelijke issues en daar tijd aan besteden weg te zetten als klaplopers, die moeten maar gewoon solliciteren en aan het werk. Dat is wel de suggestie die hierin zit en die wil ik heel graag weghalen. Ik vind dat demoniseren onzin, mensen demonstreren gewoon. Dat mag u zeggen, maar ik vind het echt de suggestie dat mensen niet zouden werken waanzin. U mag uw woorden zelf kiezen, maar het is gewoon pertinent onwaar dat Shell is vertrokken door politieke druk, Shell heeft er vanwege belastingmaatregelen zelf voor gekozen om te gaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik zou even nalezen welke partijen daar tegen hebben gestemd, dan weet u wat ik bedoel. Mag ik ook even reageren op uw andere opmerking?

De **VOORZITTER**. Ja gaat uw gang.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Wat ik bedoel, is dat doordat wij de hele tijd zeggen dat het slechte bedrijven zijn die niets goed doen, die alleen maar olie produceren, elke student hier denkt 'waarom zou ik daar dan nog solliciteren? Dan ga ik liever bijvoorbeeld naar het buitenland of naar een startup' terwijl dit juist ook de bedrijven zijn die aan de energietransitie werken en dan zeg ik, in plaats van op de snelweg zitten, moet je daar gaan solliciteren. Je mag er van mij ook voor kiezen om geen baan te nemen, zeker als student, maar het gaat erom dat zij het klimaat willen helpen en dat doe je veel meer door een baan in de energietransitie aan te nemen om het net te verzwaren, om die windmolens te bouwen dan door op de snelweg te gaan zitten.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kom nog even terug op Shell. U haalt nu echt dingen door elkaar, er was op dat moment geen enkele link tussen het klimaat en de belastingwetgeving. Dat heeft echt niets met elkaar te maken en ik vind dat u dat ook niet moet suggereren.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Je ziet dat op het moment dat het hoofdkantoor van Shell hier niet meer was, de duurzaamheidsdivisie enorm werd ingekrompen en daarom hebben wij er altijd voor gepleit om dit soort bedrijven in Nederland te behouden en met hen die energietransitie in de haven door te maken. Dat is het punt dat ik probeer te maken, wat u al jarenlang weigert te begrijpen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan onderstreept u eigenlijk vooral dat je dus niet op hen moet rekenen om de problemen op te lossen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (BIJ1). De geschiedenis van Shell wordt hier vergeten, Shell is eigenlijk een van de partijen die ervoor heeft gezorgd dat we überhaupt zo laat aan deze transitie zijn begonnen. Er wordt vergeten dat heel veel jongeren meer inzicht hebben in de geschiedenis, hoe we überhaupt zover zijn gekomen, en vanuit daar heel terecht kritisch op Shell zijn, die doet ook aan greenwashing. Uiteindelijk is het gewoon een bedrijf dat er is om ervoor te zorgen dat het ook in de toekomst blijft bestaan. Kritisch zijn naar zo'n partner, zeker met alles wat ze samen met dezelfde bedrijven in die industrie hebben gedaan, is dus niet vreemd. Het is niet alleen maar demoniseren voor onzin, het is snappen wat er eigenlijk allemaal is gebeurd en hoeveel verder we hadden kunnen zijn als we hen niet hadden laten doen wat ze hebben gedaan tot dit punt. Natuurlijk gaan ze nu mee want ze snappen ook wel dat het dan aan de buitenkant eruit ligt. Het is geen zonde om daar kritisch op te zijn.

De **VOORZITTER**. Ik wijs u erop dat het agendapunt van vandaag Havenvisie is, voordat wij hier bedrijven gaan ontleden. Het lijkt mij verstandig dat we ons een beetje beperken tot waar het vandaag over gaat. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Wat mij betreft verwelkom ik ieder bedrijf dat miljarden investeert in onze energietransitie, wat wij als overheid echt niet kunnen ophoesten, en daarmee hebben we ook gewoon de doelstelling dat die haven op een gegeven moment ook CO₂-neutraal moet worden. Daar moeten bedrijven zich aan houden en ik zie niets verkeerd gaan. Ik ga door met mijn betoog.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft nog een vraag

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, dit leek mij nog een mooi moment om te benadrukken dat er op 1 juni a.s. in Amsterdam een klimaatmars is. Ik ga daar als raadslid naartoe, ik ben ook student, ik ben ook jurist, ik heb ook een baan. Wat vindt u daarvan VVD?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik ga tegen niemands demonstratierecht in, maar ik hoop toch echt dat u ook een keertje gaat solliciteren in de energietransitiesector. De infrastructuur voor waterstof voor sectoren zoals de binnenvaart kan op een gegeven moment worden vervangen, de brandstof daarvan kan worden vervangen, dus die investeringen worden nu gedaan, die projecten en plannen liggen en die elektrolyzers wordt nu ook eindelijk realiteit. We zien ook dat bijvoorbeeld Neste al flink uitbreidt in de biobrandstoffen en daarmee kunnen we ook bijvoorbeeld vliegen verduurzamen, belangrijke projecten. Dat zijn allemaal geen projecten waar we ieder jaar een klein beetje resultaat van zien, maar het zijn miljardeninvesteringen waarvan we rond 2030 een grote klap van verduurzaming zien in de haven en ik ben blij dat GroenLinks dan eindelijk het compliment zal gaan geven. Wat de Rotterdamse VVD betreft gaan we dus ook gestaag verder met deze Havenvisie en de plannen voor de energietransitie die daarin staan. Een herijking is prima, maar we moeten daarbij wel alle opties meenemen en dat is waar ik dan ook vaak teleurgesteld in ben, dat die openheid er niet is juist bij de partijen die het hardst roepen dat klimaatverandering een probleem is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, de VVD vroeg mij wat ik zou doen als we de klimaatdoelen halen, toen deed ik een courtesy en zei ik, 'chapeau'. Wat gaat de VVD doen als we de klimaatdoelen niet halen?

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Wij vragen ontzettend aandacht voor netcapaciteit. Dankzij de motie van de VVD komen er enorme investeringen in de verzwaring van het net in onze haven en dragen wij er dus aan bij dat die hele verduurzaming voor elkaar komt. Al die opties... Duurzame energie in Nederland is relatief duur en om bedrijven in onze haven te houden moeten we dus ook zorgen voor betaalbaarheid en leveringszekerheid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, dat was geen antwoord op mijn vraag. Het hangt af van een van die zeventig projecten, als één daarvan niet doorgaat of één ervan vertraagt, gaan we onze doelen niet halen. Wat gaat de VVD dan doen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Er staan 150 projecten in de wacht en we zien ook dat een van de grootste obstakels de netcapaciteit is. Ik zeg dat we daarin investeren en dat doen wij ook landelijk. Als ik mijn motie zou mogen indienen dan hoort u mijn plan, namelijk kernenergie. Wij zien kansen en daarom dienden wij een motie in om bij de herijking die GroenLinks graag wil.... Daar kunnen we dan in meegaan, ik geef u ook een courtesy, en dan deze optie ten opzichte van die verschillende duurzame bronnen ook mee te nemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Nog één keer. Voorzitter, de bouw van een kerncentrale is een illusie die afleidt van echt klimaatbeleid en als we de VVD volgen, zullen we nooit op tijd zijn om onze klimaatdoelen te halen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse, u mag.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Eén kerncentrale in Nederland, we gaan er twee tegelijk bouwen omdat dit kostenefficiënter is, staat gelijk aan 6000 windmolens en ik weet niet hoe u die allemaal zo snel wilt aanleggen, zeker als er geen ruimte meer is op land en ze op zee nog meer gaan kosten. Om te concluderen voorzitter, ik kan het niet vaak genoeg zeggen tegen iedereen die zich zorgen maakt om het klimaat en de verduurzaming in onze haven, keten je niet vast, maar ga solliciteren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 19. Neem alle opties mee

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 6.4, Havenvisie;

constaterende dat:

- er momenteel een MER-onderzoek naar de voordelen van een kerncentrale op de Maasvlakte en Borssele plaatsvindt;
- de rol van kernenergie in de Havenvisie ontbreekt;
- uit onderzoek van TNO blijkt dat kerncentrales met een gezamenlijk opwekvermogen tot 5 GW kostenefficiënt is¹;

overwegende dat:

- de haven van Rotterdam in Nederland naast Borssele de enige waarborglocatie voor een kerncentrale is;
- het Havenbedrijf heeft aangegeven positief te staan tegenover de optie van SMR's in de haven;
- bij de productie van waterstof 20 tot 40% energie verloren gaat;
- Nederland weinig goedkope, duurzame bronnen heeft voor het maken van waterstof;
- kernenergie een mooie aanvulling op zon- en windenergie kan zijn als bron voor het maken van waterstof;

verzoekt het college:

- in de herijking van de Havenvisie ook de optie van kernenergie (grote reactoren en SMR's) mee te nemen als een van de energiebronnen voor de Rotterdamse haven van de toekomst;
- hierover terug te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

¹ <https://www.tno.nl/nl/newsroom/2022/04/ambitieuze-scenario-klimaatneutraal/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik ga een poging wagen en ik hoop dat mijn stem het houdt. We behandelen vandaag de voortgangsrapportage herijkte Havenvisie 2023. Hierin hebben we kunnen lezen, en de wethouder geeft dat zelf ook aan, dat er heel veel goed gaat en dat doelstellingen worden gehaald. Op sommige punten gaat het minder, maar dat is voor onze fractie niet zo'n groot probleem. We hebben wel wat vragen en opmerkingen voor de wethouder, te beginnen met waterstof want voor de productie van waterstof is energie nodig. Daarbij kan kernenergie een betrouwbare en schone energiebron zijn, in tegenstelling tot weiden met windturbines en zonnevelden neemt zo'n kerncentrale relatief weinig ruimte in beslag. Op deze manier blijft ook het landschap verschoond of hoeven er minimaal van die lelijke en landschap ontsierende windturbines te verschijnen. Wanneer we het voorlopige hoofdlijnenakkoord van het nieuwe beoogde kabinet doorbladeren, zien we enthousiasme voor meer dan de eerder beoogde twee kerncentrales. In de jaarstukken van 2023 en in het klimaatactieplan Rotterdam is te lezen dat de gemeente samen met het rijk onderzoek doet naar de mogelijkheden van kernenergie. Kan de wethouder aangeven welke

prioriteit aan deze zoektocht wordt toegekend en hoe serieus Rotterdam is in het omarmen van de plaatsing hiervan op Rotterdams grondgebied? Dan nu de walstroom voorzitter. Sommigen denken dat Forum voor Democratie overal maar tegen is en overal iets over te zeuren heeft, maar dat is natuurlijk niet zo want we juichen bijna alles wat bijdraagt aan een verbetering van onze leefomgeving toe. Onze fractie is erg te spreken over het aansluiten van cruiseschepen op walstroom, de verbetering van de luchtkwaliteit die hiermee wordt gerealiseerd zonder dat wordt afgedaan aan functionaliteit is onzes inziens een prima stap, waarvoor zeker complimenten omdat een snellere realisatie in het vooruitzicht is. Tot slot nog iets over de werkgelegenheid. In de cijfers die we van de wethouder hebben gekregen, staat dat er in de haven ongeveer 93.000 mensen werken. We stellen ons voor dat mede door de uitbreiding van bijvoorbeeld de overslagcapaciteit in de haven te verwachten is dat er meer bedrijvigheid en dus ook meer personeel nodig zal zijn. Tel dat op bij de huidige tekorten en je krijgt een pessimistisch beeld. We zouden er alles aan moeten doen om de haven weer tot een aantrekkelijke plek voor jongeren te maken. Gelukkig is hier wel oog voor en zijn er diverse initiatieven die een stimulans proberen aan te wakkeren. We moeten echter wat doen aan de vervoersproblematiek richting de haven, het kan niet zo zijn dat er enerzijds meer werkgelegenheid in de haven wordt gecreëerd, maar dat anderzijds niemand daar naartoe kan omdat het OV te wensen overlaat en autogebruik wordt ontmoedigd. Het OV is niet afdoende, de bereikbaarheid van de havenbedrijven is hierdoor op irreguliere tijden niet gewaarborgd. De auto blijft de enige zekerheid die mensen op onregelmatige tijden hebben en daarom ons pleidooi om de mogelijkheid te bieden om met eigen vervoer naar de haven te komen en daarbij ook de mogelijkheid om deze vervoermiddelen in en vanuit Rotterdam mogelijk te houden. Parkeerperikelen en emissievrije zones zouden daarom nogmaals onder de loep moeten worden genomen. Als we naar het voorlopig regeerakkoord kijken, lijkt de gemeente die vrijheid te krijgen en het argument 'het moet van het rijk' gaat dus niet meer op. Er is naar verluidt sprake van het inzetten van een mobiliteitsplatform, maar zolang er geen publieke oplossing voor het woon-werkverkeerprobleem is, zal dit op individueel niveau moeten worden gefaciliteerd in het belang van het voortbestaan van de haven. Graag een reflectie van de wethouder op het werkgelegenheidsprobleem in combinatie met de vervoersuitdagingen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wil iemand anders nog het woord? Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, als je doet wat je altijd deed dan krijg je wat je altijd kreeg en als wij de Havenvisie lezen, zien we dat er een visie staat met, wat we de vorige keer al een beetje hebben geconstateerd vanuit het onderzoek van Wuppertal, een tijdpad waarin we vanuit de industrie fossiele industrie 95 tot 98% reductie van de CO₂ in de Rotterdamse haven zouden hebben, maar we zien ook dat we dat op dit moment helemaal niet eens benaderen. Sterker nog, dat heb ik toen ook in de commissie gevraagd, maar daarop heb ik nog geen reflectie van wethouder gekregen en ik stel de vraag nog een keer. Als we in 2022 in pak hem beet zes jaar 10% meer in de fossiele industrie hebben geproduceerd, hoe denkt u dan meer dan 55% te reduceren als we in 32 jaar eigenlijk maar 10% meer hebben geproduceerd? We kunnen overal lezen dat de projecten onder druk staan en we kunnen eigenlijk ook wel lezen dat de projecten voor verduurzaming er eigenlijk alleen maar zijn om de fossiele industrie in stand te houden, maar het is de bedoeling dat het naar beneden gaat. Ik heb inderdaad wel de tafel van borging teruggekregen en die heb ik met alle plezier gelezen, maar ik ben toch wel heel erg benieuwd naar de reflectie, hoe wij binnen zes jaar die 55% ,eigenlijk 65%, naar beneden gaan halen.

De **VOORZITTER**. U bent klaar. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Klimaatverandering is voor BIJ1 Rotterdam een essentieel onderwerp, het gaat immers niet alleen om het heden, maar ook om wat we in de toekomst aan volgende generaties nalaten. We maken hier echter uit op dat de huidige maatregelen te fragiel zijn. Dit betekent dat de hele doelstelling in gevaar kan komen als een van deze maatregelen niet zo effectief is als we hadden gehoopt. Wij hopen daarom dat u meer gaat doen om die doelstelling te waarborgen. Na onze inzet voor het vergroenen van sociale woningen, waarmee we een grote bijdrage tegen klimaatverandering willen leveren, kunnen we ook in het havengebied van Rotterdam, waar de gemeente de grootste aandeelhouder is, daadkrachtiger optreden dan nu het geval is en we hopen dan ook dat de gemeente haar rol als grootaandeelhouder nog beter gaat benutten ten gunste van dit onderwerp. Wij kunnen als stad het verschil maken door het havengebied te vergroenen en alle initiatieven die we kunnen gebruiken te benutten. We hopen daarom dat de eerder door ons ondertekende moties van onder andere GroenLinks en D66 hieraan kunnen bijdragen. Tot slot de

werkgelegenheid. Om de banen in de haven goed te kunnen faciliteren, is een goede infrastructuur essentieel. Daarom moeten we ook gaan investeren in duurzame infrastructuur om deze eventuele groene banen te ondersteunen en te bevorderen, wij geloven dat dit een noodzakelijke stap is om zowel onze klimaatdoelen te bereiken als de welvaart van onze stad te vergroten. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Volgens mij hebben we iedereen gehad. Dan gaan we zo naar de beantwoording van de zijde van de wethouder, maar ik heb beloofd om u nog een stand van zaken van de ontmanteling van de bom mee te geven. Zoiest is het transport naar de Tweede Maasvlakte gestart en de verkeerspolitie zorgt voor de begeleiding. We gaan nu de herstelwerkzaamheden in kaart brengen en ook hoe laat de burgers naar hun woningen terug kunnen. Dus de operatie is geslaagd, met dank aan allen die daarvoor... Dat was ook het laatste bericht dat ik u meegeef. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. We hebben in de commissie natuurlijk al uitgebreid en wat mij betreft ook heel constructief over dit onderwerp gesproken en de scope of eigenlijk het doel van die bespreking was de voortgang van de Havenvisie en op de een of andere vreemde manier staat nu ook het woord 'herijking' in de stukken. Ik heb niet meer kunnen achterhalen of ik zelf of iemand anders dat ergens in de debatten heeft genoemd, maar dat loopt wel een beetje door elkaar. Volgens mij bespreken we nu de voortgang van de Havenvisie, heel veel moties zijn gericht op de herijking en ik stel voor om dat in 2025 met zijn allen aan te pakken, ook een beetje in lijn met wat we hebben afgesproken in de commissie, maar ik kom daar zo nog in meer detail op terug. Toch een paar algemene opmerkingen voorafgaand aan de beantwoording van uw vragen en het adviseren op uw moties. De maritieme sector is bij uitstek een mondiale sector en het klimaatvraagstuk is eigenlijk ook een mondiaal vraagstuk. Als je kijkt naar de vergelijking tussen deze beide dan speelt de IMO VN daar een cruciale rol in, alle regels voor de scheepvaart worden bij de IMO gemaakt. Daar doet Europa soms nog iets extra bij via de commissie en op die regelgeving hebben wij eigenlijk als een van de 180 Staten in die VN-agentschappen of de commissie van de VN onze eigen inbreng en daar moeten we ons wel van bewust zijn. Als je het over een globale markt hebt dan gaat het ook altijd over een level playing field, dus je kunt hier vanuit Rotterdam wel allerlei beperkingen opleggen, maar dan zet je jezelf eigenlijk uit de markt. Eigenlijk kan het niet want Nederland is ook onderdeel van het verdrag en we hebben ons ook gecommitteerd aan de afspraken van de IMO en die zijn deels ook vertaald naar de Europese regelgeving. Natuurlijk kunnen wij lokaal wel een aantal dingen doen, bijvoorbeeld de walstroom met de Havenverordening, maar onze speelruimte is redelijk beperkt. Wat ik ook wel belangrijk vind, we bespreken nu de voortgang van de Havenvisie, de Havenvisie die bepaalt u. Wat wij als aandeelhouders doen, mijn collega Struijvenberg en ik mag altijd mee als wethouder Haven, is niets anders dan vragen hoe het is met de voortgang van de Havenvisie, de doelen die u daarin stelt. Die vraag, stel ik en mijn collega Struijvenberg stelt de financiële vragen. Daarover hebben we straks nog een apart agendapunt en daar komen we nog op terug. Dan ga ik nu naar de beantwoording van de vragen en ik begin bij GroenLinks. Vindt de wethouder dit handelen naar de klimaatnoodtoestand en wat is plan B? Dat heb ik in de commissie ook verteld, we zijn volgens mij goed op weg. Het is een kritisch pad waarbij we afhankelijk zijn van een paar externe factoren waar we invloed op hebben en dat is laat ik maar zeggen Den Haag, onze regering. Het gaat over netcongestie en het gaat over de stikstofruimte, dat zijn twee belemmerende factoren, maar ook over de kosten van elektriciteit/energie. Onze huidige minister van Klimaat, de heer Jetten, heeft daarover laatst nog een uitspraak in het FD gedaan, hij heeft gezegd 'we moeten eigenlijk wel kijken naar de elektriciteitsprijzen in Nederland ten opzichte van onze buurlanden want we prijzen ons uit de markt. Stikstof. Daar geeft Porthos natuurlijk een prachtig haakje/kapstok over, de uitspraak van de Raad van State zegt 'als je tijdelijk wat uitstoot, maar om een duurzaam doel te bereiken, mag dat' en wij hopen echt dat het nieuwe kabinet dat gaat overnemen want een deel van de projecten die nodig zijn om de doelstellingen, de CO₂-reductie in 2030, te halen is afhankelijk van of we kunnen bouwen, kunnen we een bioraffinaderij bouwen, kunnen we meer elektrolyzers bouwen? Dan hebben we nog de netcongestie. De heer Bonte noemde Simonshaven. Dat ligt toevallig buiten onze gemeente, maar de wethouder Zeegers, Struijvenberg en Simons zijn constant met alle partijen in gesprek, ook op nationaal niveau, om dat te versnellen. Het is heel simpel, zo'n transformatiehuisje zeg ik maar even, het is natuurlijk een huis, moet worden uitgebreid en daar heb je bouwtechnisch gewoon twee jaar voor nodig. Daar kun je weinig aan veranderen, maar we hebben nu ook zeven jaar nodig om een vergunning te krijgen en daar kunnen we natuurlijk gewoon winst behalen en daar moeten we ook winst behalen anders vissen we straks als stad en als land achter het net, maar u mag van mij verwachten dat ik me daar volledig voor inzet. Daar wordt ook met enige regelmaat een

terugkoppeling op gegeven. Dus op de vraag van mevrouw Morkoç, zijn we in control, is er een plan B? Nee, er is gewoon een plan, dat volgen we en ik heb ondanks de tegenwind alle vertrouwen dat we er gaan komen. Bewoners meekrijgen. Ja, u vertegenwoordigt de bewoners. Het is een beetje flauw, maar we moeten natuurlijk ook dingen werkbaar houden. U als raad kunt natuurlijk van alles met wijkraden, dorpsraden en bewonersgroepen organiseren als u als fractie input wilt hebben voor het debat over de nieuwe Havenvisie dat u hier of straks in de commissie wilt voeren. Dat hebben we nu eenmaal zo georganiseerd en ik denk dat dit over het algemeen ook prima werkt, dus laten we daar ook vooral mee doorgaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, het is natuurlijk zo dat de raad bestaat uit volksvertegenwoordigers en we vragen in een van onze moties om de raad vaker mee te nemen omtrent die aandeelhoudersvergadering. Dat is een beetje hoe de Tweede Kamer in lijn is als ministers naar de Europese Unie gaan. Staat u ervoor open om de raad richting die aandeelhoudersvergaderingen wat vaker om input te vragen en zo mogelijk ook terug te koppelen?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik kom daar zo bij het advies op uw motie op terug als u het goed vindt, ik ga eerst even de vragen af. De heer Bonte deed een oproep aan de wethouder om een lobby over Simonshaven te starten. Simonshaven, ik heb net verteld wat we daar doen en dat niet alleen ik maar ook de andere wethouders doen dat. De SMR's, volgens mij staan dit college en het Havenbedrijf daar open voor. Er is nog één klein dingetje, ook voor kleine reactoren, ze zijn er nog niet. We horen van veel producenten allerlei mooie verhalen, maar ze zijn nog niet op grotere schaal beschikbaar, dat is de bottleneck en niet dat wij of het Havenbedrijf daar niet voor open staan want het is juist een heel interessante optie gezien het ruimtegebrek in Nederland. Port Rangers. We krijgen binnenkort nog een ander interessant debat en dat gaat over de Voorjaarsnota, daar worden alle financiën weer op een rijtje gezet en waar we het ongeveer aan gaan uitgeven. Dat lijkt me ook echt een vraag waarop we het antwoord dan kunnen uitwisselen. Vergunningstrajecten. Het zijn altijd mooie woorden. We hebben de vergunningsloods, wat is dat in godsnaam? DCMR, de provincie, Rotterdam, het Havenbedrijf, al die partijen hebben besloten te gaan samenwerken en die vergunningsloods wordt het aanspreekpunt voor de bedrijven om vragen over hun vergunning te stellen en de vergunningen te versnellen. Ik heb begrepen dat dit op 1 juli a.s. van start gaat. Dat klinkt nog ver weg, maar de tijd gaat snel en volgens mij is dat over een maand. Dan gaan we natuurlijk kijken of het ook werkt, maar het gebeurt. De heer Vonk wil graag een toezegging en dat is eigenlijk wel terecht want die vraag over de huisvesting is in de commissie gesteld. Laat ik het maar even platslaan, die is per ongeluk niet opgenomen of niet genoteerd en dat kan gebeuren. Bij dezen, we gaan daar zorgvuldig naar kijken, het in kaart brengen en naar uw raad terugbrengen wat eruit is gekomen. Bij dezen kunnen we die toezegging wat mij betreft noteren. Ja kernenergie, daar staan we voor open. Waar staan we nu eigenlijk? De besluitvorming vindt op nationaal niveau plaats. Het vorige kabinet, eigenlijk het huidige kabinet, heeft gezegd dat er twee kerncentrales moeten komen en de Tweede Kamer heeft enige tijd geleden al gezegd dat er vier kerncentrales moeten komen en de laatste stand van zaken op het hoofdlijnenakkoord is geloof ik vijf of vier. Dat is natuurlijk een zorgvuldig proces, de nationale overheid heeft nu een eerste uitvraag gedaan aan alle betrokken steden en provincies die daarbij zijn betrokken en daar hebben we ook antwoord op gegeven. Dat is processtap 0,1 en dat gaat zo geleidelijk tot het kabinet voldoende informatie heeft verzameld en een plek kan aanwijzen, want zo gaat het, waar de kerncentrale komt. Dat is de stand van zaken en nogmaals, dit college staat er ook gewoon voor open. Sterker nog, het staat ook gewoon in het coalitieakkoord en wat ons betreft is het gewoon een belangrijk onderdeel voor de nieuwe energiemix, geen kolencentrales met zwarte rookpluimen meer, maar een kerncentrale die zachtjes zoemt en zorgt dat het licht blijft branden, ik zie het al voor me, met natuurlijk waterstof, wind, zon en alles wat daarbij hoort. Er is ook een aantal moties ingediend over het vervoer naar de haven. Ik heb laatst samen met mijn collega Karremans alle betrokken partijen bij elkaar geroepen want als je blijft doen wat je deed, dat ben ik wel met mevrouw Van de Peppel eens, dan verandert er niets. Ik was op handelsmissie in Brazilië en daar kwam ik een Nederlands bedrijf tegen dat eigenlijk een platform heeft om deelvervoer... Hoe kun je dat met al die bedrijven die allemaal heel inefficiënt zelf een busje inhuren op een heel efficiënte manier dat ook voor die bedrijven regelen? Het is in dit land best ingewikkeld om iets voor elkaar te krijgen, maar ik heb op 29 mei jl. Boudewijn Simons en Victor van der Sijs aangesproken en gezegd 'we proberen een gaatje in jullie agenda te vinden, ook om te kijken wat jullie ervan vinden en wat jullie achterban ervan vindt'. Ik ben er heel hoopvol over want je kunt ook zeggen 'overheid, u moet maar OV aanleggen', maar dan was

dat al gebeurd en ik zie dat metrostation op Maasvlakte II er voorlopig niet komen, dus ik denk dat dit een mooie ontwikkeling is waar wij ook zelf het initiatief in nemen om die discussie weer een beetje op gang te krijgen. Ik zal ook nog iets zeggen over de aangenomen moties. Mevrouw Van de Peppel, we hebben het er in de commissie natuurlijk al uitgebreid over gehad, de doelstelling voor 2030 is 55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990. De piek van de CO₂ is, even uit mijn hoofd, in 2016 en sindsdien gaat hij de goede kant op en of we dat in 2030 gaan halen, is natuurlijk op het kritieke pad met de randvoorwaarden waarover ik het net had, netcongestie en alle andere dingen, dan moet dat gewoon lukken. Dat staat op papier, dat is ook de opdracht voor het Havenbedrijf, u controleert dat en wij doen het ook. Volgens mij waren dat alle vragen, tenminste de vragen die ik heb genoteerd en als ik vragen heb gemist, moet u het maar zeggen. Dan ga ik even proberen alle moties van advies te voorzien. Het zijn er heel wat en als ik wat door elkaar heb gehaald of er eentje mis dan moet u me maar even corrigeren. Ik heb motie 1 van GroenLinks, 'Tijd voor een nieuwe Havenvisie samen met de Rotterdammer'. Ik heb onbedoeld blijkbaar het woord 'herijking' genoemd, dat is er ergens in gekomen, maar het is niet gek om die Havenvisie op een gegeven moment weer te herijken want als je ziet wat er de afgelopen jaren allemaal is gebeurd, dat had je vijf jaar geleden niet kunnen bedenken. Dat is allemaal geen probleem, maar ik stel wel voor daar in 2025 met alle partners een mooi gestructureerd proces van te maken en niet alles zal worden herschreven, maar ik denk gewoon de inzichten van vandaag als het over kernenergie gaat, als het over windenergie gaat, ook met alle moties die vandaag naar voren zijn gebracht, daar zitten allemaal ideeën in en ik weet ook dat het Havenbedrijf en andere partijen ook gewoon allerlei ideeën hebben, dat lijkt me prima en ik kan motie 1 omarmen. U vraagt in motie 2 een Havenvisie samen met de gemeenteraad. Volgens mij is de Havenvisie van u en het lijkt me daarom logisch dat u daar een plek in krijgt. We maken gewoon een voorstel voor u over hoe we dat dan precies doen, via een commissie, technische sessies of andere sessies en de gemeenteraad is hier vanzelfsprekend onderdeel van. Weten wat er gebeurt in de haven, dat weten we. De voortgangsrapportage geeft gewoon inzicht in de punten die we daarin hebben afgesproken, de Human Capital Agenda geeft inzicht in hoe het daarmee gaat, de klimaatmonitor, met collega Zeegers, geeft inzicht in hoe het daarmee gaat en het dashboard Nationaal programma verduurzaming industrie. We hebben al heel veel, we hebben eenmaal per jaar een voortgangsrapportage en we willen ook graag dat de mensen ook een beetje met de uitvoering bezig zijn en niet alleen met het maken van rapportages. Ik denk dat er voldoende is en ik begrijp dat je als raadslid af en toe door de bomen het bos niet ziet, maar u kunt mij altijd vragen om verduidelijking en dan kan ik eventueel naar een collega verwijzen. Daarom wil ik deze motie ontraden en dat is dan volgens mij motie 3, 'De raad controleert en stelt kaders, ook in de haven', dat is volgens mij de nieuwe titel. Ik heb alles een beetje door elkaar gehaald, maar u weet in ieder geval welke motie ik bedoel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u voorzitter. Dat gaat over de eerste twee delen van het dictum. De laatste twee delen van het dictum gaan over de aandeelhoudersrol, hoe de raad daar input op zou kunnen geven en hoe de wethouder daarover kan rapporteren. Ik ben erg bereid om die eerste twee weg te halen om die laatste twee te redden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik heb net eigenlijk al een tipje van de sluier opgelicht. Wat doen collega Struijvenberg en ik als we naar die aandeelhoudersvergadering gaan? Er is een officiële en een wat meer informele, volgens mij zijn er twee per jaar. Wethouder Struijvenberg en het ministerie van Financiën, de andere aandeelhouder, kijken heel erg naar de centjes, is het goed verantwoord, klopt allemaal en ik stel de vraag 'u hebt een Havenvisie, dat wilt u bereiken en ik ben daar wel een beetje bezorgd over', eigenlijk dezelfde vragen die u stelt, stel ik daar ook en daar wordt antwoord op gegeven. Die notulen bevatten natuurlijk ook bedrijfsgevoelige informatie en die kun je niet zomaar delen. Volgens mij stuurt u ons op pad met een Havenvisie, ik ga ook niet allerlei andere dingen verzinnen, wij proberen die ook gewoon mee te nemen en ik koppel ook gewoon aan u terug, daar hebben we straks nog een debatje over, wat we hebben gedaan en hoe het ervoor staat. Dat deel ik nu ook want eigenlijk is het gesprek dat ik nu en in een commissie met u voer niets anders dan het gesprek dat we met de andere aandeelhouders voeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, zou de wethouder het niet mooi vinden als u twee keer per jaar, voordat u naar zo'n vergadering gaat, even een bericht naar de raad stuurt, 'er is binnenkort weer een vergadering, ik ga daarnaartoe. Hebt u input voor mij?' En dat de raadsleden daar dan input op kunnen geven?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). We moeten hier... O sorry.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat we ook moeten uitkijken dat we nog een subcommissie krijgen. Ik zit in de subcommissie MRDH en dat vraagt best wel veel, dus ik denk dat we dit soort informatie gewoon goed in onze commissievergaderingen kunnen delen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, het is ook de vorm hoe de Tweede Kamer dat doet naar de ministers die naar de Europese Unie gaan. Als dat naar de commissie komt en we twee keer per jaar of zelfs één keer per jaar wat input aan de wethouder mogen geven die dat dan mooi mag meenemen naar de aandeelhoudersvergadering, lijkt dat mij een mooi begin.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij krijgen we vandaag ook weer input van u, we hebben net een commissie gehad met input en we hebben straks nog een ander debat specifiek over de aandeelhoudersrol en de beloning. Ik wil voorkomen dat ons ambtelijk apparaat alleen maar bezig is met berichtjes sturen en zaken ophalen. We hebben volgens mij allemaal momenten in het jaar waarop we dit met elkaar bespreken en ik zie in ieder geval op dit moment de noodzaak niet, maar het staat in uw motie en daar gaan we straks over stemmen, dan gaan we het zien. U hebt vandaag heel wat moties ingediend. Dat geeft ook aan hoe belangrijk u dit onderwerp vindt en het is ook een heel belangrijk onderwerp. 'Weten wat de impact van Rotterdam op de wereld is', dat is een mooie titel. Scope 1, scope 2 en scope 3, het is vrij technisch. We kijken nu naar scope 1: wat komt er uit de schoorsteen? Scope 2 is: als we energie krijgen van een centrale in Groningen weten we dat dan? Volgens mij wordt die uitstoot nu in Groningen gemeten. Scope 3 is hoe de uitstoot in de keten is. Theoretisch kan ik dit voor u laten onderzoeken, maar ik heb grote twijfels over alle tijd en energie die daarin gaat zitten en ook nog eens wat we er dan mee gaan doen. Volgens mij gaan we nu afspreken dat we in 2025 een nieuwe Havenvisie gaan maken. Ik ken uw agenda van de commissies ook een beetje en die staat al boordevol, maar ik wil ook niet kinderachtig doen en dat doe ik niet vaak, maar het is aan de raad om een oordeel over deze motie te vellen. Theoretisch kan het, maar ik heb er grote twijfels bij. Afbouwpad fossiele industrie, opbouwpad duurzame energiebronnen. Dat is wat we aan het doen zijn. Dat staat in de Havenvisie en die wordt straks herijkt. In dat opzicht vind ik hem overbodig, dus ontraad ik hem ook. Motie 6, 'Toekomst voor werkende Rotterdammer in de haven'. We hebben die Human Capital Agenda en daarover wordt ook gerapporteerd. Daar spreek niet alleen ik over, maar ook collega Versnel en ik vind deze motie overbodig, ook in het kader van de bureaucratie. Dat doen we al en het is geen gemakkelijke opgave, dat geef ik toe, maar we doen er echt alles aan, dus deze ontraad ik. De motie 'Grote haven, grote verantwoordelijkheden voor de scheepvaart'. Daarover heb ik ook iets in mijn inleiding gezegd, de IMO bepaalt gewoon de regelgeving en daar zijn we een onderdeel van, dus schoenmaker hou je bij je leest en dat werk moeten we niet hier in de raad nog eens over willen doen. Om die reden ontraad ik deze motie. 'Onduidelijkheden wegnemen voor duurzame stappen, wortels en stokken'. We opereren gewoon binnen de wettelijke kaders en binnen het kader dat u zelf vaststelt, dat is de Havenvisie, en alle instrumenten die we kunnen gebruiken, gebruiken we ook, die delen we met u. Dus ik wil ook deze motie ontraden omdat ik denk dat hij overbodig is. Dan kom ik bij de motie 'Behoud toegang tot de pier van Hoek van Holland'. Ik heb daar de afgelopen week uitgebreid met de dorpsraad over gesproken. De dorpsraad heeft ook met Rijkswaterstaat gesproken en ze hebben mij uitgenodigd om bij dat gesprek aanwezig te zijn, maar ik kon helaas niet want ik had al andere verplichtingen. Twee vragen zijn mij bijgebleven. Wij hebben hier al sinds 2020 correspondentie over, dat wist ik ook niet hoor, ik wist alleen van het afgelopen jaar met Rijkswaterstaat. De vraag die bij mij bleef hangen, al die tientallen jaren dat die tienduizenden, honderdduizenden en wel meer dan een

miljoen mensen daar over die pier hebben gelopen, was dat altijd onveilig en als we hier vier jaar met Rijkswaterstaat over praten is er dan nu zo'n urgentie dat we die pier de volgende maand moeten afsluiten? Dat is de vraag die bij mij is blijven hangen. De dorpsraad heeft een mooie set vragen aan Rijkswaterstaat gesteld en die kan ik voor zover u die niet al niet hebt ook met u delen. Ik denk ook dat het goed is dat die vragen worden beantwoord want dat zijn ook vragen van heel veel Rotterdammers die nu nog wat zweven. Rijkswaterstaat heeft tegen ons gezegd 'we gaan hem de komende twee jaar wel afsluiten, maar dan gaan we een veiligheidsonderzoek doen' en dan denk ik ook 'heb je daar twee jaar voor nodig?' want kunnen er specifieke maatregelen worden genomen om die pier wel toegankelijk te houden? Ik begrijp dat je zegt dat het hek dicht moet als het stormt, maar op een mooie zomerse dag? Ik ken het verhaal over hekgolven, maar schepen hebben ook gewoon een reductie op hun snelheid want als een schip snel door de haven vaart langs een schip dat is aangemeerd dan breekt die van de trossen. De dorpsraad vroeg zich ook af hoeveel mensen er in het water zijn weggespoeld waarvan nooit meer iets is gevonden. Ik lees daar nooit iets over, maar die veiligheidsproblematiek is natuurlijk een serieus probleem. Ik denk dat deze motie een mooi signaal naar Rijkswaterstaat en onze dorpsraad is dat we het ondersteunen en het serieus nemen, maar er zijn nog zo veel vragen, doe er iets mee en nogmaals, de eerste reactie van het college was 'moet dit nu?' Ik raad u aan om deze motie te omarmen. Ja, titels zijn altijd leuk...

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Toch even een verduidelijkende vraag. Volgens mij zegt deze motie 'laten we het signaal afgeven: houd hem open', maar u stelt zelf nogal indringende vragen waarop u nog geen antwoord hebt en de dorpsraad heeft ook vragen aan Rijkswaterstaat gesteld waar volgens mij ook nog geen antwoord op is. Is het dan wel verantwoord om nu al vanuit de gemeenteraad het signaal te geven dat hij open moet blijven terwijl we eigenlijk nog geen antwoord hebben op die heel logische maar ook heel indringende vragen. Ik zou geneigd zijn om te zeggen: laat weten wat het antwoord van Rijkswaterstaat is voordat wij als gemeenteraad zo'n signaal afgeven.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij heb ik hem net ingekaderd en ik heb ook de vraag gesteld, waar ik nog geen antwoord op heb: Rijkswaterstaat zal toch niet de afgelopen dertig jaar al die Rotterdammers daar over die pier hebben laten lopen als het onveilig is? Ik heb niet in de stukken gezien dat er een veiligheidsonderzoek moet komen. Het signaal naar Rijkswaterstaat is nu: maak werk van die vragen van de dorpsraad en voer dat veiligheidsonderzoek gewoon uit want wij zouden het mooi vinden als die pier, die toch een icoon voor de stad is en waar heel veel mensen nare ervaring hadden... Ik hoorde laatst nog een raadslid, ik weet niet of het een traumatische ervaring is, maar een van zijn eerste herinneringen uit zijn prille jeugd was dat hij in een buggy op de pier liep en eruit was gevallen. Weet je jongens, dat is de oproep, die is ingekaderd. Wij gaan er natuurlijk niet over als Rijkswaterstaat de pier wil afsluiten, maar we kunnen wel het signaal afgeven: doe er alles aan om het veilig en open te houden. Dat is hoe we deze motie zien en ook op die manier gewoon met alle afspraken die er al zijn een signaal naar Rijkswaterstaat.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ik vind het ongelukkig geformuleerd omdat wordt gesuggereerd dat wij los van het antwoord op de vragen op voorhand zeggen dat hij eigenlijk wel open moet blijven. Ik vind dat nog steeds de vraag, ik zou hem heel graag openhouden. Ik loop er zelf ook altijd met veel plezier overheen en ik dacht altijd dat dit best veilig was tot ik nu het verhaal over die buggy hoorde, dan begin ik inderdaad wel te twifelen. Even serieus, het signaal moet volgens mij zijn 'we zouden hem graag open willen mits het veilig is', dat hoor ik u zeggen. Volgens mij stond dat niet in het dictum, maar als we het zo zouden formuleren, als het aan alle veiligheidsvoorwaarden kan voldoen en voor ons is het wel van groot belang dat hij open blijft, dat zouden we heel graag willen, dan snap ik inderdaad uw afdrank van die motie, maar dat is niet wat er staat en ik was eerlijk gezegd geneigd om tegen te stemmen omdat ik dacht 'ik ga niet zomaar zeggen dat hij open moet blijven' en zou er niet een komma en dan nog een iets kunnen worden toegevoegd?

De **VOORZITTER**. Ja gaat u gang.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Zo bedoel ik hem inderdaad ook want wij zijn natuurlijk voor een veilig Rotterdam en voor een veilig bezoek aan de pier. Ik zou het heel vervelend vinden als het zo overkomt dat ik mensen een onveilige rit op de pier gun, dat zeer zeker niet. De nuance die de wethouder net aangaf, bedoel ik ook zo. In overleg met de wethouder en eventueel zijn ondersteuning kunnen we die nuance inderdaad aanbrengen en dan zie ik uw steun heel graag tegemoet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Mijnheer De Waard, volgens mij hebt u één iemand overtuigd want die stak net twee de duimpjes op en dat zag u misschien niet, maar bij dezen. De volgende motie is 'Van onschatbare waarde voor onze haven'. Onschatbare waarde is volgens mij een tv-programma toch? Het is in ieder geval een leuke titel. Eigenlijk een onderscheiding voor de gewone man en de gewone vrouw. Laten we eerlijk zijn, we hebben allemaal mooie onderscheidingen, maar die gaan toch vaak naar de bobo's en deze motie gaat over mensen die gewoon veertig jaar lang in die kraan zitten, op dat binnenvaartschip werken of in die loods hebben gewerkt. Ik vind dat heel sympathiek en ik vind ook oprecht dat die mensen te vaak over het hoofd worden gezien. De directeur of de CEO krijgt bij zijn afscheid weer een mooie speld en dat verdient hij natuurlijk ook, maar gewoon onze arbeiders, om maar even een oud woord te gebruiken, ik kijk op de een of andere manier ook naar de heer Engberts. Wat mij betreft kunnen we die gewoon omarmen. Die toezegging aan de heer Vonk heb ik al gedaan. Ik moet even kijken of niet alles door elkaar is gegaan. Bevordering van human capital in de Havenvisie. Zoals het dictum is geformuleerd, dat we niet alles overdoen, maar dat we er wel enige aandacht aan besteden, kan ik hem omarmen en die is medeondertekend door BIJ1. 'Belemmering voor innovatie in de haven in kaart brengen'. Dat is ook eigenlijk een beetje het oude verhaal van de co-siting, maar het is wel goed dat daar aandacht voor blijft en ik zie deze motie niet als een stok, misschien wel een beetje als een stok, om te zeggen 'wethouder, ga daar nog eens even verder mee aan de slag'. Dan heb ik twee moties 'Deel de haven, deel het vervoer'. Daar heb ik net al iets over verteld. Ik ben er hard mee bezig, ik ben het er ook oprecht mee eens en ik hoop echt dat we een doorbraak kunnen forceren, dus ik kan die motie omarmen. 'Aanscherping doelstellingen werkgelegenheid in de haven'. Er staat nu 180.000, sterker nog het is in 2025 190.000. Dat is de monitor van Erasmus die dat elk jaar in kaart brengt en dat zijn de directe en indirecte banen. Ik moest daar nog wel even over nadenken want er zijn volgens mij 10.000 banen in een jaar bijgekomen en hoe relateert zich dat tot 6000 vacatures? Dat nuanceert misschien ook wel de discussie over de tekorten, dat is een serieus probleem, maar je ziet toch blijkbaar dat de haven ook in staat is om mensen aan te trekken en dat geeft mij wel hoop. Ik denk dat het een goede indicator is, maar geen KPI om op te sturen want hoe kun je daar als gemeenteraad eigenlijk op sturen? Eigenlijk niet want de bedrijven die morgen met de energietransitie bezig zijn, zijn misschien wel meer geautomatiseerd, hebben misschien wel minder mensen nodig, we weten het gewoon niet precies. Om die reden zal ik die motie ontraden. 'Havenvisie van dock tot deur'. Dat is natuurlijk eigenlijk een beetje aanvullend op hoe je de haven bereikbaar houdt en die kan ik ook omarmen. De motie 'Laat de energietransitie niet verzuipen in bureaucratie'. Daar ben ik het helemaal mee eens, maar we hebben die vergunningsloods al. Dat heb ik net ook tegen de heer Bonte gezegd, dat is eigenlijk de samenwerking waar u om vraagt, die begint op 1 juli a.s. Dat heet Vergunningsloods en dat is een samenwerking van het Havenbedrijf, Deltalinqs, DCMR en de provincie en dat is helemaal gericht op het versnellen van het proces van vergunningen. 'Verspil geen elektriciteit' is in eerste instantie een erg sympathieke motie, maar we spreken alles af en we hebben in dit land ook een ACM en die stelt een prioriteitenlijst samen waar de energie naartoe gaat en er kan geen onderscheid worden gemaakt tussen kleine en grote bedrijven, dat moeten wij gewoon volgen. Dat is een technisch antwoord, ik heb me dat laten vertellen en de mensen die me dat hebben verteld, hebben daar verstand van. In dat opzicht kan ik deze motie niet omarmen, maar moet ik hem ontraden. Dan heb ik de motie 'Zonder handjes geen haven'. Dat doen we echt al, dat is de Human Capital Agenda, we doen dit echt. Ik begrijp u ook, gewoon zonder handjes. Ja, we hebben gewoon iedereen nodig en daar is ook echt iedereen mee bezig. Soms vraag ik me wel eens af of er niet te veel mensen mee bezig zijn of dat er te veel programma's zijn zodat je door de bomen het bos niet meer ziet. Je hebt ook 'Werken in Rotterdam', de haven. Daarmee heb je in één klik toegang tot alle vacatures in de haven. Er is al ontzettend veel. U vraagt om deze partner bij de nieuwe Havenvisie aan te sluiten en dan zeg ik ook: doe dat nou niet, houd dat nou gescheiden, anders haal je echt alles door elkaar en wordt het totaal onoverzichtelijk. De Havenvisie moet ook gaan over de haven en de bedrijven die daar direct bij zijn betrokken. Scherp blijven en niet verwateren met allerlei partners die daar een beetje omheen zweven. Dus de onderwijsinstellingen, niet doen, de Havenvisie gaat over de haven, over de bedrijven en niet over de onderwijsinstellingen. Daarvoor hebben we trouwens ook nog een andere wethouder, de

wethouder van Onderwijs, maar ook de heer Versnel. Anders wordt het helemaal ingewikkeld en ik wil hem niet voor de voeten lopen. Dus om deze grote range van argumenten moet ik deze ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Op zich werkt u natuurlijk wel samen met deze onderwijsinstellingen, ook al gaat het in de haven om de Human Capital Coalitie Energietransitie. Daar zitten dezelfde partners aan tafel, maar op het moment dat het gaat over de haven... Ook omdat in de stukken ook de uitdrukkelijke prioriteit staat, we krijgen vergrijzing, we krijgen uitstroom van personeel en we hebben andere vaardigheden nodig. Dat gaat niet vanzelf, daarbij hebben we de juiste samenwerkingen nodig en het lijkt mij juist bij het opstellen van de nieuwe Havenvisie van belang dat je ook de input van onderwijsinstellingen kunt meenemen. Dat hoeft natuurlijk niet per se in deze vorm, het is een poging om de onderwijsinstellingen aan tafel uit te nodigen, dat is wat we willen. Als we kijken wie er nu de Havenvisie moeten opstellen dan zijn dat Deltalinqs, de ministeries van EZK, BZK, en I&W en DCMR, maar juist die expertise, het ministerie van OC&W of gewoon de onderwijsinstellingen in plaats van het ministerie, ik zou de onderwijsinstellingen erbij halen. Ik begrijp dat u zegt 'niet de partners uitbreiden', maar kunt u dan wel uw best doen om deze onderwijsinstellingen bij het opstellen van de Havenvisie goed aan tafel te hebben we en de input mee te nemen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij hebben we al die partners met die Human Capital Agenda al aan tafel, u noemde zelf al de ministeries die hierbij zijn betrokken en dat is al het best ingewikkeld, alle partijen die nu al betrokken zijn, die een direct belang hebben, en de ministeries gaan natuurlijk over het wetgevend kader. Ik heb volgens mij net in het debat al gezegd dat we in de Havenvisie natuurlijk ook een verwijzing naar de Human Capital Agenda kunnen maken. Ik vind hen als partners aan tafel echt geen goed idee. Daar gaat de Havenvisie niet om en sterker nog, we hebben onderwijs en we hebben werkgelegenheid, dat is bij andere wethouders belegd en daar gaat het nog niet eens zo zeer om, maar daar wordt al over gerapporteerd, daar wordt al over gesproken. Ik wil scherp aan de wind zeilen. Het is een sympathiek idee, maar ik vind het geen goed idee om het nu te omarmen en om dat nu al in de Havenvisie af te spreken omdat het wat mij betreft te veel afleidt van de kern van de haven, dat zijn de bedrijven, het Havenbedrijf dat dit namens ons een beetje organiseert en het wettelijk kader waarbinnen we moeten opereren. Ik heb in de commissie ook gezegd 'een klimaatcommissaris, we maken geen klimaatbeleid, het is gewoon een uitvoeringsorganisatie, dat wordt op nationaal of internationaal niveau gedaan'. Hetzelfde geldt voor het argument voor de IMO, de verduurzaming van de scheepvaart wordt op dat niveau gedaan en die halen we er ook niet bij. Daarom vind ik dat argument voldoende valide om ondanks uw betoog nogmaals tegen de raad te zeggen dat ik deze motie ontraad.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Daarom vroeg ik daar ook op door want op zich, dat heb ik ook gezegd, gaat het mij er niet om om hen precies in deze vorm als partner aan tafel te hebben. Het gaat mij erom dat we niet vergeten dat er een enorme uitdaging in die haven ligt om ervoor te zorgen dat we de juiste mensen opleiden. Dat kan alleen maar in de samenwerking en de Human Capital Coalitie Energietransitie is veel beperkter, die gaat alleen maar over het energietransitie deel en ik wil dat we er bij het opstellen van de Havenvisie voor zorgen dat we de samenwerking met de onderwijsinstellingen, en zeker de mbo-onderwijsinstellingen, heel scherp hebben. Ook door de manier waarop u antwoordt, heb ik niet het idee dat dit bij u nu voldoende op de agenda staat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Het staat heel goed op de agenda. Ik lees ook gewoon in uw dictum 'uit te nodigen om aan te sluiten als partner bij het ontwikkelen van de Havenvisie' en daar zeg ik gewoon 'nee' op. Ik heb dat net beargumenteerd en dat vind ik nog steeds, u hebt me niet overtuigd en het wordt een Poolse landdag. Dit is al voldoende op andere manieren geborgd en laten we er ook gewoon voor zorgen dat we ook iets houden wat op de uitvoering in de haven is gericht, op de energietransitie. Volgens mij hebben we in dit debat die verwijzing in de Havenvisie naar de human capital al afgesproken, maar dat heb ik net ook al gezegd, dat kan prima.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb geloof ik drie keer gezegd dat het mij niet om het dictum gaat. Op het moment dat het dictum van een andere partij niet past, wordt dat ingekaderd, dan wordt het aangepast en nu herhaalt u driemaal wat er in het dictum staat, terwijl ik zei dat het mij om een ander belang gaat. Het gaat mij erom dat we die koppeling goed hebben en nogmaals, als u dan elke keer teruggaat en zegt 'ik lees het dictum' terwijl ik probeer in een debat ergens uit te komen dan komen we op deze manier natuurlijk niet heel veel verder. Wij constateren dat u er gewoon geen zin in hebt, dus dan laat ik het maar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik heb er zeker wel zin in. Het is een beetje flauw, maar in het dictum staat de opdracht aan het college. Ik zei dat ik het niet met het dictum eens ben en dan zegt u 'u moet niet naar dictum kijken, maar naar mijn betoog luisteren' Ik zeg dat ik deze motie op grond van dit dictum ontraad en laat ik het nog even heel duidelijk maken, u kunt altijd een nieuwe motie maken of wat dan ook, maar dit dictum, deze opdracht, u kunt toch niet van mij verwachten dat ik mijn advies baseer op een overweging of een constatering. Nee, ik maak mijn advies op grond van wat u zelf aan het college vraagt en dan zeg ik 'nee'.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, dan stel ik een vraag. Op welke manier gaat u er dan voor zorgen dat de onderwijsinstellingen goed op het opstellen van de Havenvisie aangesloten zijn?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Deze vraag heb ik al drie keer beantwoord en dat kan ik nog wel een keer doen, daar ben ik niet te beroerd voor. We hebben de Human Capital Agenda en daarbij zijn al die partijen betrokken en nogmaals, daar wordt u ook over geïnformeerd. Dus in dat opzicht zijn ze prima betrokken.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dan heb ik volgens mij de laatste motie 'Neem alle opties mee' en ik kijk ook even goed naar het dictum. Ik heb al gezegd dat het voor de toekomst goed is om de optie 'kernenergie' mee te nemen en daarom kan ik ook deze motie omarmen. Volgens mij heb ik alle moties gehad en alle vragen beantwoord voorzitter.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn, zijn er vragen niet beantwoord? Ik zie mevrouw Rehim Zadeh staan.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Nee, voorzitter, ik heb twee moties waar een ondertekenaar bij is gekomen.

De **VOORZITTER**. Gewijzigde moties als gevolg van extra handtekeningen. Die kunnen direct bij de griffie worden ingeleverd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh heeft de volgende moties ingediend.

Motie 13. Havenvisie van dock tot deur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven cruciaal is om personeel aan te trekken;
- er momenteel vele vacatures bij bedrijven in de Rotterdamse haven openstaan;
- connectiviteit als het gaat om de internationale positie en verbondenheid van de haven, een uitgewerkte doelstelling is in de voortgangsrapportage herijkte Havenvisie;

- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven voor het personeel met bijvoorbeeld het openbaar vervoer hier niet in wordt meegenomen;

overwegende dat:

- de bereikbaarheid van de haven cruciaal is om personeel aan te trekken;
- de bereikbaarheid van de haven de komende jaren steeds belangrijker wordt om ambitieuze doelstellingen en targets te halen;

verzoekt het college:

- bij de nieuwe voortgangsrapportage herijkt Havenvisie te bekijken hoe de bereikbaarheid van de haven voor onder andere personeel integraal kan worden opgenomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh, T. Kind, G.J. Engberts en J.M. Nunnely

Motie 14. Deel de haven, deel het vervoer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van de voortgangsrapportage 2023 herijkt Havenvisie;

constaterende dat:

- de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven cruciaal is voor het aantrekken van werknemers en talent;
- de beperkte bereikbaarheid een barrière is voor het aantrekken van personeel in de Rotterdamse haven;
- er vele vacatures in de haven open staan die cruciaal zijn voor de transitie die onze haven te wachten staat;

overwegende dat:

- praktisch opgeleide jongeren de weg naar bedrijven in de haven nog onvoldoende weten te vinden;
- de bereikbaarheid van de haven met het openbaar vervoer beperkt is;
- praktisch opgeleide jongeren tijdens de studie en net na het afstuderen vaak niet in staat zijn om met eigen vervoer de haven te bereiken;
- het ontzettend onwenselijk is dat een aspect als bereikbaarheid bijdraagt aan onbenut arbeidspotentie;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke wijze de bereikbaarheid van de haven voor de doelgroep jongeren met een praktische opleiding kan worden verbeterd;
- te onderzoeken of kortingen op deelvervoer voor deze doelgroep kan helpen bij woon-/werkverkeer naar het havengebied en hierover in gesprek te treden met de deelvervoeraanbieders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh, G.J. Engberts en J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Ook ik heb een motie waarbij dictum iets is verscherpt, nu al.

De **VOORZITTER**. Die is inhoudelijk aangepast begrijp ik dus dan laten we hem nog even rondgaan. Welke motie is het?

De heer **DE WAARD** (lr). De motie over de pier in Hoek van Holland.

De **VOORZITTER**. De heer De Waard heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9A. Behoud toegang tot pier Hoek van Holland

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de voortgangsrapportage herijkte Havenvisie;

constaterende dat:

- per 1 juni 2024 het laatste gedeelte van de pier in hoek van Holland voor al het publiek wordt afgesloten;

overwegende dat:

- de pier een grote toeristische aantrekkingskracht heeft;
- de pier ook voor Hoekenezen een fijne wandelroute is;
- er al een waarschuwbord staat waarop staat "betreden op eigen risico";
- bezoekers van de pier uitstekend in staat zijn om zelf de afweging te maken of het betreden van de pier wel of niet veilig genoeg is;

verzoekt het college:

- het signaal aan Rijkswaterstaat te geven dat de Rotterdamse gemeenteraad de pier graag open houdt voor publiek, juist op momenten dat het publiek de pier veilig kan betreden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De motie 'Toegang Hoek van Holland' is inhoudelijk aangepast. Dat krijgt hij nu een index, hij wordt 9A en 9 is afgevoerd. Is er behoefte aan een tweede termijn. Ja mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Ik kan eigenlijk al heel helder zeggen dat het woord 'herijkt' is gestart in 2019. Er was een Havenvisie in 2011, toen kwam het rapport van Wuppertal en toen kwam er in 2019 een herijkte Havenvisie. De wethouder zei net terecht dat het onze taak is om te controleren en dat doe ik want als ik kijk op pagina 26 onder kopje 6.3, Decarbonisatie van haven- en industrie complexe zeevaart dan zie ik dat we die doelen niet gaan halen. Met de projecten die nu lopen, beogen ze 40% reductie en dat gaan we niet halen want we hebben eigenlijk 65% nodig, er staat letterlijk dat wij nu meer uitstoten dan in 1990 en we moeten aan de bak. Verderop staat iets over waterstof, maar wie zich in de technologie inleest weet dat de materialen die men gebruikt om die waterstof te produceren PFAS bevatten en dat er dus een nieuwe hobbel op de weg komt. We hebben nu dus echt een plan B nodig om die decarbonisatie te halen en ik roep de wethouder echt op om hier echt eens goed naar te kijken en een plan B te presenteren want we zijn gewoon het slechtste jongetje van de klas.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja toch één opmerking want het wordt nu wel heel selectief. In windmolens zit ook PFAS en op een gegeven moment moeten we daar ook rekening mee houden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, dat is zeker selectief want windmolens en decarbonisatie van de haven zijn twee verschillende doelen. Hier hebben we het nu over, we moeten 55% reduceren, daar komen we niet aan en er komt geen applausje van onze kant.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder, wilt u daar nog iets over zeggen?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, ik wil daar toch nog iets over zeggen. We hebben deze discussie ook in de commissie gevoerd en die hoeven we niet over te doen. Drie weken geleden was de Hydrogen Summit in Ahoy, twee jaar geleden waren daar 6000 mensen, in 2023 11.000 en in 2024 15.000. Ik heb met heel veel delegaties gesproken en heel veel delegaties hebben een rondvaart door onze haven gehad. Eigenlijk was ik elke keer toch weer verbaasd over hoe ze onder de indruk waren en dat gaf mij ook wel een gevoel van trots. Zelfs op het gebied van innovatieve technieken, bioraffinaderijen, maar ook de elektrolyser die wordt gebouwd, men kijkt wel naar Rotterdam. Ondanks al het gesomber lopen wij best ook in de wereld wel een beetje voorop en ik had het in de commissie over Jan Rotgans, maar dat is Jan Rotmans, die fout zal ik niet nog een keer maken. Ik zag hem laatst toevallig bij Nieuwsuur of zo en zelfs hij zei 'we hoeven ook niet zo te somberen want als je het gewoon vergelijkt met vijf jaar geleden is er best heel veel gebeurd', dus wat mij betreft is het glas halfvol. Een transitie gaat nooit vanzelf, daar zul je moeite voor moeten doen. Ik heb er nog steeds alle vertrouwen in en ik ben eigenlijk ook best nog wel trots op onze haven als ik kijk naar al die mannen en vrouwen die daar elke dag werken en die ook zorgen voor de energie, 13% in Europa, dat het licht blijft branden en dat we onze welvaart hebben. Er gebeuren ook heel veel mooie dingen en tegelijkertijd zijn ze in een reuze ingewikkelde transitie en waar ze stap voor stap verder gaan. Af en toe zal het ook een stap achteruitgaan, maar het doel komt in zicht, we zijn goed bezig en voor veel landen zijn we ook een voorbeeld. Ik wilde nog wel even meegeven dat je er ook zo naar kunt kijken.

De **VOORZITTER**. Mag ik ervan uitgaan dat we de beraadslagingen zo kunnen beëindigen? Oké, dan doen we dat alsnog.

6.7 *Debat over 'Dance Parade, ja of nee', aangevraagd door het lid Abrahamse*

De **VOORZITTER**. Raadsleden mag ik u nog even iets melden, maar dat doe ik even buiten de microfoon als u het niet erg vindt, ik heb een harde stem. Dan gaan we nu verder met agendapunt 6.7 en vraag ik de hulp van de vicevoorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Goedemiddag, er heeft een kleine stoelendans plaatsgevonden, ik ga het vanaf nu heel kort waarnemen. We zijn beland bij agendapunt 6.7, het debat Dance Parade ja of nee, aangevraagd door het lid Abrahamse. Dan is eerst het woord aan mevrouw Abrahamse, gaat u gang.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Op 15 maart jl. hebben we het uitgebreid gehad over het onderzoek naar de mogelijkheden van een veilige Dance Parade en ik heb hier meermaals gevraagd of elk scenario nog wel op tafel ligt als we naar de beperkte politiecapaciteit voor onze stad kijken en of we als politiek hier dan ook keuzes in moeten maken. De burgemeester gaf toen aan dat het aan de markt is om met een plan te komen en dat je je hier als politiek niet in zou moeten willen mengen en we werden het deze dag dan ook niet eens, althans dat dacht ik want ik was blij verrast dat de burgemeester een week later op RTV Rijnmond aangaf dat de politiek hier wel degelijk voor een keuze stond en ik citeer 'de politiek moet keuzes maken, het kan dus niet alleen maar roepen het moet erbij, het moet erbij, het kan niet allemaal tegelijk'. Het betekent wel dat ik me nu afvraag wat het is, moeten wij als politiek inderdaad een keuze maken, kan er inderdaad niet nog een evenement bij en moet er iets afvallen? Voor de duidelijkheid, ik zeg daarmee niet dat we nu al gaan aanwijzen welke dat dan is, maar wel dat we als raad echt moeten weten wat de kaders zijn, of er inderdaad op een gegeven moment keuzes moeten worden gemaakt en of het, als de burgemeester spreekt over dat de politiek keuzes moet maken, gaat om een keuze van een wethouder of van de gemeenteraad. Bent u het dan ook met mij eens dat niet alle scenario's van het onderzoeksrapport realistisch zijn als we ook de veiligheid willen waarborgen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan mevrouw Abrahamse. Ik kijk de zaal even rond. De heer Van Campenhout, gaat uw gang.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Bij een eerdere agendering van de Dance Parade hield ik namens BIJ1 een betoog over waarom de Dance Parade zo goed zou zijn voor de stad Rotterdam. Nu hij nog een keer is geagendeerd, wil ik toch nog een paar vragen stellen die toen bleven liggen. Ik ben benieuwd wat wordt meegeteld bij politiecapaciteit, zijn dat ook boa's of andere particuliere beveiligers? Kan de Dance Parade misschien meer kans maken als die, net als bij het Zomercarnaval, wordt gefaciliteerd met een afgesloten eindfeest? Dat was het, dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Hartelijk dank. Ik kijk nog even de zaal rond, hebben nog meer mensen een inbreng? Ja, mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. We hebben het vandaag niet alleen over het Zomercarnaval op een later moment, maar ook over de Dance Parade. D66 Rotterdam heeft toch een aantal vragen over de bedrijvigheid en levendigheid in de stad die we willen vergroten. Zijn er aanvullende eisen van de driehoek toegevoegd op de dagen waarop een generieke ontheffing geldt? Daar zijn wij nieuwsgierig naar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Kunt u de vraag herhalen mevrouw Nunnely?

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Zijn er aanvullende eisen van de driehoek toegevoegd op de dagen dat er een ontheffing geldt, welke zijn dat?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Nunnely, nog een keer alstublieft, dank u.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Zijn er aanvullende eisen van de driehoek die op dit soort dagen of events nodig zijn en die eigenlijk niet bekend zijn?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan kijk ik nog een keer de zaal rond of er vragen zijn. Ja, mevrouw Elfilali, gaat uw gang.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja, dank voorzitter, eigenlijk heel kort. Ik wil gewoon mijn steun uitspreken voor de aanvraag van mevrouw Abrahamse en ook vanuit Volt nog een keer herhalen, dat hebben we ook in de commissie gedaan, dat wij voor de terugkomst van de Dance Parade en voor een bruisende stad zijn, natuurlijk op een veilige manier. Nederland is echt leidend in het organiseren van grote events, logistiek kunnen we dat heel goed en ik ben eigenlijk vooral benieuwd naar de antwoorden op de vragen, verder steun.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Ik kijk nogmaals de zaal rond. Dan gaan wij over naar de beantwoording, gaat uw gang.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, we dreigen in een soort semantische discussie te belanden die we ook al in de commissie hebben gevoerd en ik herhaal nog een keer dat de discussie toen ging over de vraag of de raad om politiek gemotiveerde redenen het ene evenement bovenaan kan plaatsen ten opzichte van het andere evenement. Mijn oordeel daarover is: nee, dat moet u niet willen. Ik heb toen verwezen naar Thorbecke die zei dat de kunsten geen zaak van de regering zijn en juist daarom, om evenementen of kunst en cultuur te beoordelen, hebben wij onafhankelijke organen. Voor het Cultuurplan dient de wethouder zich bij een onafhankelijk orgaan te voegen om met een advies te komen, in het beste geval geeft u daar een klap op en dat is het dan ook echt want de sector en niet de politiek bepaalt wat cultuur is, als wij tenminste nog steeds uitgaan van de doctrine van Thorbecke. Dat is niet onbelangrijk, dat heeft allemaal te maken met, ik zeg het gewoon plat zoals het is, met het tegengaan van vriendjespolitiek, dat is bedoeld om nepotisme tegen te gaan, dat is bedoeld om niet je vriendjes wel aan een activiteit te helpen en de anderen te benadelen. Dus moet de sector zelf beoordelen wat de definitie van cultuur is. Ik voeg daaraan toe dat we nog meer van dat soort prachtige definities hebben overgehouden aan Thorbecke, namelijk dat de overheid ook weg moet blijven bij de definitie van moraal, ook wel een heel belangrijk punt. Ik vind dat fantastische doctrines van die man en ik hou van die man ook omdat hij met het graven van de Waterweg de aanstichter van de haven van Rotterdam is. Dat is de kern van het debat van de vorige keer. Mijn dringende advies is daar weg te blijven. Als mevrouw Elfilali zegt voorstander van de terugkeer van de Dance Parade te zijn dan neem ik daar kennis van en ik laat het graag aan Rotterdam Festivals onder leiding van de wethouder Cultuur over om uiteindelijk een plan dat binnenkomt te beoordelen: heeft het

toegevoegde waarde binnen het programmeren van de stad Rotterdam, zit de markt daarop te wachten en meer van dat soort vragen. Ze hebben een hele waslijst met vragen die ze daarover kunnen stellen en vervolgens komen ze tot een oordeel, maar dat is deel 1 van de besluitvorming. Deel 2 van de besluitvorming is het inpassen in de agenda qua veelheid van activiteiten en dan komt het bij de wethouder en bij mij gehoord alle adviezen die we eromheen krijgen van de VRR, de politie en alle anderen. Er is er ook een eigenstandig advies van de politiechef zelf die tegen mij of straks tegen mijn opvolger zegt 'burgemeester, dit kan ik voor mijn rekening nemen' of 'dit kan ik niet voor mijn rekening nemen'. Dat is de volgorde der dingen, niet meer en ook niet minder. Waar het toen ging over de vraag, de politiek moet keuzes maken. Ik had hier zeer indringende debatten met de heer Ceulemans, mevrouw Coenradie en de heer Lansink over de explosies in de stad en hoeveel politiecapaciteit we nodig hebben om dat onderzoek goed te kunnen doen, et cetera, et cetera en ik heb u hier de vorige keer verteld..., dat was wel een beetje uit de school klappen, maar dat wilde ik toch doen om duidelijk te maken hoe groot de nood bij de politie is. Mevrouw Van Wifferen zei vanochtend 'we moeten soms ook onderkennen dat er ook schaarste is', dat ging toen over een andere onderwerpen, dat ging over OV en de capaciteit van buschauffeurs en anderen en dat hebben we ook bij de politie. Ik heb medegedeeld hoe ernstig de capaciteit is. Toen ik uiteindelijk aan de politiechef vroeg om de huldiging van Feyenoord als bekerwinnaar mogelijk te maken... Het is persen, ik gebruikte toentertijd de woorden 'de capaciteit is bijna onder zijn nagels vandaan getrokken' om dat op die dag mogelijk te maken. Het was wel een dag waarop eigenlijk in vrijwel de hele stad Rotterdam hier en daar een autootje van de politie rondreed en wij ons hart vasthielden, 'als nu maar niet echt een calamiteit in de stad gebeurt'. Dat is wat ik bedoelde met die keuzes. U kunt niet alles aan mij en de politie vragen om binnen de politiecapaciteit die we nu hebben te accommoderen. Ik zeg het nog één keer, sinds ik hier burgemeester ben, zijn er behalve de Dance Parade geen evenementen afgegaan, maar er zijn zo'n vijftien evenementen bij gekomen. De kalender is de komende jaren propvol en daarin past ons ook bescheidenheid ten aanzien van nog meer en nog meer en nog meer aan de lijst te willen toevoegen. Het past ons en de raad ook om zich af te vragen wat er wel af kan. Dat was een retorische discussie die ik daar met een journalist had en u signaleert daarin een aantal zaken die wat mij betreft echt horen in de categorie spijkers op laag water zoeken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). U hebt een interruptie van mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Allereerst denk ik dat de burgemeester niet helemaal juist weerspiegelt hoe het debat plaatsvond. Mijn vraag in de commissie was namelijk allereerst, los van wat we met een keuze willen doen, of we een keuze moeten maken. Ik heb meerdere keren gevraagd hoeveel evenementen we aankunnen en daarop werd nooit een antwoord gegeven. Vervolgens wordt op de radio of op de TV wel aangegeven dat er beperkte capaciteit is en dat wij als politiek, zo vat ik het dan even op, geen keuzes durven te maken en dat hoor ik nu weer, terwijl we juist vragen of er überhaupt een keuze moet worden gemaakt en daarop wordt steeds ontwijkend geantwoord. Zowel de wethouder als de burgemeester zeiden toen 'dat kunnen we eigenlijk niet zeggen', dus ik vind niet dat ons als politiek kan worden verweten dat wij geen keuzes maken als er tegelijkertijd wanneer we daar om vragen, wordt geantwoord 'nee, eigenlijk hoeft dat ook allemaal nog niet'.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Burgemeester

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik zal mevrouw Abrahamse inderdaad nooit vragen om keuzes te maken als het gaat om de politiecapaciteit, dat doe ik zelf wel, dat is echt mijn domein. Ik kan nu niet aangeven dat we tachtig of negentig evenementen aankunnen want in dat debat hebben we ook gewisseld dat ik van de categorie 'Dag van de Romantische Muziek' wel 200 evenementen kan hebben, maar van de categorie Feyenoord-Ajax of een zwaar evenement als de optocht van het Zomercarnaval, waaraan we ook honderden agenten kwijt zijn, kan ik er niet honderden hebben, zo simpel is het. U vraagt het onmogelijke, u zegt tegen mij eigenlijk 'wat is A plus B plus C plus D plus E plus F?' Dat kan ik niet uitrekenen want ik weet niet wat A is, ik weet niet wat B is et cetera. Er waren een paar aardige wiskundigen die ons hebben verboden om alleen maar onbekenden bij elkaar op te tellen, die vergelijking los je niet op. Pas als we weten welke evenementen het zijn en we daar capaciteit aan vastplakken, kunnen we zeggen 'nu is de capaciteit op' en het hangt af van het oordeel van de commandant bij een evenement hoeveel mensen hij denkt nodig te hebben om een evenement te kunnen runnen. Hetzelfde bij demonstraties, als ik een demonstratie heb van de categorie Extinction Rebellion op de brug dan heb ik een andere politiecapaciteit nodig dan wanneer ik een aantal mensen heb die op het Stadhuisplein het evangelie prediken want dan passeren we en hebben we geen

capaciteit nodig, dat is namelijk ook een demonstratie. De vraag die u stelt is niet redelijk en niet reëel en de rekensom is niet te maken, die cijfers ga ik ook nooit geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Daar wil mevrouw Abrahamse op reageren, gaat uw gang.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Als wordt aangegeven 'daar kunnen we geen informatie over geven zodat u een keuze kunt maken' dan moet ons ook niet worden verweten dat we die keuze dan wel zouden moeten maken. Dat is precies wat er werd gezegd, 'de politiek moet keuzes maken' en daarbij liggen er wel degelijk verschillende scenario's vanuit het onderzoek op tafel waarbij, als je even met gezond verstand kijkt naar de eerste optie daar alles op tafel ligt, heel veel onderdelen van de Parade, niet afgesloten, een open eindfeest, et cetera. Als ik dan de burgemeester hoor spreken is dat volgens mij al geen optie meer, dus ook voor de ondernemers... Dat is ook waarom ik dit zo'n belangrijk punt vind, het gaat mij niet om het principe, het woord of wat dan ook, maar het gaat mij erom dat, als ondernemers in onze stad verschillende activiteiten organiseren, er ook enige richting moet worden gegeven aan wat onze maximumcapaciteit is, wat we aankunnen. Juist omdat we nu deze verschillende scenario's op tafel hebben, wil ik graag dat we daarmee kunnen aangeven 'focus nou op deze punten' zodat de haalbaarheid van de aanvraag beter is, maar nu geven we hierin geen richting mee en ik vind ook dat wij als politiek daarin wel keuzes zouden moeten kunnen maken, maar dan hebben we meer informatie van het college nodig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Nogmaals mevrouw Abrahamse vraagt iets wat ik niet kan leveren en dat ga ik ook niet leveren. Ik heb net de volgorde der dingen aangegeven, er is een organisator die zich bij Rotterdam Festivals meldt en die beoordeelt de content en zegt 'dit plan, dit feest, dit evenement draagt extra bij aan de inkleuring van de stad'. Dat is een oordeel dat vakmatig inhoudelijk aan de orde is, dan wordt het doorgeleid naar de veiligheidstafel en dan moeten wij daarvan zeggen: het is doenlijk of het is niet doenlijk qua complexiteit van de veiligheid, qua veiligheidsplan dat er ligt en qua capaciteit van de politie. Dat wordt telkenmale beoordeeld als het plan er ligt, dat wordt telkenmale gedaan. Ik signaleer alleen dat we de afgelopen jaren met het inhoudelijke oordeel van Rotterdam Festivals eindeloos hebben opgeplust en dat ergens het einde in zicht is als het gaat om hoeveel evenementen we in Rotterdam kunnen trekken. Die keuze moeten we maken en niet alleen als het gaat om evenementen omdat aan de andere kant de complexiteit van de stad als het gaat om de researchcapaciteit voor het oplossen van allerlei andere vraagstukken in de stad ook niet onbelangrijk is en daarin moeten we een goede balans maken. Ik kan ook niet eindeloos tegen de officier van justitie zeggen 'laat die researchcapaciteit deze week maar even liggen want ik heb hier evenementen'. Dan worden er vraagstukken niet opgelost, dan worden mensen die van de politie te horen krijgen 'ik heb uw aangifte binnengekregen, maar we gaan niet tot onderzoek over', boos. Dat zijn wel keuzes waar wij voor staan. Die keuze hoeft u niet te maken, die maakt de driehoek, het is onze verantwoordelijkheid om toedeling van capaciteit aan evenementen te kunnen beoordelen. Die keuze hoeft u niet te maken, die maken wij wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een interruptie van mevrouw Abrahamse en daarna van mevrouw Nunnely.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik had dit allemaal een logisch antwoord gevonden als de Dance Parade niet al vijftien lang niet op de inhoud wordt afgewezen, maar constant vanwege de politiecapaciteit. Dan snapt u hopelijk ook dat er onzekerheid voor ondernemers is als steeds iets niet kan vanwege de politiecapaciteit en dat geldt niet alleen voor dit evenement maar dat geldt breder. Dat was hetzelfde bij Rollerdam. Ik denk dat het goed is om die organisaties wel mee te geven wat dan de capaciteit in totaal is en hoe die uiteindelijk wordt verdeeld. Ik snap dat dit afhangt van de individuele voorstellen, maar we hebben hier nu ook weer niet zo veel variabelen dat we dat niet een beetje kunnen inschatten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Nunnely wilt u daar iets op aanvullen?

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, ik sluit me daar uiteraard bij aan en ik ben erg benieuwd hoe dat met Rotterdam Festivals wordt besproken, wat dan de capaciteitsmogelijkheden zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik voer geen gesprekken met Rotterdam Festivals, ik blijf daar wel weg, ik pas wel op, ik wil niet de indruk wekken dat ik aan het beïnvloeden ben, het ene evenement ten opzichte van het andere, ik blijf daar weg. Mevrouw Abrahamse is wel heel erg eenzijdig. De opvattingen over waarom het evenement de afgelopen jaren niet is geprogrammeerd, waren velerlei. Om te beginnen was er de crowdcontrol, enorme massa's mensen op een paar vierkante kilometer waar je geen controle hebt over hoeveel mensen je in een bepaald stuk stad toe kan laten, is dat 50.000, 100.000, een miljoen? Dat is niet in te schatten. De combinatie met alcohol en pillen, dat heb ik de vorige keer ook tegen u gezegd. Bij dit soort zware evenementen is alcohol het verdienmodel, ik heb de vorige keer de cijfers over alcohol en pillen genoemd en aangegeven hoeveel alcohol in beslag is genomen. U zegt nu alleen 'politicapaciteit', nee de politiechef kwam naar mij toe en zei 'burgemeester, dit evenement van deze nature met zoveel mensen, met zoveel alcohol, met zoveel pillen'. De conclusie was en ik citeer 'dit kan ik niet beveiligen, dit neem ik niet voor mijn rekening'. U moet wel recht doen aan het brede debat en het niet beperken tot de politicapaciteit. Het verhaal was breder, namelijk dat de crowdcontrol het meest gevaarlijke bij dit soort evenementen is en dat is anders dan bij de Parade, dat is de vergelijking die voortdurend wordt gemaakt, daar is niet crowdcontrol maar daar zijn wapens het vraagstuk. Dat zijn onvergeliijkbare grootheden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Precies de factoren die u nu noemt, zitten allemaal in het eerste scenario, dus waarom zeggen we niet gewoon dat dit scenario afvalt? Ga daarmee aan de slag, ga aan de slag met deze scenario's die niet ongebreidelde toegang geven, dat is precies mijn punt. Ik vat het samen in politicapaciteit want ik heb ook een beperkt aantal minuten, maar het gaat om meerdere veiligheidsfactoren die er uiteindelijk inderdaad voor zorgen dat het niet kan en dan heb ik liever dat we van tevoren die kaders meegeven dan dat er uren en uren van ondernemers in wordt gestoken die ze allemaal moeten betalen en dat het antwoord alsnog 'nee' is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Het risico bestaat altijd dat het antwoord 'nee' is en niet alleen bij de Dance Parade, maar ook bij andere evenementen. De kaders van het evenementenbeleid zijn helder, die heeft de raad vastgesteld en wij hebben een notitie die heet 'Evenementenveiligheidsbeleid' die ook door de raad is vastgesteld, we hebben hem hier vastgesteld en dat is het kader waarbinnen organisatoren moeten opereren. Het is niet aan ons om een veilig evenement te organiseren, maar het is aan de ondernemer om een veiligheidsplan te maken waarin hij of zij denkt 'binnen deze contouren kan ik een evenement veilig organiseren'. Wij kunnen daarbij steunen, helpen et cetera, maar de ondernemer moet zorgen dat de klanten die hij voor het feest uitnodigt veilig naar huis kunnen. Het is een verkeerde perceptie dat de stad de veiligheid van de burgers die ergens naar een feest gaan bepaalt, dat is in de eerste plaats de ondernemer, de organisator, de belangrijkste. Dat is hetzelfde als bij een café, binnen een café ben je verantwoordelijk voor je eigen veiligheid en binnen het stadion is Feyenoord verantwoordelijk voor de eigen veiligheid, daar lopen 200 stewards rond, dat bepaalt de stad Rotterdam of de gemeente niet. Het risico bestaat altijd dat een concept aangedragen door een organisator door de veiligheidsdiensten als onvoldoende wordt beoordeeld, daar gaan we straks over praten als het gaat om de Parade. Ik denk dat het belangrijk is dat we dat tegen elkaar blijven zeggen, de ondernemer maakt het plan en daarom heb ik ook ingestemd met de conclusie van het rapport dat dan voorligt. De conclusie is: een ondernemer maakt een plan, hij komt met dat plan naar Rotterdam Festivals en de veiligheidsdiensten moeten beoordelen of het kan of niet. Dat dit ook een 'nee' kan zijn, en dat komt niet zo vaak voor, is onderdeel van het risico van het vak van het organiseren van evenementen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een interruptie van mevrouw Bokhove en daarna mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. Het lijkt net of dit een heel speciaal festival is en dat is het ook omdat het natuurlijk jarenlang niet door is gegaan, maar ik heb ook altijd begrepen dat Rotterdam Festivals er op zich met open armen staat om advies te geven zodat evenementen kans van slagen hebben: organiseer het met name in die periode want dan heb je meer kans op de agenda.

Behalve de aanvraag van mevrouw Abrahamse proef ik erg dat wordt gevraagd hoe we die ondernemers aan de voorkant zo goed mogelijk kunnen helpen om te zorgen dat een evenement kan slagen. Je kunt niets aan de voorkant vertellen of aan Rotterdam Festivals vragen om mee te denken om te zorgen dat de factoren die kunnen zorgen dat zo'n evenement slaagt in ieder geval zijn verwerkt en je minder kans op een 'nee' hebt. Is het college bereid om in ieder geval te zorgen dat Rotterdam Festivals die steun gaat bieden aan de ondernemers die eventueel met de Dance Parade komen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Voordat u reageert, misschien direct mevrouw Abrahamse. Gaat uw gang.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ik heb beperkte tijd en de burgemeester niet, dus ik zal alvast zeggen dat de conclusie wordt dat we hier niet uit gaan komen, dat we het niet eens zijn. Inderdaad in lijn met de woorden van mevrouw Bokhove, daar sta ik volledig achter. Ik ben in ieder geval blij dat we in de praktijk wel zien dat er nu wordt meegedacht en dat die ja-stand komt en ik hoop dat die er ook echt blijft. Dat blijf ik aanmoedigen, maar ik vind het nog steeds teleurstellend dat we niet meer aan dat verwachtingsmanagement kunnen doen.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Mevrouw Abrahamse wil gewoon dat ik haar verhaal omarm, maar ik ben hier om de belangen van velen bij elkaar te brengen en te beschermen. Het is uw goed recht om te vinden dat we het niet met elkaar eens worden. Mevrouw Bokhove, wij doen niet anders. Ik heb geturfd hoeveel gesprekken de afgelopen periode tussen de organisatie van de Parade en de stad Rotterdam hebben plaatsgevonden, er waren twaalf contacten. Wij doen niet anders dan overleggen, ideeën en suggesties aandragen et cetera, maar de werkelijkheid is dat grote organisatoren zo veel mogelijk groot, meeslepend, met heel veel alcohol en heel weinig kosten willen. Dat is de werkelijkheid, dat is het model van bijna alle evenementen die bij ons binnenkomen, de winsten voor de organisatie en de risico's voor de stad, dat is het model waarmee wij van doen hebben. Dat moeten we niet langer accepteren en ik denk dat het goed is dat we tegen de organisatoren zeggen: neem je verantwoordelijkheid. Misschien komt een organisator straks met een fantastisch idee om de Dance Parade op een heel andere manier te organiseren dan we hebben gedaan en daar moeten wij ook voor open staan, ik sta daar zelf voor open en ik denk dat het goed is om dat ook aan te geven. Mevrouw Abrahamse wekt voortdurend de indruk dat ik dat niet zou willen en dat is niet zo, maar kom je met het concept van Dance Parade van toen, 'ik wil het alleen maar doen zoals het toen was, geef me de stad en ik doe het zoals het toen was', dan bestaat er een dikke kans dat het antwoord van de politiediensten hetzelfde is als toen. De organisator weet dat er een uitdaging ligt, kan daarin modelleren, kan op een andere manier met ideeën komen en daar willen we graag naar kijken, maar ik probeer wel aan te geven dat ik geen zin heb in het beoordelen van de inhoud van het evenement zelf en dat ik wel degelijk het laatste woord wil hebben over of dit te beveiligen is en als het niet te beveiligen is dan zal ik tegen u of tegen anderen zeggen: dit is niet te beveiligen. Dat is het eerlijke antwoord dat ik u moet geven als we zover zijn, maar zover zijn we niet, we wachten op een plan en dat zal moeten worden beoordeeld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Dit zijn gewoon minimumeisen die we blijkbaar aan de veiligheid van evenementen stellen, waarom zetten we die niet gewoon op papier?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). We hebben een evenementennotitie vastgesteld en die wil ik met alle plezier nog een keer rondsturen, maar we hebben een beleid vastgesteld, een notitie waarin veiligheid bij evenementen is vastgesteld. Dat hebben uw voorgangers als raad vastgesteld en we kunnen dat met alle plezier geven, daarin staan alle ingrediënten die bij het veiligheidsbeleid horen, inclusief de opvatting dat niet de gemeente de veiligheid van een evenement garandeert, maar dat de organisator verantwoordelijk is voor de veiligheid van zijn gasten. U kunt wel nee schudden, maar dat staat echt wel op papier, al jaren, en dat is door de gemeenteraad zelf vastgesteld. Als u dat nog een keer opgestuurd wilt hebben dan wil ik het graag opsturen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan kom ik bij het einde, eigenlijk bij de veegvragen. Zijn er vragen nog niet beantwoord? Ik kijk nog even rond. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter, ik heb nog een vraag. Als er bij het Zomercarnaval iets gebeurt dan wordt vaak gerefereerd aan de Dance Parade: bij het Zomercarnaval mag het wel en bij de Dance Parade mag het niet. Dat wordt heel vaak tegen elkaar afgespiegeld, hetzij terecht, hetzij onterecht. Het Zomercarnaval heeft op een gegeven moment een afgesloten eindfeest. Als de organisatoren van een eventuele Dance Parade of een vergelijkbaar festival ook een afgebakend feest hebben, is er dan meer kans dat het feest wel kan doorgaan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De burgemeester

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). We voeren dat gesprek als we straks dat evenement hebben, het staat namelijk op de agenda en misschien is het handig om dat dan te doen, dan kan ik die vraag ook daar beantwoorden. Mevrouw Nunnely suggereerde dat we misschien in het veiligheidsdomein eisen stellen die niet bekend zijn. Bedoelde u dat? Het antwoord is 'nee', wij hebben een evenementenveiligheidsbeleid, daar toetsen we alles aan en uiteindelijk komt er een eindoordeel van de politiechef. Stel dat er bijvoorbeeld drie evenementen zijn die men allemaal in één weekend wil laten plaatsvinden, dan is de wethouder Cultuur de eerste om in te grijpen en die zal zeggen 'dat kan niet allemaal in één weekend'. U weet dat al die evenementen graag in een bepaalde periode willen plaatsenvinden, daarin zit een tegenstrijdigheid en er moet uiteindelijk iets afvallen. We hebben de afgelopen jaren meegemaakt dat bijvoorbeeld de Parade niet heeft plaatsgevonden omdat men per se op een bepaalde plek in de stad wilde en die plek niet beschikbaar was. Dan val je af, maar we hebben geen onzichtbare of geheime eisen, waarom zouden we. Die eisen zijn transparant, die staan gewoon in een document van de stad Rotterdam waarover alle organisatoren kunnen beschikken, daarin staan gewoon de eisen die aan evenementen worden gesteld. De beoogde plek heeft ook invloed op de vraag wat voor soort veiligheidseisen worden gesteld, het centrum is anders dan het Kralingse Bos.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een interruptie van mevrouw Nunnely en van de heer Roskam.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Dank voor het antwoord. Wij kijken ook even naar de stukken waarvan u zei dat die ons eventueel kunnen worden toegestuurd, heel graag, ik moet rekening houden met de tijd, om daar nog een keer doorheen te kunnen kijken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Gezien de tijd kan ik hier nog twintig minuten over praten, maar dat doe ik toch maar niet. De burgemeester gaf net aan dat er kaders zijn, bijvoorbeeld drie evenementen in één weekend of dat ze per se een bepaalde locatie willen. Als een organisator met een evenement komt en die een afwijzing krijgt, krijgt die dan de motivatie van de afwijzing en wordt dan bijvoorbeeld gezegd 'neem een andere locatie' of 'pas het model qua crowdcontrol aan', dat die mogelijkheid er dan nog is?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De burgemeester

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Er kan een afwijzing op grond van inhoudelijke motieven zijn, dan is Rotterdam Festivals van oordeel dat het evenement niets toevoegt aan bestaande activiteiten in de stad, meer van hetzelfde. Dat kan, maar dat ligt niet bij mij, maar bij de wethouder gehoord Rotterdam Festivals en dat wordt ook gemotiveerd. Er wordt vaak niet alleen een plan ingediend om een plek op de kalender te krijgen, maar vaak is er ook een subsidieaanvraag, dat is erg van belang. Als er een conflict is omdat er veel evenementen in dezelfde periode worden geclaimd dan proberen we eerst in overleg met de organisatoren te gaan: wat als jij naar een andere datum gaat, wat als jij naar een andere week gaat, wat als jij naar een ander weekend gaat? Je ziet vaak dat ze dat niet willen en dat ze dan zelf soms besluiten om zich terug te trekken. Dat is ook een conclusie, maar er is altijd een gesprek mogelijk, we praten echt eindelijk met organisatoren over dit soort dingen en we proberen dingen ook te plooien. Je ziet dat mensen soms al ver van tevoren een bepaalde datum claimen. Het enige wat wij niet ruim van tevoren kunnen bespreken, zijn vaak verzoeken om schermen op terrassen om samen naar een voetbalwedstrijd te kijken omdat Oranje het afgelopen weekend naar een halve finale van een EK is doorgeschoven. U kijkt er wel zo naar, maar het kost ons veel politiecapaciteit om dat op die manier toch te organiseren en het naar binnen te plooien. Er is altijd een gemotiveerd besluit, het is of inhoudelijk-financieel of veiligheidstechnisch of het is qua clustering in een bepaald weekend niet mogelijk, maar het wordt altijd gemotiveerd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Dan ga ik weer even een rondje doen. Zijn alle vragen beantwoord? Is er behoefte aan een tweede termijn? Nee, dan kunnen we dit agendapunt sluiten. O, ja gaat uw gang mijnheer Segers-Hoogendoorn

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Even van de techniek, in technische tijd als het kan. Kan ik nu een motie bij een eerder agendapunt intrekken?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ja, dat mag nu.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dat is motie 9 bij agendapunt 6.1. Er is overleg geweest met het team van de wethouders en ik denk dat het verstandiger is om deze motie bij de Voorjaarsnota in te dienen, zodat we wat meer tijd hebben om er een nog betere motie van te maken. Dus ik trek hem voor vandaag in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). U trekt hem in en hij komt later een keer terug. Duidelijk, dank u wel.

6.8 *Debat over 'Geweldsexplosie Detentiecentrum Rotterdam*

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan ga ik door met de agenda en ik zie agendapunt 6.8 over het detentiecentrum staan, die hebben van de agenda gehaald. U neemt het weer van mij over, dan gaan we wisselen. Dank u.

6.9 *Debat over Collegebesluit invulling Provimipakhuis Katendrecht ', aangevraagd door de leden Elfilali e.a.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het collegebesluit Invulling Provimipakhuis Katendrecht. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja dank voorzitter en fijn dat we dit debat vandaag kunnen voeren want mogen Rotterdammers alsjeblieft weten wat het proces in hun stad en in hun wijk is. Als eerste wil ik even zeggen dat Volt niets tegen het inhoudelijke of artistieke plan voor een Danshuis of welk cultuurplan dan ook dat voortkomt uit de stad heeft. Sterker nog, wat ons betreft vullen we de hele stad met kunst en cultuur. We hadden het net ook over dans en wat ons betreft let's dance, dance, dance. De reden dat we dit debat hebben aangevraagd, is omdat wij staan voor bestuurlijke transparantie en een inzichtelijk proces, dat vinden we erg belangrijk. Het was heel lang onduidelijk wat de plannen voor het Provimigebouw zijn, daarna volgde er een totale radiostilte en plotseling kwamen er twee collegebrieven. We lezen van alles in de media, maar als raadslid wil ik rechtstreeks informatie van het college en de verantwoordelijk wethouder krijgen. Ook voor de wijkraad en diverse bewoners was lange tijd onduidelijk wat de bedoeling in de wijk was en dat is volgens ons onnodig, onwenselijk en ook niet in lijn met waar een college voor moet staan. Ik vind het ook echt frappant om vanochtend te moeten horen dat Leefbaar Rotterdam informatie van het college over dit onderwerp heeft terwijl ik als indiener van schriftelijke vragen en ook indiener van dit debat helemaal niets heb gehoord. Dit is de bestuurscultuur waar we volgens mij niet voor moeten staan. Ik vind het ook echt opmerkelijk en niet uit te leggen dat we twee collegebrieven krijgen en dat er geen woord wordt gerept over schriftelijke vragen die Volt over dit onderwerp heeft gesteld. Het college heeft een voorbeeldfunctie en moet echt zorgvuldig en met respect omgaan met het instituut gemeenteraad en de instrumenten die wij hebben. Voor nu heb ik een aantal vragen. Hoe is het besluit in de brief van de wethouder tot stand gekomen, waarom is het zo lang stil gebleven, wanneer komen de antwoorden op onze schriftelijke vragen, hoe gaat het proces nu precies verder en hoe worden de gemeenteraad, de wijk en de cultuursector daarin betrokken en tot slot, hoe is er gehandeld ten aanzien van het gevraagde en ongevraagde advies en diverse initiatieven vanuit de wijkraad, hoe is daarmee omgegaan en hoe is daarop geantwoord? Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Bonte. Excuses, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. We waren niet verbaasd toen de brief binnenkwam, we waren gewoon stomverbaasd. We krijgen een nieuwe culturele instelling, maar die mag niets kosten en dat lijkt in die brief eigenlijk ook gewoon ongeveer de kern van de afweging te zijn. Er is in

ieder geval geen snipper te vinden over het Cultuurbeleid, op welke manier dit past bij de kaders en op welke manier het bijdraagt aan de doelen van het Cultuurbeleid, daar staat gewoon helemaal niets over in. Er wordt wel wat beschreven, maar dat is vooral vaag, het is een Danshuisprogramma, maar ik heb geen idee wat dat is. Het riep bij ons heel veel verbazing en heel veel vragen op en dat zijn eigenlijk ook de vragen die wij aan de wethouder Cultuur hebben: op welke manier levert dit initiatief een bijdrage aan de doelstellingen van het Cultuurbeleid, op welke manier is afgewogen om hier wel voor te kiezen en niet voor iets anders te kiezen, welke rol heeft het huidige Cultuurbeleid hierin gespeeld, wat betekent de komst van dit initiatief voor de huidige instellingen op het gebied van dans, worden daar nieuwe vragen aan gesteld of wordt het allemaal losgelaten? Er wordt gezegd dat wijkinitiatieven een plek kunnen krijgen, betekent dit dat alle dansinitiatieven uit de verschillende wijken worden weggetrokken en dat het wordt gecentraliseerd en wat betekent dat dan weer voor het uitgangspunt om ook te kijken naar de spreiding van onze culturele instellingen en initiatieven over onze stad? Ook nog een vraag van de wijkraden, die hebben gevraagd om meer plekken voor maatschappelijke doelen. Er staat in de brief dat daar ruimte voor is, maar wordt de wijkraad daar ook intensief bij betrokken en zijn daar nu ook al hardere afspraken over gemaakt of moeten die nog worden gemaakt? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. In 2023 keken we naar een onderzoek over de beste locatie voor Museum Rotterdam en dat werd dan bij voorkeur het Provimigebouw. De geofende krantenlezer had al lang door dat ook Droom en Daad zijn oog daarop had laten vallen en sterker nog, in het eigen advies, dat onderzoek over waar Museum Rotterdam zou moeten komen, liet de wethouder al doorschemeren dat er al meerdere mensen voor Provimi in de race waren. Dat advies is in de prullenbak verdwenen en er is geen ander advies gekomen over waar Museum Rotterdam dan het beste terecht zou kunnen. Mogelijk wordt daar wel hard aan gewerkt, dat zou kunnen, maar dat weten we allemaal niet naar aanleiding van deze informatie. Niet alleen Museum Rotterdam had een locatie nodig, maar ook de publieksfunctie van het Gemeentearchief had een andere locatie nodig en we weten dat de alternatieve locatie vanwege walstroomperikelen niet kon doorgaan. Dus er ligt nogal een opgave op dit gebied, het is natuurlijk heel erg mooi als er iemand komt die zegt 'ik zie de toekomst voor dans in Rotterdam' en ik denk dat Rotterdam ook echt een dansstad is. We zijn blij als een partner investeringen in onze stad wil doen, maar we missen wel de visie van onze cultuurwethouder op die cultuurinfra, is het nou volgend, iemand komt met een initiatief en dan pakken wij dat van harte aan of hebt u een kijk op hoe die ontwikkeling van de stad qua cultuurinfra moet zijn? Dat vinden we namelijk wel belangrijk want is er voor de dans een visie opgesteld op hoe die het best tot zijn recht kan komen, of dit daar dan het beste aan bijdraagt en of de partijen dat allemaal willen? Ik heb overigens een heel leuk filmpje gezien over dat partijen dit willen, maar hebben ze daar dan een vergoeding voor in dat Cultuurplan, gaan ze allemaal verhuizen, wat doen we dan met de panden die dan leegkomen of wordt het extra en hoeven ze straks geen huur te betalen of juist wel? Ik kan me voorstellen dat er wel financiële consequenties zijn, niet aan de bouw en de renovatie van het pand, maar dat straks blijkt dat er misschien wel huur voor moet worden betaald of dat er leegstand achterblijft. Ik heb nu geen inzicht in hoe de wethouder dat naar de toekomst wil gaan organiseren. Wij hebben ook die vraag over de wijkraad. De wethouder heeft aangegeven dat die ruimte beschikbaar wordt gesteld, dat heeft Droom en Daad laten weten, en dan is het wel heel belangrijk dat de wijkraad bij de invulling daarvan wordt betrokken en dat perspectief ook geschetst krijgt.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk benieuwd waarom dit niet eerst in de commissie is behandeld. Ik ben niet helemaal bekend met deze gang van zaken, deze vorm van de procedure, en ik wil wel kenbaar maken om dit toch nog een keer in de commissie BWB te agenderen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Het gaat nu naar de raad omdat er eigenlijk al een besluit is genomen. Normaal gesproken word je eerst geïnformeerd, word je meegenomen, krijg je een visie van een wethouder en kun je daar iets mee doen, kun je daar richting aan geven, maar nu worden we voor een soort fait accompli gesteld. Vandaar dat we het nu in de raad hierover willen hebben en ik zou het ook

heel graag eerst in de commissie hebben besproken. Ik denk dat het bij deze zaak vooral om de volgorde gaat en dat is ook precies wat mevrouw Elfilali heeft geadresseerd, daar ben ik het ook volledig mee eens.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Dan zijn we het daarover eens, dat is hartstikke mooi. Wat ik al zei, ik ben niet bekend met hoe we dat met deze gang van zaken kunnen inregelen en misschien kan de wethouder mij dat beter uitleggen, zodat we dit op een goede manier kunnen gaan doen. Ik ga nu verder geen mooi verhaal ophangen, ik wil graag meer informatie en dan kan ik mijn oordeel daarover vellen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Roskam. U hebt een vraag?

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik heb een interruptie op mevrouw Bokhove want ik ben het namelijk wel eens met de heer Dahoe, ik begrijp ook niet waarom we het debat nu moeten voeren. Ik ben het er volledig mee eens dat we het debat voeren, maar de normale gang van zaken zou wat mij betreft zijn: een partij stelt vragen en je geeft de wethouder de gelegenheid om die vragen te beantwoorden. De vragen zijn op 16 mei jl. gesteld en dat is niet een eeuwigheid geleden, dat is redelijk recent. Die vragen worden beantwoord en dan kun je daar in de commissie een debat over voeren. De wethouder kwam tussendoor met een aankondiging dat ze een verkenning gaan doen en niet dat er een besluit is genomen, maar een verkenning. Er was alle reden om op ons gemak naar aanleiding van de beantwoording van de vragen van mevrouw Elfilali het debat straks in de commissie te voeren. Ik ben het helemaal eens met de heer Dahoe, ik begrijp niet waarom het debat nu moet worden gevoerd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter als er na mijn schriftelijke vragen geen collegebrief was gekomen dan had u mij hier op dit moment niet gezien. Als er in de collegebrieven was gerefereerd aan de schriftelijke vragen of als er iets van een teken van leven was geweest, 'we komen nog terug op jullie vragen', dan had je mij hier niet gezien. Het feit dat dit niet is gebeurd, vind ik al een punt en daarbij was er een complete radiostilte van 1,5 jaar. Niet alleen ik als raadslid, maar heel veel partijen in de stad hebben hier vragen over en daarom hebben we hier op dit moment een debat over.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we naar de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Hartelijk dank. Het is op 29 mei jl. gepubliceerd en het is direct actueel, dat is altijd leuk, ik heb het natuurlijk over het adviesrapport van de COR. Bij de aanbevelingen staat 'versterk checks and balances bij transacties met filantropen en leg die vast in een kader' en we zeggen specifiek 'er moet een kritische beoordeling plaatsvinden op nut en noodzaak en schijn, met name op de term schijn'. Daarover is vaak onduidelijkheid en er moet worden voorkomen dat transacties de schijn tegen hebben en er feitelijk gezien ongegronde vraagtekens ontstaan. Daarom lijkt het me goed om hierover in een commissie het debat te voeren, maar ik vraag me wel af welke commissie want het gaat hier immers om cultuur. Willen we cultuur uit de wijk halen, concentreren in een complex aan het einde van de kade, willen we maatschappelijke instellingen afhankelijk maken van een filantroop? Dan hebben we het hier over filantropie, dat zit weer bij de commissie BOFV. We hebben het natuurlijk ook over de commissie BWB want er zit ook een grex bij, er is € 3,8 uit de grex gehaald omdat Provimi eruit ging. Hoe zit het met de toerekenbare kosten van de grex, vragen sommige mensen zich dan misschien af want komen al die gasten naar het Danshuis met de boot of de weg die vanuit de grex wordt betaald. Verder krijg je je erfpachtconversie want je hebt een functieverandering. Ik wil het nog niet eens hebben over financieel neutraal want wat financieel neutraal is, hangt heel erg af van je vertrekpunt. Een debat in de raad kan ik ergens wel begrijpen want er zijn meerdere collegeleden nodig en ik begrijp dat dit alles nu niet kan worden beantwoord, maar voor mij is dan eigenlijk de vraag in welke commissie we dat gaan bespreken en vooral de oproep: laten we gezamenlijk als raad dit proces doorlopen in een commissie en het hebben over nut, noodzaak en schijn, ook om te voorkomen dat we straks met een take it or leave it deal zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter. Dank mijnheer Roskam dat u duidelijk hebt gemaakt waarom de Commissie tot Onderzoek van de Rekening eigenlijk de belangrijkste commissie van deze gemeenteraad is. Dank ook aan Volt dat die dit op de agenda heeft gezet. We kregen op 29 mei jl. allemaal een propagandafilmpje en de hele danssector, van hiphop tot Conny Janssen Danst, iedereen was hartstikke blij, maar twee dagen eerder stond in het AD dat ze helemaal niet zo blij waren, dus verwarring ten top en dat komt toch wel door het beleid van het college. Natuurlijk moet het naar de commissie BWB en het moet eigenlijk eerst naar de commissie ZWCS, maar de COR heeft ook een punt, dus we worstelen met hoe we dat gaan doen. Het lijkt erop in deze stad dat we een wethouder van Cultuur hebben, de heer Kasmi, die meer een wethouder voor de vorm lijkt. We hebben een andere wethouder die van de vorm is, de heer Pijbes, de enige echte overgebleven kunstpauz van deze stad, en die heeft al jaren geleden tegen ons gezegd 'de gemeente heeft geen geld en ik wel' en blijkbaar, Katendrecht, wie betaalt bepaalt en volgens ons hoort het in een democratie niet zo te gaan. Wij willen het graag hebben over: is dat danspaleis nuttig, wat gaat hij daar doen en wie bepaalt dat. Het is onze stad, het is ons Katendrecht, het is onze Maasoever, het is van ons en niet van iemand die toevallig is vergeten om belasting te betalen en nu denkt dat met een danspaleis te kunnen afkopen.

De **VOORZITTER**. Eerst uw collega van de VVD.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik had al een opmerking willen maken over het begin van dit nogal populistische praatje van de heer Coşkun. De krant lezen is ook een kunst want er staat helemaal niet in het AD dat ze tegen het Danshuis zijn, ze zeggen alleen 'wij gaan daar niet naartoe'. Dat zijn twee verschillende dingen mijnheer Coşkun.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, maar ik kreeg de volgende dag een filmpje van mijnheer Pijbes waarin diezelfde mensen zeggen 'geweldig, geweldig, geweldig' en dat kan ik me voorstellen want ik ben ook van het danspaleis, we kunnen ons hele leven dansend doorbrengen, al dan niet op Katendrecht, dat deden ze vroeger ook al in Belvédère, iedereen kent de verhalen over hoe op De Kaap werd gedanst. Wij zijn niet bang voor De Kaap mijnheer Van Dommelen, maar de vraag is: wie beslist er in deze stad, wie is hier het hoogste orgaan? Dat bent u, dat ben ik, dat is mevrouw Elfilali en dat zijn nog een paar anderen, 45 mensen die graag met zijn allen het Cultuurbeleid bepalen niet hoe je wilt dansen, maar wel waar wordt gedanst, of dat in gemeentelijke gebouwen gebeurt of dat andere dingen in weg zitten. We hebben een hele culturele discussie, het cultuurplan komt eraan, u kent het van buiten, dus laten we het gewoon hier behandelen voordat we een brief van een college krijgen waarin staat 'het kost ons niets, gratis, inpikken'.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel. Dit is een interruptie en misschien kan de tijd even dertig seconden worden teruggezet. Mijnheer Coşkun, mijn interruptie op u ging over het lezen in de krant en niet over het hele verhaal dat daarna kwam, maar prima. Het gaat mij er ook niet om dat we dit debat hier niet moeten voeren, wij moeten dit debat voeren, terecht, maar de juiste volgorde der zaken, eerst beantwoording van de vragen, dan een debat in de commissie en dan in de raad, dat is de normale gang van zaken. Laten we het nog een keer helder krijgen, er ligt hier geen besluit, maar alleen een aankondiging van een verkenning. U moet begrijpen, als de wethouder niet had aangekondigd dat ze een verkenning gaan doen dan was het huis helemaal te klein geweest.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar tegelijkertijd krijgen we dan weer een briefje van een andere wethouder van slechts drie regels waarin staat dat we gezien het besluit van het college naar een andere locatie voor het Stadsmuseum gaan zoeken en we nog niet weten welke. Dat zaait verwarring, dit college zaait verwarring, u niet, maar het college wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter, aan de heer De heer Coşkun. Ik val over in welke vorm de wethouder hier zit. Ik wil u ook vragen mijnheer Coşkun, we zijn gezamenlijk uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst en ik ben eigenlijk wel heel benieuwd in welke vorm u daar hebt gezeten.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik zat er in de vorm van raadslid, zoals ik ook ben uitgenodigd en ik heb niets tegen de heer Pijbes, dat is een heel aardige man. Ik zat daar in die vorm, maar de vraag is wie hier bepaalt, hebben we een wethouder en een gemeenteraad voor de vorm of is het Van der Vorm die alles hier bepaalt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Laten we dan ook bepalen om dit gesprek nogmaals in de commissie te laten plaatsvinden, ik denk dat dit de vorm is waaraan we behoefte hebben, om ervoor te zorgen dat we degelijke keuzes kunnen maken.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts, in de richting van de heer Van Dommelen schat ik zo in.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De heer Van Dommelen maakt het wel heel klein, hij zegt 'het is maar een verkenning en we gaan wel zien', de juiste volgorde en zo. De juiste volgorde zou natuurlijk zijn dat we het er eerst over hebben gehad, maar hier is het niet een verkenning, het is de uitdrukkelijk de bedoeling, 'intentie' staat er in het stuk, om definitief te besluiten onder slechts twee voorwaarden, bestuurlijke besluitvorming en juridische haalbaarheid. Dat staat in de brief aan de wijkraden. Dus helemaal niet 'we gaan het er nog eens even over hebben of dit vanuit het Cultuurbeleid interessant is', als u dit leest dan bent u het toch met me eens dat er een hele duidelijke positie is gekozen?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Ja, het college is er om beleid te maken, dat legt het aan ons voor en dan beslissen wij. Zo gaat het en als er dan een verkenning wordt gedaan, wij daarover worden geïnformeerd en er vervolgens straks een besluit van de wethouder komt die aangeeft of ze wel of niet door willen met dit gebouw ten behoeve van een Danshuis dan gaan wij erover. Dat is de juiste volgorde en dat doen we. Ik heb overigens al driemaal gezegd dat een debat prima is, dat hoort ook zo en dat moeten we ook voeren, maar wel in de juist volgorde. Ik ben ook erg benieuwd naar de beantwoording van de vragen van Volt, die zou ik graag willen zien, dan kunnen we daar een debat over voeren.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Inderdaad voorzitter, het college maakt beleid en daar kijken we naar, maar er is geen beleid en er komt ook helemaal geen beleid. Het enige wat er staat is 'we gaan kijken, het is onze intentie om het te realiseren, gezien de bestuurlijke besluitvorming en technische haalbaarheid en het kost niets'. Dat is toch geen beleid en daar willen we het nu over hebben omdat we vinden dat er beleid moet komen zodat we het gewoon goed kunnen beoordelen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik wil ook nog even reageren op de heer Van Dommelen die zei dat het een verkenning en geen besluit is. De laatste keer dat wij met de wethouder Cultuur spraken, waren er nog twee mogelijkheden open, of dat museum of eventueel Droom en Daad in het Provimigebouw zou komen. Vervolgens was er heel lang radiostilte, maar er is wel degelijk een besluit genomen want in de brief van de wethouder Cultuur van 24 mei jl. staat letterlijk dat het Provimipand niet langer beschikbaar is als locatie voor het nieuwe Stadsmuseum en dus heeft deze wethouder wel een besluit genomen, heel simpel.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Wenst nog iemand te spreken in deze termijn? Ja, de heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter, nog twee aanvullende vragen. We wisten een jaar geleden eigenlijk al van de ontwikkelrisico's bij Provimi voor Museum Rotterdam, voor de gemeente, en dat dit eigenlijk niet haalbaar was. Je hoeft geen rekenwonder te zijn om te weten dat het gewoon niet haalbaar is om een museum in het Provimigebouw te ontwikkelen en waarom dan toch die hele studie en de gedachte hier neergelegd dat er de mogelijkheid zou zijn om daar een museum neer te leggen. Dat is mijn eerste vraag en dan mijn tweede vraag. Theater Walhalla heeft aangegeven ook geïnteresseerd te zijn om iets in het Provimigebouw te doen. Daar hebben ze overigens geen geld voor en dat moet de gemeente dan waarschijnlijk betalen, maar ik ben wel nieuwsgierig naar of u in gesprek bent geweest met Walhalla naar aanleiding van de verkenning die u wilt gaan doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik ben voor dans, maar dat zijn we allemaal en ik denk ook dat de bewoners van deze wijk ook uitgenodigd willen worden om te dansen en te kijken hoe dat moet. Dus ik heb de vraag aan de wethouder: zijn we goed in gesprek, ook met de bewoners, en als er al besluiten zijn genomen, wat ik me nog niet kan voorstellen want we hebben het nog niet in de commissie besproken, in hoeverre is er dan ook nog ruimte voor de bewoners om daar een wijkhub of wat voor locatie dan ook te creëren?

De **VOORZITTER**. Dank. Anderen? Ja, de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter toen ik de brief zag, kreeg ik eigenlijk weer een déjà vu want ik vind het maar weer heel raar hoe dit gaat en wederom is daar dezelfde stichting bij betrokken, de stichting Droom en Daad. Wat je gewoon ziet, dat was ook zo bij Katoenveem en andere panden die ze ineens kregen, is wie betaalt bepaalt bij dit college en met geld koop je gewoon invloed bij dit college. Ik vraag me ook oprecht af waarom we eigenlijk nog een wethouder Cultuur die mijnheer Kasmi heet hebben, volgens mij kan de nieuwe wethouder Cultuur beter mijnheer Pijbes heten. Ik vind het echt falend beleid van deze wethouder Cultuur op dit gebied. De vorige keer gingen we gewoon uit elkaar en nu krijgen we ineens deze brief. Ik ben het helemaal met mijnheer Engberts eens dat een Cultuurvisie ontbreekt en bepaalde instellingen in die buurt zitten helemaal niet te wachten op dit danspaleis, misschien kunt u dat een beetje toelichten. Ik vind het ook opmerkelijk dat één partij met de dikste portemonnee als een bliksemschicht door ons Cultuurbeleid gaat en alles maar toegeworpen krijgt zonder dat de gemeenteraad en andere culturele instellingen erin worden meegenomen. Ik kan u vertellen dat er ook culturele instellingen zijn die helemaal niet blij met dit idee zijn. Dat brengt me bij de volgende vraag, hoe staat het eigenlijk met de plannen van Droom en Daad over Katoenveem? Weet u nog, daar hadden ze ook plannen voor en volgens mij gebeurt daar helemaal niets, dus ik hoor graag van de wethouder hoe het daarmee zit. We hebben er als cultuurwoordvoerders van de gemeenteraad allemaal veel tijd ingestoken en er is een hele commissie opgetuigd om dat rapport over die stadsmuseale functie voor Museum Rotterdam te maken. In het Cultuurplan was daar € 500.000,00 voor gereserveerd en mijn vraag is hoeveel er nog van die € 500.000,00 over is, want u wilt wel verdergaan met het onderzoek naar het Stadsmuseum Rotterdam, en hoeveel dat vorige rapport ons eigenlijk heeft gekost.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Ja, mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Wat mij betreft ook nog een klein stukje over de ruimtelijke component. Laat ik vooropstellen dat de ontwikkeling van de stad zich niet alleen vanuit de tekentafel laat voorspellen en gelukkig maar, vaak komt er rond de start van plannen en ambities een dynamiek op gang waarbij ook weer nieuwe deuren opengaan en richtingen kunnen worden ingeslagen. Collega's hebben al flink wat zaken aangestipt over de culturele component van de plannen, maar ik zou graag ook nog iets meer willen weten over de ruimtelijke component, wethouder Zeegers in dat geval. Laat ik vooropstellen dat er met de informatie die we nu hebben en in een verdichtende stad ook behoefte is aan meer voorzieningen en laat het nu uitgerekend de wijkraad van Katendrecht zijn die daar de afgelopen jaren frequent aandacht voor heeft gevraagd, dat kwam net ook aan de orde. Wellicht is het wat prematuur, maar wat biedt nu uitgerekend deze ontwikkeling in potentie voor Katendrecht en om het een stapje verder te brengen richting echt dat ruimtelijke, daarmee moeten we als raad, de heer Roskam gaf het net bij de grondexploitatie al een klein beetje

aan, ruimtelijk rekening houden, denk aan een subcommissie Bestemmingsplannen, de grondexploitaties, mocht dit voornemen verder worden gebracht? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Anderen? Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, ik zal de aftrap doen en de vragen beantwoorden, dat was volgens mij het leeuwendeel, op cultuur in ieder geval. Er zijn ook nog wat vragen op het terrein van collega Zeegers en die zal zij oppakken. Ik begin bij mevrouw Elfilali, volgens mij ook een van de indieners van het verzoek om dit vandaag te behandelen. Een aantal vragen. U begon met vragen over uw schriftelijke vragen, waarom daar nog helemaal niets over is gezegd en over de beantwoording. Ja, het antwoord is eigenlijk heel simpel. U hebt uw vragen twee weken geleden ingediend en wij lopen de procedures af zoals we die altijd netjes aflopen. Sterker nog, uw vragen worden op dit moment in behandeling genomen en zijn zo goed als af. Dan gaat het, zoals wij dat altijd doen, ter besluitvorming naar het college en dan komen ze naar u toe. Daar staat gewoon een termijn voor en we gaan ruimschoots aan die termijn voldoen. Dus uw vragen zijn binnengekomen, die hebben we gezien, die nemen we in behandeling en u krijgt de antwoorden gewoon van ons.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter, het is natuurlijk een heel ambtelijk proces. Er zijn vragen gesteld en daarna kwamen er twee collegebrieven. Het is ook goed gebruik om dan een klein briefje te schrijven waarin staat 'de antwoorden komen eraan'. Inhoudelijk snap ik eigenlijk de uitleg niet want de vragen die ik stel hebben allemaal een relatie met de besluitvorming zoals die in de collegebrief is neergelegd. Het blijft voor mij een beetje een zwak verhaal.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Vanuit uw optiek beredeneerd is dat wellicht zo, maar u zult het toch moeten doen met het antwoord dat ik u geef. U hebt uw vragen twee weken geleden gesteld en u kent de procedures voor schriftelijke vragen, die moeten gewoon echt een proces in en die moeten ook nog langs het college voor akkoord. Zoals u weet, is twee weken relatief kort en wij hebben tijd nodig om de vragen die u stelt ordentelijk te beantwoorden en te voorzien van een goed antwoord om u zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Dat kent een procedure en daar houd ik me aan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Wat deed u dan ineens besluiten om deze twee brieven te sturen zonder dat we ergens in zijn meegenomen, wat was uw afweging daar dan bij? In uw brief staat precies wat mevrouw Elfilali heeft gevraagd.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Hier lopen meerdere processen door elkaar en ik snap de verwarring ergens wel. Enerzijds gaat het natuurlijk om een stukje gebiedsontwikkeling waarvoor collega Zeegers verantwoordelijk is en dat is waar het met name in deze brief over ging en waar de nadruk op lag. Ja u hebt gelijk, het heeft ook een raakvlakken met dat stukje Museum Rotterdam en daar zal ik zo ook antwoord op geven, maar dat zijn processen die nu toevallig bij elkaar komen en waarbij het ene echt gaat om een stukje ruimtelijke ordening/gebiedsontwikkeling en het andere heeft te maken met Museum Rotterdam. Daarover zijn ook wat vragen gesteld en als u mij de gelegenheid geeft, wil ik die zo beantwoorden.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar daar gaat het nu juist mis en het lijkt wel de schizofrenie van dit college. Het gaat niet om gebiedsontwikkeling, maar om de culturele ontwikkeling van deze stad en natuurlijk horen daar gebouwen, terreinen, kades en van alles bij, maar het gaat in de allereerste plaats om cultuur, zeker in relatie tot Droom en Daad, het museum dat daarnaast ligt, het danspaleis, de vraag van Walhalla en het Stadsmuseum. Het heeft maar zijdelings met gebiedsontwikkeling te maken en we

krijgen deze verwarring omdat u allemaal zo verschot denkt, u blijkbaar niet met elkaar communiceert en niet één en ondeelbaar bent.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter. Het college communiceert heel goed, het was een collegebrief, het was niet een brief van mij, maar van het hele college en we hebben daar met zijn allen over gesproken.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar dan begrijp ik niet dat u die brief niet hebt tegengehouden, dat u niet hebt gezegd 'er liggen vragen van Volt, we kunnen deze brief nu niet uitdoen', waarom gebeurt dat niet?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nogmaals, omdat we u op tijd willen informeren. Als ik dat niet had gedaan, had ik achteraf het verwijt gekregen dat ik u niet op tijd had geïnformeerd en dat proberen we juist te voorkomen door u hierin mee te nemen. We beantwoorden de schriftelijke vragen van mevrouw Elfilali ook en die doorkruisen dit proces, maar dat kent een aparte gang van zaken en volgens mij weet u als nestor van deze raad heel goed hoe het werkt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Voorzitter, het is niet uit te leggen dat er een collegebrief uitgaat, eigenlijk twee collegebrieven, en dat je niet last minute een zinnetje kunt toevoegen: er liggen ook nog schriftelijke vragen en er zijn nu nog geen antwoorden, maar die komen. Ik ben zelf ambtenaar bij het rijk, dit kan gewoon en het is niet uit te leggen dat dit niet is gebeurd en dat er plotseling twee collegebrieven komen waarvan een van mevrouw Zeegers met heel verhaal waar heel veel vragen over te stellen zijn. Het is niet uit te leggen en ik denk dat het ook niet de bestuurscultuur is waarvoor dit college zou moeten staan.

De **VOORZITTER**. Daar zit geen vraag in, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, daar zit geen vraag in en het wordt vreselijk een herhaling van zetten. Ik ga daarom door met de beantwoording van de rest van de vragen en collega Zeegers zal nog iets zeggen over de betrokkenheid van de wijkraad in deze ontwikkeling.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Technische tijd. Ik zou het waarderen als er in ieder geval een soort excuus zou komen: dat hadden we anders kunnen doen. Ik vind dat de wethouder, de wethouders of het college hier wel erg gemakkelijk overheen stappen terwijl ik als raadslid een instrument gebruik en het zou op zijn minst prettig zijn als u zegt 'we hadden inderdaad dat zinnetje even moeten toevoegen of 'we hadden een dag later even een formele brief kunnen sturen naar in dit geval Volt met 'er komen nog antwoorden op uw vragen.' Dat zou het college sieren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali, ik heb geduldig naar u geluisterd en dit is geen technische tijd, maar gewoon een verzoek aan het college in debattijd, maar ik stap daar wel overheen. U kunt verder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Als ik echt iets fout heb gedaan dan ben ik de eerste die dat toegeeft en mijn excuses daarvoor wil maken, maar ik ben er oprecht van overtuigd dat ik hier niet fout heb gehandeld en excuses zijn nu niet op zijn plaats. U hebt twee weken geleden schriftelijke vragen gesteld en die zijn netjes in proces gegaan. Nogmaals, u krijgt de antwoorden daarop. Die waren ook anders van aard, in de brief die u van ons college hebt gekregen stond veel meer dan alleen een reactie op de vragen die u hebt gesteld. U moet gewoon even geduld hebben, de antwoorden komen eraan en nogmaals, ik vind niet dat ik ergens in gebreke ben gebleven en anders ben ik de eerste die daar mijn excuses voor zou aanbieden, maar dat vind ik niet op zijn plaats. Voorzitter, ik ga door met de beantwoording van de vragen. Van de wijkraad heb ik net gezegd dat dit zo bij collega Zeegers terugkomt. Mevrouw Elfilali, u gaf in uw bijdrage ook aan dat het onduidelijk was en 'nu ineens deze brief'. We hebben in een eerdere fase naar uw raad gecommuniceerd dat er

plannen waren voor Museum Rotterdam in Provimi. Dat was de voorkeurslocatie, er zijn toen meerdere locaties onderzocht en deze kwam er op dat moment, we hebben het over twee tot drie jaar geleden, als beste locatie uit. We zijn inmiddels natuurlijk verder in de tijd, de financiële situatie van ons als gemeente is inmiddels heel anders en er hebben zich ook andere kansen voorgedaan die zich beter lenen voor een eventuele landing van zo'n Museum Rotterdam en de inschatting is nu dat die ons als gemeente veel minder geld gaan kosten. Daarbij komt ook dat het bestuur van Museum Rotterdam inmiddels heeft aangegeven niet de grootste fan van de locatie Provimi te zijn. Het was een van de locaties, maar wel de voorkeurslocatie en er zijn ook nieuwe inzichten waardoor we nu tot het besluit zijn gekomen dat we van die locatie afzien. Er hebben zich inmiddels ook andere kansen voorgedaan en ik ben ervan overtuigd dat die misschien beter zijn dan Provimi.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, de wethouder zei al dat dit onderzoek van twee tot drie jaar geleden is, maar het museum is al vier jaar, bijna 4,5 jaar, dicht. Er zit geen enkele visie, geen enkel beleid, bij u om dit nu eens een keer te verbeteren. Een Stadsmuseum, dat in elke Europese stad een florerend bestaan leidt, 4,5 jaar dicht. Weet u nog dat u zei 'Museum Rotterdam moet daar weg want we hebben een nieuwe huurder', weet u wie die nieuwe huurder was? De gemeente zelf. Wanneer komt u nu eens met een visie?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter. Volgens mij ligt er een Uitgangspuntennota voor Cultuur en volgens mij hebt u die ook zelf goedgekeurd. Daar staat precies in welke kant we als stad uitgaan. Dat is 1 en 2, het museum is inderdaad vier jaar geleden gesloten, maar het rapport waarin staat dat Provimi een van de mogelijke locaties is, is natuurlijk veel later gemaakt. Overigens hebben we het besluit over het sluiten van Museum Rotterdam met een ruime meerderheid in deze raad genomen, dat heb ik niet in mijn eentje besloten, omdat we toen ook zagen, en ik wil dat in de herinnering brengen, dat het niet goed met Museum Rotterdam ging. Er gingen heel veel publieke middelen naartoe, het museum trok veel te weinig bezoekers, volgens mij 50.000 of 60.000 per jaar, het sloot niet aan op wat het publiek wilde en er lag een negatief advies van de adviesraad. Dat was de reden dat we hebben gezegd: we gaan een herstart met Museum Rotterdam maken. Voorzitter, ik ga door met de beantwoording van de vragen. De heer Engberts vroeg hoe dit in het bredere verhaal over cultuur past. Het past juist heel goed bij de Uitgangspuntennota die we hebben vastgesteld en waarin staat dat we gaan voor een cultureel ecosysteem met ruimte voor makers. Dit is ook een initiatief dat een hele interessante aanvulling op het bestaande aanbod is, waarbij in het huidige plan juist extra vierkante meters voor makers, voor beoefenaars, worden gecreëerd en het plan voorziet ook in het faciliteren van de internationale top wat dans betreft tot de amateurdansers uit de wijk. In die zin past het juist heel goed bij de Uitgangspuntennota die we hebben vastgesteld en is dit juist een heel interessante aanvulling op ons cultuuraanbod. Dat is hoe het in het huidige Cultuurbeleid past. U vroeg ook terecht naar de consequenties voor de huidige dansinitiatieven. Daarvan heb ik in gesprekken al laten weten dat het beleid zoals we dat hebben vastgesteld wat mij betreft cultuur dicht bij de mensen in de wijken is, dat is gewoon het uitgangspunt en ook dat staat in ons Cultuurbeleid, dat is wat mij betreft de standaard. Ik heb in gesprekken ook laten weten dat het niet de bedoeling is dat het Danshuis alle initiatieven in de verschillende wijken gaat opslokken. Dat is juist niet de bedoeling, het moet een aanvulling zijn op en het moet juist heel interessante kruisbestuivingen creëren, als het daar daadwerkelijk landt met bijvoorbeeld Conny Janssen Danst dat verderop op de hoek zit. Ik snap uw vraag, die is heel terecht, en ik snap ook uw zorgen, maar wat mij betreft is dit het uitgangspunt. Dan mevrouw Bokhove. U stelde eigenlijk een beetje dezelfde vraag als de heer Engberts: hoe past dit in het Cultuurbeleid, zijn we volgend of past dit daar binnen? Daarvan heb ik gezegd dat onze Uitgangspuntennota Cultuur de toets is en dat dit een heel mooie toevoeging daarop is. Ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik heb een andere vraag en die gaat over cultuurinfra. U hebt het nu over de cultuurinhoud met een cultuurplan en het beleid, maar je hebt infra nodig om die cultuur te kunnen uitoefenen en wat is daar de visie op? Je hebt voor Museum Rotterdam, het Gemeentearchief en een eventueel Danshuis ook hardware nodig, wat is daar de visie op die infra?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ook dat is volgens mij nog niet zo lang geleden in de raad behandeld. We hebben natuurlijk het Atelier- en Broedplaatsenbeleid waarin we heel duidelijke afspraken hebben gemaakt over het aantal vierkante meters en over dat we juist stappen willen zetten in een verdichtende stad en wat mij betreft past het daar ook heel erg in. Dat was ook mijn toelichting op de vraag van de heer Engberts onder andere, dat dit juist ook voorziet in hoogwaardige ruimtes voor productie om maar een voorbeeld te noemen, maar ook voor presentatie, participatie en educatie op het gebied van dans en podiumkunsten. Ten aanzien van andere infra. We hebben gewoon een integraal huisvestingsprogramma voor cultuur waarin we alle huisvesting die we op dit moment hebben voorzien van middelen om die in stand te houden en als zich zoals nu nieuwe initiatieven voordoen dan toetsen we die elke keer ook aan ons eigen Cultuurbeleid en kijken we of het wel of niet past en op basis daarvan handelen we. Dat is hoe ik kijk naar de huisvesting van culturele organisaties in onze stad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dit is erg volgend en ad hoc. U hebt dus niet van tevoren een visie zoals 'ik zou een cultuuras willen versterken', 'ik zou op die locaties willen inzetten of 'dans moet specifiek gelokaliseerd worden op Zuid of op Noord', dat hoor ik u niet zeggen, ik hoor u geen afwegingen maken en geen kaders aan de voorkant stellen om zo een goede invulling te kunnen geven. Daar wil ik het graag in de commissie verder met u over hebben want ik vind het antwoord echt te zwak.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Wat mij betreft bespreken we dit ook in de commissie, heel graag zelfs, daar heb ik geen enkel probleem mee. Om toch antwoord te geven op uw vraag. Volgens mij ben ik daar net ook op ingegaan, onze visie op infrastructuur is cultuur zo dicht mogelijk bij de mensen in de wijken. Wij hebben ook een heel goed ruimtelijk overzicht van onze culturele instellingen, alles wat met kunst en cultuur heeft te maken, hoe zijn die over de stad verspreid, waar zitten nog witte vlekken in de stad en waar moet nog iets bijkomen en waar niet. Dat is het kader waarnaar we kijken en wat ook een goede toets kan zijn en dat is wat mij betreft leidend. Nogmaals, de visie is heel duidelijk: kunst en cultuur zo dicht mogelijk in de wijken bij de mensen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, dit is ook een beetje onzin want we hebben een Boijmans dat staat bijvoorbeeld op een plek en we hebben Boijmans in de wijk. Dat is om het dichterbij te brengen, maar we hebben niet in iedere wijk instellingen als een Boijmans, we hebben niet in iedere wijk een instelling zoals een Museum Rotterdam. Je kunt een afgeleide doen, maar de visie zal zijn 'programmering in de wijk'. Je hebt een visie, een regie, nodig op waar je instellingen gelokaliseerd wilt hebben en nu lijkt het of u volgt, als u een mooi aanbod of een voorstel van iemand krijgt dan gaat u kijken 'past bij mijn visie', maar zo komt het erg ad hoc over en dit is geen visie, dit is gewoon proberen recht te praten wat eigenlijk misschien wel een beetje krom is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Wat moet ik daarop zeggen voorzitter. Je staat altijd open voor initiatieven, er kunnen zich altijd initiatieven voordoen. Het zou wel stom van ons als college zijn om er niet op in te gaan als zich een heel mooi initiatief voordoet. De wereld staat niet stil en het is ook niet zo dat wij als stad een enorm groot budget hebben waaruit we elke keer maar weer kunnen putten. Natuurlijk, als zich goede initiatieven voordoen dan kijk je daar als college altijd naar en dan kijk je ook of het een aanwinst voor de stad is en of het een aanvulling is op het culturele programma en de culturele infra die we hebben. Ja, wij staan altijd open voor nieuwe initiatieven, die leggen we langs de meetlat en in dit geval willen we dit initiatief, dat een heel goed plan is, verder verkennen. Volgens mij is dat helemaal niet zo gek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). De wethouder beweert dat hij een visie op de cultuurinfra heeft en die is iets breder dan een Broedplaatsenbeleid mag ik hopen. Die zou ik dan graag samen met het afwegingskader toegestuurd krijgen voordat we naar een commissie gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik wil dat graag aanvullen, ik ben het er helemaal mee eens. Wij moeten het ook maar doen met het persbericht dat op de website van het Danshuis staat, dat is onze informatie. Er staat niets in de brief, daarin staat alleen dat we het gaan uitwerken en kijken of het juridisch-technisch allemaal kan, maar er staat helemaal niets over de inhoud in. Ik ben het ermee eens dat we het erover moeten hebben, maar dan hebben we wel even wat meer nodig om dat gesprek goed te kunnen voeren. Op welke manier gaat u ons dat leveren?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Als het goed is, hebt u ook een brief van mij gekregen waarin ik heb aangekondigd dat u rond het zomerreces van 2024 meer informatie krijgt en waarin ik ook meld dat ik dan graag met meer info bij u kom. Ook met het oog op de tijd probeer ik de rest van de vragen te beantwoorden. De financiële consequenties voor de huidige dansinitiatieven, dat was ook nog een vraag van mevrouw Bokhove. Ik denk dat ik daar net ook al antwoord op heb gegeven richting de heer Engberts. Het is de bedoeling dat de dansinitiatieven die we in de wijk hebben, daar zo veel mogelijk blijven en mocht het toch zo zijn dat een van die initiatieven toch naar het Danshuis wil verhuizen dan is niet gezegd dat we dat per se vanuit onze eigen gemeentelijke begroting bijplussen, daar ben ik wat mij betreft heel duidelijk over.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kom heel even terug op dat de wethouder net zei dat is aangekondigd dat er extra informatie komt. Dat gaat alleen maar over het Stadsmuseum, dat is dat briefje, maar volgens mij hebben wij het vandaag echt over iets anders. We hebben het over het Danshuis, dat we daarover alleen een persbericht hebben en dat we daar meer informatie over willen hebben om het gesprek daarover goed te kunnen voeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ons plan over het Danshuis is volgens mij, ik kijk ook naar rechts, openbaar. Ik check het even en als dat zo is dan deel ik dat met alle liefde met u, dat is wat mij betreft geen probleem. Dat checken we even en als dat kan, sturen we dat graag naar u toe. Voorzitter, de heer Dahoe van DENK maakte een opmerking over de commissiebehandeling. Wat mij betreft heel graag, dat lijkt me ook de goede volgorde en het is aan u om dat te agenderen, u gaat tenslotte over de agenda. De heer Van Dommelen had twee vragen. Wisten we niet al een jaar geleden dat dit eigenlijk niet haalbaar is? Ik heb net al geprobeerd mee te geven dat de financiële situatie ten opzichte van een jaar geleden is veranderd, die is nu van dien aard dat onze gemeentebegroting er nu natuurlijk veel minder rooskleurig voorstaat. Wat ook heeft meegespeeld, is dat zich intussen andere kansen hebben voorgedaan. Daar kijk je dan altijd naar en dan kom je ook wel eens tot andere inzichten. Daarbij komt ook nog dat het bestuur van het museum en draagvlak voor een bepaalde locatie natuurlijk ook zeer belangrijk zijn in de overweging die wij maken. Dan Theater Walhalla, ook uw vraag en terecht ook want die is inderdaad bij mij op de lijn gekomen en die heb ik inmiddels ook gesproken. Als ik me niet vergis zijn ze vorige week of de week daarvoor bij mij aan tafel geweest en ik heb hen ook geïnformeerd. Dan mevrouw Nunnely over het gesprek met bewoners, met de wijkraad, dat pakt collega Zeegers op en ook de ruimte voor een wijkhub in de nieuwe ontwikkeling. De heer Van der Velden vroeg hoe dit bij Cultuurbeleid past. Daar heb ik net het een ander over gezegd. Hoeveel is er over van de € 500.000,00 voor de programmering? Dat is gewoon een jaarlijks bedrag dat wij vanuit het Cultuurplan aan Museum Rotterdam beschikbaar stellen. Daar beheren ze de collectie van, doen ze het onderhoud en voor dat bedrag programmeren ze ook, dat loopt in dit cultuurplan gewoon door. U stelde ook een vraag over Katoenveem. Ik kijk even naar rechts, die pakt collega Zeegers op. Voorzitter, volgens mij was dit het.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter, ik heb nog een vraag. Wat was de reactie van Theater Walhalla naar aanleiding van het gesprek dat u met hen hebt gevoerd?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Die vraag heb ik over het hoofd gezien, goed dat u die nog stelt. Zij hoopten natuurlijk dat zij de zogenaamde middenzaal in die ontwikkeling konden meenemen. Dat kost natuurlijk geld dat zij niet zomaar hebben en dat wij vanuit de gemeente ook niet hebben. Natuurlijk waren ze teleurgesteld over het feit dat die ontwikkeling niet doorgaat. Ik weet wel dat er in de plannen voor het nieuwe Danshuis wel ruimte voor een danszaal is, maar het is nu nog veel te vroeg om iets te melden over of zij daar gebruik van kunnen maken, hoe en met welke afspraken. Dat is wat ik u daarover kan zeggen.

De **VOORZITTER**. Dan wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel. Ik begin met de vragen van Volt over de besluitvorming over dit plan. Onze intenties waren in ieder geval om daar volledig transparant in te zijn. De heer Van Dommelen zei het al, dit was een aankondiging dat wij de verkenning gaan starten om dit initiatief mogelijk te maken en daar neem ik u graag in mee. We gaan dat doen en dat zal uiteindelijk landen in een projectambitiedocument. Wij hebben, voor de mensen van de commissie BWB welbekend, een besluitvormingsmodel waarin wij echt toewerken naar documenten die we aan uw raad overhandigen en waar u ook over gaat. Dus wij werken toe naar een projectambitiedocument waarin dit initiatief vorm krijgt en dan is het aan u om dat projectambitiedocument wel of niet vast te stellen. Dat is de ruimtelijke procedure waarmee wij gaan werken. Wij kunnen verdergaan op het moment dat u zegt dat u in het projectambitiedocument een Danshuis en alles wat daarbij hoort echt goed voor u ziet en dan hoort daar ook een Didampublicatie bij en mogelijk een grondexploitatie. Dat zijn eigenlijk de ruimtelijke stappen in het ruimtelijk domein die we daarin zetten. Als dit Danshuis zo doorgaat, zal het uiteindelijk ook moeten leiden tot een bestemmingsplanwijziging want het is nu natuurlijk een fabriek en geen Danshuis. Daarin is eigenlijk ook de hele democratische besluitvorming vormgegeven. Wat we nu doen is, we laten u weten dat we dit initiatief serieus gaan verkennen en dan is de volgorde zoals ik net heb geschetst, zoals we dat eigenlijk bij alle ruimtelijke ontwikkelingen doen. Het heeft even geduurd voordat wij tot deze besluitvorming zijn overgegaan en een van de vragen was ook: er is al een tijdje radiostilte rond dit pand, wat is er aan de hand? Op zich is het nu natuurlijk nog in bedrijf en we hadden ook niet enorme bloedspoed om heel snel beslissingen te nemen, maar omdat er veel belangstelling voor die ruimte is, er veel vraag naar is en er meerdere initiatieven bij ons zijn langsgekomen, wilden we wel helderheid scheppen, maar daarvoor was het ook belangrijk om echt alle afwegingen goed te doen: wat is hier qua bedrijfsruimte gewenst, welke functies kunnen we hier doen en hoe kijken we naar wonen, werken en cultuur. Dus die afweging goed maken. Wat moeten we ook kijken naar ruimtebeslag van andere functies, waar kunnen we die dan een plek geven? Dus dat helemaal goed uitzoeken heeft enige tijd gekost en we hebben daarbij ook de wijkraad en de wijk betrokken. We zitten ook wel een beetje klem met arbeidskrachten, het kost ook gewoon even tijd omdat we niet een sterk bemenst team hebben. We zijn in gesprek met de wijk geweest en hebben alles afgewogen, ook het uitgangspunt dat we eigenlijk geen geld hebben om hierin zelf, dat heeft het college ook in de brief weergegeven, allerlei tussenvormen of gesubsidieerde trajecten te kunnen doen. Dat hele pakket afwegende en het feit dat er een mooi initiatief ligt dat past binnen de bestaande cultuurvisie hebben we gemeend dat we deze verkenning echt goed kunnen doen.

De **VOORZITTER** De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvvd). Ja dank u voorzitter. Ik hoorde de wethouder zeggen dat er meerdere initiatieven langs zijn geweest. Uiteindelijk is gekozen voor het initiatief van Droom en Daad, maar ik had u al een jaar geleden kunnen vertellen dat dit het zou worden gezien de innige relatie tussen Droom en Daad en dit college. Kunt u de gemeenteraad de initiatieven die bij u langs zijn gekomen, doen toekomen?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Dat vind ik zelf niet kies want dat zijn initiatieven van anderen en het is aan anderen om daar transparant over te zijn. Er staan in de brief zelf volgens mij twee genoemd en dat is de middenzaal van Theater Walhalla en nog een ander initiatief van iemand in de buurt. Soms is het heel pril en niet goed uitgewerkt en ik vind het niet netjes om het op te sturen als mensen toetsen 'zou dit iets kunnen zijn?', maar we kunnen natuurlijk altijd vragen of die anderen daar bezwaar tegen hebben, dat zou ik op zich kunnen doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja dat roept twee vragen bij mij op. Ten eerste: is er een uitvraag geweest vanuit de gemeente of vanuit het college aan partijen: kom met een initiatief, kom met een idee? Vraag 2 is de volgende. We hebben in 2023 allemaal de plannen van Droom en Daad in de kranten kunnen lezen. Het is inmiddels 1,5 jaar later en waarom is er nu pas besluitvorming? Even antwoord op die twee vragen graag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Het is wel een goede vraag of er een uitvraag is geweest. Eigenlijk vind ik het van belang dat je als gemeente zelf zegt 'wat willen wij nu' en zo spreken we er ook in de commissie BWB over, je wilt eigenlijk dat democratisch wordt vastgesteld wat je in een bepaald gebied op hoofdlijnen aan functies wilt realiseren. Daar hebben wij nu dat besluitvormingsmodel voor, maar hoe past dat besluitvormingsmodel op het moment dat er initiatieven worden ingediend? Als er een initiatief wordt ingediend, kijken we zelf welke elementen we nog goed moeten afwegen en welke andere zaken we vanuit publiek belang ook moeten regelen en dan leggen we dat aan uw raad voor, dat gebeurt bij dat projectambitiedocument of een gebiedsambitiedocument. Dat gaan we dan doen en dan is het een democratisch vastgesteld besluit wat daar komt en dan pas kun je met dat initiatief verder gaan. Daar hoort ook gewoon een Didampublicatie bij en op dat moment doe je via die Didamprocedure een uitvraag, dit en dit is wat wij in dit gebied willen, en mogen mensen daar zich op inschrijven. Zo is werkt het ook juridisch.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Als je het democratisch wilt doen, zouden we als raad alle initiatieven uit de stad moeten krijgen om daarover te beslissen, maar nu is er al een keuze gemaakt. Hoe verhoudt zich dat dan tot elkaar?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). U kunt daar nog altijd voor kiezen want het gaat naar uw raad. Het ene initiatief is wel wat meer uitgewerkt dan het andere initiatief, dat is bestaande praktijk merk ik nu als wethouder en de initiatiefnemers zijn natuurlijk vrij om dat ook kenbaar te maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). In theorie snap ik wat de wethouder zegt, maar het college werkt nu één initiatief formeel, juridisch, bestuurlijk en financieel uit en de andere initiatieven niet. Dan is er toch al een keuze gemaakt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). We hebben ervoor gekozen om dit initiatief inderdaad verder uit te werken om de redenen, de afwegingen, die ik net heb geschetst. We hebben afwegingen gemaakt en dit initiatief past in onze beleving op die plek, wij hoeven daar niet per se woningbouw te realiseren. Wij gaan deze verkenning doen, maar nogmaals het gaat naar uw raad, dus u gaat er uiteindelijk over, dat is de manier waarop we dit doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Maar dan klopt het toch dat er geen uitvraag is gedaan zodat iedereen zich kan melden, maar vervolgens zijn de spontaan ontvangen initiatieven wel getrechterd. Dan klopt dat toch?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja bij die uitvraag komt natuurlijk nog de Didamprocedure. Het is waar dat hier een keuze is gemaakt, ook omdat dit het enige initiatief is dat ook binnen het budget is te realiseren en dat was wel een uitgangspunt dat we belangrijk vonden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Dan moet het college gewoon zeggen 'we hebben een keuze gemaakt' want straks nog een uitvraag doen is natuurlijk mosterd na de maaltijd. Nu heeft het college al een duidelijk besluit genomen en dan moet het college daar ook gewoon eerlijk in zijn.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik heb ook helemaal niets ontkend. Ik geef aan dat we een besluitvormingsmodel hebben. Zo werkt dat, dat is wat ik heb uitgelegd. Uiteindelijk gaat u erover, maar ik ontken niet dat wij met een voorstel een zekere stap in bepaalde richtingen zetten. Wij dachten dat het een cultureel mooi plan is dat er goed uitziet, wij kunnen het ook financieel dragen en er zitten goede kanten aan. Er zijn natuurlijk ook andere initiatieven, maar die passen niet binnen onze financiële ruimte. We hoefden daar niet per se woningbouw want daar wordt al vrij veel aan woningbouw gedaan en het klopt dat je een soort preselectie doet. Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat de gemeenteraad erover gaat, zo werkt het natuurlijk wel vaker in ruimtelijke ontwikkelingstrajecten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik kijk toch nog heel even in mijn stukken en ik wijs mijn collega's erop dat velen van ons op 1 maart 2023 op bezoek zijn geweest bij de Fenixloods waar plannen zijn gepresenteerd. Ik vind het ook wel belangrijk dat we ons in het tijdspad niet laten verleiden... dat daar gewoon heel veel verschillende informatie en plannen aan ons zijn gepresenteerd. Bij een aantal vragen dat nu wordt gesteld, denk ik bij mezelf: dan hadden we veel eerder een regeling van werkzaamheden moeten agenderen om dan het gesprek te kunnen voeren. Op 1 maart 2023, mijn verjaardag, zijn er gewoon heel veel verschillende presentaties geweest waarbij ook velen van ons aanwezig waren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik heb een punt van orde. Ik vind dit niet kunnen, echt serieus. Ik vind het allemaal hartstikke leuk wat wij hier met zijn allen aan werkbezoeken en noem het allemaal maar op krijgen, maar daar kan geen enkel verhaal aan worden gelinkt. Ik ben er niet geweest, ik weet nergens van en dat hoefde ook helemaal niet, het was geen vergadering, geen commissie, geen raad, geen besluitvorming, helemaal niets, het waren vrijblijvende presentaties. Dat gaan we nu toch niet gebruiken als zijnde dat we geïnformeerd zijn en we zelf een regeling van werkzaamheden hadden moeten indienen. Zo werkt het niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, dit is geen punt van orde, het is...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het is wel een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Nee, nee, nee.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het is een manier van werken die niet kan.

De **VOORZITTER**. U ziet aan het feit dat mevrouw Nunnely gaat reageren dat het een debat is en volgens mij is het niet goed om het op deze manier te doen. De spreektijd is vanochtend ook voldoende gerekend en u had keuzes kunnen maken, dit is het nu voor vandaag. Mevrouw Nunnely, gaat u nog reageren?

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, ik wil toch even kort reageren op de woorden van mevrouw Verkoelen. We bespreken nu een onderwerp dat echt in de commissie thuishoort. Ik heb hier ook heel veel op te zeggen, maar al mijn tijd gaat nu op dit moment op deze manier op terwijl we het eigenlijk in de commissie willen bespreken. Dat is eigenlijk het punt van de orde dat ik zou willen maken.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u afronden.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Dat was even over hoe het besluit is genomen en hoe het proces in elkaar zit, we staan aan het begin en we zijn aan het verkennen. U vroeg ook naar het betrekken van de wijkraad en bewoners, dat we dat ook bij dat initiatief doen en dat er ook plekken moeten zijn voor de wijk. Dat ben ik helemaal met u eens en dat nemen we helemaal in die verkenning mee want dat is ook wat de wijk, de wijkbewoners, de wijkraad, ons vraagt, 'wij willen graag plekken waar we samen kunnen zijn, waar atelierruimte is en waar we ook samen allerlei activiteiten kunnen ontplooiën', dat is ook onderdeel van dit plan, dat wordt in die verkenning verder uitgezocht. De heer Van der Velden had nog een vraag over Katoenveem. Daarvoor is een plan ingediend en wij naderen een definitief besluit daarover, maar er is nog geen beslissing genomen, daar wordt aan gewerkt.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank voorzitter. Ja dat werd verkocht als onderdeel van een visie en er waren grootse plannen mee, maar ik begrijp nu na al die tijd dat er eigenlijk nog weinig schot in de zaak zit. Wanneer horen wij daar definitief iets over?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik hoop dat echt in 2024 af te ronden, dat er dan helderheid over komt.

De **VOORZITTER**. Goed, ik kijk naar de tijd. Er is veel gezegd, ook in interrupties. Is er behoefte aan een tweede termijn of misschien een veegronde voor nog een resterende vraag? Dat laatste? Ja.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik heb twee veegvragen waarvan een van mezelf. We hebben enige toelichting op Museum Rotterdam gehad, daar komt gaandeweg 2024 meer informatie over, maar ook het Gemeentearchief met die openbare publieksfunctie, daar hebben we het eerder over gehad. Ik heb geen antwoord gehad op de vraag hoe het in de visie van de wethouder met de alternatieve locatie staat. De andere vraag die openstaat is van mevrouw Elfilali, voordat ze hem vergeet. Zij vroeg naar de gelijke informatiepositie van de raad omdat er gisteravond 29 mei jl. blijkbaar nog contact met Leefbaar Rotterdam was en hen toen nog informatie is verstrekt. Die informatie is in ieder geval niet bij mij terechtgekomen en waarschijnlijk ook niet bij mevrouw Elfilali. Ze heeft gevraagd wat dat behelsde en waarom er vandaag voor dit debat geen gelijke informatiepositie van de raad was.

De **VOORZITTER**. Nog anderen in de veegronde, nog resterende vragen wellicht? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, ik heb iets voor de tweede termijn.

De **VOORZITTER**. Ja doe maar zou ik zeggen, dat is nu aan de orde.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter ik heb het al eerder aangehaald, ik heb bij dit weer een déjà vu, weer krijgt Droom en Daad in mijn ogen, maar misschien zeg ik het niet helemaal juist, iets toegespeeld en als je het jaarverslag van de accountant over 2023 leest, is met dit college bij deze stichting constant de schijn van belangenverstrengeling aanwezig en ook de accountant waarschuwt er in dit jaarverslag voor. Ik kondig nu alvast aan dat ik tijdens de raadsvergadering van 13 juni a.s. een motie indien omdat er nu echt kaders voor filantropie moeten komen om de schijn van belangenverstrengeling voor eens en voor altijd weg te nemen.

De **VOORZITTER**. Anderen? Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter, er was al een toezegging om het plan van Droom en Daad met ons te delen en ik vraag de wethouders om ons alle ontvangen initiatieven en ook de gemaakte appreciatie met ons als raad te delen, zodat we ons kunnen voorbereiden op een verder gesprek in een commissie. Ik schakel daar graag nog even met de griffie over want zoals de heer Roskam zei, raakt het meerdere dimensies en volgens mij is het nog even nader te bepalen in welke commissie dat zal zijn.

De **VOORZITTER**. Helder. Dat was het? Het college, wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u voorzitter. Volgens mij liggen er nog twee vragen die ik op me neem. De eerste gaat over het Gemeentearchief. Ik zal u de stand van zaken doen toekomen, dan hebt u die laatste stand van zaken ook en kunt u daar kennis van nemen. Ten aanzien van de vraag van Leefbaar Rotterdam die is blijven liggen en die u via de voorzitter hebt herhaald. Dat was een informele vraag die Leefbaar Rotterdam aan mij stelde, dat waren geen documenten of wat dan ook, er was gewoon een vraag waarop ik een antwoord heb gegeven. Zo moet u dat zien.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, over de initiatieven. Ik heb gezegd dat ik wilde checken of het oké is om initiatieven te delen. Daar hecht ik in de zorgvuldige relatie met initiatiefnemers in onze stad waarde aan. Dus dat zal ik doen en als het oké is om die initiatieven te delen dan zullen we dat doen.

De **VOORZITTER**. Mag ik concluderen dat de beraadslagingen op dit punt kunnen worden afgerond? Dat is het geval. Het is 19.00 uur, is een uur pauze voor het diner genoeg? Ja, om 20.00 uur weer beginnen? Mag ik u verzoeken om dan ook om 20.00 uur terug te zijn. De vergadering is tot dan geschorst.

(De vergadering is geschorst)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024

Notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.54 uur tot 22.05 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi, de heer R.A.C.J. Simons, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: de heer W. de Bel

Heropening

7.1 Governance Havenbedrijf (beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap)

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Collega's achterin ook. Ik geef mevrouw Van Groningen graag de microfoon in de technische tijd voor een punt van orde, maar die doe ik buiten de microfoon. Mevrouw Van Groningen.

Dan gaan we verder met agendapunt 7.1 Governance Havenbedrijf (Beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap), mevrouw Morkoç, excuses.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, in 2006 zijn de Rotterdamse publieke waarden uit de statuten van het Havenbedrijf gehaald. Eerder, in de vorige periode, heeft de Partij voor de Dieren geprobeerd om deze er weer in terug te krijgen en deze strijd zetten wij voort. De Rotterdamse haven en het stedelijk gebied en regio zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is dan ook alleen maar logisch dat publieke belang van Rotterdam en regio ook geborgd zijn in deze statuten. Wij denken dan aan waarden zoals gezondheid, ecologische duurzaamheid, werkgelegenheid, veiligheid. Maar we verzoeken de wethouder om deze statuten weer te herstellen en daarover eerst in gesprek te gaan. Verder hebben we ook een motie om kennis omtrent klimaat te waarborgen in de raad van commissarissen van het Havenbedrijf. Het gaat dus niet over een extra persoon of een geborgde zetel, waar we eerder om hebben gevraagd, maar om een vereiste deskundigheid, om dat ook te waarborgen daar. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdam weer in het DNA van Havenbedrijf Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Governance Havenbedrijf (beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap);

constaterende dat:

- bij de verzelfstandiging van het Havenbedrijf Rotterdam op 1 januari 2004 in artikel 2.2 onder c de volgende bepaling in de statuten was opgenomen: "het leveren van bijdragen aan de stedelijke ontwikkeling, de ontwikkeling van stadshavens en de verbetering van woon-, werk- en leefklimaat van de stad en regio Rotterdam, ook indien deze activiteiten voor de vennootschap (aanvankelijk) verliesgevend zijn.";
- deze bepaling, die van groot belang was voor het waarborgen van publieke belangen, is geschrapt in de statutenwijziging van 2006;

overwegende dat:

- het havengebied en Rotterdam onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn door onze geschiedenis en locatie;
- er een breed gedragen wens is om door middel van deze statutenwijziging te laten blijken dat het welzijn van Rotterdam gewaarborgd is in de activiteiten van het Havenbedrijf;
- dit niet afdoet aan het feit dat het Havenbedrijf een wettelijke zorgplicht heeft, maar juist benadrukt hoe de stad en regio Rotterdam betrokken zijn;
- het waarborgen van publieke waarden in de statuten ervoor kan zorgen dat het Havenbedrijf Rotterdam structureel bijdraagt aan het welzijn van de stad en de regio Rotterdam;
- de borging van publieke waarden in de statuten de inzet op deze waarden, onafhankelijk maakt van de wisselende bestuurders en bestuurssamenstelling van het Havenbedrijf;
- een statutenwijziging waardoor maatschappelijke waarden terugkomen in de statuten van het Havenbedrijf, ervoor kan zorgen dat de binding tussen de stad en haven versterkt wordt;

verzoekt het college:

- met het rijk, als medeaandeelhouder, in gesprek te gaan over het toevoegen van een bepaling aan de statuten van het Havenbedrijf waarin geborgd wordt dat het Havenbedrijf dient bij te dragen aan het publieke belang van Rotterdam en de regio;
- de gemeenteraad te informeren over de voortgang van dit gesprek, met een terugkoppeling uiterlijk Q4 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, D.P.A. Tak, T.J. Vonk en R.T.J. van der Velden

Motie 2. Verbreden kennis in de raad van commissarissen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Governance Havenbedrijf (beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap);

constaterende dat:

- er in het reglement houdende principes en best practices voor de raad van commissarissen van het Havenbedrijf Rotterdam er een lijst van aspecten is opgenomen die tezamen moeten zijn vertegenwoordigd in de raad van commissarissen;
- in deze lijst van aspecten het onderwerp klimaat niet opgenomen is;

overwegende dat:

- het waarborgen van het klimaat in de lijst van aspecten ervoor zorgt dat er te allen tijde kennis van het klimaat aanwezig is binnen de raad van commissarissen;
- het klimaat en klimaatverandering zo'n grote invloed heeft op de werkwijze van de Rotterdamse haven dat het noodzakelijk is om kennis hierover te waarborgen in de raad van commissarissen van het Havenbedrijf Rotterdam;
- de energietransitie een onderdeel is van de klimaattransitie waarbij er bij de klimaattransitie niet alleen aandacht is voor de overgang naar duurzame energiebronnen maar ook gefocust wordt op de bredere effecten van klimaatverandering;
- het vanwege het verschil tussen de energietransitie en de klimaattransitie onvoldoende is om alleen energietransitie mee te nemen in de kennisaspecten van de raad van commissarissen;
- het toevoegen van klimaat aan de kennisaspecten van de raad van commissarissen ervoor zorgt dat de haven niet alleen de energietransitie faciliteert, maar ook robuust is tegen de bredere effecten van klimaatverandering;

verzoekt het college:

- in het reglement houdende principes en best practices voor de raad van commissarissen onder artikel 2. Vereiste deskundigheid en ervaring, lid 3 toe te voegen: klimaat;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, T. Kind, D.P.A. Tak, T.J. Vonk en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dit college is het eerste dat met een beloningsbeleid de wildgroei in de salarishuishouding aanpakt. Een goede ontwikkeling, vindt Leefbaar Rotterdam. Complimenten aan het college voor hun inzet en vasthoudendheid hierin. Niet alleen met betrekking tot de matiging van salaris van de topbestuurders van het Havenbedrijf, maar ook voor de benoeming van de nieuwe CEO van het HBR, de heer Siemons. Die zijn rol inmiddels, na wij hebben gehoord, naar volle tevredenheid vervult. De verlaging van de topsalarissen heeft een impact van ruim € 200.000,00 per jaar per topbestuurder. Met drie topbestuurders betekent dat een matiging van ongeveer € 600.000,00 per jaar. Geld dat straks ten goede kan komen aan de verdere ontwikkeling van de haven. Maar er zijn ook nog vijftien overige bestuurders bij het Havenbedrijf die ruim boven de WNT-norm verdienen. Dat is de directeurs-laag onder de topbestuurders. Graag ziet Leefbaar Rotterdam dat de wildgroei aan hoge salarissen voor deze directeurs-laag op een zo kort mogelijke termijn ook wordt aangepakt. De impact daarvan zou zeker een miljoen per jaar kunnen zijn. Wij doen daarom een oproep aan de wethouder om de raad van commissarissen en de topbestuurders van het Havenbedrijf aan te spreken op deze wildgroei aan salarissen en te verzoeken deze te verlagen. Een en ander binnen het beleidskader van verbonden partijen en daarover te rapporteren aan de raad. De publieke waarde terug in de statuten van het Havenbedrijf. Een goed initiatief. Leefbaar Rotterdam staat voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en het borgen van een gezonde leefomgeving voor de Rotterdammers. De Rotterdamse haven kan niet zonder de stad en de stad Rotterdam kan niet zonder de haven. Zij zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het Havenbedrijf faciliteert de ontwikkeling van de haven, de ondernemers, de economie. Dat is in het belang van de Rotterdammers, voor de werkgelegenheid en de welvaart. Maar het welzijn staat bovenaan. Het mag niet ten koste gaan van een gezonde leefomgeving. Leefbaar Rotterdam is van mening dat het bewaken van dit publieke belang alsnog verankerd zou moeten zijn in de statuten van het Havenbedrijf. Een goed idee. Vanzelfsprekend moet gekeken worden naar de juiste tekst, getoetst op de juridische implicaties enzovoort. Leefbaar Rotterdam... Dat was het, sorry.

De **VOORZITTER**. Was getekend Leefbaar Rotterdam had er moeten staan denk ik toch. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. De Rotterdamse VVD heeft het al eerder gezegd. Wij zijn trots op onze haven. En onze haven is ook groter dan Rotterdam en dient namelijk ook een nationaal belang. Het publiek belang is belangrijk. En laten we dan ook niet vergeten dat onze haven in een extreem concurrerend krachtenveld opereert. Dag in, dag uit. De Rotterdamse VVD wil dan ook zeker weten dat de haven niet wordt geschaad. Dat is belangrijk voor Nederland. Dat is belangrijk voor Rotterdam, maar bovenal is dat belangrijk voor alle Rotterdammers die daar een baan hebben. Daarom hebben we één vraag vandaag, voorzitter, en dat is, kan de wethouder garanderen dat de concurrentiepositie niet wordt geschaad door een aanpassing van de statuten? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Soytekin. Ik heb ook mijnheer Elbay staan. U bent vandaag mijnheer Elbay, dat stelt mij zeer gerust.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Flexibiliteit noemen ze dit. Dank u wel voorzitter. De haven, Rotterdams grootste goed, we hebben het al eerder vandaag besproken. In een dynamische en snel veranderende omgeving zoals de havenindustrie is het essentieel om een sterk bestuur te hebben en een directie. Voortdurend vooruitkijken en strategieën ontwikkelen die anticiperen op de toekomstige uitdagingen en kansen. Sterke besturen zijn nodig en daarbij goed governance. Met een scala aan factoren die de huidige en toekomstige arbeidsmarkt beïnvloeden, hoe gaan we om met beloningen, sancties en bestraffingen als doelen niet worden behaald. Rotterdams D66 is blij met het resultaat dat we nu hebben behaald, naar aanleiding van de mediation. Tegelijkertijd hebben we ook de vraag aan de wethouder, de toekomstige afspraken over de beloning, is dit al gecommuniceerd met de raad van commissarissen en de werving- en selectieorganisaties die bezig zijn met het nieuwe profiel? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Wie mag ik het woord geven? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Het is maar een landlord. Een landheer voor terreinverhuur en tolheffing. We citeren de wethouder Haven en raadslid Bonte van Leefbaar Rotterdam. En dat zijn heel realistische woorden. Het Havenbedrijf Rotterdam geeft kavels uit en int liggeld en dat is het. Het is niet meer dan een bedrijfsverzamelgebouw dat entreegeld verlangt van haar bezoekers. En die nieuwe baas die verdient een half miljoen per jaar. En een kleine 20 functionarissen verdienen meer dan de Wet normering bezoldiging topinkomens. Voorzitter, in ons deelnemingenbeleid hebben we het maximum gezet op de WNT. Uw raad, wij allemaal, wil dus niet dat directieleden van onze deelnemingen meer verdienen dan € 233.000,00 per jaar. Een vraag eigenlijk aan de hele gemeenteraad, waarom gebeurt het dan toch? Maar het is voornamelijk een vraag voor de wethouder. Daarvoor komen wij met twee moties. De eerste is heel helder, we gaan nooit meer betalen dan de WNT. En de tweede is bedoeld om salarisexcessen zoals die er momenteel zijn bij het Havenbedrijf, te voorkomen. Regel dat gewoon goed in het beloningsbeleid van de deelnemingen, dan ben je gewoon de problemen voor. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Er gaat niets boven de WNT

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het debat over Governance Havenbedrijf;

constaterende dat:

- het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026 is vastgesteld door de gemeenteraad en het volgende bepaalt over de beloning van functionarissen van onze verbonden partijen: "Het uitgangspunt van de gemeente is dat het maximum zoals beschreven in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) hiervoor voldoende ruimte biedt.";

voorts constaterende dat:

- het college onlangs heeft ingestemd met een beloning voor een functionaris van Havenbedrijf Rotterdam die meer verdient dan de WNT;

overwegende dat:

- het college zich niet heeft gehouden aan het kader van de gemeenteraad door in te stemmen met een beloning hoger dan de WNT;
- een uitgangspunt moet gaan over een prestatieverplichting, te weten naleving van de WNT-verplichting;

verzoekt het college:

- beloning voor functionarissen van onze verbonden partijen te allen tijde te maximeren op basis van de WNT;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.H. Biljoen, G.J. Engberts, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 4. Beloningsbeleid verbonden partijen WNT-proof

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het debat over Governance Havenbedrijf;

constaterende dat:

- het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026 is vastgesteld door de gemeenteraad en het volgende bepaalt over de beloning van functionarissen van onze verbonden partijen: "Het uitgangspunt van de gemeente is dat het maximum zoals beschreven in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) hiervoor voldoende ruimte biedt.";

voorts constaterende dat:

- het college onlangs heeft ingestemd met een beloning voor een functionaris van Havenbedrijf Rotterdam die meer verdient dan de WNT;
- andere functionarissen van gemeentelijke deelnemingen die meer verdienen dan de WNT bij de Royal Schiphol Group en BNG Bank werken;

overwegende dat:

- het college stelt het beloningsbeleid van verbonden partijen af te moeten stemmen met andere aandeelhouders, omdat er hierover in gezamenlijkheid beslissingen worden genomen;
- het uitgangspunt van het WNT als maximum beloning om die reden vroegtijdig bij alle andere aandeelhouders bekend dient te zijn, teneinde de geesten rijp te maken voor onze eis;
- uitgangspunten voor het beloningsbeleid per verbonden partij om die reden wenselijk zijn, zodat we daarover dan niet meer hoeven te onderhandelen per individueel geval;

verzoekt het college:

- zich in te spannen ons uitgangspunt van de WNT als maximum bezoldiging te borgen in het beloningsbeleid van alle verbonden partijen;
- de raad te informeren als dit onverhoopt niet lukt bij sommige van deze partijen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.H. Biljoen, G.J. Engberts en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. En wie mag ik verder het woord geven? Verder niemand die het woord wenst, dan geef ik wethouder Simons graag het woord.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). We hebben het natuurlijk al uitgebreid besproken in de commissie, samen met collega Struijvenberg. Toch nog even over 'waarom is er uitgekomen, wat is er uitgekomen' en geen WNT-norm. Dat is eigenlijk heel erg eenvoudig. We hebben 70% van de aandelen, het ministerie van Financiën de andere 30%, maar we hebben joint control afgesproken, dus je moet het samen eens worden. En dan is ons beleidskader even heel simpel gezegd € 200.000,00, het beleidskader van het ministerie van Financiën is € 600.000,00. Als ik 6 en 2 bij elkaar optel heb je 8, deel ik door 2 is € 400.000,00. Dat is wat er uitgekomen is. Het is dus een compromis. Het is wel een derde lager dan de huidige salariëring. En we hebben... en dat is ook een andere vraag, die gaan we ook gewoon natuurlijk gelijk toepassen op het salaris van de aankomende COO. Voor de zittende bestuurders, dan moeten we ook als goede werkgever handelen en bestaande contracten ook gewoon eerbiedigen. Maar daar zijn ook matigingen doorgevoerd. Dus wat dat betreft, nou ja, zijn we daar ook wel tevreden mee. Want vanuit het goed werkgeverschap kun je ook niet zomaar iets ontbinden. Mijnheer Verhoef zegt terecht natuurlijk dat er nog heel veel andere mensen onder zitten. Waar wij van uitgaan, de drie topsalarissen van de drie bestuurders. Daar gaat u over als gemeenteraad. En wij als uw vertegenwoordiger bij de aandeelhouders van het Havenbedrijf. En over die andere 15 mensen die boven de WNT zitten, daar gaan we van uit dat wanneer de bestuurstop omlaaggaat, dat dat ook een matigend effect zal hebben op de 15 anderen. Wij hebben dat ook expliciet al naar voren gebracht bij de raad van commissarissen. Dat zijn wel salarissen die onder de cao vallen. Dus wij hebben er geen directe zeggenschap over zoals bij de bestuurders. Maar onze boodschap is helder en we moeten het ook nu even tijd gunnen om te zien wat daarmee gebeurt. Mijn verwachting is als de top met een derde omlaaggaat zal die laag eronder als vanzelfsprekend op termijn ook omlaaggaan. Want zo werkt het nou eenmaal met dat soort systemen. Dus dan kijk ik nog even of ik daarmee alle vragen heb beantwoord. De wildgroei van salarissen van de heer Verhoef, daar heb ik op geantwoord. De vraag van mevrouw Van Groningen. Het stond al eerder in de statuten, het is niet omwille van een concurrentiepositie er uitgehaald. Het was een andere tijd, het ministerie van Financiën, die keek vooral naar het financiële gedeelte. Als je ziet welke opgaven we nu hebben voor de komende jaren, is het gewoon heel belangrijk dat stad en haven gewoon goed samenwerken. Dat gaat ook goed, maar dat is geen vanzelfsprekendheid. Dus dat is eigenlijk wat we terugbrengen en dat is goed dat dat in de statuten staat, omdat de statuten ook gewoon leidend zijn voor het beleid van de directie. De huidige directie die handelt daarnaar. Dus het is ook niet iets om je zorgen over te maken, maar het moet ook niet persoonsafhankelijk zijn van de directeur die er nu zit, of de wethouder die er nu zit, of het

raadslid. Wij vinden het belangrijk en ik heb ook gezegd tijdens de commissie dat wij er ook weer niet alleen over gaan. We moeten hier in overleg met het ministerie van Financiën. Ik heb ook gezegd, geef ons enige tijd. En dan hopen we dat we van het najaar, hopelijk zonder mediation, daar ga ik wel van uit, dat we gewoon een oplossing vinden. Mevrouw Nunnely, een terechte vraag, is het beloningsbeleid al gecommuniceerd naar de raad van commissarissen. Ja, ik denk dat iedereen in het Havenbedrijf het weet. Dat weet ik eigenlijk wel zeker.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter en dank voor deze reactie. Kijk, de reden dat wij dit vragen is dat wij het zo ongelooflijk cruciaal vinden dat die concurrentiepositie niet geschaad wordt door iets toe te voegen aan statuten. En natuurlijk, we hebben een andere tijd, maar we weten ook allemaal dat we in dit huis allemaal een andere definitie aan een publieke waarde hangen. Dus ik denk dat het daarom een heel valide vraag is en daarom een heel simpel antwoord. Volgens mij ja of nee. Als u kunt garanderen dat de concurrentiepositie niet geschaad wordt, dan zijn we heel gelukkig en dan kunnen we ook steunen wat we aan het doen zijn. Ja, en anders vinden we dat een heel moeilijke situatie.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nou, het is altijd een eer om iets te gaan zeggen waar een raadslid gelukkig van wordt, dus ik kan zeggen ja, want het gaat er echt... het zijn twee losse dingen dus kijk, we gaan nu ook een proces in en dat zal ook met het ministerie van Financiën en de raad van commissarissen een zorgvuldige afweging zijn, zorgvuldig geformuleerd, juridisch juist. De havenvisie is het kader waarbinnen we opereren. Dus er zijn zoveel waarborgen. Ik begrijp uw zorg enigszins, maar ik denk dat u die zorg niet hoeft te hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik ben heel blij om dit te horen en als u dan het belang van Nederland uiteraard ook in uw rugtas meeneemt dan komt dat goed. Dank u.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik zit hier natuurlijk eerst voor het belang van Rotterdam, maar we vergeten natuurlijk ook niet dat we nog lid zijn van een koninkrijk. En dat we in Europa liggen en dat we op een wereldbol liggen en dat de haven bij uitstek een mondiale component heeft. Dat hebben we ook in het vorige debat gezegd. De heer Van der Velden vraagt, waarom gebeurt dat toch boven de WNT-norm? Ik heb het net uitgelegd. Als wij het voor het zeggen hadden, niet. Dat hebben we in dit geval gewoon niet. Joint control betekent dat je er echt samen moet uitkomen. Nogmaals, onze inzet was € 200.000,00. Inzet van het ministerie van Financiën was € 600.000,00. Even allemaal afgerond en € 400.000,00 is eruit gekomen. En dat is toch een derde minder dan wat de afgelopen jaren is betaald aan de topbestuurders. We zijn nu bezig met het werven van de COO. Daar gaat het nieuwe salaris voor gelden. Dan ga ik nu naar de moties toe. Volgens mij heb ik alle vragen beantwoord. Ik begin maar even met de Partij voor de Dieren, motie 'Er gaat niets boven de WNT'. Dat is ook zoals we het in het beleidskader hebben opgeschreven. Dat is ons uitgangspunt. Ik heb u ook uitgelegd waarom we hier in dit geval op uit zijn gekomen. De motie moet ook wel uitvoerbaar zijn. Dus ik ontraad deze motie. De motie 'Beloningsbeleid verbonden partijen WNT-proof'. Nou, het dictum bestaat uit twee punten. Het eerste is zich inspannen om als uitgangspunt de WNT als maximum in bezoldiging. Nou, dat doen we. Dat hebben we ook bij het Havenbedrijf gedaan. Dus die is overbodig. De raad te informeren als het onverhoopt niet lukt. Nou, u krijgt elk jaar van mijn collega een beheersverslag van de deelnemingen. We zullen nog even checken of dat er ook goed in staat. Dus dat zal ik bij dezen toezeggen. Dus daar komt dat gewoon in het verslag te staan. Volgens mij is dat ook allemaal openbaar. Volgens mij zijn er nog twee andere staatsleden. Schiphol, waar we 2% hebben. De BNG 0,6%. Daar is onze inzet ook WNT. Maar u zult begrijpen, met die verhoudingen dat andere partijen iets meer invloed hebben. Dan ga ik naar de motie 'Rotterdam weer in het DNA van het Havenbedrijf'. Daar hebben we eigenlijk al uitgebreid over gesproken in de commissie en ook nu. Deze motie kan ik omarmen. Wij gaan het doen, maar ik heb ook gezegd we zijn ook weer afhankelijk van het gesprek met de twee andere partijen. Dan heb ik nog een motie 'Verbreden kennis in de raad van commissarissen'. Ja, ik heb een paar... We hebben dit ook al uitgebreid besproken. Kijk, klimaatbeleid, dat wordt internationaal gemaakt. We hebben iets met Parijs afgesproken. Daarna wordt het nationaal

vertaald en dat moet een uitvoeringsorganisatie als het Havenbedrijf gewoon uitvoeren. Dat moet concreet gemaakt worden zoals nu in de Havenvisie staat. Dat betekent, al dat beleid, 55% CO₂-reductie. Nou daar hebben we ook uitgebreid over gesproken. De raad van commissarissen die zorgt ervoor dat zes leden gewoon voldoende gespreide competenties hebben. Duurzaamheid, kennis van de energietransitie staat er allemaal in. Ik heb ook vorige keer gezegd dat we daar geen klimatologen hoeven te hebben. Dus vanuit dat perspectief kan ik deze motie alleen maar ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, dank u wel. Dit verhaal kennen we natuurlijk ook vanuit de wethouder. Dat hoorden we ook terug in de commissie. We brachten het vandaag weer in om het nog maar één keer te benadrukken. We denken ook niet dat er een klimatoloog per se nodig is in de raad van commissarissen. En die kennis van het klimaat is wellicht nu ook al gewaarborgd in wie er nu zit, in de verschillende mensen die er zitten in de raad van commissarissen. Maar het is niet geborgd in het profiel. Duurzaamheid is niet geborgd in het profiel en klimaat ook niet. Het is een woord dat je toevoegt om te zorgen dat in elke samenstelling van de raad van commissarissen in ieder geval dit gedachtegoed, wat u nu ook zegt en u ook belangrijk vindt, geborgd is in de raad van commissarissen. Daar gaat het over. Ik hoor de wethouder, ik zal er verder ook niets over zeggen, maar de kennis en kunde, de vaardigheden lijken mij ontzettend belangrijk in deze tijden, ook in de raad van commissarissen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, vind ik ook. Maar dan moeten we wel kijken welke taak het Havenbedrijf heeft. Het is toch een uitvoerende instantie die het klimaatbeleid uitvoert. Dan vertalen we nogmaals wat ik net zei. En dan naar de raad van commissarissen kijken of er evenwichtige profielen zijn. Is er kennis van verduurzaming? Is er kennis van energietransitie? Dat past heel goed bij de taak die ze hebben. Klimaat meer in algemene zin. In de organisatie is dat natuurlijk ook verder wel geborgd. Er zitten natuurlijk ook allemaal deskundige mensen die er alles van weten. Maar het gaat vooral om het vertalen van de normen die zowel internationaal als nationaal worden vastgesteld. Wat betekent dat voor de Rotterdamse haven? Dat is voldoende geborgd. Dus nogmaals ik vind deze toevoeging overbodig en daarmee ontraad ik nogmaals deze motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, dan nog één keertje om verwarring weg te halen. Verduurzaming staat er ook niet in. Energietransitie wel, maar de wethouder zegt hier ook verduurzaming is ook erg belangrijk in deze raad van commissarissen. Staat er ook niet in. Ik zou willen adviseren aan de wethouder om hier nog een keer naar te kijken of het kan worden uitgebreid wellicht met de bewoording verduurzaming in plaats van klimaat. Dan zijn we al een stapje verder en dan doen we ook wat de wethouder zelf zegt dat hij goed vindt.

De **VOORZITTER**. Helder, wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik heb vorig jaar nog het hele lijstje door gescand, dus ik kan me ook een keer vergissen, maar als er energietransitie in staat, dat gaat over verduurzaming, dat gaat over hoe je klimaatnormen vertaalt naar de praktijk. Dus ook als dat woord erin staat, die competentie, is het voor mij meer dan voldoende. Maar naar aanleiding van uw opmerking, zal ik ook nog zelf een keer het profiel goed nalezen en wat er wordt gevraagd. Ja, ik kan me ook eens een keer vergissen, maar gelukkig zijn we het er wel over eens dat energietransitie er wel in staat. Dus, nou ja, en verder heb ik niks toe te voegen aan wat ik al gezegd heb.

De **VOORZITTER**. Over een niet beantwoorde vraag, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, even nog voor de zekerheid. De wethouder was enthousiast over onze motie 4, maar ik heb hem niet horen zeggen dat hij hem omarmt. Dus ik wou dat even nog controleren bij hem.

De **VOORZITTER**. Een controlevraag wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Het is het beloningsbeleid toch?

De **VOORZITTER**. Motie 4, beloningsbeleid.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Wat u vraagt staat al in ons deelnemingenkader. Dat wij als uitgangspunt het WNT nemen en waar dat mogelijk is, dat dus ook zullen doen. En eigenlijk doen we dat bij al onze deelnemingen. Ik heb net twee voorbeelden genoemd, Schiphol en BNG, waar we onvoldoende invloed op hebben. Maar bij het Havenbedrijf is dat ook ons uitgangspunt geweest. Dus ja, het eerste deel van het dictum is gewoon overbodig. Het tweede deel van het dictum, daar heb ik u een toezegging op gedaan, dat uw raad elk jaar het beheersverslag krijgt van de deelnemingen. Ik weet niet zeker of het er al in staat, maar als het er niet in staat, wat u hier vraagt, om de raad te informeren, laten we dat bij een bestaand verslag doen op dit punt. Dan zal ik, als het er niet in staat ervoor zorgen dat het er in wordt gezet. Dus dat is een toezegging en daarmee denk ik, is de rest van uw motie... ja die kan ik ontraden maar ik kan u wel deze toezegging doen.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af. Dank wethouder.

7.2 Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2023

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de volgende punt, 7.2, monitor werk en inkomen derde tertaal 2023. Mevrouw Maassen?

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik wilde eigenlijk daar gaan staan, maar ik blijf toch maar hier staan. Voorzitter, we hebben een goede bespreking gehad van de tertaalmonitor en we hebben het daar ook gehad over jeugdwerkloosheid. We hebben al een toezegging van de wethouder gekregen dat hij alle onderzoeken die in de afgelopen decennia al zijn geweest op een rijtje zet of iets in die richting. Maar ik heb zelf ook gekeken, wat stimuleert nou iemand om te gaan werken en dat is toch uiteindelijk ook gewoon een goed salaris. Maar wat hebben we in Nederland bedacht? Dat we mensen die 18 jaar zijn de helft van het minimumloon van volwassenen, mensen die 21 jaar zijn, betalen. Zelfs als je gewoon een afgeronde mbo-opleiding hebt, bijvoorbeeld als metaalsnijder, dan mag een werkgever gewoon zeggen als je 18 bent of als je 19 bent, joh ik betaal je een stuk minder. Nou had ik bedacht om een motie in te dienen, met de oproep aan de wethouder van ga eens lobbyen in Den Haag, want we kunnen dat hier in Rotterdam natuurlijk niet regelen. Maar de ambtelijke adviezen waren; dat zorgt niet voor uitstroom. Dus dat zorgt er niet voor dat er meer jongeren aan het werk komen. Nou zijn er heel veel discussies over geweest en mijn vraag daarom aan de wethouder is, want er zitten heel veel kanten aan, er is ook zo iets als een jeugdbijstand, de zorgplicht voor ouders. Wilt u nou eens met een brief komen? Want ik geloof niet dat ik dit binnen een maand geregeld krijg, dus ik heb de tijd. Wilt u met een brief komen om eens op een rijtje te zetten wat er nou wordt verwacht, hier in Rotterdam, op het moment dat wij dat minimumjeugdloon in ieder geval voor de groepen 18, 19 en 20 gewoon omhoogtrekken naar het volwassenen minimumloon.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer, de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter, ik zal het ook vrij kort houden, wel gefocust op één aandachtspunt met betrekking tot de monitor en dat gaat over de heronderzoeken. Bij die heronderzoeken wordt er gekeken of een uitkering nog past bij de situatie van een uitkeringsgerechtigde. Bedoeld als een controlemechanisme maar heeft in de praktijk soms ook een andere uitwerking. Want zo een routinecheck wordt door een aantal Rotterdammers met een uitkering ook wel eens ervaren als een uitgebreide controle vanwege verdenking op onrechtmatigheden ofwel een fraudeonderzoek. En in mijn beleving, in onze beleving, draagt dat niet bij aan een gevoel van vertrouwen tussen gemeente en burger. De methode van heronderzoeken wordt dus als onprettig, soms zelfs ook echt als heel vervelend ervaren. Terwijl het volgens mij helemaal niet de bedoeling is, en ik ken deze wethouder die zich daar ook op een heel goede manier voor probeert in te zetten om dat juist niet te doen en het echt als een goed controlemechanisme in te zetten. Daarvoor heb ik één motie, voorzitter, waarin ik aandacht vraag voor twee dingen. Check de gemeentelijke check, de vraag aan het college om de ervaringen met betrekking tot heronderzoeken ook inzichtelijker te maken in de verschillende monitoren en daarnaast ook eigenlijk beter uitleg te geven aan die mensen die het heronderzoek krijgen dat het echt niet gaat om een fraudeonderzoek. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Check de gemeentelijke check

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van 'Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2023;

constaterende dat:

- er bij een heronderzoek door de gemeente gekeken wordt of een uitkering nog past bij de situatie van een uitkeringsgerechtigde;
- in het verleden algoritmes zijn ingezet die door middel van machine learning onterecht mensen hebben geselecteerd die 'mogelijk met hun uitkering zouden kunnen frauderen'¹;
- het wantrouwen richting de overheid hierdoor is toegenomen;
- een cadeau aannemen, onbedoeld een betaalde klus niet doorgegeven, 'kleinere' bijschrijvingen of een formulier per abuis verkeerd invullen, kan leiden tot het terugvorderen van je uitkering;

overwegende dat:

- heronderzoek door de gemeente als check wordt gezien, maar door Rotterdammer met een bijstandsuitkering ervaren wordt als een onderwerping aan een uitgebreide controle vanwege een verdenking van 'onrechtmatigheden';
- de methode van heronderzoeken door sommige Rotterdammers als onprettig wordt ervaren;
- ervaringen van heronderzoeken door Rotterdammers onvoldoende inzichtelijk is;

verzoekt het college:

- bij de communicatie aan werkzoekenden meer aandacht te besteden aan het doel van heronderzoeken, waarbij expliciet wordt gesteld dat deze niet bedoeld zijn als fraudeonderzoeken;
- te monitoren hoe heronderzoeken worden ervaren;
- in te zetten op de ondersteuning aan werkzoekenden bij het begrijpen van de inlichtingenplicht, en te helpen met het invullen van de formulieren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

¹ <https://www.versbeton.nl/2023/03/computer-zegt-vrouw-hoe-een-rotterdams-algoritme-jonge-alleenstaande-moeders-discrimineerde/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, één vraag aan de heer Soytekin, want heeft hij nu het idee als hij dat beoogt met deze motie dat het precies het tegenovergestelde effect gaat bewerkstelligen, want het heronderzoek is geen fraudeonderzoek, daar is geen sprake van. En nu gaat u moties indienen waarin de gemeente heel erg zelf moet gaan benadrukken: nee, dit zijn geen fraudeonderzoeken. Denk u niet dat u dan juist het beeld bij mensen gaat creëren dat het wel degelijk om fraudeonderzoeken kan gaan terwijl er geen sprake van is?

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik vermoed zomaar eens dat de communicatie-experts van de gemeente Rotterdam een iets betere manier hebben om te vertellen dat het gaat om een heronderzoek en niet op de manier zoals u het aangeeft. Nee, dit gaat niet om een fraudeonderzoek, maar dat het op een andere manier veel beter kan worden gebracht en goed kan worden uitgelegd wat het nut is en de noodzaak is van een heronderzoek.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord bij dit onderwerp. Niet. Wethouder Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Dan begin ik natuurlijk met mevrouw Maassen. Kijk ik ben natuurlijk zelf, ik behoor tot de eerste om te zeggen dat werken moet lonen. En het is natuurlijk ook echt zo dat het perspectief van een goed inkomen mensen kan motiveren om aan het werk te gaan. Dus tot zover zijn we het volgens mij ook gewoon hartstikke met elkaar eens. Het is gelukkig wel zo dat we in Nederland een heleboel cao's hebben, waarin ook natuurlijk salarissen voor bijvoorbeeld in de metaal zijn afgesproken die ook vaak niet op het minimumloon beginnen, want dat soort sectoren hebben natuurlijk ook concurrentie bij elkaar te voeren om personeel. En het is dus gelukkig ook niet zo dat je in alle gevallen altijd slechts het minimumloon krijgt wat voor jouw leeftijdsgroep geldt. Dus dat is denk ik ook belangrijk om ons van bewust te zijn. Het is inderdaad zo dat wij nu niet een indicatie hebben dat het bij veel van de jongeren die we bij het jongerenloket begeleiden, dat het idee dat ze te weinig zouden gaan verdienen als ze aan het werk zouden kunnen komen, dat dat hetgeen is dat ze belemmert. Er zijn juist vaak een heleboel andere persoonlijke omstandigheden, van ziektes tot mentale problemen enzovoort, waardoor ze eventjes niet kunnen werken en daarom tijdelijk gebruik maken van een uitkering. Het zijn er overigens ongeveer tegen de 400 in de leeftijdsgroep waar het u om gaat, van de 2700 ongeveer in totaal. Verhogen van het minimumloon is natuurlijk vanuit het perspectief van de werknemer altijd heel aardig om te doen. Maar we moeten dat natuurlijk ook altijd multidimensionaal blijven bekijken, want er is ook een mogelijk effect op werkgelegenheid waar we ons van bewust moeten zijn. Zeker als het gaat om salarissen van jongeren speelt er ook nog een mogelijk effect op groenpluk, voortijdig school verlaten, als de stap naar werk in plaats van je opleiding afmaken ineens heel veel aantrekkelijker wordt. Dat is iets dat we niet willen. Dus daarom denk ik ook dat het goed is dat het ook aan de rijksoverheid is om minimum lonen in zijn volledigheid te bestuderen en te bepalen. En ik voel daar zelf in ieder geval als wethouder die geen CPB en dat soort instituties tot zijn beschikking heeft heel veel terughoudendheid bij om te zeggen het moet allemaal omhoog, omdat ik gewoon niet goed kan overzien wat de consequenties daarvan in de breedte zouden kunnen zijn. Maar ik wil u graag toezeggen om bij ons nog eens heel gericht uit te vragen en aan jongeren misschien voor te leggen van stel nou dat je in plaats van x euro zoveel veel meer zou kunnen verdienen zou je dan nu ineens aan de slag kunnen. Alleen dat is zeg ik er wel bij in een heel aantal van de gevallen van de jongeren waar het over gaat ook niet een heel aardige vraag om te stellen, omdat we natuurlijk weten dat er juist allerlei andere problematiek speelt die gewoon echt zwaarwegend is. En de reden is waarom jongeren gewoon even überhaupt niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en daarom dus ook recht hebben op bijstand. Maar ik wil dus graag toezeggen dat ik bij u terugkom met een voorstel van hoe we dat toch bij het deel van de jongeren bij wie het een rol zou kunnen spelen, kunnen uitvragen. Dan kom ik bij mijnheer Soytekin en die heeft een motie. Hij heeft volstrekt gelijk.

De **VOORZITTER**. Voordat u verder gaat.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik ben het niet eens met alles wat u zegt, maar ik zie het graag tegemoet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Dan meneer Soytekin, heronderzoeken zijn inderdaad reguliere onderzoeken zonder dat er enige persoonlijke verdenking of wat dan ook bij aan de orde is. Dus mensen worden daar aselekt voor geselecteerd en uitgenodigd. We proberen dat ook wel duidelijk te maken. Mensen krijgen een persoonlijke brief met een uitnodiging, daar staat het ook in. Maar het is tegelijkertijd zo dat we door die informatie nog wat praktischer te maken, door dat waarschijnlijk nog wat meer tot leven te brengen en wellicht ook door dat in het gesprek zelf nog wat nadrukkelijker ook aan het begin van zo een gesprek over te brengen, denk ik dat we inderdaad wellicht dat nog kunnen voldoen. Het is inderdaad wel ook zo, zoals mijnheer Ceulemans zegt, er is zelfs een boek geschreven door een framingexpert, George Lakoff, en de titel van het boek is: Denk niet aan een olifant. Want wat gebeurt als je het zegt, dan denk je aan een olifant. En het idee daarvan is, hoe vaker je iets zegt, hoe meer je juist dat idee bij iemand tussen de oren zou kunnen gaan krijgen. Ook als je probeert over te brengen dat iets dus niet aan de orde is. Dus we willen dat natuurlijk op een tactvolle manier doen. Maar ik wil de motie wel omarmen. Ik snap ook het belang dat u daar vanuit de raad mogelijk in de hele politieke breedte aan hecht. Dat we natuurlijk zorgen dat fraude in deze stad echt niet loont en dat we daar heel gericht op onderzoeken. Maar dat dat er niet toe moet leiden dat iedereen, ook als je bijvoorbeeld gewoon voor een heronderzoek wordt uitgenodigd, zich ineens verdachte voelt. Want dat is absoluut niet wat we willen. Dus met die opmerkingen erbij wil ik hem omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Dan sla ik de beraadslaging op dit punt af.

7.3 Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 7.3 Mbo-uitvoeringsagenda 2024-2027. Wethouder Kasmi sluit aan. Mevrouw Nunnely heeft het woord.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Eindelijk staan we stil bij enkele belangrijke ontwikkelingen en kansen die voor ons liggen met betrekking tot de samenwerking tussen de gemeente en de onderwijsinstellingen. Met groot genoegen en blijdschap vernam D66 Rotterdam de aankondiging dat er vanuit de gemeente een aanzienlijke extra bijdrage van € 8,6 miljoen beschikbaar is gesteld voor de mbo-werkagenda. Dit is een duidelijk blijk van vertrouwen in de gezamenlijke visie en inspanningen. Het biedt ons de middelen om daadwerkelijk impact te kunnen maken voor en met het mbo. We doen echt veel op dit gebied in de werkagenda. Complimenten daarvoor. Fijn dat het nu allemaal zo overzichtelijk onder elkaar is gezet en onze ambitie voor het college wordt gedeeld. Kunnen we de mbo-werkagenda en deze inzet niet jaarlijks bespreken, dat is mijn vraag aan de wethouder. Zo kunnen we blijven leren en verder ontwikkelen aan de integraliteit van de arbeids- en onderwijsmarkt en ook de verbinding maken met de verschillende sectoren, zoals de haven. En vooral niet te vergeten, ik ben ontzettend blij dat de maatregelen uit het initiatiefvoorstel Leerstad Rotterdam worden overgenomen en de wethouder zou ook nog kijken of de Ede-maatregel ook nog overgenomen zal worden en ik hoop op een toezegging hiervoor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel, voorzitter. Het talent van ieder kind is nodig. Van mbo tot een universiteit. Voor de Rotterdamse VVD doet iedereen ertoe. En u weet, voorzitter, dat we het mbo graag een gezicht geven. Want het mbo is gewoon top. Ik heb al eerder gezegd, als ik aan het mbo denk, denk ik aan de gepassioneerde banketbakker Koen. Dan denk ik ook aan het creatieve cameratalent Joey. En de politica in spé Danisha. Het zijn namelijk allemaal toppers. En het zijn allemaal studenten van het mbo. Voorzitter, op het mbo zitten de talenten voor de toekomst. De Rotterdamse VVD is dan ook echt blij met de aandacht voor het mbo. Wij vinden dat het cruciaal is dat er een goede aansluiting is op de arbeidsmarkt. Want we weten allemaal, we hebben iedereen nodig. Wij vertrouwen er dan ook op dat dit college werk maakt van het mbo en niet alleen voor jonge talenten maar ook voor volwassenen die zich willen omscholen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Voorzitter, dank. Het versterken van het mbo-onderwijs via voorliggende uitvoeringsagenda is inderdaad noodzakelijk. Het bevordert ook een mooie, soepele doorstroming van po naar vo, mbo en uiteindelijk de arbeidsmarkt. We zijn ook tevreden met de maatregelen in de Rotterdamse uitvoeringsagenda. Vooral ook de aandacht voor het welzijn van mbo-studenten is belangrijk. En verder ook natuurlijk ook de aanpak van stagediscriminatie wat cruciaal is. Dit alles moet resulteren ook in een verandering in de mindset van werkgevers, zodat er ook een eind komt aan die vormen van discriminatie. Voorzitter, de mbo-uitvoeringsagenda biedt een kans voor positieve verandering door samenwerking ook binnen de keten en de betrokkenen die daar ook aan meegedacht en meegewerkt hebben. Dit ondersteunen wij graag, zeker als het gaat om het gebied van imago-versterking. Daarom hebben wij ook de motie mbo op nummer 1, die wij zo meteen gaan indienen. Een jaarlijkse aanmoediging eigenlijk, zo moet u het zien, voor mbo-studenten die bijzondere prestaties leveren en ook rolmodel kunnen zijn voor hun opleiding. Zoals gezegd om het imago van het mbo te verbeteren en de waardering voor mbo-studenten ook te vergroten. Aangezien de tijd kort is zal ik het stukje over stilleruimtes op het mbo dit keer even laten voor wat het is en dien ik mijn motie in, wellicht zo meteen met medeondertekenaars, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Mbo nr. 1

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van 'Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027';

constaterende dat:

- de grootste groep studenten in Nederland bestaat uit mbo-studenten, die 38% van het totaal uitmaken;
- mbo-studenten regelmatig te maken krijgen met discriminatie;

overwegende dat:

- er een hardnekkig negatief beeld over het middelbaar beroepsonderwijs bestaat;
- er een vooroordeel over mbo-studenten bestaat omdat hbo als dé standaard wordt gezien en het mbo daar net onder ligt;
- mbo-studenten op het hbo als tweederangs studenten worden behandeld en er vanuit docenten op het hbo geen hoge verwachtingen zijn van doorgestroomde mbo studenten;
- er onterecht schaamte bestaat onder mbo-studenten over hun opleidingsniveau;

verzoekt het college:

- te verkennen wat de mogelijkheden zijn om een jaarlijkse aanmoedigingsprijs uit te reiken aan studenten die bijzonder gepresteerd hebben op het gebied van maatschappelijke kwesties en een rolmodel zijn voor hun studie en ze zo in het zonnetje te zetten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord bij dit agendapunt? Ja, mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik vlieg even in voor onze collega Vlieger. We hebben twee moties. Stages zijn een belangrijk onderdeel van een mbo-opleiding. Helaas zijn er grote problemen met mbo-stages. Daarom moet Rotterdam een actieve rol nemen in het verbeteren hiervan. Wij verzoeken de wethouder om een Rotterdams Stagepact op te stellen. Daarnaast staan wij voor een inclusieve studentenstad waar mbo-studenten gelijke kansen krijgen. Studentensportverenigingen zijn een plek waar studenten samen kunnen komen en helaas nemen in de praktijk weinig mbo-studenten daaraan deel. Wij roepen de wethouder op om in gesprek te gaan met Erasmus Sport en de onderwijsinstellingen voor het bevorderen van de participatie van mbo-studenten bij deze verenigingen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Een Stagepact voor Rotterdamse mbo-studenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.3 Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027;

constaterende dat:

- in de mbo-uitvoeringsagenda 2024-2027 de ambitie wordt uitgesproken om in te zetten op kwalitatieve stages en het tegengaan van stagediscriminatie;
- in 2023 het landelijke Stagepact mbo 2023-2027 is gesloten om te zorgen dat de problemen rondom mbo-stages verminderen, door in te zetten op voldoende aanbod, betere begeleiding en goede randvoorwaarden;
- het landelijk Stagepact mbo 2023-2027 aangeeft dat er nauwe samenwerking, ook regionaal en sectoraal, nodig is om de ambitieuze doelen te halen;
- in de Rotterdamse mbo-uitvoeringsagenda wordt aangegeven de uitkomsten van het landelijke Stagepact af te wachten;

overwegende dat:

- Rotterdam ruim 40.000 mbo-studenten heeft die waardering verdienen omdat zij worden opgeleid tot vakmensen die van grote waarde zijn voor onze stad en daarbuiten;

- mbo'ers worden opgeleid om te werken in cruciale sectoren, zoals de in zorg en woningbouw, maar ook voor de energietransitie sector;
- stages een belangrijk onderdeel vormen van de studieloopbaan van mbo-studenten en betere en eerlijkere stages zowel noodzakelijk als rechtvaardig zijn;
- Rotterdamse werkgevers een grote vraag hebben naar mbo-studenten en dat het verbeteren van de mbo-stages bijdraagt aan de instroom van goed opgeleid personeel;
- er ook in Rotterdam problemen zijn met mbo-stages, waaronder stagediscriminatie, slechte begeleiding, onvoldoende aanbod en onrechtvaardige stagevergoedingen;
- het landelijke Stagepact de doelstelling heeft om deze vier problemen aan te pakken;
- in 2024 de gemeente Amsterdam een lokaal Stagepact heeft gesloten, als vervolg op het landelijke Stagepact en waarin afspraken zijn gemaakt met lokale bedrijven, instellingen en overkoepelende organisaties om de mbo-stages te verbeteren;
- een Rotterdams Stagepact mbo kan bijdragen bij het verbeteren van rechtvaardige en kwalitatieve stages voor mbo-studenten;

verzoekt het college:

- een Rotterdams mbo-Stagepact op te stellen in samenspraak met het veld, waarin de vier doelstellingen van het landelijke Stagepact door middel van concrete lokale afspraken verder worden uitgewerkt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 3. Studentensport voor alle studenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.3 Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027;

constaterende dat:

- Rotterdam meer dan twintig studentensportverenigingen heeft, die verbonden zijn aan Erasmus Sport;
- Erasmus Sport toestaat dat alle soorten studenten lid mogen worden, maar aan de verenigingen zelf overlaat welke studenten zij toelaten;
- Erasmus Sport wordt gefinancierd door de Erasmus Universiteit en de Hogeschool Rotterdam en er geen financieringsstromen zijn vanuit de mbo-instellingen;

overwegende dat:

- sinds 2020 mbo-studenten officieel erkend zijn als studenten, maar er nog steeds een grote kloof is tussen mbo, hbo en wo-studenten;
- de studentenlevens van mbo, hbo en wo'ers zeer gesegregeerd zijn, en mbo-studenten een achtergestelde positie hebben in de studentenwereld;
- een inclusieve studentenwereld, waarin studenten met elkaar in aanraking komen, belangrijk is voor de ontwikkeling van alle studenten en bijdraagt aan onderling begrip;
- studentensportverenigingen een goede plek kunnen zijn waar studenten vanuit verschillende achtergronden met elkaar in aanraking kunnen komen;
- weinig mbo-studenten lid worden van de studentensportverenigingen;
- lage participatie van mbo-studenten bij sportverenigingen mede verklaard kan worden door het toelatingsbeleid van de verenigingen, een gebrek aan promotie op de mbo instellingen en weinig toegang tot introductie activiteiten;
- het ontbreken van financiering vanuit mbo-instellingen naar Erasmus Sport een probleem kan vormen voor duurzame participatie van mbo-studenten bij deze verenigingen;
- het belangrijk is om in te zetten op het betrekken van mbo-studenten bij studentensportverenigingen;

verzoekt het college:

- zich in te spannen voor meer inclusieve studentensportverenigingen, door in gesprek te gaan met Erasmus Sport en de verschillende onderwijsinstellingen om te onderzoeken hoe studentensportverenigingen toegankelijk gemaakt kunnen worden voor mbo-studenten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik kan het heel kort houden. Wat ons betreft ligt er een goed stuk, eigenlijk om twee hoofdredenen. Eén, dat dit stuk heel duidelijk inzet op het opleiden van mbo-studenten voor de arbeidsmarkt. We hebben veel te lang toegestaan dat studenten werden opgeleid voor branches waar eigenlijk geen vraag naar was, waardoor we zowel tegen het belang van die studenten als de samenleving als geheel inwerkten. Daar gaan we nu een trendbreuk in bewerkstelligen als we dit stuk moeten geloven. En dat is een hele goede zaak. En ook als het gaat om de herwaardering van het mbo. En volkomen terecht, diverse collega's hebben er al iets over gezegd. We zijn echt toe aan een herwaardering van het mbo omdat er jarenlang volkomen ten onrechte een stigma op heeft gelegen. Terwijl dat een opleidingsniveau is dat misschien wel het allerbelangrijkste voor onze stad is. Nou het stokpaardje voor mij is veiligheid. Dat hangt wel samen met die herwaardering van het mbo. We horen nog vaak ouders die kinderen op het vmbo hebben die er alles aan doen om te voorkomen dat de kinderen naar het mbo gaan maar toch een manier vinden om naar het hbo te gaan. Ook vanwege zorgen om veiligheid. Dus wat dat betreft kunt u nog de nodige initiatieven van ons verwachten. Dan nog twee laatste punten. In de commissie heb ik al even aangekaart dat er in deze stad ontzettend veel geregeld wordt voor mbo-studenten. Dus heel erg goed of het nou gaat om studentenwelzijn, studieadvies noem maar op. Maar dat studenten A, vaak niet eens weten dat die regelingen er zijn en B, als ze wel weten dat ze er zijn dat ze de weg er naartoe niet goed kunnen vinden. Dus hoe kunnen we dat nou laagdrempeliger inkleden? Bijvoorbeeld in het kader van wijkhubs of ambtenaren die op gezette momenten op mbo-instellingen aanwezig zijn. Ik heb daar in de commissie een vraag over gesteld. De wethouder stond er sympathiek tegenover. Ik heb er alleen daarna geen update meer over gehad, dus kan hij daar nog op ingaan. En tot slot, als beloning dat de heer Soytekin zich heeft kunnen inhouden over gebedsruimte, stem ik misschien wel voor zijn motie dadelijk.

De **VOORZITTER**. Heel goed, zo worden allianties gesmeed. Andere sprekers bij dit agendapunt? Niet. Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u voorzitter. De moties komen er ongetwijfeld aan, die heb ik nog niet, dus ik ga vast aan de slag met waar ik wel iets mee kan doen. De vraag van Joan, of mevrouw Nunnely moet ik zeggen, excuus, voorzitter, dat krijg je als je elkaar zo vaak spreekt. Om het jaarlijks te bespreken lijkt me een heel goed idee. Het voornemen was sowieso om dit natuurlijk te monitoren en jullie daar ook over te berichten. Dus dat kunnen we inderdaad ook in jaarlijkse vorm doen wat mij betreft. Ten aanzien van uw tweede vraag over Leerstad Rotterdam, uw initiatiefnota. Het gaat dan specifiek om maatregel 8 waar u op doelt. Daarvan ben ik bereid om daar nog eens naar te kijken en daar een terugkoppeling over te doen. En ik denk dat we die zonder moeite kunnen overnemen wat mij betreft. Dan ga ik ervan uit dat we het over dezelfde maatregel hebben, maatregel 8. Dank ook voor de complimenten wat dat betreft. Die had u ook uitgesproken, meerdere partijleden trouwens, of raadsleden moet ik zeggen. Het begint laat te worden. Even kijken, de heer Soytekin had een motie over aanmoediging, koppelen en studentenraad. Daar had ik een soort van concept van voorbij zien komen. Dus ik kan daarvan zeggen dat we, als ik ook het officiële papiertje hier voor me heb, dat het advies daarop positief is. Het is te verkennen wat de mogelijkheden zijn om de jaarlijkse aanmoediging... Ja, in het kader van Rotterdam Studentenstad, waar we mee bezig zijn voor een warm welkom aan studenten om te kijken hoe we Rotterdam als studentenstad nog beter op de kaart kunnen zetten, kunnen we dit verkennen om dit daarin mee te nemen. Dus ik kan in ieder geval beloven dat we dit meenemen in de verkenning en kijken of daar iets mogelijk is. Dat was motie 1, voorzitter. Dan hebben we motie 2. Dat is de motie van GroenLinks over het Stagepact. Ja, daarvan kan ik eigenlijk

zeggen, deze is overbodig, omdat er al een landelijk Stagepact is, waar de mbo's zich bij hebben aangesloten. Die is niet zo lang geleden ondertekend. Dus het is denk ik goed om daar even, zeg ik via u voorzitter, aan mevrouw Vlieger die nu niet aanwezig is, om daar even een kijkje in te nemen. Maar er bestaat al een Stagepact waar onze mbo's zich ook bij hebben aangesloten. Dus voor nu zou ik zeggen overbodig. Dan motie 3, 'Studentensport voor alle studenten'. Op zich een heel sympathieke motie. Ik heb toevallig gisteren ook hier de mbo-besturen en de wo- en ho-besturen over gesproken. Het is gisteren toevallig ook in de sectorkamer aan de orde gekomen. Toen is wel gezegd dat vanuit de mbo-besturen, maar ook vanuit de andere besturen, dit beeld niet herkend wordt dat daar heel grote behoefte aan is. Toen heb ik ook nog de vraag gesteld, weten jullie het wel zeker in hoeverre zijn jullie studentenraden echt heel actief? Toen is er gezegd, nee, onze studentenraden spreken we regelmatig, die zijn heel actief. En die hebben dit signaal in ieder geval niet afgegeven. Dus zij herkennen zich er niet in. Dat wil niet zeggen dat misschien de signalen die jullie hebben bereikt, wel gewoon terecht zijn. Maar zij herkennen die in ieder geval niet. Dus wat ik in ieder geval wil doen is bij een volgende sectorkamer dat nog eens te checken, voor alle zekerheid. En dan kom ik daar nog een keer op terug via een terugkoppeling. Maar vooralsnog, voor nu, zou ik hem willen ontraden om die reden. Of u moet zeggen, nou dan houd ik hem even aan en dan op basis van de terugkoppeling die ik geef, kunt u hem ook nog later indienen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Omtrent de laatste motie denk ik dat het goed is om het aan te houden en te kijken hoe het gaat met de toezegging.

De **VOORZITTER**. Heel even nog aan de administratie. Welke motie wordt aangehouden?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Motie 3.

De **VOORZITTER**. Motie 3 kan niet worden aangehouden. Hij kan alleen worden ingetrokken en eventueel later worden ingediend.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Ik ga even overleggen of we terugtrekken of in stemming laten houden.

De **VOORZITTER**. Aanhouden als techniek kennen wij niet.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Het werd voorgesteld door de wethouder zelf, dus ik ging lekker mee.

De **VOORZITTER**. Het kan zijn dat de wethouder zelf zich ook wel eens vergist.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Prima, ook vergissingen aan onze kant. De eerste motie over het Stagepact daar, hoe ik het heb begrepen, en ik ben hier dus niet heel erg in thuis, is dat het handig is om lokale afspraken te maken zoals Amsterdam ook heeft gedaan. Dus nationaal is er dan een Stagepact, maar lokale afspraken vertalen zou goed moeten zijn. Wat vindt de wethouder daarvan?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, die zijn natuurlijk ook naar een lokale context vertaald. Dus het is wel een landelijk pact, maar uiteraard kijk je naar de mbo's en je eigen regio en op basis daarvan maak je natuurlijk ook afspraken over stageplekken en alles wat daarbij komt kijken. Dus die afspraken die zijn gemaakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter, wellicht is het handig dat wij die afspraken op een of andere manier ook inzichtelijk kunnen krijgen om te zien hoe dat is vertaald naar Rotterdamse context.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, die info kan ik u doen toekomen. Dat is wat mij betreft geen probleem, dan trommelen we die ergens op. Voorzitter, dan had ik volgens mij alleen nog de heer Ceulemans die mij nog een vraag stelde. En ik kan me inderdaad herinneren dat u die vraag in de commissie ook eerder hebt gesteld. En daarvan had ik ook gezegd dat ik dat best wil bekijken. Op zich

was dat idee van wijkhubs, toen dacht ik, misschien kan dat. Inmiddels weet ik wel dat er ook al een, als ik me niet vergis, is die van mevrouw Nunnely, ook al eerder een motie is ingediend, ook over informatiestromen en die afdoening, daar zijn we nu mee bezig. Dan zal ik dat erin meenemen en dan doen we ook meteen de verkenning van bijvoorbeeld wijkhubs. En ik zal ook in de sectorkamer met het mbo, want het is in eerste instantie ook echt een taak van de mbo-instellingen zelf om hierin goede informatie te voorzien richting de studenten. Die weten ook vaak het beste welke regelingen er allemaal zijn. Wij kennen niet eens alle regelingen vanuit de gemeente. Dus daar ligt dan de eerste verantwoordelijkheid. Maar ik zal kijken hoe we in de afdoening ook een antwoord kunnen formuleren op de vraag die u mij stelt. Voorzitter, volgens mij waren dit de moties dan wel vragen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Er is niets blijven liggen? Alle vragen zijn beantwoord? De moties zijn voorzien van een advies. Dat is het geval. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7.4 Transitie van aardgas naar stadswarmte

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers is inmiddels gearriveerd. We gaan naar agendapunt 7.4, Transitie van aardgas naar stadswarmte. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben het uitgebreid hierover gehad in de commissie en de wethouder heeft ook al een aantal maatregelen genomen. Maar eigenlijk is de boodschap die wij vandaag hebben vooral dat het betaalbaar moet blijven voor de Rotterdammer en dat is ook heel belangrijk namelijk voor het draagvlak van die transitie. En om het betaalbaar te houden denken wij dat het vooral ontzettend belangrijk is om naast de maatregelen die nu al worden genomen door de minister dat we ook eindelijk eens die koppeling van de warmte aan de gasprijs loslaten. Dat ligt nu al meer dan twee jaar in de Kamer en wordt maar uitgesteld. En wat ons betreft moet dat echt zo snel mogelijk gebeuren, zodat vanaf 2025 dat er afgaat en die Rotterdammer ook minder voor zijn of haar warmte gaat betalen. Dus daar dienen we ook een motie over in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Goedkopere stadswarmte voor Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.4 'Transitie van aardgas naar stadswarmte';

constaterende dat:

- op verschillende plekken in Rotterdam de aanleg van warmtenetten is stilgelegd vanwege onvoldoende draagvlak onder de bewoners;
- er in de Tweede Kamer al twee jaar lang over een voorstel om de prijs van warmte loskoppelen van de gasprijs wordt gesproken, maar de loskoppeling nog altijd niet heeft plaatsgevonden;

overwegende dat:

- het betaalbaar houden van de energierekening goed is voor de portemonnee van de Rotterdammer;
- de prijs van warmte van belang is voor het draagvlak onder Rotterdammers om te kiezen voor een warmtenet;
- de wethouder dit bij de huidige minister van Klimaat en Energie onder de aandacht heeft gebracht, maar waarschijnlijk nog dit jaar een nieuwe minister aantreedt;
- de prijs voor warmte versneld loskoppelen van de gasprijs daarom zou moeten worden doorgezet door het nieuwe kabinet;

verzoekt het college om:

- na aanstelling van een nieuw kabinet, bij het nieuwe kabinet een lobby te starten over het versneld loskoppelen van de prijs voor warmte van de gasprijs;
- hierover in Q2 2025 terug te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, naar aanleiding van de torenhoge naheffingen en de hoge warmtetarieven in IJsselmonde in het pilotproject Heindijk heeft Leefbaar Rotterdam al in een vroegtijdig stadium gepleit voor kwijschelding en voor een time-out bij de invoering van het warmtenet. We hebben als Leefbaar gepleit voor het indrukken van de pauzeknop. We zijn daarom ook blij dat de wethouder dat advies heeft gevolgd. Leefbaar Rotterdam vindt al vanaf het begin dat betaalbaarheid voor de Rotterdammer moet worden geborgd. Want als het warmtenet niet betaalbaar is, dan is het ook niet duurzaam en is het draagvlak ver te zoeken. Wij zijn tevreden dat dat besef uiteindelijk is geland bij de wethouder. En goed dat er nu tariefafspraken komen per gebied. Voor de gebieden in Rotterdam-Zuid en Hoogvliet is betaalbaarheid op dit moment nog steeds niet geborgd. Dus is een time-out nog steeds terecht. De gemeente heeft de regie in het aardgasvrij maken van de wijken en het is uiteindelijk dus aan de gemeenteraad. Voorzitter, de huidige subsidies van het rijk zijn onvoldoende. Met de nieuwe wetten WGIW en WCW heeft de gemeente de instrumenten om aan de slag te gaan in de toekomst. Daarnaast is structurele financiering vanuit het rijk nodig. Alleen dan is betaalbaarheid geborgd en blijven de doelstellingen binnen bereik. Ik roep de wethouder daarom op om zich te blijven inzetten op die structurele financiering van het rijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel, voorzitter. Als ik zo Leefbaar hoor, dan zou hij zich aan kunnen sluiten bij FVD Rotterdam, want de energietransitie als onderdeel voor oplossingen voor zogenaamde klimaatproblemen kent vele hobbels op de weg. Eerlijk is eerlijk, echt soepel loopt het niet. Wat wel goed gaat is de transitie van geldproblemen voor onze inwoners en de machtspositie door energiebedrijven. Uit diverse analyses blijkt, uitgaande van de tarieven van maart 2024, dat stadswarmte ruim 40% duurder is dan hetgeen de consument betaalt met reguliere gasaansluiting. Concreet kom je dan snel uit op minimaal € 500,00 per jaar extra. Ook de vaste kosten zijn significant hoger bij stadswarmte in vergelijking met een gasaansluiting. Het is niet vreemd dat onze inwoners kijken naar alternatieve warmtebronnen om koude dagen door te komen. De verkoop van airconditioninginstallaties is de laatste jaren flink gestegen maar ook de verkoop van petroleumolie kachels en ook de ouderwetse pelletkachels vinden gretig aftrek. Mensen willen zekerheid dat ze warmte hebben voor een redelijke prijs. Maar helaas is niet iedere inwoner baas over de wijze van energievoorziening en zijn sommigen op de keuze van de verhuurder aangewezen. Feit is dat de doorsnee Rotterdammer het al moeilijk genoeg heeft om zijn hoofd boven water te houden en al helemaal niet bezig is met dit soort zaken. Veel mensen zitten niet te wachten op die radicale klimaatplannen. Voorzitter, zekerheid van warmte voor een redelijke prijs lijkt onverenigbaar met stadswarmte. Het is daarom dus niet gek dat men zoekt naar alternatieven. Wij zijn daarom verheugd dat er een time-out is ingesteld op aardgasvrij maken en de aansluiting op de warmtenet op Zuid. En als het aan FVD Rotterdam ligt komt er een algehele stop totdat er een echt alternatief is. Uiteraard zijn we te spreken over de diverse partijen die werk maken van isolatie van de woningen, want alles wat je niet aan energie hoeft te gebruiken is de beste besparing en voelen bewoners dit direct positief in hun portemonnee. Afsluitend, innovatie juichen wij van harte toe. Wanneer er met inachtneming van het juiste tijdsplan wordt gekeken naar alternatieven en de oude schoenen nog niet worden weggegooid voordat we nieuwe hebben, hoeft het geen slechte zaak te zijn. Helaas is het resultaat tot nu toe niet dusdanig dat er met vertrouwen op de ingeslagen weg voortgegaan kan worden. Laat de energietransitie niet de financiële strop worden voor de Rotterdammers. Daarom de volgende vraag aan de wethouder. Ziet de wethouder in, net als wij, dat het aardgasvrij maken van woningen zonder dat er een duidelijk goedkoper en effectief alternatief is, een weg is die we voorlopig niet in moeten slaan. Dank u wel, tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Ja, mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. De PvdA is ook voor een goede overgang van gas naar warmte, maar dat moet wel betaalbaar zijn voor Rotterdammers. En het moet ook niet uitmaken of je nou op Zuid of in Noord woont. En welk tarief je dan voor de stadsverwarming voor je kiezen gaat krijgen. En toch zijn we op Zuid weer de klos. Je betaalt een hogere energierekening omdat de gemeente nou eenmaal andere afspraken heeft met Vattenfall dan met Eneco. Voorzitter, wij hebben

deze motie om te zorgen dat alle Rotterdammers ook op Zuid een goed tarief voor hun kiezen gaan krijgen. En voorzitter, we hebben ook nog een motie voor de Agniesebuurt om daar de regie te nemen om alles op alles te zetten voor een betaalbaar aanbod van stadswarmte en een betere woningisolatie. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Rotterdamkorting voor alle Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de 'Transitie van aardgas naar stadswarmte';

constaterende dat:

- de tariefafspraken gemaakt worden tussen de energiebedrijven en de gemeente;

overwegende dat:

- een rechtvaardige energietransitie cruciaal is voor het draagvlak en het voor je energierekening niet uit zou moeten maken of je op Rotterdam-Zuid of Rotterdam-Noord woont;
- de betaalbaarheid van warmte een doorslaggevende rol speelt voor het draagvlak van de energietransitie in Rotterdam;
- het indrukken van een pauzeknop voor de aardgasvrij-projecten op Rotterdam-Zuid het draagvlak van stadsverwarming noch de bredere energietransitie een dienst bewijst;

verzoekt het college:

- om ervoor te zorgen dat alle concessiegebieden van Vattenfall op Rotterdam-Zuid en in Hoogvliet dezelfde tariefafspraken krijgen als die van Eneco in Rotterdam-Noord, waardoor alle Rotterdammers hetzelfde aantrekkelijke tarief betalen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

Motie 3. Regie op Agniese-Oost

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van de 'Transitie van aardgas naar stadswarmte';

constaterende dat:

- uit recent onderzoek naar warmtenetten in Den Haag blijkt dat voor warmtenetten in dichtbevolkte stadswijken de totale maatschappelijke kosten bijna 30% lager liggen dan bij individuele warmtepompen;
- voor veel buurten in Rotterdam eveneens geldt dat warmtenetten de laagste maatschappelijke kosten van de energietransitie met zich meebrengen;
- bewoners met stadsverwarming hiervan niet profiteren en juist vaak worden geconfronteerd met een hoge energierekening;
- voor de gebiedsaanpak in Agniese-Oost op dit moment onvoldoende draagvlak in de wijk is om over te gaan op stadsverwarming;
- ruim 70% van de woningen in Agniese-Oost in bezit is van woningcorporatie Havensteder en betere isolatie van deze woningen noodzakelijk is;

overwegende dat:

- publieke regie noodzakelijk is om de energietransitie in de gebouwde omgeving te realiseren;
- isolatie van woningen zowel bijdraagt aan verdere verduurzaming als aan het draagvlak voor de aanleg van een warmtenet;

verzoekt het college:

- om de regie te nemen en alles op alles te zetten om te zorgen voor een betaalbaar aanbod voor stadswarmte gecombineerd met isolatie van woningen voor bewoners in Agniese-Oost en de raad voor het zomerreces te informeren over de voortgang van deze gebiedsaanpak;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, D66 vindt het heel belangrijk dat we een transitie maken naar een andere vorm van energie. We zijn ook blij dat de wethouder ervoor zorgt dat we dat op een realistische manier doen en dat we ook kijken hoe we het draagvlak daarvoor zo hoog mogelijk kunnen houden. En dat ze daar ook in onze ogen zeker de regie oppakt en juist met partijen om tafel gaat om dat zo goed mogelijk te regelen. We hebben daar dan ook alle vertrouwen in, want juist met dat draagvlak kunnen we stappen vooruit maken in de energietransitie en dat is hard nodig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, het gaat niet helemaal slecht, maar het gaat ook niet helemaal goed. Het is belangrijk om daar waar het niet goed gaat tijd te nemen om de zorg van de bewoners serieus op te pakken en daar waar het wel goed gaat, daar mag ook meer over gecommuniceerd worden. De zorg van bewoners moet ook serieus worden opgepakt. Bewoners zijn simpelweg bang om hoge kosten te maken. We zien de wethouder tijd en moeite steken om dit in goede banen te leiden en om voldoende draagvlak te creëren. En dat zien we als iets goeds. Het is voor het klimaat belangrijk om zo snel mogelijk van het gas af te gaan. En daarvoor verzoeken we ook de wethouder om bij het rijk aan te dringen vaart te maken met wetgeving en financiële middelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Stadswarmte zonder zorgen, voor een groen en beter morgen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.4 Transitie van aardgas naar stadswarmte;

constaterende dat:

- de transitie van aardgas naar stadswarmte een noodzakelijke bijdrage levert aan de CO₂-reductiedoelen;

overwegende dat:

- GroenLinks Rotterdam in januari 2024 een motie ingediend heeft waarbij het college verzocht werd om in gesprek te gaan met Vattenfall en Eneco om de aansluitkosten te verlagen;
- naast het gesprek met Vattenfall en Eneco het noodzakelijk is om met het rijk in gesprek te gaan om via wetgeving en financiële middelen de kosten van de overstap naar stadswarmte zo laag mogelijk te houden;
- het gezien de financieel kwetsbare situatie van vele Rotterdamse huishoudens het extra belangrijk is dat de transitie van aardgas naar stadswarmte betaalbaar blijft;
- het noodzakelijk is om bewoners te betrekken bij de transitie van aardgas naar stadswarmte en hierbij enerzijds de zorgen serieus te nemen en onduidelijkheden weg te nemen en anderzijds ook aandacht te hebben voor de positieve ervaringen met stadswarmte;

verzoekt het college:

- bij het rijk aan te dringen voort te maken met het op orde krijgen van de wetgeving en bijbehorende financiële middelen en instrumenten die hiervoor nodig zijn;
- zo veel mogelijk financiële middelen en subsidies daarvoor naar Rotterdam te krijgen voor een betaalbare overstap naar stadswarmte;

- de zorgen van bewoners serieus op te pakken door de tijd te nemen om onduidelijkheden weg te nemen en een helder toekomstperspectief te geven op de verwachte kosten;
- ook positieve ervaringen met stadswarmte voor het voetlicht te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, voorzitter. Twee dingen.

De **VOORZITTER**. U kunt verder gaan, de motie komt er zo aan.

De heer **COŞKUN** (sp). Twee dingen. De ene is dat het volgens mij, het lijkt zo simpel, van het gas af gaan, maar het blijkt niet zo simpel te zijn, omdat Rotterdammers zich afvragen, ja waar is dat nou voor nodig en wat schiet ik er mee op? En die vraag lijken we niet goed te kunnen beoordelen. Ik lees in een brief van de wethouder op pagina 6 dat er een nieuwe wetgeving komt en dat we dat in kavels moeten doen. En ik hoor ook uit de stad dat er ook allerlei initiatieven zijn, lokale energie-initiatieven, die bang zijn dat het weer twee grote kavels worden, eentje op Noord voor Eneco en een kleintje op Zuid, of een kleinere, ook een grote, voor Vattenfall. En dat de coöperaties lokaal dan weer naast het net vissen. Dus kan de wethouder daar iets over zeggen? Hoe gaan we dat dan doen, dat ook lokale spelers een kans krijgen en het tweede is, ik woon zelf in Agniese-Oost, ik wist net dat dat een klein buurtje was nog met Oost en Noord en Zuid maar in de Agniesestraat. Maar wij zijn Agniese-Oost en daar ligt het stil. U schrijft in een andere brief van 29 mei 'als er meer duidelijkheid is over de planning en de uitvoeringstermijn'. Maar wanneer is er meer duidelijkheid over de planning en de uitvoeringstermijn? Ik dacht dat de planning en duidelijkheid er was. Het is allemaal uitgesteld tot mei, gisteren schreef u, er komt een bericht als er meer duidelijkheid is. Het is nu 30 mei, dus wanneer kunnen we in Agniesestraat en omgeving weten waar we aan toe zijn.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dank u wel voorzitter. Belangrijk onderwerp en ik sluit me aan bij veel voorgaande sprekers, het moet innovatief zijn, het moet slim zijn, het moet betaalbaar zijn en er moet ook draagvlak zijn onder de Rotterdammers. We zijn daarom positief dat er een warmteprogramma komt waarin we stapsgewijs alle projecten, innovaties en initiatieven naast elkaar kunnen zetten. Wij vinden dat daar energiecoöperaties in het warmteprogramma een belangrijke rol moeten krijgen en daarom dienen we de volgende motie in. Samen met GroenLinks, 50Plus en de ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Energiecoöperaties in het Rotterdamse Warmteprogramma

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het agendapunt 7.4 'Transitie van aardgas naar stadswarmte';

constaterende dat:

- Rotterdam voor de uitdaging staat om in 2050 in totaal 263.000 huishoudens van het gas af te halen;
- coöperatief gerunde warmtebedrijven kunnen zorgen voor een sociale, betrouwbare en goedkope warmtevoorziening;
- in de Rotterdamse Transitievisie Warmte 2021 er niks staat over de rol die energiecoöperaties (kunnen) spelen in de Rotterdamse warmtetransitie;
- met het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten, waaronder Rotterdam, in 2026 een warmteprogramma moeten hebben opgesteld, waarin uiteengezet wordt welke stappen er de komende 10 jaar gezet worden op weg naar een aardgasvrij Rotterdam;

overwegende dat:

- in de Tweede Kamer recent een motie is aangenomen waarbij de regering wordt verzocht zorg te dragen dat gemeentes actief de mogelijkheid van een warmtecoöperatie onderzoeken en dit meenemen in het opstellen van een warmteplan;
- Rotterdamse energievoorzieningscoöperaties aangeven dat ze een duidelijke rol vanuit de gemeente toebedeeld willen krijgen in het Rotterdamse warmteprogramma;
- het opnemen van een duidelijke rol voor energievoorzieningscoöperaties in het Rotterdamse warmteprogramma de betaalbaarheid van, en het gevoel van eigenaarschap over de warmtetransitie onder Rotterdammers kan verbeteren;

verzoekt het college:

- energievoorzieningscoöperaties een duidelijke rol te geven in het Rotterdamse Warmteprogramma;
- de gemeenteraad voor het einde van Q2 2025 te informeren over de nodige stappen;
- gelijktijdig aan de gemeenteraad kenbaar te maken in welke mate het college van plan is om ruimte te geven aan energievoorzieningscoöperaties binnen de Rotterdamse energiesector;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, M.Y. Morkoç, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst verder iemand het woord? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik wacht nog heel even die laatste motie af. Maar goed, ik begin gewoon met de beantwoording van de vragen. De warmtetransitie is, u zegt het zelf al, ongelooflijk complex, ingewikkeld. Zowel technisch, juridisch, qua wetgeving, ook qua betaalbaarheid en het traject. En we hebben onze handen er vol aan, kan ik u verzekeren. Zowel het rijk als de coöperaties, de energiemaatschappijen als de gemeente. Juist omdat wij ook geloven dat die warmtetransitie, warmtenetten, heel erg belangrijk is in verstedelijkt gebied, om van het gas af daar voor elkaar te krijgen. Waar veel woningen bij elkaar zitten, zijn warmtenetten echt vaak het beste alternatief voor aardgas. En ja, van het gas af is toch belangrijk ook voor de klimaatdoelstellingen die we hebben. Terecht dat u mij wel elke keer vraagt en ook daarop aandringt op allerlei verschillende manieren om die betaalbaarheid echt bovenaan een prioritaire te houden, want dat is ontzettend belangrijk voor mensen met een smalle beurs en ook voor het draagvlak daarbij. Dus daar werk ik ook graag aan met die partners die ik al noemde. Ook de VVD heeft het ook nadrukkelijk over die betaalbaarheid. Het is ook belangrijk dat die prijs wordt losgekoppeld van de gasprijs. Omdat die, dat hebben we natuurlijk in de commissie ook besproken, die gasprijs wordt aan het eind van het jaar vastgesteld, dan is die meestal hoog. En tegen de tijd dat de warmtepreizen worden gekoppeld aan de gaspreizen zitten we met een hogere warmteprijs. Ja, dat is gewoon niet de manier waarop we die preizen eigenlijk willen neerzetten of willen hanteren. Dus het is belangrijk dat die ontkoppeling plaatsvindt. Dat heeft te maken met de WCW, de Wet voor collectieve warmte. En u geeft terecht aan van, dring bij het rijk aan, haast hiermee te doen. Dat doe ik graag, want het is ontzettend belangrijk. Dus uw motie 'Goedkopere stadswarmte voor Rotterdammers', die voer ik graag uit, dus wat mij betreft oordeel raad. Dan ook de oproep van Leefbaar Rotterdam, ga voor die structurele financiering naar het rijk, blijf u daarvoor hard maken, daar kunt u van op aan. Dat is ontzettend belangrijk. Wij kunnen het niet als gemeente allemaal zelf, die onrendabele toppen financieren. Dat gaat gewoon niet. Dus dat ben ik helemaal met u eens. Dat doe ik al, maar ik zal ermee blijven doorgaan. Forum voor Democratie, u zegt die kosten van warmte zijn vele malen hoger dan gas. Nou, dat is een wat te stellige uitdrukking. In sommige gevallen is dat zo, maar grosso modo is het natuurlijk niet zo, want de prijs is niet meer dan anders principe geldt. Het is vaak ook het moment dat je kijkt, is de ene prijs hoger dan de andere prijs. Maar gemiddeld is de warmteprijs niet hoger dan de gasprijs. Dat wil ik toch even rechtgezet hebben. Ik geloof heilig in het aardgasvrij maken. Dat dat belangrijk is voor onze klimaatdoelen, is te vaak onderschat. Als we kijken waar we het verschil maken in stedelijke context in CO₂-reductie dan zit dat in het aardgasvrij maken en het realiseren van meer groene opwek en groen gebruik. Dus aardgasvrij maken is ontzettend belangrijk, ook die warmtenetten. Tegelijkertijd snap ik ook dat het met draagvlak moet gebeuren. Maar een time-out, ik hoop dat die zo kort mogelijk is en ik ben ook zowel op Noord in de Agniesebuurt als op Zuid heel erg bezig om die pauzeknoppen los te laten, zodat we weer verder kunnen. Daar is mijn energie op gericht. Het is nog niet gereed, maar ik ben

er wel mee bezig. Dan de vragen en de moties van de PvdA. U heeft het over een Rotterdamkorting voor alle Rotterdammers en u zegt dezelfde tariefafspraken te maken met Vattenfall als met Eneco op Noord. Nou dat kan niet, want die tariefafspraken hebben we gewoon in concessie afgesproken. Ik ben bezig met de betaalbaarheid. We zitten in een mediation traject zoals ik ook had aangekondigd met Vattenfall. Nou, dat is op een haar na gevild. Maar dezelfde tariefafspraken, dat gaat niet. De structuren zijn er anders. Andere concessies, andere achtergronden van die warmtenetten ook. Dus deze moet ik ontraden. Dan de motie 'Regie op Agniese-Oost'. U vraagt mij om de regie te nemen en te zorgen voor een betaalbaar aanbod voor stadswarmte gecombineerd met isolatie van woningen. Nou, de regie. Dit is mij te zwaar uitgedrukt. De isolatie en ook onderhoudsslagen die de corporatie gaat maken in Agniese, dat is echt aan hen. Daar wil ik in die zin niet voor verantwoordelijk zijn. Het is hun bezit en daar gaan zij over. Ik breng partijen bij elkaar, als het gaat om de Agniesebuurt, doe ik dat met Havensteder, Eneco en de gemeente, zoeken we gezamenlijk naar oplossingen, maar dat is wel een tripartite. Dus deze motie ontraad ik ook. Dan even kijken, dan GroenLinks, u geeft aan ook vaart maken. Het is belangrijk die betaalbaarheid, maar het is ook heel erg belangrijk om vaart te maken met aardgasvrij. En u zegt ook, dring bij dat rijk aan voor die wetgeving, die financieringen en de subsidies om dat goed te krijgen, want dat hebben we allemaal nodig. Maar ook die zorgen serieus te nemen en dat gesprek aan te gaan en ook daarbij de positieve ervaringen van stadswarmte voor het voetlicht te brengen. Nou, dat lijkt me een heel goede oproep van mij, want die zijn er ook. We horen daar ook die verhalen van, van bewoners die er heel blij mee zijn dat ze stadswarmte hebben. En hier werk ik graag aan mee, dus wat mij betreft goed uitvoerbaar en oordeel raad. Dan de motie van Volt, GroenLinks, 50PLUS en ChristenUnie, 'Energiecoöperaties in het Rotterdamse warmteprogramma'. Het klopt dat we bezig zijn met een warmteprogramma. Daar wil ik volgend jaar eigenlijk uw kant mee op komen. Ook met een technische sessie, dat kondig ik maar alvast aan. Want het is echt wel ingewikkelde materie. En daarna natuurlijk ook gewoon politieke beraadslaging daarover. Maar het is een mooi programma waar we mee bezig zijn, weet ik inmiddels. En energiecoöperaties, die moeten we daar natuurlijk een rol in geven. Dus dat doen we graag. En wat mij betreft is het goed uitvoerbaar en zeg ik daarmee dus ook oordeel raad. En dat waren de moties en mijn beantwoording.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun nog even.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, in technische nultijd. Ik had twee vragen. Eén sloot een beetje aan op die kavels, want dat is heel belangrijk dat je ze serieus neemt. Dat is één ding. Maar als je twee kavels maakt, Noord voor Eneco en Zuid voor Vattenfall, dan staan de energiecoöperaties buitenspel. Dus dat is de vraag, hoe gaat u dat doen? En de andere was, wanneer, het is nu 30 mei, in mei zou Agniesebuurt-Oost weer worden vrijgegeven, of weten waar we aan toe zijn, maar wanneer haalt u die pauzeknop er af?

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Excuus dat ik uw vraag even had overgeslagen, dat is niet netjes. Maar, we gaan aan de slag met de hele governance rond die WCW. Op het moment dat de Wet collectieve warmte is aangenomen, krijgen we natuurlijk publiek ingroeipad. Omdat dan warmtenetten in overheidshanden gaan komen voor meer dan de helft van aandeelhouders. Nou, die wetgeving is nog allemaal niet rond. Dus hoe we precies die warmtenetten gaan vormgeven, dat gaan wij helemaal uitkristalliseren. We lopen natuurlijk parallel mee met het rijk om te kijken... Maar eerst die wetgeving rond en dan gaan we het echt verder vormgeven. En het lijkt me een heel goed onderwerp op het moment dat die wet is aangenomen. En ik hoop heel erg dat dat ook snel zal zijn. Dat we met uw commissie ook... welke vraagstukken hebben we dan te tackelen met elkaar. En daar hoort dit ook bij. Hoe gaan we die governance nou regelen in Rotterdam? Dus dat is een vraag die we dan met elkaar kunnen onderzoeken. Agniese-Oost, het klopt, ik ben heel erg druk in gesprek met Havensteder en Eneco om tot een oplossing te komen. Dat vraagt iets meer tijd om dat goed uit te rekenen. Welke kosten zijn er nu? Hoe kunnen we die tarieven betaalbaar houden? Wat betekent dat voor de business case? Et cetera. Daar hebben de partijen iets meer tijd nodig, maar we willen toch... Mijn streven is voor de zomer daar duidelijkheid op te geven, maar ik zeg echt streven, omdat ik er maar één van de drie ben die daarover gaat.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik sluit de beraadslaging op dit punt af. Stemmingen zijn straks.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+"

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende onderwerp 7.5. Mag ik de fracties er ook weer op wijzen dat we zodanig vaart maken dat de stemmingen ook niet al te ver weg meer liggen. Of mensen die eventueel ergens anders zijn terug kunnen komen naar de gemeenteraad. Zodat we geen ongelukken krijgen. 7.5, Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024". Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel voorzitter. Een aantal moties die ik voor de wethouder heb. Als eerste blijkt uit vele onderzoeken dat wandelen vaker helpt tegen veel klachten zoals een burn-out, diabetes, angststoornissen, depressie, et cetera. Wandelen kan hier preventief voor worden ingezet. Ook is uit onderzoek gebleken dat wij veel te weinig bewegen. Ook om deze reden is de stichting Looprecept opgericht om wandelen weer in de dagelijkse routine van mensen te krijgen en zo toch aan de 10.000 stappen te komen. Zo ook een Rotterdamse huisarts die vaak met haar patiënten wandelt, om zo aan die 10.000 stappen te komen. Daarom dien ik de volgende motie in, Lopen verbetert de gezondheid en verzoek ik het college om te verkennen wat er op dit moment al gebeurt op het gebied van lopen voorschrijven op recept en verzoek ik om te verkennen naar de mogelijkheden tot samenwerking met de stichting Looprecept en partners. Verder voorzitter, ook weet ik dat er in Rotterdam zogeheten fitfestivals zijn voor 55-plussers. Hier kunnen Rotterdamse 55-plussers terecht met al hun vragen op gezondheid en worden er allerlei activiteiten georganiseerd. Superleuk. Maar hoe leuk zou het zijn als dit voor alle Rotterdammers het geval zou zijn? Daarom kom ik met een motie, Alle Rotterdammers Fit, en verzoek ik het college om vanaf 2025 jaarlijks in samenwerking met welzijnsorganisaties en andere organisaties op de Wereldgezondheidsdag aandacht te vragen voor het belang van een gezonde beweeg- en leefstijl door kleine of grote evenementen te organiseren of acties te organiseren, verspreid over de stad. En tot slot, voorzitter, vind ik het belangrijk en goed dat de wethouder bezig is om verslaving in de stad tegen te gaan op het gebied van drugs en alcohol. Ik vind het ook belangrijk dat wij jongeren behoeden voor de gevaren van gokken. Daarom kom ik met de volgende motie, gok op de juiste weg. En verzoek ik het college om samen met deskundigen te onderzoeken hoe jongeren voorlichting te geven over Gokstop. En mensen, bij Gokstop kunnen mensen zich aanmelden voor het stoppen met gokken. Zo word je bijvoorbeeld niet meer toegelaten tot goksites, speelhallen of casino's. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Lopen verbetert de gezondheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Gezonder010;

constaterende dat:

- men steeds minder beweging heeft in zijn of haar dagelijkse routine;
- uit onderzoek blijkt dat veel zitten niet goed is voor ons lichaam en dit de kans op ernstige ziekten vergroot;
- er nog vaak een recept wordt voorgeschreven waar beweegadvies vaak beter is;

van mening dat:

- de gemeente er alles aan moet doen om haar inwoners in beweging te krijgen;
- veel inwoners ook meer zouden willen bewegen maar nog te vaak een recept voorgeschreven krijgen in plaats van een beweegadvies;
- wandelen de kans op ernstige ziektes zoals diabetes, burn-out en angststoornissen kan verminderen;

verzoekt het college:

- om te verkennen wat er op dit moment gebeurt op het gebied van lopen voorschrijven op recept, het zogeheten sportadvies;
- om te verkennen naar de mogelijkheid om samen te werken met de stichting Looprecept en partners;
- en dit rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

Motie 2. Alle Rotterdammers fit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Gezonder010;

constaterende dat:

- er in Rotterdam Fitfestivals zijn voor inwoners van 55-plus;
- de Fitfestivals helpen om de gezondheid van 55-plussers in de verschillende gebieden te verbeteren;
- de Fitfestivals ervoor zorgen dat de bezoekers aan de slag gaan met hun talenten;

van mening dat:

- de Fitfestivals nu uitsluitend voor 55-plussers zijn terwijl alle Rotterdammers fit willen worden en blijven;
- de Fitfestivals een mooie kans zullen zijn om kinderen en jongeren kennis te laten maken met een gezonde en sportieve levensstijl;
- er een jaarlijks Fitfestival moet komen voor alle Rotterdammers;
- er op het jaarlijkse Fitfestival aan de slag wordt gegaan om de talenten van onze Rotterdammers te ontdekken en deze te gebruiken;

verzoekt het college:

- om vanaf 2025 jaarlijks in samenwerking met welzijnsorganisaties en andere organisaties op de Wereldgezondheidsdag aandacht te vragen voor het belang van gezonde beweeg- en leefstijl door kleine of grotere evenementen of acties te organiseren verspreid over de stad;
- en dit rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

Motie 3. Gok op de juiste weg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Gezonder010;

constaterende dat:

- sinds de legalisering van het online gokken in 2021 er een forse stijging is van het aantal gokverslavingen onder jongeren;
- deze groep heel erg kwetsbaar is voor verslaving;
- zelfdoding bij een gokverslaving 15 keer zo hoog is dan bij mensen zonder verslaving;
- er een enorm stigma is rondom gokverslaving;
- er vanuit de rijksoverheid een 'Centraal register uitsluiting kansspelen' is opgericht dat ervoor zorgt dat men zichzelf kan beschermen tegen gokken;

van mening dat:

- veel jongeren willen stoppen met gokken maar dit enorm lastig vinden;
- er betere voorlichting moet komen voor jongeren betreft het (online)gokken;
- er een stop moet komen op het adverteren van (online)gokken omdat vooral jongeren hier gevoelig voor zijn;
- de inwoners van Rotterdam beschermd moeten worden tegen de gevaren van de gokindustrie;
- dat de Gokstop hieraan bij kan dragen;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken samen met deskundigen hoe jongeren voorlichting te geven en bewust te maken van de mogelijkheden van de Gokstop om verslaving tegen te gaan;
- de kosten in kaart te brengen;
- en dit rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Jazeker, mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, hij doet het. Voorzitter, de levensverwachting van Rotterdammers daalt. Meer Rotterdammers voelen zich ongezond of eenzaam. Het aantal jongvolwassenen met obesitas is in 10 jaar tijd verdubbeld en de vaccinatiegraad zit op een gevaarlijk dieptepunt. Er is kortom een grote urgentie om het tij te keren en met preventie de gezondheid van Rotterdammers weer te verbeteren. En om hier actief mee aan de slag te gaan doen wij een aantal concrete voorstellen. Namelijk de motie Hulp met gezondheidsproblemen door geldzorgen in de buurt, de motie Actieplan vaccineren en een motie Buitenspelen stimuleren. En wij horen heel graag van de wethouder wat hij daarvan vindt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Hulp met gezondheidsproblemen door geldzorgen in de buurt

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- veel inwoners van Rotterdam te maken hebben met geldzorgen;
- geldzorgen ertoe leiden dat deze Rotterdammers minder ruimte in hun hoofd hebben om bezig te zijn met hun gezondheid, hetgeen leidt tot meer gezondheidsproblemen;
- veel Rotterdammers een hoge drempel ervaren en moeite hebben om de weg te vinden naar de juiste instanties voor hulp bij financiële problemen;
- in Den Haag bij verschillende locaties zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), gezondheidscentra en buurthuizen loketten voor geldzorgen zijn geopend, wat de drempel om hulp te vragen aanzienlijk verlaagt;

overwegende dat:

- beter informeren over geldzaken op diverse locaties in de stad, zoals bij gezondheidscentra, CJG's en buurthuizen, kan bijdragen aan vroegtijdige signalering en aanpak van geldzorgen;
- huisartsen veel tijd kwijt zijn aan het adviseren van mensen met klachten die niet direct gezondheid gerelateerd zijn zoals geldzorgen, hetgeen onnodig druk zet op de beschikbaarheid van eerstelijns zorg;
- het krijgen van hulp in verband met geldzorgen ook een positieve invloed heeft op de gezondheid, wanneer de geldzaken weer op orde zijn ontstaat er daarnaast ook weer meer ruimte in iemands hoofd om met andere zaken zoals gezondheid en sporten aan de slag te gaan;

verzoekt het college:

- de gezondheid van Rotterdammers te helpen verbeteren met actieve ondersteuning bij geldzorgen door op verschillende, laagdrempelige locaties in Rotterdam zoals gezondheidscentra en CJG's informatie te verstrekken over geldzaken;
- de gemeenteraad voor het einde van 2024 te informeren over de voortgang en de concrete stappen die ondernomen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T. Kind en M.R. van Campenhout

Motie 5. Actieplan vaccineren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- de vaccinatiegraad onder kinderen in Rotterdam daalt en ver onder de WHO norm ligt;
- een lage vaccinatiegraad ernstige risico's met zich meebrengt voor de volksgezondheid, waaronder de heropleving van vermijdbare ziektes zoals kinkhoest en mazelen;
- het beleidskader "Gezonder010" zich richt op preventie en het bevorderen van de gezondheid van alle Rotterdammers, maar dat specifieke aandacht voor de vaccinatiegraad desondanks ontbreekt;
- de GGD vorig jaar onvoldoende heeft kunnen werken aan belangrijke taken als vaccinatiecampagnes en samenwerken met partners zoals het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) welke verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma;

overwegende dat:

- het verhogen van de vaccinatiegraad in Rotterdam echt een prioriteit moet zijn binnen ons gezondheidsbeleid;
- er als maatregelen om de vaccinatiegraad te verhogen met name reguliere activiteiten van het CJG en de GGD worden genoemd;
- het daardoor onduidelijk is wat de extra inzet van Rotterdam is om de vaccinatiegraad bij kinderen te verhogen;

verzoekt het college:

- werk te maken van het verhogen van de vaccinatiegraad in Rotterdam door een actieplan op te stellen met als doel het verhogen van de vaccinatiegraad onder kinderen in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, D.P.A. Tak en T.S.J. Coşkun

Motie 6. Buitenspelen stimuleren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- Jantje Beton vorige maand alarm heeft geslagen met het Buitenspeelalarm omdat steeds minder kinderen buitenspelen;
- uit een recente uitzending van Pointer blijkt dat het aantal speelplekken op veel plekken daalt;
- veel kinderen problemen ervaren op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek, gewicht en bijziendheid;

overwegende dat:

- het belangrijk is dat kinderen meer mogelijkheden krijgen om buiten te spelen om hun fysieke en mentale gezondheid te bevorderen, waaronder het voorkomen van bijziendheid, depressie en overgewicht, het samen leren spelen en betere motorische vaardigheden;
- het aantal speelplekken en de kwaliteit ervan van groot belang zijn voor het stimuleren van buitenspelen en bewegen bij kinderen;
- er behoefte is aan beter inzicht in de huidige situatie omtrent speelplekken in Rotterdam. Nu weten we enkel dat er 1200 speelplekken zijn en dat de inzet is om de kwaliteit te verbeteren. Of het gaat om een daling in speelplekken is bijvoorbeeld onduidelijk;

verzoekt het college:

- ervoor te zorgen dat Rotterdamse kinderen voldoende mogelijkheden hebben om buiten te kunnen spelen door in de uitvoeringsagenda 2024-2025 extra aandacht te besteden aan dit onderwerp;
- te onderzoeken of bij het creëren van nieuwe speelplekken prioriteit gegeven kan worden aan wijken waar de gezondheid en bewegingsmogelijkheden van kinderen onder druk staan;
- kinderen uit de wijk te betrekken bij de uitvoering hiervan, om te zorgen dat de nieuwe en verbeterde speelplekken goed gebruikt gaan worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, D.P.A. Tak en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Nee. Ik dacht dat u een bijdrage wilde leveren.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik wil geen interruptie plegen. Mevrouw Kockelkoren, voor de eerste keer zijn we het volledig met elkaar eens. Maar een eigen bijdrage leveren, dat kan toch?

De **VOORZITTER**. Nee, dat mag zeker. Komt u maar.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Goed, door naar de inhoud. Wijze woorden van mevrouw Kockelkoren, vooral als het gaat over die vaccinatiegraad. Die keldert echt van 90% naar 80% of lager. Voor sommige schoolkinderen gaat het echt al ver onder de acceptabele grens dat je nog aan die groepsimmunititeit zit. Ik haat die term van de periode hiervoor, maar het is toch een goede term. De antwoorden bij de commissiebespreking waren wat mij betreft nog niet toereikend, dus ik wil daar echt wel een concreter en inhoudelijker plan zien wat we nu gaan doen om die vaccinatiegraad te verbeteren. We hebben schriftelijke vragen hierover gesteld, antwoorden daarop gekregen en ik hoop inderdaad dat we begin juli als we die gaan bespreken, dat er dan een beter plan ligt, dat we beter gaan voorlichten. Dus alvast naar de oproep aan het college om dat plan heel serieus te nemen en er echt werk van te maken.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Ja, mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, voorzitter. De Partij voor de Dieren ziet dat de wethouder in het plan behoorlijk wat ambities heeft. We hebben de wethouder dan ook gevraagd of hij misschien de lat net een beetje hoger kon leggen. Ik heb ook gezien dat de wethouder daarnaar gekeken heeft. Er is één, of eigenlijk zijn er drie maatregelen waarvan wij denken dat het ontzettend veel impact heeft en niet eens alleen op gezond beleid, maar ook op klimaat, ook op milieu. Aangezien we vandaag al gehoord hebben hoeveel we eigenlijk tekort gaan komen op de begroting, kan ik u ook beloven dat deze maatregelen ons niks kosten en alleen maar opleveren. Vandaar deze drie moties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Rem het snelle eten af

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van contouren van het gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- het consumeren van fastfood gepaard gaat met dierenleed, milieuvervuiling, en klimaatopwarming en bovendien bijdraagt aan welvaartsziekten;
- het tonen van reclame ervoor zorgt dat de producten in de getoonde reclames meer worden afgenomen en dat dat in het geval van fastfood negatieve gezondheidseffecten heeft en dit haaks op het preventiebeleid staat;
- het verbannen van reclames voor fastfood uit de openbare ruimte toegestaan is binnen de definitie van vrijheid van meningsuiting, zoals gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, aangezien reclames voor fastfood een negatieve impact hebben op de volksgezondheid;

overwegende dat:

- het moeilijk is te verdedigen dat de gemeente geld verdient aan het laten tonen in de openbare ruimte van reclames die aanzetten tot ongezond gedrag wat resulteert in welvaartsziekten;
- het moeilijk te verdedigen is dat de gemeente bezuinigt op de zorg die mede door toestaan tot stand komt;

verzoekt het college:

- een verbod op reclames voor fastfood onderdeel te laten uitmaken van de aanbestedingsdocumenten bij toekomstige aanbestedingen en contracten met toekomstige exploitanten van reclame in de openbare ruimte;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 8. Laat ons sturen op de voedselomgeving

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van contouren van het gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- gemeenten met regulier ruimtelijk instrumentarium slechts kunnen sturen op de voedselomgeving als daaraan ruimtelijke argumenten ten grondslag liggen;
- de Omgevingswet de voedselomgeving niet toerekent aan een 'veilige en gezonde fysieke leefomgeving' en de Warenwet de voedselomgeving niet als beschermd belang beschouwt;

overwegende dat:

- de voedselomgeving in de afgelopen twintig jaar sterk veranderd is, met een toename in het aanbod van ongezond voedsel in de meest kansarme wijken van liefst 67%;
- onze wettelijke taak tot bescherming van de publieke gezondheid ernstig wordt bemoeilijkt door gebrek aan juridische instrumenten in het ruimtelijk beleid of op grondslag van de Warenwet;

voorts overwegende dat:

- het college- met wethouder De Langen als penvoerder - samen met de andere grote steden om al deze redenen in januari 2021 een brandbrief verstuurde aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met als klemmend verzoek te komen tot gemeentelijk instrumentarium om het voedselaanbod te reguleren;

verzoekt het college:

- de lobby richting het rijk voor juridisch instrumentarium in het sturen op de voedselomgeving nieuw leven in te blazen;
- tegelijkertijd alle bestaande mogelijkheden te verkennen om ongewenst voedselaanbod in de stad te voorkomen, zoals sturing met de horecagebiedsplannen of gebruikmaking van privaatrechtelijke instrumenten om zo te kunnen brancheren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 9. Vleesreclame in de ban

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van contouren van het gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- het produceren van vlees en vis (vanaf nu: vlees) ter consumptie gepaard gaat met dierenleed, milieuvervuiling, en klimaatopwarming;

- het tonen van reclame ervoor zorgt dat de producten in de getoonde reclames meer worden afgenomen en dat dat in het geval van vleesreclames zorgt voor meer dierenleed, milieuvervuiling en klimaatopwarming;
- het verbannen van vleesreclames uit de openbare ruimte toegestaan is binnen de definitie van vrijheid van meningsuiting, zoals gesteld door Europees Hof voor de Rechten van de Mens, aangezien vleesreclames, ook door klimaatopwarming, een negatieve impact hebben op de volksgezondheid;
- de term 'vleesreclame' te definiëren is als 'reclame voor producten bestaande uit hele of delen van dode dieren bedoeld voor menselijke consumptie';

overwegende dat:

- het moeilijk is te verdedigen dat de gemeente geld verdient aan het laten tonen in de openbare ruimte van reclames die aanzetten tot dierenleed, milieuvervuiling en klimaatopwarming;
- adverteerders het verschil tussen vleesproducten en vegetarische en/of veganistische producten kunnen verduidelijken met bijvoorbeeld tekstuele toevoegingen;

verzoekt het college:

- een verbod op vleesreclames onderdeel te laten uitmaken van de aanbestedingsdocumenten bij toekomstige aanbestedingen en contracten met toekomstige exploitanten van reclame in de openbare ruimte;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank voorzitter. Van ons samen met de ChristenUnie één motie die gaat over geluid en daarbij de helaas horende gehoorschade, waarbij we eigenlijk zeggen van er geldt nu landelijk nog een norm van 103 decibel terwijl de gezondheidsraad eigenlijk al minder heeft geadviseerd. Wij spitsen onze motie toe op horecaondernemers en evenementenorganisatoren om te kijken of het lukt om een convenant te sluiten met elkaar om die norm die de gezondheidsraad aanbeveelt te hanteren en daarom voorzitter dien ik de motie Aan de juiste (volume)knoppen draaien in. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 10. Aan de juiste (volume)knoppen draaien

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 "Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- hard geluid tot blijvende gehoorschade kan leiden;
- deze schade onomkeerbaar is en een grote impact heeft op de kwaliteit van leven van mensen. Gehoorschade kan bijvoorbeeld leiden tot concentratieproblemen, slaapproblemen, angst en depressie en invloed hebben op leerprestaties en sociale participatie;
- kno-artsen al enige tijd waarschuwen voor toenemende groep mensen met gehoorschade;
- er in de uitvoeringsagenda 2024-2025 van Gezonder010 wordt ingezet op meer bewustwording over de gevolgen van harde muziek en er wordt gestreefd naar een toename van oordoppegebruikers tot 10% in 2025;
- dat er naast deze bescheiden acties verder geen andere maatregelen worden genomen om geluidsschade te beperken;

overwegende dat:

- landelijk momenteel nog een norm geldt van 103 dB(A);

- de Gezondheidsraad al eerder adviseerde om het toegestane geluidsniveau te verlagen naar 100 dB(A), gemeten als een gemiddelde over vijftien minuten;
- het advies van de Gezondheidsraad aansluit bij een recent door de WHO uitgebracht advies waarbij tevens rekening is gehouden met het belang van muziekbeleving en beleid in omliggende landen;
- de doelstellingen zoals deze nu zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda verder aangescherpt kunnen worden;
- om gehoorschade serieus aan te pakken, we als gemeente ook aan de juiste (volume)knop moeten draaien;

verzoekt het college:

- om met horecaondernemers en evenementorganisatoren een Rotterdams convenant te sluiten waarin een geluidsnorm van 100dB(A) gemeten per vijftien minuten wordt gehanteerd;
- in dit convenant ook aandacht te geven aan adequate beschikbaarheid en betaalbaarheid van oordopjes;
- deze geluidsnorm op termijn ook juridisch te laten vastleggen zodat er gecontroleerd en eventueel gehandhaafd kan worden;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja dank voorzitter. Wij willen de motie 'Niet meer naderen' indienen. We zien dat Rotterdam relatief slecht scoort ten aanzien van de landelijke gezondheidsgemiddelden en het plan dat we voor ons hebben, gezonder010, een vernieuwde gezondheidsaanpak voor Rotterdam vormgeeft, waarin het college de ambitie uitspreekt dat iedereen in 2040 een gezonder leven kan leiden en dat de groepen die op achterstand staan een grote stap hebben kunnen zetten. En als je kijkt naar de beoogde resultaten, zien we dat het college de ambitie heeft om de landelijke gemiddelden te naderen. En wij vinden als D66 dat er wat ambitie bij kan en daarom verzoeken wij het college om op zijn minst dus minimaal de landelijke gezondheidsgemiddelden te bereiken. En daarom dienen wij vandaag een motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Niet meer naderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- Gezonder010 een vernieuwde gezondheidsaanpak voor Rotterdam vormgeeft;
- het college hierin de ambitie uitspreekt dat iedereen in 2040 een gezonder leven kan leiden en dat de groepen die op achterstand staan, een grotere stap hebben kunnen zetten;
- de beoogde resultaten van Gezonder010 onder meer behelzen dat de ervaren gezondheid onder Rotterdammers toeneemt en het landelijk gemiddelde nadert in 2040;
- de beoogde resultaten van Gezonder010 onder andere een afname van het verschil in ervaren gezondheid tussen hoge en lage inkomens omvat, waarbij het verschil het landelijk gemiddelde nadert in 2040;
- de beoogde resultaten van Gezonder010 onder meer een toename van het aantal levensjaren in goede gezondheid behelst en dat dit eveneens in 2040 het landelijk gemiddelde nadert;

overwegende dat:

- Rotterdam relatief slecht scoort ten aanzien van landelijke gezondheidsgemiddelden;
- het slechts naderen van landelijke gemiddelden onvoldoende ambitie toont en prooi is voor subjectieve interpretatie ten aanzien van de gezondheid van Rotterdammers;
- landelijke gemiddelden geen absoluut streven zijn, maar gezien de Rotterdamse situatie een noodzakelijke eerste stap vormen naar een stad met gezondere inwoners en het daarom belangrijk is dat minstens aan de gezondheidsbevorderende landelijke gezondheidsstandaard wordt voldaan;

verzoekt het college:

- de ambitie voor gezonde inwoners in een gezonde stad te versterken, door te streven naar het minimaal voldoen aan de landelijke gezondheidsgemiddelden die bevorderlijk zijn ten aanzien van ervaren gezondheid, gezondheidsverschillen tussen inkomensgroepen en levensjaren in goede gezondheid in 2040;
- dit te concretiseren door het woord 'nader' te schrappen uit de Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+;
- hierover te rapporteren aan de raad tijdens de eerstvolgende voortgangsrapportage;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dank u wel voorzitter. Wij zitten nu iets langer dan 2 jaar in de raad en we zijn eigenlijk niet eerder zo hard geschrokken van cijfers. We krijgen veel cijfers voorbij, maar dit cijfer was wel zo shockerend en pijnlijk dat 24,8% van de Rotterdamse jongeren aan suïcide denkt. Daarvan schrokken wij ons echt helemaal kapot. En waar de complimenten overgebracht mogen worden aan de wethouder over de gezondheidsaanpak gezonder010 met heel veel goede maatregelen en heel veel goede initiatieven missen we een Rotterdamse aanpak suïcidepreventie terwijl we denken dat dat echt heel hard nodig is. En daarom dienen we de volgende motie in samen met de SP, BIJ1, PvdA en de ChristenUnie. Ik wil tegelijkertijd van het moment gebruik maken om twee aangepaste moties, waar alleen extra ondertekenaars onder staan, ook opnieuw in te dienen.

De **VOORZITTER**. Twee moties kunnen gewoon bij de griffie worden ingeleverd. De nieuw ingediende motie wil ik graag ontvangen.

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 12. Rotterdamse aanpak suïcidepreventie

"De Gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+";

constaterende dat:

- er in de Gezondheidsaanpak 'Gezonder010' onvoldoende aandacht is voor het aanpakken van suïcidepreventie in Rotterdam;
- uit het Regiobeeld Rotterdam 2023 blijkt dat 24,8% van de Rotterdamse jongeren aan suïcide denkt, wat hoger is dan het landelijke gemiddelde van 21,4%;
- suïcide doodsoorzaak nummer 1 is onder jongeren;
- gemeenten door de Initiatiefwet over suïcidepreventie in de Tweede Kamer de plicht hebben eigen beleid te maken voor suïcidepreventie;

overwegende dat:

- jaarlijks enkele tienduizenden mensen in Nederland een zelfmoordpoging doen, wat iedere dag in ongeveer 5 gevallen lukt;
- volgens het Regiobeeld onderzoek kinderen en jongeren in Rotterdam een groter risico hebben op armoede en daaraan gerelateerde problemen zoals stress, eenzaamheid en suïcide;

- volgens het landelijke preventiebeleid er meer aandacht moet zijn voor risicogroepen;

verzoekt het college:

- een Rotterdamse aanpak suïcidepreventie op te stellen en deze toe te voegen aan de Gezondheidsaanpak 'Gezonder010';
- om in gesprek te gaan met betrokken organisaties in Rotterdam om te kijken wat er nodig is voor een sterke Rotterdamse aanpak van suïcidepreventie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout, D.P.A. Tak, en T.J. Vonk

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad" - vervolg*

Motie 5A. Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht zorg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1, Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor heel de stad" als aanvulling op het beleidsplan "Heel de stad";

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam vanuit de WMO en Jeugdwet de verantwoordelijkheid heeft om alle Rotterdammers passende ondersteuning te bieden;
- de individuele situatie en ondersteuningsbehoefte van Rotterdammers centraal staat bij het vaststellen van indicaties en beschikkingen in de WMO en de Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers op basis van een beoordeling van de individuele situatie van Rotterdammers een professionele afweging maken met betrekking tot het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen;

overwegende dat:

- deze professionele afweging kan botsen met maatregelen in de bestuursopdracht zorg, waaronder sturing op (1) een groter kostenbewustzijn (2) lagere vervolgindicaties en (3) doorverwijzingen naar het voorliggend veld en welzijn;
- het college naar aanleiding van de bestuursopdracht zorg werkinstructies en beleidsregels heeft gewijzigd;
- het college aangeeft dat professionals vaker 'nee' moeten verkopen en hierdoor kunnen worden geconfronteerd met professionele dilemma's (pagina 8);

is van mening dat:

- het niet wenselijk is dat professionals tegen hun eigen professionele oordeel in lagere indicaties en beschikkingen stellen en afgeven bij Rotterdammers met een hulp of zorgvraag;

verzoekt het college:

- toe te zeggen dat de individuele situatie van Rotterdammers en het professionele oordeel (professionele autonomie) van WMO-consulenten en Wijkteammedewerkers het uitgangspunt is en blijft bij het stellen van indicaties en het afgeven van beschikkingen in de WMO en Jeugdwet;
- WMO-consulenten en wijkteammedewerkers de mogelijkheid en het vertrouwen te geven om in specifieke gevallen van gestelde kaders en werkinstructies af te wijken om maatwerk te kunnen leveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun en E.P.J. Verweij

Motie 7. Naar één subsidieregeling voor de sociale basis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad";

constaterende dat:

- het college met het nieuwe beleidskader inzet op het versterken van de sociale basis als oplossing voor de stijgende zorgvraag;

overwegende dat:

- organisaties en initiatieven in de sociale basis op dit moment worden geconfronteerd met een grote hoeveelheid subsidies en regelingen, zoals o.a. Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, bewonersinitiatieven, huizen van de wijk, jeugdpreventie, armoederegelingen en GALA-middelen;
- dit de organiseerbaarheid en wendbaarheid van de sociale basis onder druk zet, o.a. door de veelheid aan eisen en verantwoordingsmechanismen;
- al deze regelingen gepaard gaan met hoge overheadkosten voor de gemeente Rotterdam;
- andere steden, zoals Amsterdam, er specifiek voor hebben gekozen om terug te gaan naar één regeling voor de sociale basis;¹

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de bestaande regelingen en subsidies binnen de sociale basis (o.a. Couleur Locale, Lokaal Budget, Right to Cooperate, bewonersinitiatieven, Huizen van de Wijk, jeugdpreventie en armoede en GALA-middelen) zoveel mogelijk te bundelen in één subsidieregeling voor de verschillende gebieden en wijken;
- indien mogelijk toe te werken naar één regeling voor de sociale basis;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, D.P.A. Tak, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk en F. Elbay

¹ <https://www.amsterdam.nl/sociaaIdomein/zorgprofessionals/sociale-basis/beleidskader-sociale-basis-amsterdam/>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

7.5 *Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+" – vervolg*

De **VOORZITTER**. Hebben we zo alle sprekers? Ja? Wethouder Achbar. Nog even de motieadministratie op orde.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter, ik zal alvast beginnen. Ik heb volgens mij nog niet alle moties binnen, maar dat komt zo wel. Ik begin even met de opmerking van de heer Verweij over die vaccinatiegraad. We hebben gezien na corona, of met name tijdens corona of door corona, dat die vaccinatiegraad in zijn geheel een duik heeft genomen. En dat baart ons enorm veel zorgen. Ik heb toen ook in de commissie gezegd, ook vanuit mijn rol en pet die ik op heb, als voorzitter van de raad voor het publiek belang, waarin we in regioverband dit onderwerp continu wel op de agenda hebben en daarmee CJG toch vragen om hier voldoende aandacht op te houden en ook op te gaan vestigen en met een plan te komen. En u stelt terecht dat komt zo snel mogelijk uw kant op, om dat met elkaar te bespreken en dat lijkt me dan ook het moment om het heel specifiek te hebben over dit onderwerp. Dus dat is een toezegging richting u als raad waarbij u mij iets meer tijd gunt om met een plan te komen waarbij de vraag ook bij het CJG ligt om te komen met wat we aan de vaccinatiegraad kunnen verbeteren. Voorzitter, de eerste motie is van DENK. Ik zal er even snel doorheen gaan, voorzitter. Als er behoefte is aan extra toelichting, dan zal ik dat geven. Motie 'Lopen verbetert de gezondheid' kunnen we omarmen, deze vraagt te verkennen wat er op dit moment gebeurt op het gebied van lopen. En met het idee van welzijn op recept sluit dat mooi aan om dat daarin mee te nemen. Dan heb ik een motie, ook weer van DENK, om in samenwerking met welzijnsorganisaties en andere organisaties op de Wereldgezondheidsdag aandacht te vragen. Ik twijfelde om deze te omarmen. Uw titel, daar had ik een andere suggestie op willen doen. U zegt 'Alle Rotterdammers fit'. Het was mooi geweest als u zei 'Alle Rotterdammers lekker fit'. Maar eh... Dat slaat niet aan. Laat maar. Deze motie kan ik omarmen. Nou goed. Ik zei het al. Het is laat. Oké. Ik zal de snelheid erin houden. De volgende motie van DENK

kan ik omarmen, 'Gok op de juiste weg.' U refereert naar CRUKS, een landelijke registratiemogelijkheid om jongeren of ouderen van het gokken af te helpen, waarbij ze zichzelf registreren door middel van hun DigiD. Dat lijkt me een hele goede om op in te zetten. Dan heb ik motie 4 van GroenLinks, 'Hulp met gezondheidsproblemen door geldzorgen in de buurt'. Kan ik ook omarmen. Over de motie 'Actieplan vaccineren' heb ik net het nodige gezegd. Dus mijn verzoek is om deze of op een later moment in te dienen als we het onderwerp bespreken maar op dit moment zou ik hem ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nou voorzitter met die toelichting trek ik hem dan voor nu in en dan komen we daar later over te spreken ook met andere partijen die dit onderwerp steunen.

De **VOORZITTER**. De motie wordt ingetrokken. Motie 5 wordt ingetrokken. U kunt verder gaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). De motie 'Buitenspelen stimuleren', lijkt me een hele goede, die kan ik omarmen. Dan heb ik een motie van Partij voor de Dieren, voorzitter, 'Rem het snelle eten af'. Op basis van de afspraken die zijn gemaakt in het coalitieakkoord hebben we het in de commissie hierover gehad. We zullen echt in de buitenruimte vooral inzetten om gokreclames tegen te gaan. We hebben afgesproken dat alles wat dan onder de code reclame valt, dat blijven we gewoon hanteren. Maar specifiek gokreclames gaan we wel in de buitenruimte verbieden. Dus al het andere helaas op dit moment niet. Dus wat u vraagt in de motie staat haaks op wat er is afgesproken in het coalitieakkoord. Dus dat moet ik helaas ontraden. Uw motie 'Laat ons sturen op de voedselomgeving' vraagt om een lobby richting het rijk. Een vraag voor juridisch instrumentarium. Hij is overbodig, eerder benoemd in verschillende commissies. We zijn een partner in City Deal en daar voeren wij echt wel het nodige gesprek. Ook om te kijken hoe wij die voedselomgeving zodanig kunnen inrichten dat er gezonde keuzes en mensen bewuster om kunnen gaan met de voedselkeuzes die ze maken. Maar wij zijn dus partner met City Deal waar we dus ook dit gesprek voeren, dus deze motie is overbodig. Dan heeft u de motie 'Vleesreclame in de ban'. Ook hiervoor hetzelfde verhaal als bij uw eerste motie. Het staat haaks op de afspraken in het coalitieakkoord ten aanzien van reclames verbieden in de buitenruimte. Dan de motie, voorzitter, van CDA 'Aan de juiste (volume)knoppen draaien'. Die moet ik helaas ontraden. Wat dat betreft, we volgen het recent ook door Koninklijke Horeca Nederland gesloten landelijke convenant en we wachten graag daar de evaluatie van af op dit moment. Dus die ga ik helaas ontraden. De motie 'Niet meer naderen' van D66. Dat is een motie waarvan ik eigenlijk ook in de commissie heb aangegeven, van inderdaad laten we gewoon streven naar het landelijk gemiddelde in 2040. Dus deze motie kan ik omarmen. En de motie over de Rotterdamse aanpak suïcidepreventie van Volt. Ja, hoe meer we kunnen voorkomen aan suïcide des te beter. Dus deze motie kan ik ook omarmen, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Dan sluit ik de beraadslag op dit punt af.

7.6 Definitief Ontwerp Hofbogenpark - Park op het Dak

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar Definitief Ontwerp Hofbogenpark – Park op het Dak. Mag ik u nogmaals erop wijzen dat hierna nog één onderwerp is en dat we daarna stemmingen hebben. Misschien wel handig om erop toe te zien dat uw fractiegenoten waar ze ook zijn, terugkeren naar de raadzaal. De heer Soytekin, punt van orde?

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, heel kort voorzitter. Ik heb een motie waar een extra ondertekenaar bij is gekomen.

De **VOORZITTER**. Oké dan wijzigt dat niks, de motie kan voor de administratie naar de griffie. Mijnheer Dahoe heeft blijkbaar ook iets.

7.3 Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027 - vervolg

De heer **SOYTEKIN** (denk). Mede ondertekend door D66 de motie Mbo nr. 1.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Mbo nr. 1

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van 'Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027';

constaterende dat:

- de grootste groep studenten in Nederland bestaat uit mbo-studenten, die 38% van het totaal uitmaken;
- mbo-studenten regelmatig te maken krijgen met discriminatie;

overwegende dat:

- er een hardnekkig negatief beeld over het middelbaar beroepsonderwijs bestaat;
- er een vooroordeel over mbo-studenten bestaat omdat hbo als dé standaard wordt gezien en het mbo daar net onder ligt;
- mbo-studenten op het hbo als tweederangs studenten worden behandeld en er vanuit docenten op het hbo geen hoge verwachtingen zijn van doorgestroomde mbo studenten;
- er onterecht schaamte bestaat onder mbo-studenten over hun opleidingsniveau;

verzoekt het college:

- te verkennen wat de mogelijkheden zijn om een jaarlijkse aanmoedigingsprijs uit te reiken aan studenten die bijzonder gepresteerd hebben op het gebied van maatschappelijke kwesties en een rolmodel zijn voor hun studie en ze zo in het zonnetje te zetten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en J.M. Nunnely

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mooi.

6.2 *Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad" - vervolg*

De heer **DAHOE** (denk). Ja dank u wel ik heb ook een medeondertekenaar voor de motie 6.2, 'Zuid maakt werk voor de toekomst. Dus ook voor de studenten'.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Zuid maakt werk voor de toekomst. Dus ook voor studenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad";

constaterende dat:

- in de huidige plannen voor Koers op Zuid 2040 studenten amper aan bod komen;
- er verschillende nieuwe onderwijsfaciliteiten naar Rotterdam zullen worden gehaald en deze uitbreiding vooral in Rotterdam-Zuid zal worden gerealiseerd;
- er de komende jaren een sterke groei wordt verwacht in het aantal studenten, jongvolwassenen en eenpersoonshuishoudens;
- het op de huidige woningmarkt – met name voor studenten – erg moeilijk is om degelijke en betaalbare huisvesting te vinden, zeker in de buurt van onderwijsinstellingen;

van mening dat:

- er voor een geslaagde vestiging beter rekening gehouden dient te worden met de huisvesting, behoeften en de voorzieningen voor onderwijsinstellingen én studenten;
- het voor de studievoortgang voor studenten beter is om in de nabijheid van hun onderwijsinstellingen te kunnen wonen;

- Zuid aantrekkelijker gemaakt kan worden voor onderwijsinstellingen en studenten om zich daar te vestigen;

verzoekt het college:

- om bij de huidige plannen beter rekening te houden met studenten;
- studentenhuysvesting een plek te geven in toekomstige gebiedsontwikkelingen op Zuid en hierbij ook rekening te houden met de woonwensen van studenten;
- harde afspraken te maken voor de bouw van studentenwoningen op Zuid, in de buurt van onderwijsinstellingen, die zullen bijdragen aan het realiseren van gemengde wijken;
- hierover uiterlijk Q2 2025 terug te koppelen aan de raad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe, T. de Haan en I. Elfilali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

7.6 Definitief Ontwerp Hofbogenpark - Park op het Dak - vervolg

De **VOORZITTER**. Bij het volgende onderwerp Hofbogenpark, mevrouw Abrahamse als eerste.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja, ik kan vrij kort zijn. Ik kreeg dit weekend met de Operadagen de kans om te lopen over dit Hofbogenpark. Althans er is een klein gedeelte nu al als park ingericht, de rest is nog even dromen. Dus we zijn vooral gewoon ontzettend enthousiast. De ondernemers zijn goed meegenomen in het plan. Dus eigenlijk vooral alleen maar hopen dat we zo snel mogelijk echt door het park kunnen lopen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Dahoe op dit onderwerp.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel, voorzitter. Het plan voor het Hofbogenpark ziet er prachtig uit. Er is hard gewerkt om dit bijna 2 kilometer lange historische viaduct een nieuwe volwaardige functie te geven. Na jarenlang van stilstand, faillissement en teleurstelling kunnen we nu trots zijn op dit project. Het Hofbogenpark zal het gebied nieuw leven inblazen met een combinatie van detailhandel, recreatie en klimaatadaptatie. Het is geweldig dat de liften zijn voorzien voor mindervaliden, wat bijdraagt aan de toegankelijkheid en de inclusiviteit van dit groene recreatiegebied midden in de stad. Echter, er is wel één belangrijk punt dat over het hoofd wordt gezien in het huidige ontwerp en dat is het ontbreken van de sanitaire voorziening. Met andere woorden, toiletten. In de buurt van het park wonen en zullen veel jonge ouders komen met kinderen en ook ouderen. Die zullen daar baat bij hebben als die sanitaire voorzieningen er wel zullen komen. We hebben onlangs in de commissie, of inderdaad in de actua, al discussie gehad over het belang van de buitenruimte die vriendelijk is voor alle bewoners inclusief vrouwen, ouderen, jonge mensen met speciale behoeftes. Daarnaast is het essentieel dat mindervaliden en mensen met een medische noodzaak gebruik kunnen maken van toiletten in het park. Het hoogteverschil met de ondernemers in de plint van de Hofbogen maakt het onpraktisch om op de ondernemers te rekenen voor sanitaire voorziening. Door toiletten te realiseren in het park voorkomen we dat mensen in hoge nood bijvoorbeeld de lift als het toiletruim gaan gebruiken. En daarom dienen we samen met Leefbaar Rotterdam de volgende motie in. 'Sanitair succes'. En die motie vraagt om toiletten te realiseren in het Hofbogenpark. Zodat iedereen veilig en comfortabel kan genieten van deze nieuwe groene oase en ik hoop dat u die noodzaak ook inziet. Laten we samen zorgen voor een toegankelijk en inclusief Hofbogenpark op het dak. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik krijg een motie van u, was het? Mijnheer Dahoe, komt er een motie? Nee? Oké, dan is het waarschijnlijk de heer Van Schaik. De heer Van Schaik, u staat op mijn lijst.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, Hofbogenpark, ja mooi dat het er komt, goed dat het er komt. Er is daar behoefte aan, het is daar een vrij stenen gebeurtenis. Dus de bewoners zijn blij, de gemeente is blij. Ik heb nog wel naar aanleiding van de commissievergadering toch wel mijn zorgen over die extra beheerskosten, € 1,7 miljoen en die overschrijding van € 20 miljoen. En op

de hele stadsprojecten loopt dat ook al niet lekker. Daarom ben ik ook blij dat het op 5 juni ook in de commissie komt. En ik wil ook wel... als ik het goed heb begrepen van de wethouder, het gehoord heb in de commissie, dat hij zei van dat is het bedrag en als het meer kost, jammer, gaat niet gebeuren. Dus ik hoop dan dat als het wel meer kost, dat de wethouder het uit zijn eigen zak gaat bijleggen. Maar dat erbuiten gelaten. De openingstijden, daar heb ik wel wat mee. En dat wil zeggen, dat ik wil vragen aan de wethouder te kijken naar een zomer- en een winteropening. Omdat het Hofbogenpark eigenlijk vrij dicht tegen woningen aanstaat. En ik die mensen toch ook wel een beetje rust gun. Ik weet een beetje dat als wij in Rotterdam iets openen, dat dat gigantisch druk gaat worden. Dus ik wil dat daarnaar gekeken wordt. Dus ik zou graag willen vragen aan de wethouder om daar eens naar te kijken. Ik heb dat overlegd met mijn collega van de VVD, mevrouw Abrahamse, en wij zeiden, als we dat op die manier kunnen doen, dan is het prima. Mijnheer De Haan had er een andere mening over, maar die mag hij dadelijk zelf kraaien, dat maakt ons nu niet uit. Goed, dan wil ik het nog even over de toiletten hebben, en dat wil zeggen, de toiletten, nou gelukkig is mijnheer Dahoe een raadslid naar mijn hart. Ik bedoel, hij heeft het hele verhaal al verteld wat ik zelf bedacht had. Maar goed, ik zal er dan toch maar een paar woorden aan wijden. Want ik gun nieuwkomers wat, ik ben per slot van rekening al een oude bok in dit huis. Die toiletten, daar moet wel wat aan gebeuren, want dat gaat echt een probleem geven. U zult waarschijnlijk verwijzen naar de Propere Plee. Oftewel, zeg nou gewoon in het Nederlands schone toiletten. Ik houd van jip-en-janneketaal. Weer in het Engels staat het erop. Maar ik heb geconstateerd dat er vijf mogelijkheden zijn om naar dat schone toilet te gaan, waarvan er vier in gemeentegebouwen zitten. En die zijn volgens mij op zaterdag en zondag dicht. Dus ik heb hier een motie. Hij is al aangekondigd door mijn gewaardeerde collega van DENK. Ik zal hem dan ook laten indienen als het schaalte voorbijkomt. In deze motie vraag ik van de wethouder, pak dat nou even op. Want anders gaat het echt een gigantisch probleem worden. En pak dat gewoon goed op. Want ik bedoel, anders moeten we ze allemaal bij u langs sturen dat u een openbaar toilet hebt. En daar zit u ook niet op te wachten. En dan wil ik ook wel nog even meegeven, de maatregelen tegen de overlast. Want in de tuin van Noord is al een beetje overlast, u weet dat natuurlijk. U stuurt ook een beetje de boa's aan. En ik wil toch wel graag van de wethouder weten bij de afsluiting van het park, dat ik er ook van uit kan gaan dat het geen hotel wordt en 's nachts mensen overlast gaat geven voor de hardwerkende Rotterdammers die in de Voorburgstraat en de straten daaromheen slapen. Tot zover mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Succes met sanitair

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van tweeminutendebat 7.6 Definitief Ontwerp Hofbogenpark- Park op het Dak;

constaterende dat:

- in het definitieve ontwerp van het Hofbogenpark geen publieke toiletvoorzieningen zijn opgenomen;
- de wethouder aangaf dat de horeca deze rol moet invullen voor bezoekers van het Hofbogenpark;
- de openingstijden van horeca kunnen afwijken van die van het park;
- andere parken en/of recreatiegebieden in Rotterdam wel toiletvoorzieningen hebben voor bezoekers;

overwegende dat:

- het niet de taak van ondernemers moet zijn om hun sanitairvoorzieningen open te stellen voor bezoekers van een gemeentelijk park;
- het ontbreken van toiletvoorzieningen het park en de omgeving kan vervuilen;
- het wenselijk is dat bezoekers op een nette manier gebruik kunnen maken van toiletvoorzieningen tijdens hun bezoek aan het park;
- het ontbreken van toiletvoorzieningen bezoekers kan ontmoedigen om langer in het park te verblijven;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de financiële haalbaarheid van het realiseren van een openbaar toilet bij of in de directe nabijheid van de ingangen van het Hofbogenpark;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik, T. Roskam, V.A. Bruin, R.N. Dahoe en M.S. Abrahamse

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik was niet de enige die de afgelopen week de twee kilometer over de blauwe loper heeft afgelegd, over de Hofbogen, in die mooie samenwerking tussen de Dakendagen en het O. Festival. En terwijl ik even dacht aan de hectiek van het stadhuis, van de Coolsingel 40 te kunnen ontsnappen, stuit ik na nog geen 150 meter afgelegd te hebben op een van de eerste oranje geluidszuilen waar ik een bekende stem hoorde uitweiden over de brandgrens, de historie in het gebied. Jawel kameraad Coşkun, onze nestor had ook zich een plek weten te werven bij die prachtige wandeling. Enfin, aan het einde van de wandeling zo ongeveer ter hoogte van de Gordelweg bleken al een eerste aantal vierkante meters Hofbogenpark aan te zijn gelegd. Prachtig en die combinatie van die twee kilometer vanuit een ander perspectief naar de stad toe, die eerste vierkante meters dakpark, dat smaakt natuurlijk naar meer. En wat D66 betreft fantastisch dat dit er nu eindelijk gaat komen. Die start in 2025, die oplevering eind 2027, wat een toevoeging aan de stad gaat dat zijn. En wat zal dat ook een prettige plek zijn om te wandelen, om te verblijven. En op dat punt nog een enkele opmerking, we hebben het ook al in de commissie aangestipt en besproken en wat D66 betreft naar tevredenheid, maar laat die toegankelijkheid zeker ook in de openingstijden het uitgangspunt zijn. Zodat al die Rotterdammers van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat ervan kunnen genieten, ik zal dat zeker gaan doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wenst verder iemand het woord hierover? Ja, de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik heb officieel geen tijd meer, maar het was een hele eer om een bescheiden bijrol te mogen vervullen in de opera Over de Bogen. En de brandgrens en de die daar bij de Teilingerstraat onderdoor loopt, want ik woon ten slotte pas 48 jaar in de buurt. Maar, voorzitter, we lullen al 22 jaar hierover. Dat is, daar zijn we zelfs voor als gemeenteraad naar Parijs gegaan 20 jaar geleden. En ik ben blij dat de motie van de SP van mevrouw Velter van zeven jaar geleden nu kan worden afgedaan. Mooi, hartstikke mooi. Maar ik begrijp de zorgen van de heer Dahoe en van de collega van Leefbaar Rotterdam en anderen, hoe moet dat dan? Maar daar hebben honderden, zo niet duizenden mensen zich over gebogen. Er is een bewonersadviesgroep die over alle problemen heeft nagedacht. Er is al één horecagelegenheid, er komen er nog twee bij, waar je je behoefte kan doen. Je kan aansluiting krijgen met De Banier. Je kan met allerlei dingen... Echt, er is over de nachtsluiting, de zomer, er is over elke vierkante centimeter van die Hofbogen al 22 jaar nagedacht. Dus uw wensen zijn leuk, maar moties hebben de bewoners van de omgeving niet nodig. Dat zeg ik dan maar namens de wethouder. Overbodig.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Als er geen sprekers meer zijn. Ja toch, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, mijnheer Coşkun was me net voor, maar ik wilde toch nog even Querien Velter noemen van de SP, die in 2017 deze motie indiende. En Querien heeft zich daar heel erg hard voor gemaakt. Dus dank aan Querien Velter en dank aan de SP. Ik ben er zelf nog niet geweest, maar ik ben heel blij met dit plan en ik kijk reikhalzend uit wanneer ik het kan bezoeken. En complimenten aan iedereen die dit mogelijk heeft gemaakt. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dan toch mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, een mooi plan waar klimaatadaptatie, biodiversiteit, participatie samen komen. Ik kijk er erg naar uit om hier te kunnen chillen. Ik waardeer de inzet van de wethouder en mijn GroenLinks-collega's in de voorgaande periodes natuurlijk ook, die zich hier al jaren voor hebben ingezet. We hebben zelfs eerder een initiatiefvoorstel ingediend in 2014, samen met D66. Wij pleiten voor waardige ecologie. Daarom willen wij nog één keer duidelijk vragen. Zijn deze beplantingen zeker weten gifvrij? Dat vroegen we eerder in de commissie, dat was even onduidelijk. Voor de zekerheid, is dat zo? We hebben één motie. De wethouder weet dat wij het concept van natuur als natuur laten zijn enorm steunen. En we hopen ook dat hier plek voor is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Pleidooi voor natuur als natuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 30 mei 2024 ter bespreking van agendapunt Definitief Ontwerp Hofbogenpark - Park op het Dak;

constaterende dat:

- in de beplantingsstrategie voor het Hofbogenpark ruimte is voor zowel sterk gecultiveerde stukken park als ruigere delen;
- in het participatieproces de wens naar voren kwam om een deel van het park niet te beplanten en autonoom te laten ontwikkelen;

overwegende dat:

- de beplantingsstrategie nog geen volledige invulling geeft van de wens die leeft bij buurtbewoners;
- er een uniek stukje wilde natuur kan ontstaan midden in Rotterdam, wanneer een deel van het park niet actief beplant wordt;
- de soorten die letterlijk en figuurlijk komen aanwaaien een goede weerspiegeling zijn van natuur in de stad en ruimte kunnen bieden aan dieren die zich in de stad thuis voelen;
- deze aanpassing geldt oplevert in plaats van kost- er hoeft immers geen aanplant en nauwelijks beheer plaats te vinden;

verzoekt het college:

- binnen het 'ruigere' gedeelte van het Hofbogenpark een deel te reserveren waar wél een goede bodem wordt aangelegd, maar geen aanplant of zaai plaatsvindt, zodat de flora zich daar op een zo natuurlijk mogelijke manier kan ontwikkelen;
- dit stukje wilde natuur zo min mogelijk te beheren, zodat de natuur haar gang kan gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, voorzitter. Succes heeft natuurlijk vele vaders. En ze zitten allemaal in de zaal hier geloof ik vanavond. Dus dat is mooi. Dat is hartstikke goed. Ik moet wel zeggen, ik ben hartstikke blij, want Hofbogen werd natuurlijk gebruikt voor een OV. Dat met het schrappen van deze OV-lijn jullie dit keer wel blij zijn. Dus dat is zeer gewaardeerd. Maar wat gaan we ervan maken met elkaar? Een prachtig, een prachtig park waar we heel trots op kunnen zijn. Ik zeg tegen de heer Van Schaik, propere plee is niet Engels maar Vlaams volgens mij. Proper, dat is een Vlaams woord. En dat is een afspraak die we hebben met ondernemers, die betalen we daarvoor ook om hun wc's ter beschikking te stellen voor het publiek. Maar daar komen we zo op. En tegen de heer Van der Velden zeg ik, als we toch die handhavingsacties samen gaan doen op de Zwart Janstraat, neem ik gelijk de sleutels even mee van het Hofbogenpark. Dan gaan we daar dan even overheen lopen. Dan hebben we gelijk een heel programma met elkaar te pakken. Voorzitter, de vragen die gesteld zijn. Allereerst over de sanitaire voorzieningen. De heer Coşkun zegt het inderdaad goed. Er is goed over nagedacht. We zoeken nu aansluitingen. Daar zijn we mee bezig bij beschikbaarheid van wc's in de buurt. Die zijn er in principe ook. Het Hofbogenpark is natuurlijk ook vrij lang. Dus als je, stel we zetten een wc neer aan de ene kant van het Hofbogenpark, dan is het alsnog 1,9 kilometer lopen als je aan de andere kant bent. Even voorstellingsvermogen, we staan hier op het stadhuis en je moet nodig naar de wc, dan moet je tot aan over de Erasmusbrug lopen om bij die wc te komen. Nou, dan kan je beter ergens anders naartoe gaan, naar horeca in de buurt bijvoorbeeld. Maar desalniettemin, als de raad mij vraagt dat te onderzoeken naar de financiële mogelijkheden, dan doen we dat. Dus die motie kan ik omarmen. Dan de extra beheerskosten. Dus wat de systematiek is bij het toekennen van financiële middelen voor een stadsproject. Die moeten helemaal rond zijn bij het DO, dus hij is nu ook helemaal gedekt. Mocht het alsnog later overschreden worden, dan kijken we natuurlijk ook of we in

de scope iets kunnen doen. Maar als dat niet kan, dan komt dat uit het programma Stadsprojecten. Dan gaat dat ten koste van een ander stadsproject wat later in uitvoering zal gaan, en zo werken we door. Dus dat is hoe de systematiek in elkaar zit.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Ja maar dat is het juist voorzitter, waar ik bang voor ben. Kijk de huidige zeven stadsprojecten zijn er al 2 on hold gezet. Ik vind stadsprojecten goed, ooit afgesproken € 232 miljoen, we zitten nu op € 350 miljoen. Het zal allemaal wel, maar waar het om gaat is, we moeten op een gegeven moment wel realistisch blijven. En nogmaals, ik ben voor de stadsprojecten, maar aan de andere kant moeten we ook eens beseffen, als we het uit onze eigen portemonnee zouden betalen, hoe we dan zouden reageren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, zoals wel vaker, voorzitter, zijn de heer Van Schaik en ik het volledig met elkaar eens. Dat is ook de reden waarom toen ik wethouder buitenruimte werd, ik de systematiek geïntroduceerd heb van doenscenario's en droomscenario's, waar we gezegd hebben, dit doet de overheid, hier hebben we het geld voor. Die droomscenario's moeten vooral gefinancierd worden door externen. Dus dat is ook wat we hier met de Hofbogen hebben gedaan. Aanvankelijk zat de overkluizing van de A20 erin. Dat heb ik eruit gehaald om juist geld te hebben voor het realiseren van het eerste deel. Juist precies met die gedachte. Ja dan, als je een keuken gaat kopen en het blijkt allemaal wat duurder te zijn dan het budget dat je hebt. Ja dan moet je een kleinere keuken nemen. Maar alsnog een heel mooie keuken zou ik in dit geval zeggen tegen de heer Van Schaik. En die overkluizing kan natuurlijk nog op een later tijdstip, wat we ook zeker aanbevelen aan onze opvolgers. Maar eerst ben ik aan de slag met dit deel van het park. Dan de openingstijden. Dat wil ik monitoren. Dus we kiezen nu voor duidelijkheid, ook voor de buurt dat duidelijk is van wat de openingstijden zijn. Maar mochten we inderdaad zien van nou het loopt echt helemaal uit de klauwen, want dat is natuurlijk waar de heer Van Schaik op doelt bijvoorbeeld in de donkere wintermaanden, nou dan kunnen we natuurlijk altijd aanpassen. Dus ik zeg ook toe dat we dat gaan evalueren en waar nodig ook maatregelen zullen nemen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik, mag ik u eraan herinneren dat het een tweeminutendebat is? Ja. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. De toiletten in de gemeentegebouwen, zijn die zaterdag en zondag dicht? Die zijn open op kantoortijden. En weten we zeker of de beplantingen zeker gifvrij zijn. Ja, als we het kunnen interpreteren als niet schadelijk voor insecten of dieren, ja dan doen we gewoon netjes aan die keurmerken en dat is goed geregeld. Dus dat is ook bestaand beleid binnen de aanbestedingen die wij doen. Dan voorzitter had ik al één motie geloof ik behandeld, die staat op advies omarmen. Dan heb ik de andere motie van GroenLinks, 'pleidooi voor natuur als natuur', die snap ik, vind ik ook sympathiek, goed en die ga ik ook omarmen. Dus daarmee is dat de beantwoording.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan rond ik de beraadslaging op dit punt af.

7.7 *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.*

Dit agendapunt is van de agenda afgevoerd.

7.8 *Kinderopvang en Voorschoolse Educatie*

Dit agendapunt is van de agenda afgevoerd.

7.9 *Ingekrompen Zomercarnaval*

De **VOORZITTER**. 7.7 hebben we afgevoerd, 7.8 ook. 7.9 is nu aan de orde, ingekrompen Zomercarnaval en dan vraag ik van de vicevoorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Goedenavond, ik neem het heel even over, ik mag het waarnemen. Dan zijn we aangekomen bij agenda punt 7.9, het ingekrompen Zomercarnaval. Aangevraagd door het lid Nunnely, aan u het woord.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, het Zomercarnaval is immaterieel UNESCO erfgoed. Het is prachtig dat we dat als stad kunnen koesteren en elk jaar dit mooie event met elkaar en alle verschillende culturen die Rotterdam kent, kunnen vieren. Voor veel Rotterdammers is het eindfeest hier essentieel een onderdeel van en wordt het niet als een losstaand onderdeel beschouwd. Het is daarom voor onze fractie dan ook pijnlijk om te horen dat het feest dit jaar geen doorgang zal vinden. We hebben vragen gesteld op basis waarvan de Veiligheidsdriehoek tot de conclusie is gekomen dat er de aanvullende maatregelen nodig zijn. De beantwoording op onze vragen is best wel minimaal geweest. Er staat nergens concreet op basis waarvan deze beslissing is genomen. Of u legt het uit of u geeft het aan waarom u de informatie niet kan delen. Dit is eerder ook aan de orde gekomen bij de Dance Parade, maar met dit antwoord kunnen wij eigenlijk zeer weinig. We hebben begrepen dat de aanvullende eisen die de driehoek heeft gesteld zeer laat met de organisatie zijn gedeeld. En ons is niet duidelijk waarom en met welke reden dat op een dergelijk laat moment pas wordt gedeeld. Zou het misschien te maken hebben met inhoudelijke afwegingen over de veiligheidsrisico's. We weten het niet en dat horen wij heel graag van u. Vervolgens is er een alternatief geïnventariseerd, maar omdat er helaas geen mogelijkheid meer was voor de organisatie om de verschillende opties verder te verkennen, nou dat is best wel verdrietig, want zoals gezegd maakt het eindfeest ook voor vele Rotterdammers een essentieel onderdeel uit van het Zomercarnaval. Als D66 vinden we het van groots belang dat ook dit soort events voor onze Rotterdammers belangrijk zijn en belangrijk blijven. En dat in de toekomst ook goed gekeken kan worden van hoe deze doorgang kunnen vinden. Wij vragen dan ook aan onze burgemeester, zijn veiligheidsafwegingen die gelden dezelfde waar de organisatie voor 2025 op kan rekenen. Kunt u ook toezeggen dat de spelregels niet in de tussentijd veranderen en dat de Veiligheidsdriehoek toch op basis van signalen vindt dat het wel zou moeten dat deze zeer tijdig en duidelijk worden gedeeld zodat de organisaties er tijdig op in kunnen spelen. En tegelijkertijd ook twee moties die ik hierbij indien. 'Behoud UNESCO Erfgoed in zicht!' en 'Veiligheid voorop, of de strop'. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De moties komen deze kant uit en u bent door uw tijd heen. Dank u wel. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Veiligheid voorop, of de strop

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.9 Ingekrompen Zomercarnaval;

constaterende dat:

- het Zomercarnaval dit jaar in drastisch ingekrompen vorm zal plaatsvinden;
- het Zomercarnaval op de Unesco-lijst voor Immaterieel Erfgoed staat;
- de gemeente Rotterdam een belangrijke faciliterende rol vervult in het faciliteren van een deel van grote evenementen;
- de organisaties zich genooddaakt voelen om te voldoen aan de veiligheidsadviezen van de veiligheidsregio;

overwegende dat:

- het eigenaarschap niet bij de gemeente, maar bij de organisatie van events ligt;
- de veiligheidsadviezen een dusdanig zware stempel drukken, dat een evenement zoals Zomercarnaval nu drastisch wordt ingekrompen.

verzoekt het college:

- samen met de organisaties te kijken wat er nodig is om de veiligheid te borgen, maar evenementenorganisatoren wel te blijven ondersteunen en aanmoedigen, omdat deze Rotterdam verrijken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, J. Bokhove, M.R. van Campenhout en G.J. Engberts
Motie 2. Behoud Unesco erfgoed in zicht!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van
agendapunt 7.9 Ingekrompen Zomercarnaval;

constaterende dat:

- het Zomercarnaval dit jaar in drastisch ingekrompen vorm zal plaatsvinden;
- het Zomercarnaval op de Unesco-lijst voor Immaterieel Erfgoed staat;
- de gemeente Rotterdam een belangrijke faciliterende rol vervult in het faciliteren van een deel van dit immateriële erfgoed, denk aan de Battle of Drums en de straatparade;

overwegende dat:

- het eigenaarschap niet bij de gemeente, maar bij de organisatie van het zomercarnaval ligt;
- het Zomercarnaval door veel Rotterdammers wordt gevierd en zowel levendigheid als bedrijvigheid brengt voor de stad;
- het Rotterdamse Zomercarnaval is verbonden met culturele wortels van mensen en hun emancipatie, dit versterkt individualiteit, expressie en eigenwaarde. Door groepen met verschillende achtergronden te verenigen, bevordert het ook de acceptatie en het respect voor culturele tradities, waardoor de dialoog en de sociale cohesie worden bevorderd;

verzoekt het college:

- de faciliterende rol te blijven vervullen, zodat Rotterdam als stad trots kan zijn op dit immateriële erfgoed, zoals beschreven en ingeschreven op de Unesco-lijst;
- de organisatie te ondersteunen bij het maken van een plan om het feest onder veilige omstandigheden te kunnen organiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, M.R. van Campenhout en G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan was de volgende spreker op dit punt, of spreker, is de heer Akhatab. Gaat u gang.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja dank u wel voorzitter, ik zal het ook kort houden. Ik snap dat veel bewoners en bezoekers van het festival teleurgesteld zijn dat de festiviteiten rondom de parade op een vrijdag en zaterdag dit jaar niet door kunnen gaan. Helaas kan de organisatie niet op zo een korte termijn voldoen aan alle veiligheidseisen. Wanneer heeft de gemeente besloten om de veiligheidseisen aan te scherpen en kon de gemeente de organisatie niet eerder op de hoogste stellen van deze aanscherping? Graag een reactie. En dit sluit ook natuurlijk aan op de vraag van mevrouw Nunnely. Verder, voorzitter, is er met de organisatie gesproken over alternatieve mogelijkheden om de festiviteiten van vrijdag en zaterdag alsnog mogelijk te maken? Ook vraag ik me af, voorzitter, of de veiligheidseisen die gesteld zijn door de gemeente wel reëel zijn voor deze organisatie? Is dit met de organisatie besproken? Graag een reactie. En tot slot voorzitter, ik hoop dat het de organisatie volgend jaar wel lukt om aan alle veiligheidseisen te voldoen. Omdat er dan hopelijk wel genoeg tijd is om ervoor te zorgen om op een veilige gezellige manier weer festiviteiten rondom de parade plaats te laten vinden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan de heer Akhatab. Is er nog iemand anders? De heer Van Campenhout, gaat uw gang.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Het Zomercarnaval van Rotterdam is een van de meest levendige en kleurrijke evenementen van de stad dat jaarlijks duizenden bezoekers trekt. Dit festival vindt vaak in de zomer plaats en is een viering van cultuur, diversiteit en gemeenschap met een sterke focus op de Caribische tradities, het Zuid-Amerikaanse continent en eventueel de Kaapverdiaanse en Afrikaanse gemeenschappen die hier aansluiting bij vinden. Naast het culturele

belang heeft het Zomercarnaval ook een aanzienlijke economische impact op Rotterdam. Het trekt toeristen aan, het stimuleert lokale bedrijven en creëert werkgelegenheid. Bovendien biedt het festival een positieve inclusieve ruimte voor mensen van alle achtergronden wat bijdraagt aan de sociale cohesie van deze stad. Wij hopen daarom dat er in de toekomst een betere samenwerking komt met de wethouder, meer steun komt en betrokkenheid komt, zodat we ervoor kunnen zorgen dat het Zomercarnaval veilig blijft floreren als cultureel evenement voor de wereldstad die Rotterdam is. Daarom de vraag wat kunt u doen om de samenwerking en de continuïteit van dit festival te waarborgen en verder sluit ik me aan bij de andere vragen van mijn collega's. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Nog een spreker. Ik zie mevrouw Verkoelen staan. Nee niet voor dit debat. Dan kijk ik nog even de zaal rond. Waren er nog meer sprekers? Nee, dan kunnen we naar de beantwoording. Gaat uw gang.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Ik gun iedereen zijn perceptie. Maar mevrouw Nunnely rept eigenlijk met geen woord over het vele toch ongemak dat vastzit aan de schietpartijen die we de afgelopen periode hier rond het evenement hebben gehad. Het is natuurlijk niet zo dat de driehoek zomaar uit het niets besloten heeft om aanvullende maatregelen te verbinden aan het evenement. Daar is wel het een en ander voor gebeurd. Mevrouw Nunnely legt nadruk op cultureel erfgoed zijn van het evenement. Dat doen wij ook als college en dat doe ik ook als burgemeester. Daar is ook geen discussie over. Maar het kan niet zo zijn dat omdat een evenement van cultuurhistorische waarde is, dat dan ineens veiligheid ondergeschikt is. Dat is altijd wel een heel belangrijk vraagstuk. Als het goed is moet dat met elkaar samengaan. Er is nou eenmaal helaas een categorie mensen die naar het evenement komt wat voor onveiligheid zorgt en wij vinden als driehoek dat de optocht zelf eigenlijk volstrekt veilig is. Daar gebeuren geen rare dingen mee maar dat met het eindfeest wel onveiligheid gepaard gaat. En wij willen de bezoekers van dat eindfeest niet onnodig aan gevaar blootstellen. En ons oordeel voorlopig is dat dat alleen maar kan als je een beheerde omgeving hebt waarbij je de mensen kunt fouilleren op zoek naar wapens. Als dat instrument ontbreekt dan zal geen vergunning worden verleend voor het eindfeest. Zo simpel is dat. En dan het verwijt voorzitter dat de organisatie niet tijdig zou zijn geïnformeerd. Ik heb de tijdlijn voor u mevrouw Nunnely, maar ook voor u mijnheer Akhatab op een rijtje gezet. 19 oktober 2023 is het eerste gesprek geweest. Toen hebben wij de terugkoppeling gedaan aan de organisatie van de beraadslagingen van de driehoek naar aanleiding van het onderzoek wat er gedaan is naar aanleiding van het schietincident; 19 oktober. Vervolgens is er een gesprek gevolgd op 31 oktober. En dan volgt er een hele reeks gesprekken. Hoezo niet bijstaan en niet overleggen en niet ondersteunen. 9 november, 28 november, 5 december, 12 december, 20 december, 7 februari, 5 maart, 14 maart. Als er een organisatie is afgelopen periode die overlegd heeft met de gemeente en die aan deze reeks overlegmomenten kan komen met directie Veilig? Dan snap ik het niet. Zoveel overlegmomenten. En dan toch nog het verwijt, het is niet tijdig medegedeeld en er is niet tijdig overlegd en er is niet voldoende ondersteuning aangeboden om het traject verder te gaan. Voorzitter, we realiseerden ons ook in het college dat het feit dat we aanvullende maatregelen treffen, we de organisatie voor een probleem stelden voor het lopende jaar in financiële zin. Toen hebben de drie wethouders, wethouder Kasmi, mijn persoon en wethouder Karremans besloten om daar een aanvullende subsidie voor dit jaar te verstrekken, ik heb het getal hier bij me, van € 130.000,00. Aanvullende subsidie voor het evenement en dat aanvullend op € 538.000,00 wat het evenement krijgt uit het Cultuurfonds en € 460.000,00 wat het evenement krijgt uit Rotterdam Festivals. Dat is bij elkaar een aardig bedrag van € 1,128 miljoen. € 1,1 miljoen en bijna € 30.000 daarbovenop. Hoezo nemen wij het evenement niet serieus? We doen het dus hartstikke serieus. Ik vind het belangrijk, we pompen er veel geld in. Maar ik wil wel dat iedereen die naar het eindfeest komt ook veilig naar huis gaat. Dat is precies waar het over gaat. En waar staat intussen onze zoektocht voorzitter? Onze zoektocht is: neem even de tijd om te kijken met elkaar en in die zin roepen de moties van mevrouw Nunnely wel die kant uit, daar ben ik ook wel positief over. Neem de tijd met elkaar om te kijken hoe je dat eindfeest ook op een veilige manier kunt organiseren. En het feit dat dat altijd onbeheerd in de openbare ruimte gebeurde zoals het gebeurde. Dat concept stuit bij de driehoek op verzet. Misschien zijn er nog een aantal modellen die wel denkbaar zijn, waar het wel beheerst en beschermd kan gebeuren voor de tweede deel. Voorzitter, dan de moties. Motie 1 heeft als dictum samen met organisaties te kijken wat er nodig is om de veiligheid te borgen, maar evenementenorganisatoren wel te blijven ondersteunen en aanmoedigen om deze rol te verrijken. Volgens mij heb ik net aangegeven precies dat we het eigenlijk doen. Deze motie vind ik een ondersteuning van het beleid en het is aan u om te bepalen wat u ervan vindt. 'Behoud UNESCO erfgoed in zicht'. De titel van de motie is niet omstreden, dat heb ik net ook aangegeven. We beleggen

dit zelfs met waanzinnig veel geld vergeleken met andere evenementen. En dan het dictum de faciliterende rol te blijven vervullen. Dat zeg ik graag toe en de organisatie te ondersteunen bij het maken van een plan om het feest onder veilige omstandigheden te kunnen organiseren. Daar sta ik 100% achter. Ik zou het geweldig hebben gevonden als dat ook in uw bijdrage had gezeten, want dit is de kern van het verhaal. Het gaat om dit verhaal. Hoe maak je het slotfeest op een veilige manier voor iedereen die erbij komt. En daarom, voorzitter, omarm ik motie 2.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Volgens mij mag u een interruptie plegen in tweeminutendebat. Gaat uw gang.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik hoor wat u zegt en dank daarvoor. Belangrijk is natuurlijk ook dat de organisaties inderdaad als ze dus de gesprekken aangaan, dat er ook op een juist moment en voordat zo een event plaatsvindt, echt gewoon de goede gesprekken worden gevoerd. Want het is natuurlijk ook kort dag om zo een groot event te organiseren. Maar ik ben heel blij om te horen dat u de moties omarmt.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik noemde net het eerste overleg, dat dateert uit oktober 2023, dat is bijna tien maanden geleden, hoe vroeg wil je het hebben. Dus wat dat betreft moet je ook niet onmogelijke eisen stellen aan het ambtelijke apparaat. Wij moeten nog namelijk 65 andere evenementen ook doen op de B- en C-kalender en daarnaast hebben we nog honderden andere evenementen die we moeten accommoderen en dat overigens in een krimpende organisatie. Dat is ook wel iets wat gezegd zou moeten worden. Maar dit is wat mij betreft de einduitslag van dit debat, voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Dan kunnen we dit agendapunt gaan afsluiten. En dan gaan wij door naar, nou ja, we hebben het laatste agenda punt voor vanavond gehad. Dat betekent schorsen. En dan is de vraag hoe lang? Ik zou zeggen tien minuten, maar misschien hebben jullie wat langer nodig. Vijf minuten? Vijf minuten schorsen? Kwart over terug? Er komt nog een motie zie ik. Laten we die eerst even afhandelen. Kunnen we nog even nadenken over de schorsing. De heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, ik wil graag een gewijzigde motie indienen 'De gok op de juiste weg', ChristenUnie is erbij gekomen.

7.5 *Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+" - vervolg*

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Akhatab heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Gok op de juiste weg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 30 mei 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Gezonder010;

constaterende dat:

- sinds de legalisering van het online gokken in 2021 er een forse stijging is van het aantal gokverslavingen onder jongeren;
- deze groep heel erg kwetsbaar is voor verslaving;
- zelfdoding bij een gokverslaving 15 keer zo hoog is dan bij mensen zonder verslaving;
- er een enorm stigma is rondom gokverslaving;
- er vanuit de rijksoverheid een 'Centraal register uitsluiting kansspelen' is opgericht dat ervoor zorgt dat men zichzelf kan beschermen tegen gokken;

van mening dat:

- veel jongeren willen stoppen met gokken maar dit enorm lastig vinden;
- er betere voorlichting moet komen voor jongeren betreft het (online)gokken;
- er een stop moet komen op het adverteren van (online)gokken omdat vooral jongeren hier gevoelig voor zijn;
- de inwoners van Rotterdam beschermd moeten worden tegen de gevaren van de gokindustrie;

- dat de Gokstop hieraan bij kan dragen;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken samen met deskundigen hoe jongeren voorlichting te geven en bewust te maken van de mogelijkheden van de Gokstop om verslaving tegen te gaan;
- de kosten in kaart te brengen;
- en dit rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Voorzitter, en ik mis volgens mij bij 7.6 de Hofbogen de motie, maar dat zal wel aan mij liggen, maar het zijn er maar twee en volgens mij waren het... Het waren er drie. Dus ik geef het maar even aan, dan kan ik niet over stemmen dadelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, wilt u dat nog één keer herhalen? Dan kan ik nu goed naar u luisteren?

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Ik heb net het hele verhaal rond de Hofbogen gevolgd en er waren drie moties en ik blijf maar refreshen, maar ik krijg er maar twee. Dus ik mis een motie. Ik begreep drie.

De **VOORZITTER**. Nee, twee moties.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Twee?

De **VOORZITTER**. Twee moties.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Oké, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja, dan goed. Dat is aangeleverd gekregen. Ik zie niemand van Volt, dat vind ik wat ingewikkeld. De motie van Denk 'Gok op de juiste weg' ook een extra ondertekenaar, misschien is het handig als u wel tekent, want dat staat er niet bij. Er staat geen handtekening op de motie. Oh ja, nu wel. Dan hebben we de motiehuishouding hier op orde. 10 minuten schorsen? Ik gun u 22.20 uur en dan heeft u 10 minuten. De heer Verhoef, excuus. Ogenblik. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, dank u wel. Volgens mij staat de motie van de heer De Waard, die staat nog als motie vreemd en moest die bij punt 7.1.

De **VOORZITTER**. Nee, bij haven was die. Bij haven is die, ja. Nog andere praktische overwegingen. Want ik sluit de beraadslaging en dan is het ook gesloten. Ik kijk nog één keer de zaal in. Dan geschorst tot 22.10 uur.

9 MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

9.1 *Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Behoud toegang tot pier Hoek van Holland', aangevraagd door het lid De Waard*

Dit agendapunt is niet behandeld.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

10. *Stemvenster*

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken om stilte. Voor de huishoudelijke mededelingen die behoren bij de stemmingen, ik heb een aantal mededelingen die relevant zijn voor de stemmingen vandaag. Raadsleden Vlieger en Bonte hebben met elkaar gepaard. Raadsleden Yildirim en Van Aalst hebben ook met elkaar gepaard en de heer De Haan zal niet deelnemen aan stemmingen over Zomercarnaval in verband met mogelijke onverenigbaarheid. Alstublieft, mag ik hier stilte? Hij mag wat mij betreft op zijn plek blijven zitten, dat bevordert de doorstroming van de stemmingen. Maar dan weet u dat hij bij Zomercarnavalmoties niet mee zal stemmen. Derhalve, met vier afwezigen hebben we 41 mensen in de zaal, en ligt de meerderheid bij 21 stemmen. En bij het Zomercarnaval ligt hij weer één stem lager. Ja, zo is het. Goed, dan gaan we stemmen, maar ik geef u graag de gelegenheid om eventuele stemverklaringen te kunnen afleggen. Ik begin bij de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, voorzitter. Alleen even over 6.1, over heel de stad en de bestuursopdracht zorg. We zien de worsteling van de wethouder en van het college, maar we hebben er geen vertrouwen in dat het op deze manier goed gaat komen en daarom zullen wij tegenstemmen en hopen we op verbetering. Wellicht dit voorjaar, anders dit najaar.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaring? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, daar kan ik me successievelijk bij aansluiten, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja, op 7.4 motie 5, dat gaat over de energievoöperaties meenemen. We weten dat er ook nog een breder plan hierover komt. Dus wij gaan hier, we zijn er niet tegen, maar we gaan wel tegenstemmen, omdat we het liever in het geheel afwegen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik ben dus even ingevlogen in een debat over mbo. Daar had ik een motie moeten terugtrekken. Ik weet niet of dat nu nog mogelijk is. De motie over de stagescope, moet ik even terugzoeken, pact, stagepact, pact. Die mag teruggetrokken worden en dan wachten we af hoe het college de toezegging...

De **VOORZITTER**. Motienummer, heeft u dat ook? Motie nummer 2 van GroenLinks bij het onderwerp over mbo wordt teruggetrokken.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Ja, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, voorzitter, we hebben niet deelgenomen aan het debat van de bestuursopdracht zorg en wel met reden. Wij kunnen niet deelnemen aan een debat dat met taal normaliseert wat niet normaal is. Wij vinden het niet normaal dat door beleid de grondrechten van Rotterdammers die vallen onder andere artikel 1 en artikel 22 van de Grondwet onder druk komen te staan. Wij stemmen dan ook tegen het raadsvoorstel over Passende zorg voor Heel de Stad.

De **VOORZITTER**. Van Drimmelen? Oh, ik heb een heel andere naam in mijn hoofd, het spijt me. Maar hij lacht zelf, hij weet wat ik bedoel.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Het zij u vergeven, voorzitter. Ik heb een stemverklaring bij 6.2. Het amendement, terughoudend met verwijzing naar sloop. Wij zien de toegevoegde waarde van dit amendement niet en de tekst is een stuk onduidelijker dan de originele tekst, dus wij zullen het tegenstemmen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Dommelen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter, wij willen een stemverklaring doen bij 7.1, motie 1, Rotterdam weer in het DNA van het Havenbedrijf. Eigenlijk door het hele duidelijke antwoord van de wethouder dat de wijziging van statuten geen effect zal hebben, daar zei hij volmondig ja op,

dat gaat niet gebeuren, op het concurrentievermogen van de haven hebben wij als fractie besloten voor deze motie te stemmen en dat is dus dankzij het antwoord van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Goed zo, andere stemverklaringen? Niet, dan gaan wij rustig beginnen aan onze stemmingsronde. Ik ben blij dat de stemmachine het weer doet.

6.1 Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad"

Motie 1, 'Motie informeer informeel'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Comfortwoningen voor een comfortabele oude dag'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'De strijkbout heeft meer functies'. De motie is met 39 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS en SP.

Motie 5a, 'Professionele autonomie als uitgangspunt in de bestuursopdracht zorg'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 6, 'Onderzoek kosten stapeling voorzieningen'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 7a, 'Naar één subsidieregeling voor de sociale basis'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 8, 'Rotterdamse Zorgreserve'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

6.1, 'Voorstel tot vaststelling van het plan 'Passende zorg voor Heel de Stad', als aanvulling op het beleidsplan 'Heel de Stad'. Het voorstel is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van "Koers op Zuid 2040", als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad"

Motie 1, '(Wijk)raad aan zet op Zuid'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Prioriteren kun je leren, transparante Koers voor Zuid nodig'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, ChristenUnie, CDA, PvdA, Volt, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, 50PLUS en Groep De Jong.

Motie 3, 'Geef Rotterdammers duidelijkheid!'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Zuid maakt werk voor de toekomst. Dus ook voor studenten'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van 50PLUS.

Amendement A, 'Terughoudend met verwijzing naar de sloop'. Het amendement is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

6.2, 'Voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2024', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

6.3 Advies op Vervoersplannen MRDH 2025

Motie 1, 'Tramlijn 6 en tramlijn 4 splitsen vanaf het Eendrachtsplein'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 2, 'Laat Carnisse haar bus niet misse'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Busje komt zo, naar de markt'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Maximaal 400 meter loopafstand naar OV-halte'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 5, 'Tramlijn 4 terug naar Marconiplein'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, 'Langzaam maar zeker, bus 44'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

6.4 Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie.

Motie 1, 'Tijd voor een nieuwe Havenvisie samen met de Rotterdammer'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Havenvisie samen met de Gemeenteraad'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 3, 'De raad controleert en stelt kaders, ook in de haven!'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Weten wat de impact van Rotterdam is op de wereld'. De motie is met 22 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 5, 'Afbouwpad fossiele industrie, opbouwpad duurzame energiebronnen'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, 'Toekomst voor werkende Rotterdammer in de haven'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 7, 'Grote haven, grote verantwoordelijkheden voor de scheepvaart'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 8, 'Onduidelijkheden wegnemen voor duurzame stappen (wortels en stokken)'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 9a, 'Behoud toegang tot pier Hoek van Holland'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Groep De Jong.

Motie 10, 'Breng belemmeringen voor innovatie in de haven in kaart'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 11, 'Bevordering van human capital in de Havenvisie'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 12, 'Van onschatbare waarde voor onze haven'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 13, 'Havenvisie van dock tot deur'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 14, 'Deel de haven, deel het vervoer'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 15, 'Aanscherpen doelstelling werkgelegenheid in de haven'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 16, 'Laat de energietransitie niet verzuipen in bureaucratie'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 17, 'Verspil geen elektriciteit'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 18, 'Zonder handjes geen haven'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 19, 'Neem alle opties mee'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

7.1 Governance Havenbedrijf (beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap).

Motie 1, 'Rotterdam weer in het DNA van Havenbedrijf Rotterdam'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Verbreden kennis in de raad van commissarissen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Er gaat niets boven de WNT'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Beloningsbeleid verbonden partijen WNT-proof'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

7.2 Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2023

Motie 1, 'Check de gemeentelijke check'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, Groep De Jong en Leefbaar Rotterdam.

7.3 Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027.

Motie 1, 'Mbo nr. 1'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Studentensport voor alle studenten'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

7.4 Transitie van aardgas naar stadswarmte.

Motie 1, 'Goedkopere stadswarmte voor Rotterdammers'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Rotterdamkorting voor alle Rotterdammers'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Regie op Agniese-Oost'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Stadswarmte zonder zorgen, voor een groen en beter morgen'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 5, 'Energiecoöperaties in het Rotterdamse Warmteprogramma'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+".

Motie 1, 'Lopen verbetert de gezondheid'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Groep De Jong.

Motie 2, 'Alle Rotterdammers fit'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Gok op de juiste weg'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Hulp met gezondheidsproblemen door geldzorgen in de buurt'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 6, 'Buitenspelen stimuleren'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 7, 'Rem het snelle eten af'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP, Volt en lid Rehim Zadeh van de fractie van DENK.

Motie 8, 'Laat ons sturen op de voedselomgeving'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 9, 'Vleesreclame in de ban'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 10, 'Aan de juiste (volume)knoppen draaien'. De motie is met 31 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Motie 11, 'Niet meer naderen'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

Motie 12, 'Rotterdamse aanpak suicidepreventie'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

7.5 'Voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+" Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

7.6 Definitief Ontwerp Hofbogenpark – Park op het Dak.

Motie 1, 'Succes met sanitair'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Pleidooi voor natuur als natuur'. De motie is met 32 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

7.9 Ingekrompen Zomercarnaval

Motie 1, 'Veiligheid voorop, of de strop'. De motie is met 30 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam. Lid De Haan van de fractie van D66 heeft zich onthouden van stemming.

Motie 2, 'Behoud Unesco erfgoed in zicht!'. De motie is met 26 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD. Lid De Haan van de fractie van D66 heeft zich onthouden van stemming.

11. Sluiting

De **VOORZITTER**. Dat waren de stemmingen voor vandaag. We hebben met elkaar een lang raadsdebat gehad, maar volgens mij was het ook een leuk raadsdebat. Nuttige vraagstukken met elkaar besproken. U was bij de stemming nogal veel eensgezind. Dat is wel opvallend voor vandaag. Dat is goed om met elkaar te onderstrepen. Ik wens u wel thuis. Tot de volgende raadsvergadering weer en doe voorzichtig. Wel thuis.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	749
Onderzoek van de geloofsbriefen van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad mevrouw M.S.S. de Jong	749
Beëdiging van mevrouw M.S.S. de Jong als lid van de gemeenteraad	750
Mededelingen	750
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 30 mei 2024	750
Het voorstel tot aanwijzing van de gemeentesecretaris ter aanvullende ambtelijke ondersteuning ten behoeve van de vertrouwenscommissie	752
Het voorstel tot benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbriefen	752
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 25 april 2024	754
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 17 t/m 21	754
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de begroting 2025 van de GGD	755
Het voorstel van het presidium tot het verlengen van het contract met de accountant voor de gemeente Rotterdam voor de controlejaren 2025 en 2026	755
Het voorstel tot vaststelling van de verordening Woonruimtebemiddeling	755
Het voorstel tot vaststelling van het plan "Passende zorg voor Heel de Stad", als aanvulling op het beleidsplan "Heel de Stad"	755
Het voorstel tot vaststelling van 'Koers op Zuid 2040', als uitwerking van de Omgevingsvisie Rotterdam "De Veranderstad"	785
Voortgangsrapportage 2023 herijkte Havenvisie	815
Debat over 'Dance Parade, ja of nee', aangevraagd door het lid Abrahamse	849
Debat over 'Geweldsexplosie Detentiecentrum Rotterdam	856
Debat over Collegebesluit invulling Provimipakhuis Katendrecht ', aangevraagd door de leden Elfilali e.a.	856
Governance Havenbedrijf (beloningsbeleid en invulling aandeelhouderschap)	873
Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2023	880
Mbo Uitvoeringsagenda 2024-2027	883

Onderwerp	Pagina
Transitie van aardgas naar stadswarmte	888
Het voorstel tot vaststelling van de contouren gezondheidsbeleid "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+"	895
Definitief Ontwerp Hofbogenpark - Park op het Dak	908
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.	912
Kinderopvang en Voorschoolse Educatie	912
Ingekrompen Zomercarnaval	912
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Behoud toegang tot pier Hoek van Holland', aangevraagd door het lid De Waard	917
Stemvenster	917
Sluiting	923

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 20 juni 2024.

De griffier,

De voorzitter,

